

Курява

Олексій Ганзенко

Олексій Ганзенко

Курява

Роман

Я бачив дивний сон.

Немов передо мною

Безмірна, та пуста, і дика площа...

Франко

Україна зазнала поразки у війні 2010-х - 20-х років, і не лише на зовнішньому фронті від агресора, а й на "внутрішньому" - від неvigубної корупції, від запродавства й розбрату, від всевладдя та зажерливості казнокрадів. Нові маріонеткові керманичі приєднали країну до Союзної держави Росії і Білорусії.

Минуло сімдесят років...

Частина перша

1

Локі

Жорстка щєбінка люто рвалася з-під величезних коліс бота й шаткувала цупкий комбез Локі на дрантя. Якби не каптур та шолом зі щільним дротяним заборолом, то посікла б хлопцеві й лице. Мотор свистів і над позбавленими порошу кам'янистими пліщинами нічної пустелі бот, здавалося, шугав наче гриф. Коли ж по́воз із хаптагерами з розгону вскакував у чорну не лише вночі, а й сліпучого дня, кучугуру, порохня вихоплювалася з-під нього, либонь, аж до зимних пустельних зір. Тоді не ставало видно нічого, й Локі гадки не мав, як там знає куди правувати фірман їхньої биндюги - говіркий за інших обставин Бурий.

Та то його клопіт, а настанова Локі - висіти за бортом незрадливого бойового сьавчі розбійників та вдвох із Маґні, що так само висів навпроти - по інший бік бота, надавати цьому піратському "кораблю пустелі" стійкості. Так Бурий вичавить із двигуна повоза ще кілька зовсім не зайвих кінських сил, так бот не перекинеться на кучугурах, ну а якщо перекинеться... "Ти з порошу вийшов - у порох і повернешся!" - любив філософствувати з подібної нагоди Батько Хуга .

Без стрімкості в хаптагерській справі ніяк. Без стрімкості стадники, чиї імпульсні батоги вловлюють тепло живого тіла та ще й відрізняють його від жаріні двигуна бота, встигнуть не лише попередити своїх про зайд, а й зайняти сяку-таку оборону. А сьавчі хуторян аж ніяк не тихохідніші за повози верблюдокрадів - скоро й поміч наспіє. "І де вони понабирали гарних сьавчі?" - дивувався Локі. Ще рік тому пустельні вахлаки

пересувалися більше на тих-таки верблюдах та переробляли для їзди Курявою зовсім не придатні для такого діла биті-перебиті європейські повози, встановлюючи на них величезні, зміцнені наварними протекторами, камери з коліс ваговозів. А це вже кілька разів у сутичці за жадану здобич ватага Батька Хуги здибувалася зі швидкохідними, заводського складання сьвчі пустельників; повози не були ще бойовими ботами, але молотили чорний порох безлюддя таки завзято.

– П'ять! – голосом Батька озвалося ерло у вусі.

Локі міцніше обхопив правицею дугу бота, лівою звів скоростріл. Його кулі самі знайдуть того, хто зважиться стати хаптагером на заваді, але тримати стрільно доведеться міцно. І знадобитися воно зможе вже за п'ять секунд. Те ж саме зробив і Магні біля іншого борта сьвчі, тільки скоростріла він підводив правою, а за рідну, бувалу в бувальцях залізяку тримався лівицею.

Батько відслідковував табун хаптагаїв через супутник, то знав, що казав. Червона цятка на дисплеї стрілива волала, що озброєний зазвичай таким же скорострілом стадник уже втрапив до прицілу й не гаючись Локі натиснув на гачок. Лускоту пострілів майже не було чути тільки вихоплювалися з хижого дула невеличкі блакитні вогники. Вже тут настанови не слухай – вже тут кожен сам знав, що робити. Звісно, стадники встигли повідомити своїх про напад – завадити їм не було змоги, та нині йшлося саме про стрімкість. Верблюди тут, і худобовози сунуть он позаду – будуть з хвилини на хвилину, а господарі хаптагаїв далеко – поки зберуться, отримавши сигнал, поки доїдуть... Курява велика, людей у ній мало, тож хто спритніший – того й здобич. Та й гасати нічною пустелею самосели не такі митці, як розбійники, для цих ніч – злодійська мама!

Зараз вибити стадників, які чинитимуть опір (хто розумніший – хай тікає собі в пустелю), акуратно, не полохаючи попідводити верблюдів та скоренько позаганяти тварин до худобовозів. Це найважча та найвідповідальніша робота – хаптагаї, вважай, дикі, втім і верблюдокради електронними батогамми озброїлись, а у вказаному пристроєм керунку верблюд прямцює, наче по шнурочку. А там уже хай і пустельники підтягуються, та не зважаться на відкриту сутичку – куди їм, хуторянам, супроти головорізів Батька Хуги!

То там, то там спалахували жарини хаптагерських скорострілів – ціляючи в стадників кілька вишикуваних у лаву ботів облягали чималенький табун хаптагаїв, чиї стривожені, зведені поверх кучерявих горбів морди, вже виловлювало світло щойно ввімкнених фар бойових повозів.

Табун ночував у видолінку між дюнами та враз із-за супротилежної кучугури, куди ще не домчали боти розбійників, вихопилося сліпуче стрічне світло й одразу ж за ним, а точніше – над ним Локі спостеріг короткий червоний, наче на дисплеї скоростріла, спалах. Наступної миті сусідній бот, здається, то був екіпаж Фрейра, розірвався з неймовірним гуркотом. Вибух ледве не перекинув сьвчі Локі, хлопець на якусь мить оглух, тому й не одразу розчув, як волає, аж мізки рве, в його вусі голосом Батька збожеволіле ерло:

- Знищити! Негайно знищити, тисяча двогорбих вам усім у горлянки! Це портативна ракета!

Схарапуджені верблюди посхоплювалися й кинулись урозтіч. Світло фар перелякано висмикувало з пільми їхні брунатні боки, горби та шиї. Похопившись, верблюдохради спрямували в місце, звідки щойно було випущено вбивчу ракету, цілі снопи вогню, що ще дужче схарапудило хаптагаїв. Якийсь бот налетів на верблюда й перекинувся. Тим часом повоз самогубців-пустельників, що зважились на такий відчайдушний опір і після пострілу сховали свій сьвчї за кучугурою, вигулькнув зовсім у іншому місці. Поки хаптагери розвертали приціли, пустельник вистрілив ще раз, цього разу ракета в бот не влучила, лише здійняла гору порохні та попробувала одному чи двом повозам колеса, одразу їх тим самим знерухомивши. Але й відчайдухам дісталось: Локі бачив, як враз удвічі ослабла сліпучість фар їхнього сьвчї, як поспішливо той сповз за кучугуру.

- Бурий - добити, решта - збирайте докупі верблюдів! - ревів у вусі Батько Хуга. - Худобу мені зберіть, синки, бодай вас, хіба хто відміняв настанову?!

Двигун божевільно вискнув, минаючи пораненого хаптагая, Бурий різко вивернув кермо - Локі аж торохнувся шоломом об метал обшивки, об'їжджаючи купу тварин екіпаж кинувся виконувати настанову Батька.

Принаймні з ходом у сьвчї зухвалих поселенців було все гаразд - їхній повоз мчав і мчав нічною пустелею, кидаючи з-під коліс то землисту ріль, то хмарки ржавого в світлі фар переслідувачів пороху. Екіпаж хуторян методично відстрілювався розвернутим назад кулеметом і не дозволяв розбійникам наблизитися й дати прицільну відповідь. Точніше, ті не прагнули зближення, щоб не наражатися зайве на хоча й дурну, а все ж самонавідну кулю. Хаптагерські боти хоч і були оснащені зневидимлювачами, але одну зі ста куль міг прогавити й мудраційний пристрій - траплялися випадки. А так перевага на їхньому боці, врешті-решт у пустельників закінчатся набої, або водень, або ще щось трапиться, хаптагери ж були гарно озброєні, натреновані й певні себе. Локі з Магні вишколено балансували пообіч бота, надаючи сьвчї стійкості, а Бурому впевненості...

Але, як з'ясувалося, в хуторян залишалися ще й ракети. Одна з них спалахнула враз над повозом-утікачем червоною жариною й метнулася назустріч верблюдохрадам - її лет гарно було видно в пільмі. Врятувати від безсумнівної загибелі міг лише відчайдушний маневр, його й виконав досвідчений фірман Бурий, але втриматися при цьому за бортом було майже неможливо. До того ж колесо бота з боку Локі налетіло на камінь (а може то був залишок давньої будівлі), далі наче якась неподоланна сила дбайливо відчепила руку хлопця від гарячої дуги й спрямувала хаптагера в невагомий і безгучний політ над пустелею, її нічною охолодою, над простором. Локі все розумів, але нічого не відчував. "Тільки б не на каміння, - встиг він іще подумати, - тільки б у порох!" І згадав кістяк коня, якого здибали вони кілька днів тому на покотистому схилі давнього річища. Конаючи, кінь повз униз, либонь сподівався, безталанний, на воду...

Соловій

Пустеля – не найкраще місце для прожиття, але й вона буває пречудовою. Треба тільки відчувти пустелю. І побачити. І полюбити. На світанку – ранньому-ранньому, коли заобрійний посвіт першим дотиком окреслює млосний вигин крайньої кучугури, а та ще спить, ще воркоче невдоволено, наче дівчина, що повернулася пізно з гульок, а мама будить її вранці до роботи. А ось уже висвітилися й заглибини, і тіні неохоче збігають до найчорнішої з них, аби просочитися потім кудись крізь порох. І смужка над кучугурами спершу тонесенька, наче риска, раптом підіймає запону нічного неба й забарвлює тамтешнє тло надзвичайним рожевим сяєвом. Цієї миті рожевіє вся пустеля. Лише на хвилю, бо за змиг ока чорнота знову повертає собі право на довколишні краєвиди, але ота мить... Заради неї варто прокинутися до розсвіту, накинути верблюже напинало та, ловлячи дрижаки, вийти назустріч видиву. Воно – наче дотик маминих вуст у дитинстві, поцілувала – й щасливий на весь день. Сонця ще немає, лише ти й воно – рожеве сяєво. Соловій знає – це душа пустелі. А душу відкривають не кожному...

Соловій любив пустелю. Навіть вітряно-незатишну, зимову, навіть літню – пекельну. Що вже мовити про Сальву – коротку пору несамовитого буяння, що смугою біжить Курявою від Причорномор'я до Полісся, гонячи поперед себе зимову студінь та втікаючи від незабарної спеки. Тоді на тиждень-другий оживають давні річища й впадини, чорний порох устеляється зеленими латками скороминущого життя, а пустельники квапляться нагуляти на буйних пашах табуни овець і верблюдів. Невідомо, хто перший назвав цей зелений плин Сальвою, либонь недочувши, або вмисно спотворивши заокеанське "сельва", але значення слова відоме нині кожному пустельнику. Котиться на північ Сальва, сунуть за нею від долини до долини табуни, а на межі Материзни на них уже чекають перекупники – назад у чорноту Куряви повертається лише молодь, племінні та молочні череди. Фураж для них заготовляють у тій-таки Сальві, й то для хуторян справжні жнива.

Соловій пам'ятав, хоча був тоді ще малим, як залишали понуре, висушене суховіями північне місто з темними вікнами однакових багатоповерхівок, вбогими, припорошеними деревами вздовж його головної вулиці, злими, неговіркими й теж припорошеними людьми на цій та всій решті вулиць якогось там, обласного здається, центру. Пам'ятав, як бігла тонесенькою цівочкою вода з колонки за два будинки від їхньої оселі, нескінченну чергу до цієї колонки та нескінченні сварки в нетрищах самої черги – хлопчик ходив туди з мамою по воду. Либонь, такими ж нескінченними були й скарги законослухняних громадян до влади з вимогою впорядкувати набирання ними цієї-таки живодайної вологи, на що влада відреагувала наймудрішим з усіх можливих рішенням. Оголосили постанову, що одна особа має привілей набирати воду з колонки впродовж чотирьох хвилин, і ні секундою більше. Чому саме чотирьох – ніхто не знав, але до колонки громадяни почали приходити з годинниками, таймерами та часомірами, деякі приносили навіть громіздкі музейні будильники, хлопчик і не підозрював, що існують такі. Щоправда був і приємний виняток – на головне свято країни – День Нового Возз'єднання – громадянинові дозволялося набирати воду аж

шість хвилин.

Цікаво, що при цьому двигуни всіх транспортних засобів працювали на воді, точніше – на водні. Громадяни жартували: "Казали, що немає нафти – двигуни палили бензин, не стало води – сьвчі перевели на водень." Втім фахівці, як пояснював тато, запевняли, що на промислове виробництво водню йде виключно морська вода, запаси якої невичерпні. "Отже, скоро висохнуть моря!" – робила з того висновок мама. Тим часом висихала земля.

Мама сиділа на соцпідтримці, а оскільки ніхто ніде нічого не будував, то тато – будівельник за фахом, – працював фірманом навантажувача на китайському даруні, або дарунці, як називали їх деякі. Китайських дарунів у місті було кілька – тато працював на тому, що найближче до їхнього будинку. Двічі на місяць татові видавали на роботі продкартки. Частина з них він отоварював з товаришами-фірманами бай-бай і приходив додому п'яним. Тоді тато вперто сидів на підлозі в коридорі, відмовлявся заходити до кімнати й за щось довго просив у мами пробачення. І ще дуже любив пригортати до себе й цілувати синочка. Соловій, який не був іще тоді Соловієм, виривався, бо від тата тхнуло. Мама казала, що китайська рисівка смердить, наче собаче лайно. Але вона була дешева.

Впродовж трьох зимових місяців хлопчик ходив до школи, а решту часу – із мамою по воду, до крамниці та по соцпідтримку на біржу. Продкарток давали мало, їх не вистачало б на прожиття навіть якби тато не пропивав трохи з товаришами двічі на місяць. Білоруський хліб, сир і паштет коштували дорого, позбавленими ж смаку рисовими пластівцями-міфансами годі було наїстися. А мусили ж іще годувати бабу, яка жила в іншому місті – маленькому й засипаному пилюгою. Тим, кому за шістдесят п'ять, продкартки не давали. Баба вперто відмовлялася йти в дожиток, хоч там і годують. Казала, що краще вмере. Час, що залишався, а його було дуже багато, хлопчик грався на вулиці з іншими дітьми. На мишастій стіні будинку хтось намалював чорним угодowanego китајця – малі розбійники шмаляли в нього грудками.

Локі

Пустеля. Якщо Бог є (його звісно нема, але якщо припустити), то це найжахливіший з його витворів. Кажуть, Творець часто гнівався на своїх нерозумних дітей – поза сумнівом, пустеля стала особливо вишуканою карою для особливо невинуватих. У пустелі нема опертя для життя. Нема ґрунту, куди можна було б укоренитися, нема плоду, яким можна було б пожитися, нема дощу з неба – лише прямовисна вбивча жарінь. Життя в пустелі, звісно, трапляється, але скоріше як виняток. І воно неодмінно потворне. Пустельні собаки дрібні, метушливі, з лютими жовтавими очима, скорпіони відрозливі, навіть верблюд, цей цар пустелі, насправді негарний, відверто – просто бридкий. І людина, потрапивши в Куряву, стає бридкою, дрібніє, її очі наливаються лютістю наче в тих пустельних псів. Вона, як і пси, не від надміру гараздів залишила прохолоду півночі й вирушила на доконечну загибель (то лише питання часу) туди, де життя неможливе за визначенням, у місце, яке сам Бог установив як останній і нетривалий проміжок муки земної перед нескінченною (як

розказують) мукою потойбічною. А може... оце воно, те потойбіччя, й є? Тоді все стає на свої місця. В пустелю приходять лише грішники - піди, пошукай у Куряві бодай одного праведника! Ти приходиш, а вона вже чекає... Пустеля спалює нечестивця знизу, згори, випікає зсередини. Твою ще теплу, але вже мертву плоть галасливо ділять між собою грифи та дикі пустельні собаки. Локі ненавидів пустелю...

Спершу він не розумів, чому не може поворушити язиком. Просто до сказу хотілося поворушити язиком, але той стримів у роті, наче носак теплочеревика, видавався таким само громіздким і гумовим. Хлопець зробив чергове марне зусилля, в роті защеміло й він згадав політ. Локі невагомо й безгучно летів над охолодою нічної Куряви, здається, навіть бачив зорі. "Чому я летів і куди я летів? І як я взагалі міг летіти, люди ж не літають? - подумав хаптагер. - Хіба що на літачі - кумедній "табуретці з пропелером", в нас була - Батько Хуга вправлявся, поки не гепнувся з висоти добрячих двох верблюдів, якщо не трьох... Чекай, у кого це - в нас?" І він згадав усе...

Локі розплющив очі. Його останнє під час польоту замовляння не допомогло й молодий розбійник упав не в пухкий порошок, а на кам'янисту пустельну плішину. Він лежав на боці, майже на спині, до того ж - на власній задерев'янілій руці. Тіло боліло, язик усе ще не ворухився. Ані каптура, ні зміцненого дротяним заборолом шолома на голові, що теж боліла, не було - певно злетіли при падінні. На верхівці найближчої кучугури курилася чорна пилуга. І над пустелею сходило сонце.

Глухо застогнавши, Локі перевалився на живіт. Він ніколи б не подумав, що добути з власного організму слину виявиться таким складним, більше схожим на тортури, завданням. Судомлячись і стогнучи, хлопець видобув урешті зі скеплених залоз якусь краплину вологи, ворухнув язиком.

- Батьку.., - прохарчав. - Пустеля мовчала. - Батьку! - проказав голосніше. - Батьку Хуго, чи мене хтось чує?

Курява починала дзвеніти, лише пилуга на верхівці кучугури димилася безгучно. Локі дотягся долонею до голови й колупнув мізинцем у вусі. "Треба підвестися, - сказав сам собі подумки. - Підвестися й пошукати гаспидське ерло - певно вилетіло з вуха, коли гепнувся макітрою об землю. Зручна штука, та якби це був добрий армійський тьен-обмежка, то й шукати нічого б не довелося - засоби обмежувального зв'язку вшиваються зазвичай у комір. Щоправда, терен їхньої дії справді невеликий... І ще треба знайти каптур та сховати від спеки голову. І чекати. Батько по мене повернеться. Таке вже траплялося - он Відар із Дагрового екіпажу теж губився під час нічного виступу й нічого - вранці повернулися й знайшли!"

Локі сів. Це вартувало шаленого болю та запаморочення. Бік був обдертий до шкіри й до крові, цупка тканина комбезу пошматована. Хлопець дістав зі вцілілої кишені самовберігач, обробив кровисті місця аерозолем, вкинув до рота гідропонічну пігулку - вона викличе якусь мудраційну реакцію, внаслідок чого організм отримає додаткову вологу. Оглядівся. Вбивчий пустельний пейзаж із чорними кучугурами, бурими пліщинами між ними, білим небом і сліпучим сонцем урізноманітнював шолом

хаптагера, що блищав подалік та скоростріл зовсім поряд. "Це добре, - подумав Локі. - Стріливо - це добре!" Але спершу слід було захистити голову. Хлопець дістав із піхов при поясі невеличкий ніж, відбатував верхню частину комбезу, що й так ледве трималася, та спорудив із неї на голові ганчір'яну купу. Сам залишився в спідній блузі. Дотягся до скоростріла, перевірів - справний.

Руки-ноги були цілими, але зводитися на рівні Локі не наважився - макітра таки паморочилась. Так і порачкував до шолома, задираючи догори голову, аби не впала з неї купа дрантя. Ерло живилося від будь-якого джерела тепла, байдуже - то тіло розбійника чи гарячий пустельний порошок. Почути вироблений ним звук на віддалі було неможливо, зате чийсь голос пристрій міг вловлювати здалеку - варто його лише відповідним чином дистанційно налаштувати. Локі рачкував до шолома й гукав:

- Батьку! Батьку Хуго, це я - Локі! Чуєте мене, в дідька? Я живий, Батьку! Батьку Хуго!

Благати про допомогу між хптагерів було неприпустимо - за таке б нещадно висміяли, а кашовар Валі навіки забрав би слабкодуха до себе в мийники казанів. Тому Локі просто повідомляв, що вцілів. А Батько Хуга знає, що діяти...

Каптур злетів з голови разом із шоломом, та ерло в ньому не було. "Однаково воно десь неподалік, - подумав Локі. - Мене почули, ерло запеленгували й либонь уже поспішають на допомогу. "Хлопець уявив, як глузуватиме балакучий фірман їхнього бота: "Що, синку, татко Бурий чхнув, а когось із биндюги наче вітром здмухнуло? Є в мене поворозка - кобітам на Материзні букети скручував, то дам, щоб прив'язувався!" Бурий був знаним бабієм.

Звісно ж, вони всі живі, адже вибуху не було - ракета не влучила й помчала далі собі в Куряву. В свою чергу бот Локі помчав далі за сьвчї поселенців - настанову Батька слід було виконати хай там що, хоч би живим залишався один єдиний хптагер!

Сонце пекло вже, здавалося, й крізь саморобний тюрбан, шкіра нижче ліктів почервоніла, кров, що сочилася зі здертих місць, запеклась. Локі зняв із голови лахміття, надів каптур і вже на ньому знову спорудив ганчір'яну купу. Каптур у пустелі - чи не найнеобхідніша річ - він ховає від сонця та пилюги не лише голову, а й шию та обличчя, залишаючи тільки проріз для очей.

"Треба закопатися в порошок, - подумав Локі. - Хтозна, скільки доведеться чекати! І копати поволі, щоб не витратити зайвої вологи". Він знайшов таку-сяку заглибину під супротивним від сонця схилом кучугури й почав розгрібати порошок. Доволі зручним інструментом для цього виявився погнутий шолом... "Ти з порогу вийшов - у порошок і повернешся!" - згадував хлопець багатозначні слова Батька. Стріливо Локі тримав поряд...

2

Вони

Президент не любив Київ і ця нелюбов була взаємною. Столичні мешканці давно й стійко ненавиділи будь-яку владу, а влада мала б уклінно дякувати столичним мешканцям за те, що не перетворюють своє крижане ставлення до провідників нації на

ставлення вогняне. Вона втім нікому ні за що не дякувала, а прагматично ганяла вулицями столиці боти з поліціантами, які своїм виглядом мусили притлумлювати в киян будь-які думки про бунт, або щось на зразок того. Не покладаючись виключно на батіг, батьки країни підкидали й пряника – в порівнянні з рештою українців мешканці єдиного в державі міста-мільйонника отримували трохи більше продкарток. Кинувши шмат хліба, не забували й про видовища – час від часу в столиці відбувалися бучні святкування з тієї або іншої нагоди, або й без нагод. Особливо любили кияни відзначати чергову річницю Дня Взяття Верховної Ради – постанова уряду зобов'язувала всіх співвласників дарунів безкоштовно частувати цього дня столичних житців рисівкою. Упереджуючи наплив іногородніх шанувальників дурнички, шляхи до Києва перекривали цього дня війська.

Президент не любив Київ, тому більшу частину свого президентства гайнував у затишній резиденції Затишшя, що на Шацьких озерах. Це місце було найвіддаленішим від пустелі, тому мало найм'якіший клімат і не знало, що таке пилові бурі. Поступово й без якихось офіційних розпоряджень до Затишшя перебралася президентська адміністрація, а за тим і уряд, хоча формально столицею держави залишався Київ. Дружина Лідера Нації з донькою та двома онуками давно мешкала в розкішному маєтку під Санкт-Петербургом.

Засідання РДБО проводили на прохолодній терасі рибальського будиночка резиденції, що стояв на самісінькому березі озера. Сидячи за довгим столом, очільники держави мали змогу милуватися гарним поліським краєвидом. Відколи російська мова набула статусу другої державної, вищі посадовці України користувалися виключно нею, російською велось й засідання "радбезу".

В короткому вступному слові Президент відзначив, що з часу проведення попереднього засідання держава здобулася на неабиякий поступ, надходження до бюджету зросли, соціальна політика зміцніла та наблизилась до простих громадян, можна навіть сказати – увійшла в кожен дім. Україна як самостійна складова союзної держави продовжує набувати авторитету на міжнародній арені, чому свідчення – останній київський саміт з проблем протидії опустелюванню. Втім, є два питання, які вимагають обговорення та прийняття дорадчого рішення. Перше: стосунки з іншим членом союзної держави – братньою Білорусією, друге: деякі проблеми контролю пустельних територій.

З першого питання доповідав міністр закордонних справ.

– Як сигналізують наші компетентні органи, впродовж кількох останніх місяців білоруська сторона неодноразово здійснювала неузгоджений з Україною відбір води з Дніпра та Прип'яті, чим брутально порушувала одразу кілька статей "Союзної угоди про унормування відбору води з Дніпра та деяких інших річок". Ситуація не могла не викликати занепокоєння й за період з лютого по травень поточного року МЗС направило зовнішньополітичному відомству братньої Білорусії шість нот, відповідей на які не отримало, хіба що... на шосту ноту, перепрошую...

– Ну що вже там, – підганяв міністра Президент.

- Отримали, але... дуже коротку, перепрошую...

- Ну?

- Перепрошую, послали м-м-м... нас.

- Це ж як!? - звів кошлаті брови голова держави.

- Дуже коротко, - знітився Міністр. - На три букви, власне...

М'ясиста шия Президента збуряковіла:

- Чому я не знаю? Це ж дипломатичний нонсенс... цей... ляпсус!

- Не хотіли турбувати... воно власне, дрібниця...

- Ага, всього три букви! - пирснув прем'єр-міністр. Йому було багато років і він міг дозволити собі говорити будь-що й будь-де.

- Нечувано! Я негайно телегукну Олександрю Миколайовичу - з Лукашенком у нас чудові стосунки!

- Може ноту підготувати? - заподливо вліз міністр.

- Ще одну? - цього разу реготнув не лише прем'єр, а й інші присутні. Не втримався від усмішки й Президент.

Коли обличчя членів РДБО знову охопила протокольна статечність, почали готувати проект рішення. Втім, усі більш-менш дієві пропозиції перекреслила традиційно безапеляційна репліка прем'єр-міністра:

- Клади вони на наші рішення. Одна з наймогутніших країн континенту, житниця Європи - що їм якась Україна!

З ухвалою ставити питання на вересневій сесії Союзного уряду погодилися всі члени дорадчого органу й без перерви перейшли до розгляду другого питання. Починав міністр внутрішніх справ:

- З того часу як глобальне потепління та викликані ним катастрофічні зміни клімату перетворили більшу частину нашої країни на пустелю...

- Ти б іще від проголошення незалежності почав! - перебив доповідача лідер нації. По обіді на голову держави чекала недосяжна для більшості українців, вважай екзотична розвага - риболовля, а Президент не звик відмовляти собі в розвагах. - Давай коротко й по суті!

- Е-е-е... - продовжив міністр. - З усією відповідальністю та самокритичністю мусимо визнати, що пустельні території нами не контролюються - в держави просто немає таких ресурсів. Поліція ледь-ледь перекриває більш-менш уторовані шляхи комунікації між мешканцями придатних для життя областей та самоселами в пустелі. Тим часом такі зв'язки здійснюються щораз новими, не контрольованими нами напрямками. Таким чином кількість осіб, які в порушення Закону про реєстрацію та паспортного режиму самовільно оселяються й ведуть господарську діяльність на пустельних територіях, обрахована нами доволі умовно й складає, скоріше за все, від десяти до п'ятдесяти тисяч. Не можу не відзначити криміногенний чинник пустелі - непідконтрольні владі райони стають притулком для різноманітних злочинних елементів, утікачів з місць позбавлення волі, осіб, розшукуваних Інтерполом, тощо. Туди ж зникають викрадені транспортні засоби.

Про "господарку" пустельників доповідав міністр фінансів:

- Основний вид незаконної діяльності самоселів - розведення верблюдів. На продукцію верблюдовництва існує сталий попит як в Україні (переважно м'ясо), так і за її межами (окрім м'яса - вовна, шкіра, жир). Двогорбий верблюд, або як називають його самосели - хаптагай, не боїться холодної зими й чудово при звичаївся до умов української пустелі. За даними міністерства щорічний оборот від торгівлі продукцією верблюдовництва коливається в межах двох-чотирьох мільярдів юанів. Зауважу, - тут головний фінансист країни кинув докірливий погляд на міністра внутрішніх справ, - навіть невеликий відсоток від вказаної суми неабияк підтримав би державний бюджет, котрий як відомо...

- Зрозуміло! - насупившись урвав доповідача Президент. - Стан бюджету обговоримо іншим разом. Чи маємо тверезі думки стосовно доповідей?

Залунали пропозиції обкласти самоселів прогресивним податком, але спершу провести їх ретельний перепис із тим, щоб потім націоналізувати всі встановлені табуни верблюдів, які, зрозуміло ж, належать не якимсь там порушникам паспортного режиму, а всьому українському народові... Міністр розподілу продовольства озвучив ідею запровадити пустельну адміністрацію, яку й зобов'язати виконувати всі перелічені вище функції, на що скептично зреагував голова Комітету безпеки України Неон Вакулович Щасний:

- Без силової підтримки - марна трата бюджетних коштів!

- А ми створимо її в межах фінансування мінерозrodu! - з'єхидничав прем'єр-міністр.

- Що ви! - замахав руками міністр. - В нас і так штату не вистачає, готуємо пропозиції з розширення...

- Врешті-решт, маємо армію! - вставив своє вагоме слово лідер нації.

Міністр оборони набундючився:

- Збройні сили держави виконають будь-який наказ головнокомандуючого! Нам би ще чисельний склад збільшити задля...

- Кинь! - урвав Президент. - Он в Естонії чисельність війська не більша нашого й ніхто не нарікає!

- В них немає пустелі...

- А, може, відгородитися від неї к бісу колючим дротом та й хай собі? - вставив аргумент голова Комітету з координації союзних дій. - Досі ж якось жили.

- Неефективно! - заперечив міністр фінансів. - Це наша територія й маємо стригти з неї купони!

- Не купони - верблюдів! - докинув прем'єр-міністр.

- Тисяча кілометрів колючки, хто її охоронятиме? - хмикнув міністр внутрішніх справ.

- Давайте конкретні пропозиції! - зупинив балаканину Президент.

За підсумками обговорення було вирішено запропонувати уряду створити "Державну комісію з питань обліку осіб, що незаконно проживають на пустельних

територіях, встановлення обсягів їхньої господарської діяльності, стягнення податкової заборгованості та штрафних санкцій у відповідності з чинним законодавством". Силу підтримку діяльності держкомпустелі мало забезпечити Міністерство оборони України, розвідувальну – Комітет безпеки України.

– Звернемося до братніх росіян – хай підкинуть відомості з супутників! – сказав голова КБУ.

– Закон один для всіх! – підвів теоретичну базу під прийняте рішення прем'єр.

Президент скривився: чомусь йому ця фраза не сподобалась...

Соловій

Якось тато прийшов з роботи дуже засмучений і сказав, що його та інших фірманів навантажувачів позбавили цього місяця продкарток, бо на дарунці виявили недостачу. Відтоді при слові "недостача" Соловій завжди здригався. Тепер баба погодилася піти в дожиток – за це держава забрала її хату. Але вони однаково голодували.

Тато ходив на підробітки – окрім будівництва він добре тямив у електриці. А якось, коли Соловій із мамою поверталися з біржі, до них підійшов чужий дядечко з довгим волоссям, яке скочувалося йому на комір масними пасмами. З'ясувалося, що це давній мамин знайомий, ще з бухгалтерських курсів. Довговолосий дядечко пригостив хлопчика цукеркою, а мамі подарував кілька продкарток, мама відмовлялася та дядечко наполіг. Потім вони ще кілька разів зустрічалися випадково на вулиці, хлопчик щоразу отримував у подарунок розкішну цукерку, довговолосий із мамою розмовляли про щось майбутньому Соловієві незрозуміле, а повертаючись після цих розмов додому, мама щоразу просила синопка не розповідати про дядечка з масним волоссям татові. Хлопчик підозрював, що вони з мамою роблять щось негарне, але розкішна цукерка в кишені змушувала малого мовчати, хоч він і ніяковів перед татом.

А потім мама дала довговолосому ляпаса. Вони розмовляли на лавці в скверику, мамин знайомиць тицяв їй до рук цілий жмут продкарток, хлопчик крутився неподалік і все бачив. Отримавши по пиці, дядечко схопився долонею за щоку, мама гнівно піймала малого за руку й вони пішли. "Подумай, від чого ти відмовляєшся! – скривджено гукав їм навздогін довговолосий. – Наказ підписано, з першого числа я – головний бухгалтер даруна!" Мама нічого не відповіла, зате вдома зі сльозами розказала про довговолосого татові. Тато кинувся було негайно шукати маминого кривдника, щоб набити тому фізіономію, мама благала його нікуди не йти. Поки вони сварилися, хлопчик дістав із кишені цукерку й непомітно вкинув її до сміттевого відра.

Було ще багато крику, гучного плачу й тихих сліз. Тато таки пішов, але не на розшуки довговолосого, а до своїх фірманів. Повернувшись п'яним, він звично сидів на підлозі в коридорі, просив у мами пробачення й намагався пригорнути малого. Хлопчик хотів спитати, де тато взяв картки на бай-бай, але промовчав, згадавши цукерку в сміттевому відрі.

За кілька днів тато прийшов додому піднесений, у нього сяяли очі. Покликав маму, поставив перед собою хлопчика й заявив, що так, як вони живуть, жити більше не можна й тому вони їдуть жити в Куряву. Майбутній Соловій не знав, що таке Курява,

але зрадів. Мама ж зовсім не зраділа – вона вхопилася за голову й сказала, що тато збожеволів. Тоді тато сказав, що викинеться у вікно – вони мешкали на шостому поверсі. Мама погодилась їхати.

Якогось вечора до будинку підкотив качі й дужі дядьки швидко завантажили в неї домашній скарб родини. Одному з дядьків тато віддав ключі від квартири, натомість той тицьнув татові згорточок з грішми й сказав, де та на якому блокпості скільки платити. Це були не продкартки, а справжні гроші – юані. Сусідки плакали й прощалися з мамою та хлопчиком, наче на похороні.

Вантажівка їхала усю ніч, хлопчик спав, а коли прокинувся – навкруги вже була пустеля. Вона йому зразу сподобалася – тут було багато простору, неба й сонця. Ще кілька годин повоз їхав удень, дорогу показував проводир, який підсів, поки малий спав. На голові в проводиря був чудернацький ковпак із вирізом для очей, хлопчик спершу злякався – вирішив, що то грабіжник, але проводир сказав, що в Куряві так ходять усі, а чудернацький ковпак називається "каптур". Врешті вони дісталися хутора давнього татового приятеля Декамерона, саме він звабив тата пустелею й обіцяв допомогти на початках.

Хлопчику здалося, що мешканці хутора ходять, загорнуті в простирадла, але мама сказала, що то в них така вдяганка, чоловічі "простирадла" звуться джалабеями, жіночі – туніками. На головах люди справді носили каптури.

Подивували, ба навіть посмішили хлопчину хутірські сявчі – кожен із них стояв на величезних, легеньких з виду колесах, що збільшувало ширину повоза, принаймні, вдвічі. Останнє нікого не турбувало, бо місця в Куряві безмір, зате на таких колесах, як пояснили малому його хутірські однолітки, "сявчики" заввиграшки долають пустельні кучугури й перемети. Той же з хуторян, хто часто їздить у справах на Материзну, має зазвичай і "некучугурні" колеса – переставляти їх не важко.

Хутір звався Добрий. "Хлопці відкопали табличку, а на ній написано "Добровеличківка", – пояснив Декамерон – дебелий дядько з великими теплими руками.

За вечерею, влаштованою господарем на честь прибульців, Декамерон розказував новоспеченим хуторянам про пустельне життя-буття, згадував тяжку долю піонерів-переселенців. Бурити надглибокі свердловини тоді ще було нічим – воду добували завдяки слабосильним гідроконденсаторам. Ночами, коли стихав вітер і зупинялися вітряки, поселенці ставали до динамо-машин самі. Їздили, головню на конях, які, втім, скоро повимирали і їх замінили верблюди, від спеки ховалися в підземних житлах – бурдеях, городину вирощували в глибоких канавах, від пустельних собак відбивалися довгими штихами.

Нове життя починалося зі зміни імен. Ні паспортів, ані будь яких інших документів пустеля не потребувала, ба, вони навіть становили загрозу, адже держава могла вирахувати за цими картками своїх громадян-утікачів. Позбувшись пластикового мотлоху, поселенці, що зважилися на нову долю, обирали собі й нові імена: тато став зватися Сміхом, мама – Ширицею, хлопчика нарекли Соловієм.

Локі

Під верхнім летким шаром пилу, що здіймався курявою від найменшого повіву, була більш тривка, з часом ущільнена бідненькою ранковою вільгістю порохнява. Локі стругав її дашком шолома й відкидав убік. Копати було легко, але хаптагер втомився несподівано швидко, не допомогла навіть чергова гідропонічна пігулка. Перед очима замиготіли яскраві кола, марнуючи дорогоцінну вологу, тіло витиснуло крізь пори щільний піт. Локі скрутився бубликом у неглибокій ямці, яку встиг викопати, й вирішив полежати так, відпочиваючи. Та скоро зрозумів, що не вийде – верхній шар пустельного пилу швидко нагрівався й за кілька хвилин повітря в ямці стало більш розпеченим, аніж угорі, де ранкове затишшя змінив тихий але наполегливий вітерець.

Слід було вкопуватися ще. Локі заплющив очі й, сидючи в ямці навпочіпки, почав монотонно шкребти дашком шолома порохню під ногами.

Він ненавидів пустелю, але був приречений на неї змалку. Може тому й ненавидів.

Іще в шести— чи семирічного хлопчак вона часто й надовго забирала дратливу матір із незмінною цигаркою в роті та неквапного в мові, але меткого в кулаку батька. Старша сестра Локі, який не був іще тоді Локі, Феля теж курила, але потай від батьків, а то дістала б того кулака враз. Фелька переважно й виховувала хлопця (лупцювала та називала дурбасом), навіть коли мати з батьком затримувалися вдома, бо їм завжди було ніколи.

Вони мешкали в крихітному містечку Прилуки, на самісінькій межі з убивчою Курявою, яка часто й щедро засипала напівспорожнілі вулиці та будинки містечка чорним пустельним попелом. В пошуках роботи й прохарчівку прилучани розходилися по інших землях, цілими родинами їхали обживати родючу російську північ. Залишалися або ледарі, або дурні, або ті, кого годувало пограниччя. Батьки Фелі та її молодшого брата належали до останніх – вони перепродували вирощених пустельниками (а, отже, вирощених незаконно) верблюдів-хаптагаїв.

За тих часів розведення, а відповідно – й перепродаж верблюдів не набули ще, як зрозумів Локі набагато пізніше, значних обсягів – хлопець мав би пишатися, що його мати з батьком були піонерами цієї прибуткової, але небезпечної справи. "Предки" надовго зезали в Куряві, а повернувшись на Материзну теж довго не засиджувалися вдома – їздили то до Києва, то ще кудись – налагоджували канали, домовлялися про збут верблюжого м'яса та вовни. Малий іще тоді дивувався – чому верблюже м'ясо не дозволяється відкрито продавати завжди голодним прилучанам? Якись, невідомі хлопцеві, приятелі батьків розжилися на торгівлі верблюдами настільки, що заробленого вистачило на переїзд до Швеції. Мати над усе мріяла повторити їхній здобуток, батько поїхав би за нею куди завгодно.

Вигуляних у Сальві хаптагаїв здавали на м'ясо та шкури на початку літа й тоді мати з батьком зезали з дому на цілий місяць. Раніше, навесні, верблюдів, залишених зимувати, стригли й це була для нелегальних торгівців ще одна гаряча пора.

Їх забрала пустеля. Батько з матір'ю просто не повернулися того тижня, якого обіцяли, не повернулися й наступного, не повернулися взагалі. Навчені самостійного

життя діти терпляче чекали батьків, коли закінчилися залишені ними продкартки, Феля дістала зі схованки пакунок з грішми й пішла міняти їх до батькового приятеля Боніфата. Дядько Боніфат поміняв гроші на картки, брат із сестрою накупили різних наїдків та солодошів, Феля набрала ще й цигарок – сиділи наче бовдури в хаті та об'їдалися, сестра курила вже по дорослому, не криючись.

А вночі до хати постукали якісь чужі чоловіки. Вони зайшли й, нахваляючись чорним стріливом із короткими дулами, відібрали і картки й гроші, що залишилися. Грабіжники були небалакучими, один лише, неспішливий і грузький, сказав наостанок загадкову фразу: "Курява з'їсть усе!"

Локі здригнувся: хтось вимовив ці слова прямісінько в нього над вухом! Схопився на рівні, роззирнувся, серце калатало шалено. Але навкруги нікого не було. Лише курився на верхівці кучугури чорний порох, у білому небі скаженіло розпечене до блакитного сонце, тремтіли в мареві віддалені дюни. Хаптагер знесилено сповз на дно щойно викопаної ями.

– Чого ти, дурбасе? – сказав уголос, намагаючись заспокоїти самого себе. – Це просто почулося – спека, втома... спрага.

Йому до сказу хотілося пити, гідропонічні пігулки закінчилися, та й користуватися ними можна всього кілька годин. Але заглибина була вже доволі місткою й Локі мав де сховатися. Коли йому захотілося відлити, хаптагер зняв з голови ганчір'яний тюрбан, помочився на нього й знову обгорнув зволоженою ганчіркою голову.

Варто було б ще заглибити яму, але Локі нічого не хотілося робити, їсти теж не хотілося – тільки пити. Копаючи, він відібрав кілька гладеньких камінчиків і тепер вкинув їх до рота – досвідчені хаптагери казали, що так можна вгамувати на якийсь час спрагу. Камінчики довго перекочувалися в роті сухими – слини знову не стало. Губи потріскались. Накочувалась дрімота.

"Напевно, по мене приїдуть уночі", – думав Локі в напівсні, сидячи на дні ями так, що з неї визирав либонь тільки тюрбан. Справді – вдень до дідька спекотно, до дідька... Але неодмінно приїдуть – Батько Хуга своїх не кидає, не заведено таке між хаптагерів. Запеленгували ерло... Якщо воно тільки тут, якщо неподалік, випало з вуха коли Локі торохнувся шоломом об землю. Можливо, воно лежить навіть зовсім поряд, та спробуй знайди її – триклятушу чорну горошину в триклятушому чорному поросі! Чому ерло не роблять білими? Треба підказати тим шадзикам, які їх виготовляють...

Власне, якщо ерло десь поряд, Локі міг би й поговорити з Батьком Хугою, але в роті було каміння й хлопець вирішив розмовляти з ватагом подумки.

"Феля добряче мене лупцювала, Батьку, та я на неї не в образах – такі в Фелі були виховні прийоми. То ще нічого – її дівчачі стусани – зовсім дурня в порівнянні з тим, що я вигрібав у сиротинці. Пам'ятаєш, я розказував, як до нас прийшли жіночки з Райнаркому та поліціанти? Ми не зізналися державним тварюкам, що батько з матір'ю перепродували верблюдів, просто начіпляли їм на вуха міфансів, буцім старички зникли безвісти. І нас забрали до сиротинця.

Новеньких у притулку лупцюють до всирачки й не дають їсти – відбирають

прогірклі міфанси та пляшечки з "чайна-колою". Захистити можуть лише земляки, але з Прилук у тій гаспидській дірі нікого не було. Мене затовкли б на каліку, якби я не вигадав розважати старших, запалюючи власні гази. Щойно відчував, що мушу їх випустити, виставляв триклятуще гузно й підносив запальничку – для такої потіхи мені її знайшли. Старші реготали й ніхто вже не пресував бендануватого прилуцького безбатченка, навіть підкидали іноді щось гризнути, аби в моїх кишках вироблялося більше газів. І нарекли мене за це Вогнеметом.

Увечері з підліткового корпусу приходила Феля і я підгодовував її то сим то тим, іноді навіть шматочком справжнього хліба – в мене вже потроху заводилося. А згодом я навчився не слабо махатися й сам міг відібрати в будь-кого що завгодно. Тоді мені вже не треба було запалювати гази, хоча погримуха так і залишилася, ти знаєш, Батьку."

Локі прокидався й знову падав у провалля дрімоти. Камінці в роті поприлипали до язика та піднебіння, хлопець видовбав їх пальцями й повикидав. "Головне – протриматися до гаспидської ночі – думав Локі. – Вночі по мене приїде Батько Хуга. Якщо тільки ерло випало тут, коли я вилетів із сьавчі й гепнувся довбехою об землю. Якщо тільки воно не випало раніше, адже я бабахнувся шоломом об залізяччя бота й біля хаптагаїв, під час заворухи з пустельниками... Точно – Бурий рвучко вивернув кермо і я добряче торохнувся об повоз. Могло ерло вилетіти з вуха тоді? Могло. Тоді? Тоді... тоді смерть..."

3

Соловій

Помилувавшись "душею пустелі", Соловій, як і будь хто з дорослих на Фірмановім хуторі, брався зазвичай за роботу. А турбот у хлопця вистачало. Не нагородив Бог дужістю, то нічого було Соловієві робити біля худоби, або в городній ланці; зате надолужив метикуватістю, та й навчителів тато, він же Батько Сміх, випишував тямущих, ото й відійшла сама собою до парубка вся хутірна електроніка та мудраційна техніка, що без неї й життя в Куряві не було б. Власне, всі необхідні показники цілодобово світилися в Соловія на активному аркуші – лиш поведи вказівним пальцем і розгорнеться перед тобою його блакитний плат, а в разі якої поламки зумер збудив би хлопця й посеред ночі, та все ж для певності мусив глянути на господарство живим оком.

Соловій починав ранковий обхід з установок, що забезпечували пустельників водою. Воно й зрозуміло, бо волога в Куряві – все. Питну воду давала свердловина, тут слід було перевірити, чи не замело датчики пилюкою, чи не кинув хто під тумбою установки повоза, чи не вивантажив будматеріали – хутір потрохи розбудовувався та до безцінної свердловини нікому не дозволялося й наближатися.

Технічну воду добували на ГКУ – гідроконденсаторній установці, яка виловлювала вологу прямо з повітря. Тут Соловієвої уваги вимагали виготовлені зі спеціальної речовини батареї – час від часу вони потребували регенерації.

Свердловина не була надто щедрою (дуже вже збідніли підземні горизонти), тож головно водні потреби поселення забезпечувала саме ГКУ. Основним споживачем її

продукції був наступний об'єкт Соловієвого обходу – установка каталітичного риформінгу, де щойно видобута з повітря вода перетворювалася на водень – пальне для всіх повозів господарства. Як і решта, агрегат працював автоматично, тут Соловій у першу чергу пильнував за надійністю кріплень та з'єднань, що мало вберегти від пожежі, а то й вибуху. Водень у цьому сенсі дуже небезпечний, тому ємності для його зберігання було вкопано в землю за межами поселення.

Установка зрошування та біоценозу (Батько Сміх таки мріяв виростити посеред Куряви сад) особливої уваги з боку Соловія не вимагала – за нею доглядали працівники городньої ланки, більше часу забирав побутовий блок компанійської – там завжди то кондиціонер не холодить, то регенератор стоків підводить. Закінчував Соловій ранковий обхід свого господарства оглядом сонячних батарей та вітряків – спарена енергосистема мусила працювати бездоганно.

Оглядав, нотував несправності та зауваження, складав план денної роботи. Таке відбувалося щодоби, але не сьогодні, бо ще вночі Фірманів хутір схопився на ноги від наглої звістки: на стадників, що повертали з вигулів табун із шістдесяти племінних хаптагаїв, напала банда викрадачів верблюдів. Хаптагери були неvigубним, значно лютішим за найлютішу пилову бурю, пустельним лихом, і раніше або пізніше з ними мав перетнутися кожен, хто розводив у Куряві двогорбу худобину. На такий випадок Батько Сміх категорично велів стадникам не встрявати в перестрілку з бандитами, бо життя таки дорожче, лише сповіщати негайно про напад і вшиватися.

Досвід ворогувань з хаптагерами свідчив, що збір більш-менш боєздатних сил та гонитва за викрадачами не приносили жодного успіху, бо поки с'як-так озброєні пустельники добиралися до місця нападу, за верблюдохрадами вже й слід між кучугур холонув, так само як і за качі з товаром. Отож цього разу молоді та задирливі стадники повідомили Батькові, що трохи поскубають знахабнілих хаптагерів, а хуторяни, мовляв, нехай не баряться тим часом з підмогою. На такий непослух забіяк штовхали дві обставини. По-перше, кожен з восьми стадників сподівався таки непогано заробити в Батька на плем'ї, а по-друге – назустріч табуніві наче навмисно виїхав повоз, озброєний ракетною установкою.

До цієї авантюри був причетний і Соловій. Трійця його ровесників, відомі хутірські шибайголови Плач, Реп і Степ наскладали юанів і накупили в китайців різного стрілива, зокрема, й портативну ракетницю. Казали: час дати в писк зухвалим хаптагерам – раз отримають, то далі остерігатимуться тертися побіля Фірманового хутора, і оте "побіля" складало в їх уявленні терен принаймні кілометрів у триста.

Соловій підозрював, що головним рушієм розбишацького наміру була не турбота про гуртовий інтерес, а прагнення вигідно стати перед донькою хутірської куховарки Рокити, красунею Баядеркою. Всі троє завзято підбивали до чорнявки клинці, пам'ятаючи втім, що, на противагу Материзні, хуторяни в питаннях моралі тримаються суворих пуританських засад і будь який парубок має право підступитися до дівчини виключно з серйозними та публічно оголошеними намірами.

Тож підсміюючись, Соловій допоміг друзякам із монтажем ракетної установки на

сявчі та налаштуванням грізного стрілива. Ледей дочекавшись закінчення його маніпуляцій, шибайголови ринули назустріч племінному табуну в Куряву й бач – наче знали!

Судячи зі схвильованих вигуків Батька Сміха, який тримав зв'язок зі стадниками, посеред нічної пустелі відбувся справжній бій. Сміх швидко зібрав два десятки чоловіків, залишив хутір на Щирицю й кинувся на повозах виручати нерозважливих урвиголів.

Ніхто, крім хіба що малечі, не спав – хутірські жінки, підлітки та кілька дорослих чоловіків, що залишилися, між них і Соловій, зібралися на терасі компанійської й, ховаючись від нічної холоднечі під верблюжі вкривала, дослухалися новин. А вони не тішили й те, що хутірські знову не встигли, було не найфатальнішим. Вже під ранок, коли сявчі пустельників дісталися спорожнілого місця сутички, Сміх повідомив Щириці, а та – хуторянам, що всі стадники, які супроводжували табун, загинули. Шестеро з них були наймитами без роду й без племені, а за двома тут таки, на терасі, заквилили-заголосили невтішні матері – городниці Меліса й Співанка. Меліса жила на хуторі вдвох із сином, а Співанка мала ще дрібних дітей і чоловіка Полуденка – він поїхав зараз із Батьком Сміхом у Куряву.

Зате не лише живими, а й сповненими переможного духу поверталися додому Плач, Реп і Степ, що з хутірських задирак перетворилися враз на героїв. Батько стисло розповів, що хлопці добряче ввалили хаптагерам, знищили два й пошкодили ще кілька ботів нечестивців. Реп і Степ пристали до хутора сиротами а Плачева мати Доля щасливо тулила до очей крайку хусточки – під ранок зазвичай стихало й можна було ходити без каптурів. Соловій бачив, як при згадці про героїчну трійцю спалахнуло обличчя Баядерки, таки дівчина була небайдужою до котрогось із них!

Згадав Волю. Чи спалахне коли її обличчя при згадці про Соловія? Дівчина жила на Трої – хуторі їхнього сусіда Енея, що стояв кілометрів за двісті на схід від Фірманового. Соловій розмовляв з Волею вживу, коли гостювали з батьком у Енея та домовлялися про переробку верблюжої вовни – сусід мав доволі потужний цех, де дівчина вела вовняну документацію. Потім Еней приїжджав зі своїми до Сміха. Була в його "делегатії" й Воля і Соловій сам із себе чудувався, дослухаючись до п'янливого завмирання серця, варто було лише кинути погляд на дівчину. А та приязно та відкрито розпитувала Соловія про його електронне господарство, звірялася, що заскучила на Трої за цікавим товариством. Відтоді часто й довго бесідували посередництвом глоб-зв'язку і Соловій уже не міг уявити свій день без її голосу...

В хлопця не дуже виходило баляндрасити з бойовими хутірськими дівками, в котрих, здавалося, було лише одне на умі – любощі. З Волею ж розмовлялося просто, наче з чоловіком, бо й теми розмов були "чоловічі", то лиш згодом Соловій відтворював нещодавню бесіду в уяві й тішився, мов дитя, – сам не тямив чого.

– Вже розвидніло. Йди – бери хлопців та копайте ями, – мати-Щириця вихопила його з млосності. – Наші загиблих везуть!

Соловій гукнув підсліпуватого Гривню, дурника Делірія та кількох парубчаків, що

мали вже силу вправлятися з лопатою, й пішов із ними копати могили. Бачачи приготування, Меліса й Співанка заголосили гучніше.

Хутірський цвинтар за низькою огорожею, що також зав'язана на актив Соловія й захищає поселення від непроханих зайд, хай то будуть пустельні собаки або й розбійники. Копати в куряві неважко, якщо лишень не заповзятися видовбувати печеру на кам'янистій площині. А так стругай собі спресовану порохню – лопата блищить від неї, наче люстро.

Соловій копав яму – останнє пристановище для котрогось із загиблих стадників, і продовжував думати собі про Волю. Звісно, що для неї Соловій – тихий, хлопчакуватий, хіба за тюхтіями сохнуть у Куряві дівчата? Пустельне життя викохує таких здорованів, хоч би й на їхньому хуторі – багатирі! Каменюка он верблюда на землю валить, обхопивши жилавою рукою за шию!

По обіді печальна валка в'їхала в поселення. Сонце пекло немилосердно, вітер ніс нескінченну пилюгу. На повозах по одному-по два лежали тіла стадників, каптури з їхніх облич познімали й товариші час від часу здмухували з заплющених очей порох. Полуденок зліз перед хутором із сьавчі й ніс мертвого сина на руках, Співанка, побачивши, зомліла – її повели десь у прохолоду.

Стишуючись від загальної жалоби, герої Плач, Реп і Степ розказували своє:

– ...а ті насідають і насідають! Ну нічо, – думаємо – є для вас іще гостинець! Та міну-прилипучку в куряву скинули – їхній бот розлетівся, наче жменя пилуги проти вітру! Шкода – дві ракети не влучили...

Прощалися коротко. Відспівувати не було кому, Батько лишень, що й за суддю, й за отамана, а за нагальної потреби й за священика на хуторі, стяг із голови каптур і сказав куце слово:

– Братове! Ми прийшли в Куряву, нікому не роблячи лиха і ні в кого нічого не просячи. Ми хотіли просто жити, але нам не дають. Спочивайте з Богом, наші хороші товариші й побратими, а ми не мусимо більше покійно зносити злодійство, ми мусимо взяти стріливо й захистити наш пустельний прихисток від нещастя. Ми тут усі втікачі. Одне втікало від тюрми, інше від безхліб'я, третє від несправедливості влади на Материзні. Але нам нікуди більше втікати, і тому ми не будемо більше втікати. Балакатиму з сусідами – схилимусь їх до купної оборони від хаптагерів!

Поки він говорив, очниці загиблих, що лежали рядочком – кожен навпроти своєї могили, замітало чорним порохом. Пустеля не хотіла чекати...

Локі

Сонце, наче назавжди, зупинилося прицвяхованим над самісінькою маківкою Локі й день не збирався закінчуватися. Хаптагер сидів на дні ями з заплющеними очима, перед якими мерехтів пінявий водограй. Прохолодна волога була поряд, Локі раз по раз розплющувався, щоб дотягнутися до триклятушого струменя язиком і щоразу розчаровано стуляв повіки – це було лише марево. Все на світі – тільки марево, все його дотеперішнє життя – бендануте марево, а справжня лише пустеля.

Чому він тут? Так, Локі тікав із корефанами з сиротинця й лупцював місцеву

дрібноту, вимагаючи, аби ті винесли з дому їсти. Це було в тому пласкому сільці поміж гарних, але кучих ланів, які охороняли озброєні тварюки-поліціанти, щоб такі як Локі не цупили з поля колоски. Та вони однаково цупили і це теж було гріхом, але чому в Куряві лише Локі? Де Стерво, Горб'яч, Плюй? Вони ж теж крали, чому в цій гаспидській ямі посеред гаспидського пустельного пекла сидить лише Локі?

А-а... ті, либонь, нишкнуть у інших могилах – десь неподалік. Може навіть ходять один до одного, аби викурити втрюх заяложеного китайського недопалка. Це Локі застряг під цією покотистою кучугурою, бо десь тут лежить його ерло – малесенька чорна горошина, виключно через яку хлопця розшукає отаман хаптагерів – Батько Хуга. А може й не розшукає, якщо...

Виринаючи з безпам'яті та знеможено ворущачи потрісканими губами, Локі скажено гнав від себе думку, що ерло він загубив раніше – в іншому місці, й тут його ніякий дідько не знайде. Але що лютіше він її гнав, то настирливіше клята думка поверталася. Врешті-решт після чергового провалу та виринання з неіснуючого й через те шалено зненавидженого водограю Локі вирішив розшукати ерло. "Якщо воно тут – я його край, а знайду, – проказав сам до себе подумки, бо вголос говорити вже не міг. – Однаково мені нічого робити, а так скоріше згайную час до вечора. Хтось же зрушить урешті-решт із місця гаспидське Сонце!" А потім він сказав собі, що це божевілля...

Локі рачкував біля підшови покотистої кучугури й шукав ерло, розгортаючи долонями намети пороку та купу, яку сам насипав, копаючи сховок. Від розпеченої пилюги його долоні невдовзі вкрилися пухирями, деякі з пухирів потріскались, комбез на колінах стерся спершу до шкіри, а потім до крові. Хаптагер хотів плакати, але лише вив. Коли несподівано про себе нагадав сечовий міхур, Локі помочився в пригорщу й випив сечу. Поранені долоні обпекло, сеча видалась дуже гарячою.

Десь на півночі цієї країни траплялися ще клапті родючої землі й, певно, прагнучи показати свою турботу про бідолашних сиріт, притулок для них владці влаштували якраз поміж тих земель. Втім, це зовсім не рятувало від голоду й діти розлазилися з сиротинця, мов миші. Насправді кожному безбатченку мав би вживлюватися чіп стеження, але їх не вживлювали бо, як розповідали старші, за таку штуkenцію дають гарні гроші в сусідній Білорусії, тож пристрої зрозуміло де опинялися.

Дітей ловили, повертали, а вони знов тікали: жебрали попід хатами більш-менш забезпечених завдяки невеличким городам селян, наймалися на потаємні заробітки, крали. З сиротами проводили виховну роботу, їх карали, дорікали невдячністю: держава он як піклується про підростаюче покоління, а воно... Одного дня на лінійці вихованцям закладу розповіли жахливу історію, як десь, у іншому сиротинці, невдячні безбатченки оскаженіли настільки, що по-звірячому вбили директора. Ну нічого, нині вбивці відчують на собі важку руку караючого правосуддя, з вихованцями ж сиротинців відтепер поводитимуться жорсткіше, каратимуть дошкульніше, виховуватимуть правильніше, зрозуміло – виключно заради їхнього ж майбутнього гаразду. Після цього кількість бажаючих наживати п'ятами з притулку помітно зростає.

Найдужче втікачі прагнули просочитися до Білорусії. Подув пустелі туди не

діставав, а чудові білоруські ґрунти тішили розкішними врожаями – тамтешні житці знати не знали, що то є голод. Між сиріт ходили стійкі перекази про казкову білоруську землю, де хліб росте прямісінько на деревах, у річках (не всі знали, що таке річки) хлюпається повно-повнісінько риби (ніхто не знав, яка вона насправді), а вулицями міст і сіл невтішно никають рожеві табуни практично круглих свиней у марній надії якнайскоріше бути зарізаними та поданими на обідній стіл до того або іншого білоруса. Як виглядають свині знали в сиротинці всі бо саме така, весела й безтурботна, зовсім кругла та рожева свинка була намальована на стіні в їдальні. Втім годували сиріт не поросятиною й не рибою, а переважно несвіжими рисовими пластівцями на воді.

У чотирнадцятирічному віці Локі в казки вже не вірив, але потрапити до жаданої Білорусії вирішив твердо. Фелі не було – він не бачив сестри відтоді, як її перевели кудись до іншого притулку багато років тому, тож на батьківщині хлопця ніщо не тримало. До того ж він ненавидів пустелю, яка забрала в Локі батька й матір, і прагнув опинитися від Куряви якнайдалі.

Разом із друзями Стервом, Горбачем та Плюєм Локі вирішив просочитися до Білорусії на качі, що перевозить овечі шкури. Розведення верблюдів було найвигіднішою справою в Куряві, але там займалися й іншими речами, зокрема – випасали овець. Їхні шкури вигідно продавали в сусідній країні, принаймні, хлопчаки знали, що на воднезаправці неподалік від сиротинця часто зупиняються товарняки саме з таким крамом. Іноді начальство притулку, зрозуміло – не без особистої вигоди, відряджало старших вихованців косити довкола тієї заправки бур'яни.

Вирахувати качі зі шкурами, яка прямує до Білорусії, було нескладно – крам несамовито смердів. У корешів майже вийшло, й хоча під брезентом із пересипаними сіллю шкурами неможливо було втриматися – аж сльози перло від смороду, вони мужньо терпіли. Поки не здався Горбач. Задихаючись під слизькою шкурою, хлопака закашлявся, як з'ясувалося – це було якраз на перепускному блокпості. Прикордонники зняли брезент і повиколупували порушників з-під шкур одного за одним.

Вони стояли рядком біля товарняка, смердючі й похнюплені, командир прикордонників саме знімав утікачів на свій тьен та відправляв зображення директорів притулку – чи не його клієнти, як Локі раптом зірвався з місця й рвонув на білоруський бік, що був зовсім поряд – прикордонники й митники братньої держави стояли та посміювалися біля шлагбауму, спостерігаючи, як сусіди стягують з качі невдатних "емігрантів". Дужий Локі швидко бігав і був уже недосяжним для українців, але з'ясувалося, що білоруси зовсім не палають бажанням бачити на своїй доглянутій землі ще одного бідаку з півдня. Їхній прикордонник виставив ногу, Локі перечепився... Свої потім завели його до якоїсь комірки й нещадно побили. "Батьківщини не любиш!" – особливо лютував один із них, він і заїхав чимось металевим, чи не пістолетом, хлопцеві в обличчя й відірвав шмат щоки...

Його врятував гриф. Голошия, потворна, як і все в пустелі, та чорна, як сама пустеля, птаха ввігнала гачкуватого дзьоба в самісіньке обличчя Локі, либонь потвору

привабив шрам на щоці, а може в тому місці просто задерся каптур. Біль вихопив із безпам'яті, протяв тіло й збудив організм до опору.

Хлопець судомно смикнувся й гриф відлетів на кілька кроків убік – від його крил на Локі війнуло розпеченим духом, наче дихнула сама пустельна смерть. З рани на щоці юшила кров, хаптагер затис уразу долонею й спробував звестися на лікоть. В голові паморочилось, перед очима мерехтіли кола, але біль бадьорив.

Сонце котилося донизу – ось-ось мало зачепитися краєм за гребінь кучугури. Двигнувши щелепами, Локі виявив, що не може розтулити рота – сукровиця з розтрісканих губ спекла їх намертво. "Якби не гриф, я згорів би на цій гаспидській пательні до дідька! – промовив він до себе подумки. – Або якби голошия курка прилетіла пізніше... Але це великий птах – у ньому багато м'яса й крові, яку можна пити... пити..."

Локі поволі роззирнувся. Він напівлежав посеред кам'янистої пліщини, скоростріл чорнів кроках у двадцяти, біля нори. Точачись із боку в бік, та затискуючи щоку долонею, Локі звівся на ноги. Птах відлетів. Хаптагер дивився на стріливо, щосили зосереджуючи на ньому затуманений погляд. Поступово краєвид робився виразнішим. Локі ступив крок і ледь не впав, ловлячи рівновагу, махнув вільною рукою – гриф сполохано відлетів ще далі.

Локі стояв, похитувався й дивився на скоростріл, що лежав, прихилений до купи землі. "Я не добреду, нізащо не добреду – це занадто далеко. Хіба..." Локі нахилився, зібрався з останніми силами і, наче бігун на коротку відстань, кинувся до скоростріла – слід було домчати швидше, аніж тіло залишать рештки сил, домчати, звести стріливо й натиснути на гачок – куля сама знайде живу мішень... Місце, на якому в людини зазвичай розташований рот, розірвалося – з закривавленої діри вихопився божевільний рев, зляканий гриф злетів...

4

Вони

Котедж голови Комітету безпеки України Неона Вакуловича Щасного був розташований зовсім поряд із резиденцією Президента, що було зайвим і зримим підтвердженням уваги, яку голова держави вділяє державній безпеці. Посвячені ж розуміли, що йдеться про увагу не так до державної безпеки, як до самого Неона Вакуловича, якого завбачливий батько нації воліє тримати в полі своєї щільної та цілодобової уваги. Справа в тому, що як політик Неон Вакулович усе ще зберігав статус перспективного, а в ідеалі перспективним політиком у державі мав залишатися лише Президент.

Неон Щасний зробив собі політичне ім'я в епоху великої евакуації, коли перед катастрофічним наступом пустелі переселялися мільйони людей, вивозили сотні тисяч тонн майна та обладнання, в районах понад Прип'яттю, на півночі Чернігівщини та Сумщини зводили сотні містечок для переселенців. Фінансувалася програма за рахунок продажу за кордон металу, вирізаного на полишених заводах, електростанціях та комбінатах і в збезлюднілих містах. На північ тяглися валки з переселенцями та їхнім

домашнім скарбом, а в зустрічному напрямку – до чорноморських портів котилися хувчі зі сталлю, чавуном та кольоровими металами. В останню чергу вирізали залізничні колії та рухомий склад, і, врешті, самі чорноморські порти з причалами, пірсами та кранами. Для потреб держави залишали Одесу й то лише завдяки підтримці братніх росіян із Чорноморського флоту – за пільговим тарифом ті зобов'язувалися забезпечувати єдиний український порт електроенергією та водою з власних опріснювачів у Севастополі.

Всі знали, що на "металевих" ешелонах прокручують шалені корупційні оборудки, народжуються нові мільярдери, переселенці ж не дораховуються тим часом компенсацій, а на місцях, де мали б стояти сучасні ошатні містечка, їх часто зустрічає пустка, або розворушена задля замилювання очей будівельниками поліська земля.

Народ протестував, вулиці Києва вирували від багатотисячних натовпів обурених громадян, одним із організаторів протестів був юний та щирий максималіст Неон Щасний.

У Верховній Раді створювалися нові й нові спеціальні комісії, продовжувалися чергові та призначалися позачергові сесії, а обуреного люду на вулицях не меншало. Врешті-решт народу ввірвався терпець і одного затишного лютневого вечора до порожньої на той час будівлі парламенту ввалилася гурба бунтівників і почала люто нищити все, що траплялося їй на шляху. Невідь звідки виникли бульдозери та інша важка техніка й до ранку від будинку залишалася лише купа битої цегли, на якій встановили жовто-синій прапор і урочисто оголосили, що революція перемогла. Керівництво силових структур заявило, що не втручалось в перебіг подій, бо "поліція з народом", в уряді відбулися кардинальні зміни, зокрема, з'явилося кілька нових посад, які запропонували польовим командирам повстання. Неона Щасного призначили керівником щойно створеного відділу контролю за боротьбою з корупцією при КБУ.

Втім, наближалися президентські вибори й новий держслужбовець висунув свою кандидатуру. Народ іще пам'ятав полум'яного Щасного на мальовничих руїнах Верховної Ради й соціологічний прогноз вивів молодому, енергійному та незаплямованому політику несподівано високий відсоток. Сповнений ентузіазму перспективний кандидат розгортав перед виборцями величні плани болючих, утім конче необхідних реформ, аж тут за тиждень до голосування його запросив на розмову голова президентської адміністрації. В ході бесіди він повідомив Щасному, що готується проект закону (після знищення парламенту закони видавав Президент) про неабияке розширення функцій Комітету безпеки України, й довірливо зауважив, що на посаду керівника оновленої структури пропонується кандидатура Неона Вакуловича. Вибори він, мовляв, однаково програє – політична вага не та, а тут є можливість одразу взятися за справу та почати викорінювати в державі корупційну гідру. Щасний погодився.

Лише згодом, дещо втративши юнацьку довірливість, набувши досвіду та набивши синців, колишній польовий командир Дня взяття Верховної Ради (так це звалось тепер у підручниках історії) зрозумів, що руйнування парламенту було не виявом гніву обурених людей, а ретельно спланованою оборудкою, його ж призначення на високу

посаду переслідувало одну єдину мету - усунення небезпечного конкурента тодішнього, себто й нинішнього, Президента. Звісно, можна було гучно грюкнути дверима й відкрито виступити проти системи, але Неон Вакулович не був уже колишнім романтичним та безкомпромісним польовим командиром - він любив свою посаду, любив комфорт, та й молодша на чотирнадцять років дружина навряд чи простила б чоловікові втрату високого статусу.

Інша справа - поміняти цей статус на ще вищий. Голова КБУ перебував у переконанні, що зі своїми знаннями, досвідом, енергією та реформаторським баченням саме він має очолювати державу і його час наближається, треба тільки використати сприятливий момент...

В урядовому селищі Затишшя якось само собою склалося, що високопосадовці працювали вдома, кожен у своєму котеджі, не витрачаючи час на переїзди, переходи та зведення адмінприміщень. По закінченню РДБО Неон Вакулович зачинився в кабінеті, його активний аркуш згрупував докупи, систематизував і тепер видавав господареві всю наявну в Комітеті інформацію щодо пустелі та її мешканців. Особливо цікавила Щасного статистика за останній рік.

Щось відбулося в Куряві за ці рік-два, щось, чого не догледів Неон Вакулович та очолювана ним структура, і що було надзвичайно важливим. Уся держава чогось не догледіла, а зрозуміти природу змін раніше за інших урядовців та Президента - це був шанс вихопитися вперед у великій грі.

Неон Вакулович порівнював дані про масштаби нелегального обороту продукції верблюдівництва. Інформація була неповною, але промовистою: ще чотири-п'ять років тому щорічні обсяги такої діяльності відчутно коливалися, були часи спадів і підйомів, але за останні три роки діаграма демонструвала поступовий, утім переконливий ріст. Подібне спостерігалось й по інших напрямках: вівчарство, м'ясо та яйця страусів, фініки. "Самосели міцно стали на ноги, - зробив висновок Неон Вакулович. - Це вже не розрізнені гуртки невдах, що змагаються серед порохні за життя, це тобі справжній господарський комплекс! Підозрюю: якби вмиль відгородитися від Куряви непроникного загорожею, як дехто пропонував, населення, що й так животіє надголодь, почало б просто вимирати! Як вони цього не розуміють!" - Неон Вакулович кинув мимовільний позирок у бік президентської резиденції.

З-поміж інших матеріалів увагу голови КБУ привернула довідка Служби зовнішніх загроз. Якийсь доскіпливий аналітик звертав увагу на розбіжності між даними китайських торгівельних та гуманітарних організацій і Держкомстату стосовно обсягів поставок з КНР. Виходило, що наймогутніша країна світу відвантажує в Україну товарів більше, аніж Україна отримує. Навіть із урахуванням неминучих та доволі значних розкрадань окремі рядки розбіжностей просто неможливо було пояснити. Зокрема, деякі відвантажені до України товари держава взагалі не замовляла!

"А що, коли це не лише банальне розграбування на всіх рівнях, а й дещо інше? - схвильовано пошкріб потилицю Неон Вакулович. - Що, коли частину продукції замовляє не держава, а самосели!? Справді, китайцям байдуже, кому відправляти товар

- їм аби платили, а самосели, схоже, навчилися заробляти непогані грошики! Цікаво, якими каналами йдуть ці фактично контрабандні поставки, невже на очах у держави - через одеський порт?"

"Ми нічого про них не знаємо, - відкинувся в кріслі головний безпековець країни. Точніше - я нічого не знаю, хоча зобов'язаний знати все. Але ніхто ніколи не цікавився в мене станом безлюдних земель, які народ влучно охрестив Курявою! А дарма не цікавився, адже долучивши економіку пустельних районів, що всупереч усякій логіці бурхливо розвивається, до кволого господарства кволої держави, можна надати розвитку останньої неабиякого поштовху. Та ми просто зобов'язані возз'єднати дві частини України - заселену й пустельну в нову потужну державу, а на чолі цієї нової держави має стати новий Президент із новим баченням. І його ім'я відоме - це Неон Вакулович Щасний!"

Голова КБУ промовив кодове слово, що означало виклик київського референта.

- Чую, Неоне Вакуловичу! - попри пізній час той відповів миттєво.

- Мені потрібно кілька агентів - грамотних і дієдатних. Достатньо буде трьох-чотирьох. На завтра зможете підготувати справи?

- Орієнтація? - уточнив референт.

- Внутрішня. Природні умови - складні.

- Так, завтра надішлю.

- До побачення.

Господар котеджу перевів актив у режим очікування й затарабанив кінчиками пальців об поліровану стільницю:

- Але якщо я починаю гру, то маю знати більше за них. Маю знати більше за всіх!

Підвівся з-за столу й попрямував у спальню. Переглядаючи фільм, там чекала на нього кохана дружина, а за державними обов'язками Неон Вакулович ніколи не забував виконувати подружні...

Локі

Цього разу його врятував холод. Локі опритомнів від лютих дрижаків і нестямно роззирнувся. Юнак лежав горілиць на ним же нагромадженій купі порошу, відкинута вбік лівиця тримала руків'я скоростріла. А прямо над головою нависав зоряний небозвід - холодний і безмежний. Боліло все. І до сказу хотілося пити.

"Ніч, - сказав хаптагер подумки. - Отже скоро по мене приїде Батько Хуга. Або не приїде. І тоді я вмиру. А щоб не вмерти, я мушу, в дідька, напиться".

Локі згадав як вистрілив у грифа, але вирішив, що то йому примарилось. Та ніч у пустелі, це не лише холод, а й волога - потрібна лише плівка. Хлопець болісно звівся, сів. "Потрібна плівка... мені потрібна плівка, або я здохну й не матиме вже ніякого значення, приїде Батько Хуга, чи ні. Але де я візьму плівку посеред гаспидської пустелі? Чому шадзи-виробники не вкладають її добрячий шмат до самовберігача!? Треба буде сказати Батькові..."

Відчай сягав межі. Спрага жерла Локі зсередини й позбавляла розуму, боліли кінцівки, надто - попечені руки, боліли рештки губ, боліла щока...

Щока... отже гриф таки був і Локі в нього вистрілив. Від самонавідної кулі стерв'ятник утекти не міг, отже... Отже десь неподалік лежить чимала купа м'яса й холодної крові. А готуючись до нічного нападу, хаптагери приточували до скорострілів ліхтарі. "Це моя здобич!" – сказав сам собі Локі й звівся, важко спираючись на стріливо. Зараз бадьорив не лише біль, а й холод. Локі міцно стулив рота, ввімкнув ліхтар і похитуючись, повільно рушив у той бік, куди стріляв, перш ніж упасти без пам'яті на купину порохні.

Він намагався не думати, що пам'ятає напрямок лише приблизно, що пустеля неозора та однакова в усіх напрямках, що вузько сфокусований ліхтар висвітлює лише мізерний її клопоть, що гриф міг відлетіти далеко й Локі просто не дійде.

Раптом тремтливе світло вихопило з п'ятьми метку приземисту тінь, позначену двома яскравими жовтими цятками. "Пустельні собаки! Та це ж вони нанюхали мого грифа! Якщо досі не зжерли. Принаймні, я йду в правильному напрямку!" Локі звів стріливо й натиснув на гачок...

За трупами кількох застрелених собак він знайшов грифа – туша була майже ціла, Локі дістав ножа, розпанахав птиці черево й тут таки вп'явся зубами в її смердюче, але надзвичайно соковите, як видавалося знеможеному юнакові, м'ясо. Вчасно він отямився, вчасно відігнав собак, ще трохи, й вони б роздерли птаха-конкурента на шмаття. Самого ж пустельного собаку Локі б їсти не зміг, поки що не зміг... лише від думки про це його нудило.

Висмоктуючи з грифогового м'яса сік, Локі віддирав шматки так, що скоро на землі залишилися лише лапи, крила та щільна, вкрита з одного боку пір'ям, шкура птаха. Розгорнутою вона лежала чималим шматом і хлопцеві сяйнуло: ось тобі й плівка!

Захолола кров стерв'ятника не втамувала достатньо спрагу, втім додала трохи сил. Дрижаки, що проймали все дужче, вимагали руху. Локі закинув грифову шкуру за плече, й висвітлюючи власні сліди ліхтарем, пішов назад, до вже майже рідної нори під схилом. Відігнані пострілами собаки осмілили й повискували в п'ятьмі зовсім поряд, але поки що їхня увага була зосереджена на трупах застрелених одноплемінників – хлопець чув, як вони ділять неочікувану здобич.

Повернувшись "додому", Локі заходився споруджувати пристрій для збирання води. Яма була готова, залишалося розтягнути над нею, притиснувши на краях камінцями, шкуру, а на дні заглиблення, під тим місцем, де вона найбільше провисне, помістити якусь посудину. Досвідчені хаптагери переконували: таким чином волога, що випаровується з землі, осідає на холодній плівці, збігає краплями до середини й скапує в посудину; але попереджали, що води буде небагато, і розказували саме про пластикову плівку, а не про шкуру вбитого птаха.

Утім плівки в Локі не було. Замість посудини він встановив під шкурою шолом, попередньо видерши з нього поролонову вставку. Кілька дірок від зубів пустельних собак та одну – від кулі законопатив ганчірочками. Сидів, дрижав і розумів, що спати не доведеться й не лише через холод – запаливши апетит мертвими одноплемінниками, згряя пустельних собак не відмовиться від продовження бенкету, а з огляду на

манливий запах свіжого пташиного м'яса та пораненої людини, бенкет обіцяв бути розкішним. Втім у магазині ще залишалися набой...

Локі добре знав звички пустельних собак – довкола підземного сховку хаптагерів снувало кілька зграй цих нащадків залишених людьми в роки Великої Евакуації домашніх улюбленців. Потреба вижити швидко витворила з розмаїтої маси чотирилапих розумне, люте й живуче плем'я з безвідмовною покорою ватажку, спільним прожиттям та полюванням. Вдень пустельні собаки ховалися від спеки в глибоких розгалужених норах, а вночі виходили на пошуки поживи. І якщо пошуки були невдалими, з'їдали найслабшого зі своїх. "Власне, хто такі хаптагери, як не озброєні стріликом пустельні собаки? – гірко подумав Локі. – Хіба що не їмо трупи загинувших..."

Напад на військовослужбовця з метою заволодіння зброєю та перетину з цією зброєю державного кордону – саме так означило правосуддя відчайдушну спробу Локі-Вогнемета прорватися до омріяної Білорусії. А це вже пахло не поверненням із похиленою головою до сиротинця – це пахло в'язницею для неповнолітніх.

Державці давно зрозуміли, що просто годувати й утримувати за ґратами здорових дужих дядьків, юнаків та підлітків – марна трата вбогих бюджетних ресурсів, тому в українських в'язницях не сиділи, а працювали. Ба більше – вітчизняні засуджені виконували надзвичайно важливу, та що там – епохальну місію з врятування Неньки України – контингент в'язниць і колоній нескінченно й без видимого просування висаджував по межі заселених районів держави смугу лісу шириною в п'ятдесят кілометрів. Майже тисячокілометровий "Зелений щит" мав зупинити подальший наступ пустелі, а також захистити від пилових бур та пом'якшити клімат у зменшеній до однієї автономної та шести звичайних областей Україні. Втім ніщо чомусь не зупинялося, не захищалося й не зменшувалося. Саджанці не приймалися, бо їх не було чим поливати; коли подавали воду, з'ясовувалося, що підвезли не ту породу дерева, а підвезена не придатна для життя на межі з Курявою, коли ж саджанці приймалися, надходило запізніле розпорядження, що їх висадили не там, не так, не тієї щільності, або не в тому порядку.

Поінформовані житці колонії, де Локі відбував чотирирічний термін, розказували, що з розкрадання виділених ООН на спорудження "Зеленого щита" коштів харчується ціла вервечка посадовців – від виконробів на дільницях до міністрів у столичних кабінетах, втім хлопця те цікавило мало.

Кілька разів махнувши немалим кулаком, Локі швидко здобув конче необхідний у таких місцях авторитет і почав думати про втечу. Якоїсь ночі, коли він прів іще в смердючому та задушливому слідчому ізоляторі, хлопцеві приснилася мати, яка сказала, що Локі має реалізувати те, на що не спромоглася вона – здобутися на переїзд до Швеції. Локі вирішив, що це знак.

Втім, утечу довелося відкласти через обставини перетворення нехай і дужого, але хлопчика на справжнього чоловіка. Задля ощадливості в'язні мешкали там, де й трудилися – у великих табірних наметах, які при потребі просто переносили на інше

місце. На ділянках працювали засуджені з різних тюрем, зокрема й жіночих. Зайве говорити, що кохання між спраглими за любов'ю чоловіками й молодницями спалахувало на "Зеленому щиті" швидко і палало яскраво.

Не по літах змужнілим Локі спокусилася дебела Маха, що тягнула довічне за вбивство. Варта не надто цікавилася стосунками між засудженими, головне – аби ті не виходили за обмежену імпульсною огорожею територію, про що, втім, негайно просигналізував би вживлений кожному в'язню під шкіру чіп стеження. На відміну від сиротинця ті чіпи не збували за кордон, а таки дозволяли варті цілодобово стежити за контингентом. Локі тягав на дільниці шланги з водою, а ланка Махи встромлювала в зволожену землю саджанці. Пізно ввечері Маха приводила Локі до намету санітарного контролю, пхала контролерові кілька невідь-де роздобутих пляшок чайна-коли й коханці залишалися вдвох. Бували миті, коли Локі почувався найщасливішим із чоловіків і хотів, аби таке тривало довіку, хоча, падаючи з небес на землю, швидко холонув і прагнув заховатися від ненаситної Махи якнайдалі...

Локі стріляв особливо знахабнілих собак, що шкірячи дрібні зуби, підходили надто близько. Але зжирати вбитих тварин збігалось все більше живих. Коли закінчилися набої, юнак, ледве тримаючись на ногах, відгонив хижаків куцем ножом та прикладом скоростріла. Вони не з'їли хаптагера лише тому, що почало світати, а вдень полювальний шал пустельних собак згасає. Озираючись на Локі лютими очима, вони поступово розбіглися. Зазирнувши під розтягнуту над ямою шкіру, Локі не виявив у шоломі ані краплини води – певно роса мала здатність осідати виключно на плівці. Батько Хуга так і не приїхав. "Це найкращий час для смерті", – сказав сам до себе Локі й, знесилений та майже щасливий, упав на порох. З-за кучугури сходило лагідне поки що сонце й лежати було приємно...

5

Воля

Воля сприймала пустелю, як неминуче зло. Вона народилася на Материзні, але в Куряву дівчинку привезли надто малою, щоб дитя пам'ятало хоча б щось. Мама розказувала, що вони не могли жити по той бік "Зеленого щита", бо погані дядьки, які звалися поліціантами, щодня приходили до тата й вимагали від нього сто тисяч юанів, а як не дасть, то його посадять до в'язниці. У тата не було жодного юаня, в них і продкартки не завжди були, ото й мусили тікати в Куряву, де мама стала зватися Лободою, тато Пирієм, дід – Дідом Стопудом, а маленька ню хай за наполяганням діда – Волею.

Підрісши, дівчинка дізналася, що початок історії зі ста тисячами найміцнішої в світі валюти поклав випадок, коли тато заступився на вулиці за чоловіка, якого люди зі зброєю збиралися заарештувати, бо він плюнув услід заґратованому поліційному повозу. Ті облишили чоловіка й узялися за тата, вимагаючи від нього сто тисяч "відступних". Мама руки ламала та коси на голові рвала від такої татової нерозважливості, дід же навпаки, неабияк пишався вчинком сина та, сварячись у порожнечу Куряви своїм активним ціпком, було й досі кричав, що так мав би діяти

кожен, тоді й тікати в пекло пустелі не довелося б – нехай би в нього тікали негідники з влади.

Вічний революціонер Дід Стопуд пам'ятав часи, коли українці не були ще таким "безгомінним бидлом", як оце тепер, і їх ставало на добрячу відсіч. Коли Воля ще ходила до школи, дід часто вивідував у неї, чому там зараз навчають дітей гастролери-навчителі, дивувався та хитав сивою головою, а коли заходило про уроки історії, то плювався й лаявся так, що мама проганяла його тоді від дівчинки з хати.

Насправді діти пустельників отримували гарну освіту, бо їхні батьки платили навчителям гроші, тож і могли обирати кращих, тоді як безплатна освіта на Материзні, як розказували, хиріла та вироджувалася, уряд навіть скорочував час від часу навчальний рік. Курявою ж мандрували непосидючі, молоді та освічені навчителі, які важилися на пустельні небезпеки, але знали, що добре зароблять.

Якось учергове поплювавшись та побігавши з ціпком навколо хати, дід усадовив онуку на стільчику й спитав:

– Ану скажи-но мені, лепетухо, що значить слово "Майдан?"

Воля здвигнула плечима:

– Такого слова немає, дідусю – я добре знаю українську мову!

– А-а-а, – замахав ціпком роздражнений дід, – нема, вже нема! А як називається головний ма... площа Києва, га?

– Площа Нового возз'єднання! – чітко відповіла дівчинка.

– Є, дитино, є таке слово, тільки не кажуть його вам – бояться! – хитав головою дід.
– Навіть тут, у Куряві, не кажуть! Майдан незалежності – ось як називалася колись головна площа Києва! Майдан – площа, велика місцина хоч би й посеред нашого хутора. Коли мені було років вісім, твій прадід водив мене на Майдан у Києві, там тоді стояли тисячі людей, співали гімн і вимагали кращого життя!

– Просто стояли?

– Не просто... не просто стояли, а робили революцію... І зробили, але... Далі вліз ваш "старший брат", та, по правді, й між землячків лайна стачило... І перемінилася Україна на пустелю... Бачиш: ниньки й слово "Майдан" із книжок видерли!

– Це наслідок глобальних змін клімату, дідусю!

– Еге, наслідок...

Коли духмяною зеленою піною через Трою перекочувалася Сальва, дід загадував винести йому на зелену галявину за огорожею розкладачку й лягав там під відкритим небом. Ночі цієї пори лагідні, а від пустельних собак дід тримав при собі активний ціпок. То був пристрій, виготовлений десь у чужих землях на замовлення Пирія. На вигляд ковінька як ковінька, а мала функцію імпульсного батога, електрошокера, запальнички, ліхтаря, годинника, тонометра, кардіостимулятора, вимірювача атмосферного тиску й ще чогось там, про що Воля вже не пам'ятала.

– А як заснеш та впустиш? – непокоївся й через те, було, дратувався Пирій.

– Хіба я там сплю! В могилі висплюсь, а в Сальві спати – гріх!

Ходив у ті дні – аж сяяв і казав, що такого щастя не знав навіть тоді, коли упав

замолоду за дівчатами. "Воля! Її смак відчуває лише той, хто зазнав неволі!" – казав.

На хуторі сумлінна Пирієва донька вела облік вовни. Відколи Батько Еней розхазяйнувався гарним китайським обладнанням з переробки верблюжої сировини, вовну для нього почали привозити близькі та далекі пустельні сусіди, отож хтось мав пильнувати за рухом продукції, вести бухгалтерію. Сучасні імерсійні ванни потребували зовсім мало води, що й дозволяло встановлювати їх серед Куряви. Пустельники отримували якісний продукт, власник цеху – прибуток.

– Сміх їде! – зронив Батько Еней, забігши до Волі на склад. – Підготуй: що там у нас із Фірмановим по розрахунках! – І додав, навіть не змінивши тону: – Хаптагери повбивали їхніх стадників!

– Із Соловієм їде? – вихопилося в дівчини й лише навздогін Воля втямила, яким недоречним було це питання – сталася біда, а вона... Втім заклопотаний господар, здається, взагалі не почув цих слів.

"Смішний цей Соловій! – думала Воля, відбираючи на активному аркуші матеріали по розрахунках зі Сміхом. – Радишся з ним про захист електронних приладів від куряви, а він починає раптом розказувати, яка гарна пустеля вночі, коли, як це він казав... – "ніби дивляться одне одному у вічі два неба – нижнє й горішнє". Співець пустелі тобі! Але з ним справді цікаво – Соловій так багато знає! І зовсім не ніяково, як то буває з хутірськими хлопцями..."

Маючи імпульсну перепустку, Сміхів сьавчі вкотився на хутір не зупиняючись – величезні колеса повоза здійняли перед Енеєвою хатою хмару пилу. Сміх вискочив з кабіни, відмахуючись від куряви назустріч йому йшов Еней:

– Що, гальма відмовили?

– Та, – не сприйняв іронії збуджений Сміх, – хаптагера піймали!

– Ну? З тих, "твоїх?"

– Куць його зна! Ми його не те що піймали – підібрали в пустелі, не знаю – чи ще живого!

– Дихає! – Крізь відчинені дверцята нагадав про себе Соловій. – Кличте ж скоріше лічця, бо так і не визнаєте – з тих, чи не з тих!

– Я гукну! – Воля була вже тут, бо хотіла бачити Соловія.

Дівчина метнулася до компанійської, де чергувала Енеєва дружина Світла – вона була на Трої лічицею. Батько хутора зазирнув тим часом до вантажного відділу сьавчі. Там на повстяній підлозі лежав без руху чоловік, у пошматованому дранті якого вгадувалися знайомі пустельникам ознаки хаптагерського комбезу. Вік розбійника визначенню не підлягав, бо чи не все обличчя верблюдокрада було суцільною запаленою раною. Але міцна статура нерухомого та смоляне волосся на голові підказувало, що підібраний у пустелі бандит – молодий і дужий.

– Соловій угледів! – чи то пишаючись, чи нарікаючи розказував Сміх. – Їдемо, а цей простягся серед пиляки – руки розкинув і лице без каптура під сонцем шкварчить! Поруч двоє грифів падло рвуть, а стрільно побіля лежить – без жодного набою. Затягли в повоз – і сюди! Їхали, а я думав: вивідати в гада, де їхнє хаптагерське кубло та –

купно, га, сусіде?

- А чого, - погоджувався Еней, - у мене давно руки сверблять!

- То я ж за тим і їхав!

Підбігли Світла з Волею та ще двоє хутірських - за носіїв. Лічиця глянула на неприємного, закотила хаптагерові повіку:

- Хутчіш до мене в помічну - чи й виживе!

І Воля, й Соловій провели ноші з неочікуваним пацієнтом Світлої співчутливими поглядами.

- Бандит, а шкода людину! - сказала дівчина.

- А уяви: може він ішов до нас, щоб попередити! - запалився Соловій. - Та не розраховував бідолаха сили.

- Пустеля жорстока... - зітхнула Воля.

- І плита в побутовому блоці жорстока, коли покласти на неї долоню!

- Це ти до чого? - Вдвох вони поволі йшли до вовняного цеху - на дівчину чекала робота.

- А до того, що в усьому можна знайти користь і красу: в безводді, в безлюдді, в вітряній зимі, в твоїй туніці... Питання - що шукаєш!

- Що-що ти там сказав про туніку? - під каптуром не було видно обличчя дівчини, але її голос набув виразної іронічності.

- Ну, гм... джалабея позбавляє чоловіка мужніх форм, а туніка робить жінку загадковою і...

- І?

- А-а... досить! - махнув рукою Соловій. - Не вмію я про таке говорити!

Воля розсміялася:

- Еге ж, жінка - це тобі не пустеля!

- От про пустелю - вмію!

- А ти пам'ятаєш життя на Материзні? - розмову продовжували вже в приміщенні вовняного складу, де дівчина мала комірку. Тут вони поскидали каптури і Соловій тихцем, як йому здавалося, милувався юною русавкою, а рух, яким Воля поправила розкуйовджені коси, викликав у хлопця відвертий захват.

- Пам'ятаю... Та нічого там пам'ятати - сірість і вбогість, вода, яку по краплині витискає з себе громадський водогін...

- А міста, будинки, люди, що ходять з відкритими головами!?

- Їхні обличчя похмурі... краще б уже ховалися під каптурами...

- Який ти... А я багато віддала б, якби побувати там!

В хаті Еней частував гостя підбадьорливим напоєм:

- Районованою агавою не бавишся?

- Ні, нащо воно?

- А мої шибайголови розвели. Самогонку женуть - сльоза, українська текіла!

Почаркувавшись, говорили про справу. Еней підтримував задум Сміха завдати хаптагером контрудару:

- Гадаю, ми вже дозріли, скільки ховатимемось?

- І куди? - гірко додав Сміх.

- У тебе стрільно є?

- В кожного стадняка скоростріл, кулемет на хуторі, ну - як у всіх. Це повоза ракетницею обладнали - дали гадам перцю!

- То й у мене так, тільки ракет іще не пристарався!

Поклали разом об'їхати найближчих поселенців: Пригорщу, М'янбу, Шерифа, Бедуїна, хто далі - прозондувати через глоб, об'єднати за згоди та підтримки сусідів сили й дати хаптагерам добрячу відсіч, або й зовсім викоринити з Куряви розбійників. Доведеться прикупити трохи стрілива, та то вийде дешевше, аніж втрачати табуни вигуляного на Сальві товару!

Крепс

Він підвівся з запилуваної бруківки, сплюнув солону кров, обережно намацав язиком дірку, де ще двома хвилинами тому здавалося цілком довговічно та непохитно гніздився зуб. Смердючі луо! Вибили хоча б кутнього - його не видно, а тепер - як ходити з діркою! Та щербатим Крепса й до поважного закладу не пустять! І за що? Він грав на позичені, він двічі ставив половину своїх фішок на корнери, а потім усі фішки на спліт, не змінюючи чисел - такою була його метода. Він програв усе, він навколішки вмовляв Туза прийняти в заставу новенький глоб, і він виграв на останній ставці! Бармен Ковть розливав уже на той час рештки, до запаху несвіжих випарів у підпіллі додався запах великих грошей, ставки злетіли й Крепс зі злидня вмить перетворювався на мільйонера, аж тут круп'є, цей шмаркач, якого сам же Крепс і навчав колись таємницям та викрутам рулетки, це хамло, цей кульгавий скорпіон заявляє, що Крепсові фішки не торкалися, мовляв, лінії й зараховує стрейт ап!

Такого світ не бачив, а нікчеми довкіл стола тільки тихо, але чутно підхихикували з невдатного мільйонера, щелепа якого, здавалося, впала тієї ж таки миті на той-таки стіл і ледь не затарабанила замість кульки на рулетці.

Його щастя, що воно вміє прудко бігати, те хамло! Розлютованому Крепсові довелося ж натомість відчувати на своїх боках бійцівський вишкіл Тузових луо— церберів. Дуей, боки - робота в церберів така, але зуба нащо вибили!?

Прилізши вночі до Ханьки, розштурхав любаску, а правильніше мовити - господарку тимчасового помешкання (бо свого в Крепса не могло бути в принципі), лаючись, свистів крізь щербину й тому психував ще дужче:

- Знайди гроші - маю викупити в Туза глоб!

- Де я їх, дурню, візьму - хіба дарунку піду пограбую?! - сонна Ханька психувала й собі.

- Піди - мені треба по роботі! В когось із цих чмирів є глоб?

Любаска мешкала за Білоусом, у містечку Чернігівської бідноти, тому питання Крепса справді було ідіотським.

- Вони не знають, що це таке. Лягай уже спати, дурню - мені рано на роботу!

- Яке спати - маю бути на зв'язку цілодобово!

- Зовсім через свою рулетку здурів! Недаремно тебе з усіх притонів повигонали, тільки я дурна досі не вижену!

- Заткни хавло, бабо!

Скориставшись порадою, Ханька гнівno відвернулася на своєму лежку до стіни, позбувшись співрозмовника, Крепс посунув у коридор до вмивальника - полоскати закривавленого рота.

Єдиним сенсом Крепсового життя була гра. Татусь майбутнього завсідника чи не всіх підпільних казино держави - високий обнаркомівський чиновник забезпечував родині життя наскільки безклопітне, що вони навіть їздили кілька разів відпочивати в Європу. На відміну від України, там знайшли як протидіяти глобальному потеплінню та опустелюванню, тож на Старому континенті було чим подивуватися. Відразу, щоправда, з'ясувалося, що забезпечуючи коханій дружині та синочку гарне життя, татусь-чиновник аж надто захопився сірими та чорними, мов клята Курява, схемами переведення державних коштів до власної кишені, за що й поміняв крісло в Обнаркомі на лежак у табірному бараку. Втім, коли татусь почав активно протистояти наступові пустелі, споруджуючи по межі Куряви Зелений щит, Крепс, який не був іще тоді Крепсом, із головою поринув уже в світ підпільних ігор, тож долею татуса з матінкою цікавився зовсім мало і передачі родителів в колонію не возив.

Талант є талант, і незабаром юний гравець здобув у середовищі генералів підпільної рулетки неабиякий авторитет, відповідне прізвисько, а головне - почав приносити додому гроші! З огляду на останнє матуса не "пиляла" та не посишала синочка до інституту, а дарма, бо доволі швидко їй відкрився й зворотний бік медалі під назвою "азарт" - програючи, Крепс виносив із дому все, що не конфіскувала свого часу держава, запроторюючи за ґрати татуса, а невдовзі вона вирішила запроторити туди й синочка.

Формально гральний бізнес у країні був під заборонаю, але формально і юані були під заборонаю - громадянам дозволялося користуватися лише продкартками, насправді ж підпільне життя квітнуло - можна було купити й продати все, що завгодно, квітнули й підпільні гральні притони. Час від часу таки відбувалися якісь рейди та облави - либонь, поліційна верхівка підтримувала таким чином бюджетне фінансування своїх титанічних зусиль. Спійманих на гарячому гравців реєстрували й відправляли на тиждень-другий виконувати громадські роботи. В такий спосіб, до речі, юний гравець збагатився неабияким досвідом догляду за дев'яностолітніми дідами в дожитку, видовбуючи з їхніх гузен лайно та рвучи від блювання власний шлунок. Але в Коростені було інакше...

Їх розсадили попід стінами гральної зали й наказали не розмовляти. Поліціанти стояли ледве не над кожним і цівки їхніх скорострілів погойдувалися прямо перед очима порушників законодавства. Гравців мали переписати й відправити до СІзо, а згодом винести вирок. Для Крепса це була б уже друга ходка й він волів опинитися будь-де, аби лишень не потрапити знову до ненависного дожитка.

- Крепс? - підійшов до нього якийсь у цивільному.

Крепс кивнув.

- Ходи за мною, вирячкуватику!

В дитинстві Крепс переніс хворобу очей і носив товсті лінзи. Його вивели надвір і впхнули до сьвчї без поліційних ознак. Везли довгенько, панувала гнітюча ніч і Крепс уявлення не мав, чим це все закінчиться.

Закінчилося темною віллою, темним кабінетом у тій віллі й темною постаттю, що відверто не прагнула, щоб її розгледіли.

- Як же-як же, - бадьоро почала постать, походжаючи кімнатою, про що однозначно сигналізувала жарина її сигарети, - пам'ятаю твого батечка - перспективний був кадр, розглядалася ймовірність його підвищення... Не встояв... Не кожен встоїть, не кожен пройметься пафосом служіння... М-м-м, як там тебе зараз... Крепс, я не плутаю?

- Не плутаєте, - про всяк випадок чемно відповів Крепс.

- Як очі?

- В лінзах байдуже.

- Ти ж непогано вчився, подавав надії. Ось, - постать розгорнула посеред пільми блакитну хустину активного аркуша, - історія Об'єднаної держави - п'ять, російська мова - п'ять, арифметика та основи точних наук - п'ять... Гени, то все кляті гени... На другу ходку пакуєшся?

Крепс щось промимрив.

- Та ти сідай! - постать і собі підійшла до столу, сіла, затарабанила кінчиками пальців об стільницю й ураз заговорила зовсім іншим - сухим, жорстким, наче бляха, голосом, Крепс аж зіщулився.

- Держава має знати, що робиться на її задвірках! За другим ходарем на курортні умови не розраховуй - вже я подбаю! Або... позамітаєш тижнів зо два вулиці для проформи й вийдеш. Отримаєш глоб - телегукатимеш з нього лише до мене, для тебе я Називний. Маю знати все, що робиться там, де ти буваєш. Якись події, великі виграші, свіжі люди в системі, іноземці - доповідай про все. Вряди-годи даватиму завдання, нескладні - виконуватимеш. Закомизишся - знищу, брехатимеш - знищу. Працюватимеш як належить - дозволю грати, скільки влізе! Може, щось із запропонованого суперечить твоїм моральним принципам? - Називний знову перейшов на приятельський тон.

Крепсу пересохло в горлі тож він лише заперечливо мотав головою. Виразно - аби було видно в темряві...

Вони ще спали - кожне на своєму вузесенькому лежаку, коли в двері постукали - сусідка скаржилася, що в дитини температура, просила оцту. Ханька відчинила - замість сусідки до кімнати ввалилося троє дужих дядьків, згребли квартиранта в оберемок, витягли надвір і запхнули до громіздкого чорного повоза. Одягався Крепс, поки їхали.

- Де твій глоб? - спитав Називний, він був енергійним і самовпевненим.

- Заклав! - Крепс давно вже не був переляканим молодиком і дивився на Називного

без страху.

- То інвентарна річ, скільки тебе просив...
- Велике лихо, виграю - куплю новий!
- Боюся, що скоро грати не зможеш - поїдеш у Куряву.
- За що? Я боюся пустелі!
- От і перетвориш її на квітучий сад!

6

Вони

Гвинтокрил Щасного зробив коло над Києвом і завернув у бік Гостомеля, де знаходився Центр спецпідготовки КБУ.

- Занепадає столиця! - споглядав Неон Вакулович похмурі, припорошені чорним київські хмарочоси, одноруку Батьківщину-матір зі щитом (рука з мечем упала, вбивши якогось волоцюгу ще років шість тому), ледь помітну струмину Дніпра, що зовсім губилася в землі за Конча-Заспою. - Та хіба тільки столиця! Подивися правді у вічі, Вакуловичу - хіба не занепадає ціла країна, хіба не розтягує її залишки купка придворних казнокрадів за цілковитої твоєї, до речі, бездіяльності? Хіба цього ти прагнув, руйнуючи Верховну Раду та встановлюючи на її руїні жовто-синє знамено?

Де ж причина занепаду? В опустелюванні, на що завчено кивають наші розтовстілі від казенних харчів владці? Брехня - варто лишень глянути, як успішно протистоять кліматичним змінам сусіди на заході! Дивина - громадяни, про яких дбає держава, живуть усе гірше, розбігаються зі збіднілої країни світ за очі, натомість пустельні самосели, про яких не дбає ніхто, живуть усе краще, міцніють та розвиваються!

Швидкість руху каравану визначається швидкістю найповільнішого верблюда, надто якщо цей верблюд - чоловій. І лише своєчасно замінивши лінюха та надавши державному караванові прискорення, можна спинити гниття і розпочати врешті-решт рішучі й перспективні реформи, яких уже втомився чекати наш терплячий народ! Пустеля - ось локомотив, який витягне Україну з прірви! Не боротися з самоселами а, переймаючи їхній досвід, повертатися в Куряву, впроваджувати нові технології, використовувати переваги сухого клімату! Але для початку потенціал пустелі треба використати саме для заміни "верблюда". Власне, опертися більше ні на кого!

Троє відібраних агентів виструнчилися перед головою, на що Неон Вакулович невдоволено махнув рукою:

- Чого посхоплювалися - вживайтеся в ролі неблагонадійних!

У присутності начальства "вживатися" виходило не дуже, в кабінеті керівника центру відчувалося зайве напруження, Щасного це дратувало.

- Це краще з усього, що маємо? - в'їдливо поцікавився він у господаря кімнати.
- Агенти-відмінники! Готувалися для роботи в гарячих точках - у рамках союзного фінансування!

- Та в них на скронях спецшкола виголена! Ну добре, працюватимемо з тими, хто є. Отже, - Неон Вакулович звернувся вже безпосередньо до агентів, тренуваних молодиків з бляклими очима. - Відомо, що переважну частину України займає пустеля.

Формально вона безлюдна, оскільки все населення опустелених регіонів було евакуйоване до місць, придатних для життя. Насправді ж у пустелі незаконно проживають тисячі осіб – точної цифри ми не знаємо, чим вони там займаються – ми не знаємо, чи становлять загрозу для конституційного ладу – не знаємо. А повинні знати, і ці відомості маєте здобути для нас ви. Значну, якщо не переважну частину самоселів, складає неблагонадійний контингент із усіляких утікачів, злодіїв та авантюристів. Ви мусите стати ними – влитися до ватаг пустельників, увійти в довіру, стати нашими очима й вухами. І забезпечити державу вичерпною інформацією. Відсьогодні ви не агенти КБУ, а пройдисвіти на прізвиська, – Неон Вакулович перехопив у керівника центру актив, зазирнув, – Карий, Сивий і Буланий. Легенди ви, сподіваюсь, вивчили. Вас виведуть на проводирів, а далі – знаєте, як діяти. Мікроглоби у ваших вушних раковинах виконані з композитів – випадково виявити їх неможливо. Перших донесень чекатиму одразу після прибуття на місця. Товариші! – агенти знову виструнчилися. – Служити Батьківщині – то є велика честь, і Батьківщина гідно оцінить вашу відповідальну місію!

– Служимо Союзній державі! – завчено гарикнули Карий, Сивий і Буланий.

Соловій

"Симпат! Батько Сміх поїхав далі підбивати пустельників на спротив хаптагерам, а ми з мамою господарюємо. Клопоту додалося, та я знаходжу час думати про тебе". Випадково Соловій відкрив, що писати Волі листи для нього значно простіше – так хлопець не губився, не затаювався на півслові, не ніякував і ця свобода приносила насолоду.

"Симпат, Соловійчику! Гадаю – не варто відкрито писати про Батькові плани. Глобальний зв'язок хоч і захищений, та обачність не завадить. Ти мене здивував, я гадала – Соловій марить лише своєю любов'ю пустелею!"

"Про втаємничення я й не подумав. А про пустелю... Марить – це ти гарно сказала. Тільки ж мариш пустелею, а раптом виявляється, що це не пустеля, а Воля. Справді – у вас багато спільного, даремно ваші імена: Пустеля і Воля – вважай, синоніми! Іще додати трохи Сальви й портрет моєї знайомої дівчини готовий! Ні, чому трохи? Сальва – ось якою хотів би я бачити тебе завжди. Квітковою, яскравою, лишень не такою бігучою. Мій ідеал: Воля – це Сальва, яка ніколи не закінчується!"

"А на мене Сальва нагонить чомусь сум. Гадаю, саме отією бігучістю. Сальва минула, що рік минув, далі – лише нескінченна курява".

"Бігучість Сальви нагадує про плин часу. На жаль ніщо не вічне, тому серед швидкоплинності життя слід виокремлювати справді важливі речі. От я зустрів тебе – і це для мене дуже важливе – вважай найважливіше з усього, що було досі. Якби я дивився тобі у вічі – не посмів би цього сказати, а так – смію".

"Слова – теж дуже важлива річ. Не варто жбурлятися ними просто так, не думаючи".

"Не думаючи? Я тільки й роблю, що думаю! Про тебе. Звісно, кволенький Соловій навряд чи зацікавить дівчину".

"Дурненький ти, а не кволенький! Та годі цих самокопань, прошу, давай про щось інше. Хворий нан приходив до тями, ненадовго щоправда. Батько Еней намагався його допитати, та той не міг згадати навіть власного імені. Я допомагаю Світлій коло недужого".

"Може прикидається? Це таки розбійник".

"Не думаю. Він справді ледь живий, Світла казала, що дивом урятувався – організм втратив дуже багато вологи. Лічиця вколола йому снодійне – аби набирався сил".

"Чому скрізь, де з'являється людина, з'являється зло? Була пустеля – чиста й незаймана, а ось прийшли люди й почали робити її жорстокою".

"Може, зло просто дрімало під порохом? Адже люди вже колись тут жили. Дід навіть розказував, як їздив малим до... місто з такою смішною назвою... Згадала – Крутий Ріг! Чи може кривий... Дід багато мені розказував".

"Це, вважай, нічого не змінює – прийшли люди й збудили зло. Я люблю близьких мені людей і ладен віддати за них життя. І ти входиш до того переліку. Але люди в масі – народ, цивілізація, більшість із них не заслуговує моєї любові. Ні – просто любові, любові взагалі".

"Дивно – ти любиш пустелю й не любиш людей, а от я байдужа до пустелі – мені було б цікавіше пожити в місті, а людей, більшість людей, я люблю".

"Тоді я тобі заздрю. А я не такий як усі – дивакуватий, відлюдкуватий... не зважай!"

"Ти хороший, Соловійчику! Мені легко й цікаво з тобою спілкуватися!"

"Дякую!" – Соловієві кортіло дописати "...моя Сальво!", але хлопець стримався.

Локі

Якось розвантажуючи качі з насосами, Локі почув перешіптування двох незнайомих в'язнів, з якого виходило, що ті лаштуються втікати в пустелю. Засуджені часто розважалися подібною маячнею й Локі не надто прислухався до тієї патяканини, аж поки не почув фразу одного з імовірних утікачів, лантухуватого й неспішливого. Його дрібніший спільник харкотів щось, мовляв: на дідька перти з собою цілу коробку міфансів, тут – аби самим вишморгнути, на що лантухуватий авторитетно заперечив: "Хай буде – Курява з'їсть усе!" Хлопець спіткнувся, важкий насос ледь не відбив йому пальці на нозі. Це був бандит, який пограбував Локі з Фелею в Прилуках!

Коли оголосили перекур, молодий в'язень підсів до двох, що готували втечу:

– Я почув, як ви базарили. Вчепіть і мене на хвіст, я маю корешів – натирю чайна-коли – в пустелі кишеню не відтягне!

– А як скинеш маячок? – хрипко спитав дрібніший.

– Видеру з м'ясом! – із запалом вигукнув хлопець.

Лантухуватий дивився на Локі, та перелякане хлопча з Прилук у дужому не по літах юнакові не впізнавав.

– Дохлий хід, свистунчику! – глузливо скривився спільник лантухуватого. – Чіп одразу сигналізує про зміну середовища, відсутність руху й таке собі...

– Щось виметикую!

- За втечу світить смертна, знаєш?

- В курсі! Спільники погодилися взяти Локі з собою, якщо він забезпечить утікачів не лише рідиною, а й їжею. "Йти доведеться далеко!" - попередив лантухуватий. Локі розказав усе Масі. Все, окрім того, що впізнав у більшому втікачеві свого давнього кривдника. Маха пригорнула хлопця до неозорих грудей: "Я тобі поможу, серце!"

Вона роздобула коробку чайна-коли, коробку рисових пластивців і ножа з гарною колодочкою у формі жіночої фігурки: "Таки ж із зарізяками йдеш!". Коли настала ніч втечі, Маха розрізала Локі стегно, дістала чіп стеження й запхнула собі в піхву. "Це ж наче частина тебе, правда? А я звикла!" Коханка перев'язала хлопцеві рану, поцілувала, прощаючись, і пішла скиглити та ходити довкіл табірному намету, аби в варти стосовно маячка Локі не виникало жодних підозр.

Попри показну свободу втекти з колоній щастило небагатьом - завдяки чіпам варта контролювала місцеперебування кожного ув'язненого, а імпульсна огорожа знерухомлювала будь-який живий організм, незалежно від наявності, або відсутності в ньому маячка. Щоранку спеціальні бригади відтягували від зовнішнього боку невидимої та неподоланної перепони заціпенілих пустельних собак. Вони схоплювалися на ноги й, хитаючись, дибуляли собі назад - у Куряву.

План утікачів був зухвалим і нещадним. Аби відвернути увагу варти, спільники Локі вирішили підпалити намет із засудженими їхньої "рідної" колонії, що по сусідству з колонією Локі. Картина охоплених полум'ям в'язнів, котрі вибігатимуть посеред ночі з намету, падатимуть і благатимуть про допомогу, мала бути достатньо вражаючою, щоб вартові цієї та сусідніх колоній не помітили, як трійця втікачів залізає тим часом до металевих діжок, у яких привозили на дільниці добриво, й котиться в тих діжках пологим схилом на волю, перетинаючи лінію імпульсної огорожі. Такий схил був саме побіля колонії, в якій "сидів" Локі. Діжки з-під добрива стояли неподалік і в нічній пільмі вони мали зникнути практично вмить.

Насправді мудраційна електроніка знерухомлювала не лише живі організми, а й повози, зупиняючи роботу їхніх двигунів, а от зупинити діжку, що котиться, вона була не в спроможності. Ніхто не знав, чи знерухомить імпульс людину в діжці, але відкинуті вбік пустельні собаки опритомнювали, тож утікачі сподівалися прочуняти й собі. Долею нещасних в'язнів у наметі ніхто не переймався - комусь цієї ночі не пощастить, і втікачі сподівалися, що це будуть не вони. Як позбулися своїх чіпів лантухуватий та його попихач Локі не знав - ті з цього приводу не розводилися.

План вдався, і опинившись по той бік огорожі, трійця відчайдухів чула, як неподалік у величезному наметі, що палав на півнеба, верещать, помираючи від вогню та диму, в'язні, бачили, як метушаться ті, хто намагається врятувати нещасних. Втікачів не побачив ніхто і крізь метал діжки імпульсна огорожа їх не дістала, а чи просигналізувала - хтозна, та хай там як, а вшиватися з-під переляканої пожежею зони слід було якнайскоріше.

Місяця не було, тільки маліючи поступово в пільмі, криваво відсвічувало полум'я пожежі. Вони сунули навпомацки, спотикаючись об сухі патики саджанців, які колись

не прийняли. Першим ішов давній прилуцький знайомець Локі. Десь на згірку під напівусохлою берізкою він заходився порпатися в змішаній із листям порохняві й урешті знайшов змилок тьена. Натиснув виклик, щось побубонів, перемовляючись із невідомим співрозмовником, розгледівся. "Зараз прямцюємо в долинку, де три каменюки. Доти розвиднитися й далі підемо тримаючись напрямку "берізка — камінці". Вийдемо на руїну з двома проймами од вікон — там чекатиме проводир і, не гаючись, у гості до Батька Хуги!" Локі тихцем посунув руку за пояс... "Темінь скажена! — озирнувся наче розгублено, зазирнув у вічі окоренкуватого. — Оце така пітьма була й у Прилуках, пам'ятаєш?" І ввігнав тому в печінку ножа.

До розвалу з двома дірами від вікон, що ледь визирали з порохнявого бархану, йшли вдвох. Локі ніс коробку з чайна-колою, його наляканий супутник — з міфансами. Вбивши окоренкуватого, хлопець приставив закривавленого ножа до кволої шиї супутника: "Цього застрелили переслідувачі, втямив? Мовчатимеш — житимеш! — Злодій кивав головою. — А бовкнеш зайве Хузі, то я скажу, що це ти вбив, і ще побачимо, кому повірять. Ти невинуватий бандюга, а я що — малолітка з дитбудинку!"

Хаптагерська ватага Батька Хуги таборувала в двоповерховому підвалі напівзруйнованої будівлі поміж інших поруйнованих будівель якогось колишнього міста. Розбійники займали кілька кімнат глибше, а на верхньому поверсі чатували навантажені стріликом боти, готові будь якої миті виїхати в Куряву крізь похилий в'їзд.

Батько Хуга — високий вилицюватий, з ледь помітною сивиною поміж чорного волосся, чоловік пройнявся симпатією до Локі, щойно той зізнався, що мріє замешкати в Швеції. "О, Скандинавія! Колись замешкаємо там удвох, синку! А поки що славні нащадки вікінгів підкорюють неозорі хвилі української пустелі! Тебе як звуть? — Вогнемет! — відповів хлопець. — Гм, це ж чому? — У сиротинці я запалював власні гази. — А, то тепер зватимешся Локі. Знай, між вікінгів Локі — то бог вогню! Тільки спершу мусиш залястися мені у вірності: раз — і на все життя — такий у хаптагерів звичай! Хто порушив присягу — тому смерть!" Локі поклявся.

Кістяк коня. Він лежав головою у видолинок, певно тварина з останніх сил позасвідомо пнула в низовину, сподіваючись на воду. Марно. Марно, благородний і вже через те чужий для цієї пустелі коню! У Куряві виживають лише потвори на зразок верблюдів та деякі двоногі, на зразок Локі, такі ж потворні, як і верблюди. Та й то виживають ненадовго. Бо їх тіло клюють смердючі грифи, а щоб подовжити агонію, вони п'ють власну сечу. Коні власну сечу не п'ють, коні благородніші за людей, надто за таку нікчему, як недолугий хаптагер Локі, який нездатний втриматися на борту бойового бота, який недоречно губить трикляту ерло, який неспроможний відповісти на простісінькі питання.

— Ти хаптагер?

— Не знаю...

— Ти хаптагер — верблюдохрад. Де ваше розбійницьке гніздо? Скажеш — житимеш, не скажеш — розстріляю, а падло викину пустельним собакам!

— Не знаю...

- Як тебе звуть?

- Не знаю...

Кумедний цей дядько, трохи схожий на Батька Хугу - теж маслакуватий і жилавий. Але довговусий, гачконосий та з чудернацьким довгим пасмом посеред виголоєної голови, тому й кумедний. Десь Локі бачив таких... У книжках, ось де! В сиротинці була бібліотека й малий Вогнемет вигриз її очима мало не дощенту. Спершу просто ховався там від старших - до бібліотеки рідко когось заносило, а згодом втягнувся, сподобалось. На козака, на давнього українського козака з книжки був схожий чоловік, що його випитував, але Локі нічого не сказав. Йому не важко було вдавати безпам'ятного, бо він і був безпам'ятним. Лише клоччям, що розідране вщент, випадали з голови, наче з драної торби, уривки спогадів: гриф, пекуча сеча в жмені, спрага, Батько Хуга... "Мовчи. Де, хто б, і що б тебе не питав - мовчи. Хаптагери не патякають, вікінги - люд мовчазний..."

- Йому вже легше. Бачиш цю жилку на скроні, пульс рівніший і виразніший - житиме! - пролунав переконливий жіночий голос десь зовсім близько.

- Бандит, а шкода сердегу! - відповів інший, молодий і клопітливий.

Це був дівочий голос і Локі закортіло побачити ту, котрій він належить - дівчину, що пожаліла бандита. І ще хаптагер одразу вирішив, що власниця такого голосу неодмінно має бути вродливою. І щоб переконатися в цьому розплющив очі...

Вона виявилася ще вродливішою, аніж він уявляв: русява, виразні зелені очі, рівенький носик і вуста - такі Локі справді бачив уперше - тонкі, тремтливі і ледь-ледь іронічні. В Махи не було таких уст, в Махи взагалі не було ніяких уст - лише товсті голодні губи, а тут... Своїм поглядом він заскочив її зненацька, дівчина стояла над ліжком і незмигнано, трохи злякано дивилася на Локі. А Локі дивився на дівчину.

- Він... дивиться! - спромоглася вона врешті на мову.

І даремно, бо до хлопця одразу підступила та, інша, невисока моторна жіночка, почала мацати йому пульс та м'яти теплими пальцями живіт. Дівчина ж відступила вбік і Локі втратив її з поля зору.

- А ти щасливець - житимеш! - підморгнула хаптагерові енергійна жінка. - То як звуть нашого щасливчика, згадав?

- Згадав... — прошепотів Локі неслухняними вустами.

- То?

- Локі.

- Локі? А я твоя лічиця - Світла, а це Воля - допомагає мені.

- Локі, воно ж щось означає? - знову виникла в полі його зору виразно вища за лічицю дівчина.

- Це бог вогню, - сказав знесилений такою довгою розмовою Локі й уперше за багато-багато років, либонь іще від дитинства, заснув щасливим...

7

Воля

"Симпат!"

"Симпат, Соловійчику! Чим потішиш, уже вигадав, як захистити сонячні батареї від нашарувань пилу?"

"Батареї? Я сподівався, ти поцікавишся - чи думаю я про дівчину, що схожа на Сальву!"

"Гадаю - думав".

"І мріяв!"

"А мріяв, це як?"

"Ну як? Просто мріяв".

"Тобто, про що?"

"А-а... Ну от: я підходжу до цієї дівчини, беру її долоні в свої..."

"Ох, мрійнику! Хоч би через твою замріяність обладнання з ладу не вийшло! От я, на відміну від деяких мрійників, справами займаюсь. Врятований тобою хаптагер повертається з того світу, то я допомагаю хлопцеві адаптуватись. Бідолашний, він стільки витерпів!"

"Он воно що! І як же ви там "адаптовуєтесь" удвох?"

"Підтримую його всіляко. У Локі провали в пам'яті, то я намагаюся його розговорити, щоб він згадав своє минуле."

"Локі - ім'я нещасного?"

"Так. Це означає - бог вогню! Я розказала йому про тебе й Локі хоче потиснути своєму рятівникові руку! Чекай, Соловійчику, здається, в нас якась катавасія..."

Життя пустельників сповнене загроз, про наближення яких, як у їхніх оселях, так і в спільних приміщеннях попереджає особлива сигналізація. Тривожний зумер змусив Волю урвати переписку з Соловієм і вибігти з вовняного складу надвір. З інших приміщень так само виходили стривожені хуторяни.

До воріт хутора, власне, до широкого проходу в огорожі, який зачинявся на ніч секцією такого ж невисокого паркану на колесах, наближалася валка з кількох повозів, між яких загрозливо позирав навсібіч прищуреними бійницями поліційний бот. Це була "чужа" валка, ніяк не розпізнана імпульсною вартою хутора, та й будь яким із наявних засобів зв'язку. Батька Енея про приїзд ніхто не попереджав.

Незнайомі сьавчі на "некучугурних" колесах поволі під'їжджали до воріт, з хутора таким самим неквапом до них підходили пустельники, поміж яких наче головка цвяха стримів каптур високого господаря. Еней зробив знак рукою і прохід перегородив ваговоз. Зупинилися.

З непроханих повозів почали вилазити якісь люди, з бойового бота вистрибнуло й поволі посунуло до воріт кілька озброєних до зубів поліціантів. Каптурів на головах прихідців не було й це неспростовно свідчило, що вони не пустельники. Першим до Енея підбіг не нижчий за Батька, але, на відміну від того хворобливо-худорлявий, чоловічок:

- Мої симпатії, мої симпатії, шановні самосели, порушники паспортного режиму та інші необліковані елементи! Я уповноважений представник і голова комісії держкомпустелі з виявлення порушень проживання та незаконної господарської

діяльності. Ось постанова на встановлення означених порушень, облікування та стягнення штрафів і податків згідно з діючим законодавством! – безпомилково визначивши в найвищому з поселенців господаря, драбинчастий тицяв Енеєві під носа якісь папери. – Проходьте колеги, проходьте, бачу – тут на нас чекає до біса роботи! – озирнувся він до своїх.

– Стій! – здерши з голови каптура, зупинив прихідців Еней. – На Трої я вирішую, кому й куди проходити! А ви, пане уповноважений, – продовжив Батько вже тихіше, – ну чого ж так одразу на ножі? Приїхали здалеку, потюмили, а в нас на харчоблоці дівчата такі борщі варять, а хлопці, дідько їх знає де, гонять таку текілу – а-а-а... Підобідаємо, перетремо нашу біду і, – тут Еней зовсім притишив мову, – я вас запевняю – всі залишаться задоволеними!

– Це ви що, шановний незаконний самоселе, – сірником спалахнув уповноважений, – до корупційних дій мене схиляєте? Та наше щойно створене відомство має найширші повноваження від самого Президента! Та я...

– Не слухай їх, Батьку! – зринувши десь ледве не з-під Енеєвої поли, вигукнув раптом розкуйовджений Дід Стопуд. Воля, що слідкувала за подіями, визируючи з-за пліч хутірських чоловіків, сторопіла. Та ж очевидно, що відповідаючи перед громадою за кожну живу душу, Батько Еней прагне залагодити справу полюбовно, власне – ніхто не збирався сваритися з державою, і тут збожеволілий Волин дід усе зіпсує!

– Не слухай, Енею! Вони ніколи не зупиняться й ніколи не наситяться, я знаю! Жени їх у три шиї, бо ці розуміють тільки дужий кулак! – дід вимахував своїм активним ціпком, Еней на якусь мить розгубився, а уповноважений збуряковів:

– Та що ж це таке, та як же ж це з представниками влади?! Негайно зайняти це злодійське кубло! – махнув він до своїх контролерів та до поліціантів.

– Не руш! – спопеляючи поглядом Діда Стопуда підняв могутню руку Еней. – Не руш, бо й у нас не лише рогатки за пазухою! Ану хлопці!

З-поміж широких складок джалабей, з-за качі та з його кузова на непроханих гостей спрямувалися хижі цівки скорострілів. Котрась із жінок верескнула, щойно бурякове обличчя уповноваженого зблідло:

– Он як, збройний опір законній владі? Та вас із лиця землі, та на вас...

– Геть! – підсумував переговори Батько Еней.

Соловій

Хлопець не знав, як дати раду новому несподіваному почуттю – ревнощам. Хіба в Батька Енея від клопотів зовсім у голові помакітрилося, що за розбійником у нього наглядає беззахисна дівчина?! Звісно – не рідна кров... А Воля сумлінна, не полишить хаптагера самого ні на хвилину! І цілий день вони будуть удвох, може дівчина ще й казочку тому Локі на ніч розказуватиме? А які казочки співатиме Волі розбійник? Взагалі, навіщо на хуторі верблюдокрад? Нехай Еней відправить його... на лікування, чи що! Аби від гріха подалі... І від Волі. Певно, Воля Соловієві нічого не обіцяла, тож має цілковите право слухати будь чий казочки, але Соловій хотів, щоб слухала лише його. Слід попередити Енея, що негоже залишати дівчину наодинці з розбійником. В

усіх сенсах...

Батько повернувся з відвідин сусідів-хуторян і додав роботи. Далеко не кожен господар хутора приставав до задуму створити бойовий загін і дати відсіч хаптагерам. Мирні хуторяни воліли далі мирно собі розводити верблюдів і пріти над впровадженням штучного гумусу та зовсім не палали бажанням втрачатися на стріливо й ризикувати життям. Деякі Батьки, особливо на півдні та сході пустелі, взагалі не розуміли, про що йдеться, бо хаптагери їх не турбували, орудуючи здебільшого північніше – ближче до меж Материзни. Навпаки ті, що зазнали збитків і втрат від розбійників, охоче приставали на задум Батька Сміха, та й стрільно сяке-таке мали, тож готові були виступати не з порожніми руками. Зголосилися давній батьків приятель Декамерон з хутора Добрий, Бедуїн з Сахари, М'янба з Гобі, Скорпіон з Марічки, Гранчак з Долини...

Долучаючись до спільної справи, Соловій працював над удосконаленням ракетної установки на бувалій у бувальцях бойовій биндюзі Плача, Репа і Степа, яку звияжці гордовито прикрасили двома зірками – за кількістю знищених хаптагерських ботів. Планувалося переобладнати на бойову одиницю ще один качі, а також скинутися купно хуторами й придбати в китайців справжнього панцирного бота. Налагодивши бойову підготовку, Батько Сміх подався на Трою до Енея – виробити безпосередній план виступу та предметно допитати Локі. Соловій мало не під колеса батькового повоза кинувся, щоб той узяв хлопця з собою. Поїхали.

Починалося літо й Курява безнадійно втрачала останні познаки нещодавнього буяння Сальви. Стерню на сухих річищах заносило пилом, сліди вигуляних на весняних травах табунів губилися під новими заметами та кучугурами, чорний порошок позбувався зимної матовості й остаточно набував притаманного скажено-спекотному літу блиску – під каптури доводилося надівати затемнені окуляри.

- Що, причарувала русявочка з Енеєвого хутора? – іронічно зиркнув на Соловія батько.

- Та-а... ну-у... – зніяковів хлопець.

- Ну-ну, як хоч звуть її – може невісткою стане?

- Воля.

- Гарне ім'я.

Голови двох співрозмовників, що прогулювалися в холодку фінікових пальм поміж будиночками хуторян, хоч і вкривали каптури, та Соловій безпомилково визначив – вони. Постать у добре вже знайомій хлопцеві туніці – Воля, а вайло в завеликій, либонь із чужого плеча, джалабеї – то мав був тільки він – купно врятований пустельниками хаптагер. Врятований з милосердя, але навіщо? Незграба в джалабеї розмахував руками – щось захоплено розповідав, Воля, судячи з нахилу її голови, уважно слухала. "Адаптовуються!" – згадав Соловій нещодавню переписку з дівчиною. В грудях неприємно стисло.

Вже звично гостей зустрічав сам Батько Еней. Привітавшись, господарі хуторів-сусідів одразу пішли розмовляти про справи, а Соловій попрямував до двох під

пальмами.

- Ну нарешті я вас познайомлю! - радісно зустріла його Воля. Всі поскидали каптури, чоловіки потисли один одному руки. Соловія вразило обличчя Локі - негарний плаский ніс, примружені карі очі, холодні й непривітні кутасти скроні й спотворена свіжим шрамом щока. Таке обличчя мало б викликати відразу, але викликало чомусь повагу, і навіть покірність. Здавалося, якщо Локі йтиме вулицею - зустрічні неодмінно йому вклонятимуться. Втім Соловія Локі зустрів приязно:

- Нехай , рятівнику! Маю перед тобою боржок!

- А ходімо в компанійську, - запропонувала Воля. - гість із дороги втомився - починаємо!

Вона дивилася на Локі майже захоплено й це Соловієві зовсім не подобалось.

Почаювати втрюх не вийшло - Локі покликали до Батька Енея, Соловій і Воля залишилися самі. Сиділи в віддаленому кутку компанійської, де вечорами збиралися зазвичай картярі.

- А ти так дивишся на нього...

- Як?

- На хворого так не дивляться.

- Він одужує.

- Я помітив.

- Йому випали божевільні випробування.

- Знаю.

- Гадаю, ти можеш говорити більше ніж два слова!

- Можу. Тобі на Фірмановім подобається?

- Подобається.

- То поїхали - житимеш у нас.

- Як гість?

- Ні... як моя... дружина!

- Ого. Соловію, такими пропозиціями не жбурляються!

- Я не жбурляюсь.

- Якось несподівано...

- А ти подумай. Тільки не довго - не хочу лишати тебе з ним...

- Тобто, це всього лише ревності.

- Воле! Хіба ти мене не знаєш!?

- Знаю.

- І?

- Я подумаю. Пий - чай вихолоне.

- Я не люблю гарячий...

Сміх і Еней кидали питання по черзі, втім відповіді Локі різноманітністю не вражали.

- Де хаптагерська база, покажи на карті!

- А я знаю? Карта? Тямлюся лише в гральних.

- Не на карті. Просто - на землі, зможеш показати?
- Ані дідька не пам'ятаю, гаспидська макітра тріщить...
- Якби не ми - твої кістки вже заносило б пилом... А ти не хочеш допомогти рятівникам?

- Ні, не занесло б... Довго... заносить... Кістяк того коня... лише кістяк пам'ятаю.
- Як звали твого ватажка?
- Не знаю, лише кістяк коня...
- Де шукати вашу злочинську базу - на півночі, на сході, на заході - де?
- Не знаю...
- Світла вживить тобі маячок і ти не вийдеш за межі хутора. Поки не згадаєш чогось корисного! А спробуєш вийти - застрелимо! І не корч телепня - Воля казала, що ти цілком при тямі!

- Воля - гарна дівчина.
- Скільки людей у банді, скільки ботів, яке стрільно? Розкажеш - після знищення хаптагерів відпустимо.

- На дідька? Мені нікуди йти...

Зі звіту агента Буланого

Завдяки проводирю дістався хутора Марічка, псевдо господаря - Скорпіон. Легенда про викрадену з даруна коробку мазі для губ виявилася вдалою - самосели страждають від сухого клімату й мазь користується попитом.

Населення хутора - близько ста осіб включно з дітьми. Кожен самосел має псевдо, через те встановити їхні справжні імена не видається можливим. Хутір являє собою обмежане невисоким парканом та імпульсною огорожею містечко площею до десяти гектарів. На хуторі виявив сучасне обладнання з видобутку води та вироблення з неї водню як пального для повозів. Є вітрогенератори та сонячні батареї.

Господарство Скорпіона складають теплиці, де вирощують городину, і тваринницький двір. Також є установка з виготовлення олії, млин і пекарня. Чайфань мешканців хутора свіжа, поживна й смачна. Гараж господарства складається з шістнадцяти транспортних засобів, серед них - чотири качі. Окремо стоїть вісім повозів, пристосованих для перегонів у пустелі - улюбленої забави Батька хутора. Є зброя - скоростріли, кількість яких поки що не встановив, кілька мисливських карабінів та гранатомет у домі Скорпіона.

Батько хутора - єдиний і повновладний його господар. Решта самоселів ділиться на осілих мешканців, які отримують частку від колективно заробленого, та наймитів - цим виплачують визначену суму за визначену працю. Кожен осілий хуторянин має право відділитися та заснувати власний хутір. З розповідей встановив, що таким правом за останній рік скористалося дві родини. З часу мого проникнення на хутір серед самоселів спостерігається підвищення інтересу до стрілива та його використання. Проводиться щось на зразок примітивного військового вишколу, чого, зі слів місцевих, раніше не спостерігалось. Природа такої мілітаризації мною поки що не встановлена.

Зі звіту агента Сивого (Форсеті)

Удвох з проводирем нас захопило незаконне збройне угруповання – банда хаптагерів. Проводир відкупився, мені ж довелося підкоригувати легенду й заявити, що саме до хаптагерів я й прямував. Мав місце ризик виявлення мікроглоба, але мене взагалі ніхто не обшукував – серед хаптагерів спостерігається неприпустима безпечність.

Банда, членом якої я став, базується між руїн міста, його назву поки що не встановив. Склад угруповання – близько тридцяти осіб. Озброєння – шість бойових ботів та особисте стріливо, переважно сучасне. Ватажок (Батько) хаптагерів на псевдо Хуга користується в банді цілковитим авторитетом, особисто вигадує для кожного бандита псевдонім, зокрема, мене перейменував на Форсеті. Основна діяльність угруповання – викрадення табунів верблюдів і їх нелегальний перепродаж. Часто такі дії супроводжуються перестрілками і вбивством стадників-самоселів. Бандити добре навчені, бойова форма і бойовий дух підтримується регулярним вишколом.

Зі звіту агента Карого

...Зі слів самоселів найближчі до Гобі хутори мають схожу структуру й чисельність.

По дорозі в пустелю проводир підібрав ще одного клієнта – професійного гравця на ім'я Крепс. Останній запропонував зіграти на гроші в карти, я відмовився, оскільки видана мені сума для гри не призначалася, проводир же одразу програв і доставив Крепса на Гобі безкоштовно. На хуторі Крепс заходився агітувати самоселів на створення в пустелі українського Лас Вегаса. З нього сміялися, але за кілька днів близько двох десятків хуторян включно з господарем поселення – Батьком М'янбою – заборгували (програли) Крепсові великі суми грошей та кількох верблюдів. Через це нині звичний ритм життя хутора порушено, розлючений М'янба вимагає, щоб Крепс залишив хутір.

8

Локі

Його дратували неприязні позири хуторян. Видно було, що дехто з поселенців не відмовив би собі в задоволенні добряче врізати бранцеві, котрий поволі одужував, межі роги, або й просто вбити, і їх стримує лише настанова господаря – не чіпати. І Батько Еней дратував своєю напускною суворістю, і нав'язливо-турботлива лічиця дратувала. "Якого гаспида вам усім треба? Локі заважає жити – то на дідька підбирали його в пустелі? Локі – причина всіх ваших заморок – то вбийте дурбаса врешті-решт, може ущасливитеся!" Лише одна людина на хуторі його не дратувала – Воля.

Локі не складно було тримати дівчину біля себе, просто казав, що намагається згадати щось важливе й Воля дисципліновано, як велів либонь схожий на козака з книжок Батько Еней, кидала свою роботу й силкувалася допомогти недужому розкласти його пошматовані спогади на полицях. А Локі розважав дівчину кумедними історіями зі свого дитинства, розказував про загублену сестру Фелю, про сиротинець. Та що ближче в часі наближався він у своїх спогадах до сьогодення, то скупішими робилися ті спогади, ще знаходив Локі для Волі якісь уривки зі свого існування в колонії, але про Маху не розказував уже нічого.

Хоча хотілося розказати багато. Із кожним днем перебування на Трої та знайомства з Волею дужче й дужче кортіло покаліченому хаптагерові стати перед цією щирою дівчиною на коліна й розказати все: і про Маху, і про спалених живцем в'язнів, і про вбивство лантухуватого, і про Батька Хугу. Локі страшився такого свого бажання, боявся, що раніше, або пізніше це станеться.

Тривожний зумер застав Локі в помічній, де Світла продовжувала насичувати його спраглий організм цілющою вологою. Хутору загрожувала небезпека й залишивши пацієнта на кушетці, лічиця побігла з'ясувати, що сталося.

За вікном помічної почувися занепокоєні голоси, хтось скрикнув. Виплекане багаторічними знегодами передчуття біди зігнало хаптагера з кушетки, тримаючи штатив крапельниці в руці, Локі визирнув на ґанок.

- Що трапилося? - спитав хуторянина, що саме пробігав повз.

- Лихо! Лихо суне з полуночі!

Лічиця піймала його вже надворі:

- Куди? Дай хоч голку дістану!

Поки Світла знімала лікувальний прилад, поки загинала в лікті руку, повз них до воріт хутора пробігло ще кілька троянців. Локі рушив за ними й собі і лише за кілька кроків зауважив, що навіщось тримає в зігнутій руці від'єднану крапельницю. Не знаючи куди діти, пхнув гнучкий жмуток трубок у кишеню й подався за хуторянами.

Колона з п'ятнадцяти або й двадцяти повозів, серед них і бойові боти, а між ними кілька важких - з гарматами, а також чотирьох гончі великої місткості розтягнулася чи не на півпустелі й поволі повзла до хутора, наче розманіжена спекою змія. Цього разу поселенці встигли загородити проїзд не лише качі, а й брамою на колесах. Батько Еней та більшість мешканців хутора понуро скупчилися біля воріт і не чекали від прихідців добра. Здершись, аби краще було видно, на приступку повоза, не сподівався добра й Локі. Останньої миті, коли передні с'явчі непроханих гостей уже гальмували перед зачиненими ворітьми хутора, Еней гукнув до себе Пирія:

- Вгамуй діда, аби знов мені дров не наламав!

Невдоволено кривлячись від здійсненої власними ж повозами куряви, з чолового бота вистрибнув уже знайомий мешканцям Трої "уповноважений" і в супроводі озброєних поліціантів наблизився до воріт:

- Мої симпатії, мої симпатії, шановні самосели, необліковані елементи та інші порушники паспортного режиму. Сталось те, що сталось й не кажіть, що я вас не попереджав: не забажали дослухатися до батьківського клопотання мудрих законів держави - маєте відчувати на собі їх жорстку неблаганність! Ось - у мене в руках постанова про примусове повернення виявлених у даному незаконному поселенні осіб, вжиття до них, себто до вас, передбачених адміністративним законодавством заходів і ліквідації незаконного майна. Прямо зараз пропоную всім самоселам зайняти місця в гончі, незаконне поселення тим часом буде підготовлено до утилізації!

- До чого!? - Локі бачив, що Еней аж хитнувся.

- До знищення! - енергійно кивнув головою драбинчастий. - І таке чекає на всі так

звані пустельні хутори - або облікування, сплата податків і штрафів із подальшим влиттям до єдиного народногосподарського комплексу, або знищення з подальшими судовими рішеннями по кожному з самоселів!

Хуторяни ніби закам'яніли і їхні загорнуті в туніки та джалабеї постаті з каптурами на головах стали схожими на зграйку якихось чудернацьких тварин, що на мить завмерли в передчутті небезпеки. Далі Еней стягнув з голови каптура й зіжмакавши його в кулаку, відчайдушно насварився тим кулаком у бік прихидців:

- Не дозволю!

- І такий хід подій передбачено! - поблажливо відреагував "уповноважений". - У разі непокори самосели будуть затримані, а опір представникам влади лише додасть до переліку їхніх правопорушень зайву статтю. В разі збройного спротиву незаконні поселенці набувають ознак бандугруповання і знищуються вкупі з поселенням!

Батько Еней зацьковано озирнувся на своїх, ззаду продовжували підходити жінки з городньої ланки, тихцем перепитували що сталося. Локі шукав очима білий з червоною вишивкою каптур Волі і не знаходив.

- Дозвольте зібрати людям речі, - захриплим голосом видихнув господар хутора. Натовп довкола нього гучно видихнув, "уповноважений" полегшено розвів руками:

- Та прошу - ми ж не звірі й ворожнеча державі зовсім не потрібна! Тільки поки ви збиратиметесь, наші фахівці почнуть підготовку до утилізації поселення.

- Ні! - категорично заявив Еней. - Люди вийдуть, а потім... бо ще в когось нервів не стане!

- У такому разі тут таки негайно здайте все наявне в поселенні вогнепальне стріливо!

Батько Еней щось тихо промовив, Локі не розчув, що саме. Далі господар хутора коротко махнув рукою й під ноги уповноваженому впало кілька скорострілів.

- Це все? - здивувався представник держави.

- Все!

- Незаконне володіння зброєю - важке правопорушення, а добровільно здане стрільно, - "уповноважений" тицьнув собі під ноги, - не рахуватиметься!

- Це все! - затято відповів Еней.

- Що ж, збирайтеся, п'ятнадцяти хвилин вистачить?

- Майте совість!

- Добре - двадцять, і ні хвилиною більше!

- Ходіть, збирайте найнеобхідніше! - махнув Еней хуторянам. - Чоловіки до мене в компанійську - попрощаємося!

Жіноцтво з галасом та плачем кинулося по своїх домівках. Нарешті Локі розгледів між різнобарвних тунік знайому вдяганку Волі, підбіг, ухопив дівчину за руку:

- Робім ноги! Поки рейвах - заводимо першу-ліпшу чортопхайку й поза клунями, через огорожу - в пустелю!

- А тато, мама, дід? Я родини не полишу!

- З ними не вигорить - важить кожна секунда! Валимо, бо на Материзні всіх

чекатиме казенний дім!

- Хай, але своїх не кину!

- Ех! - лишивши вперту дівчину, Локі кинувся до компанійської, куди один за одним заходили хутірські чоловіки. Швидко їх набилося повне приміщення, здирали з голів каптури, зацьковано роззиралися.

- Що робитимемо, браття? - ставши на стілець звернувся до хуторян Еней. - Маємо вирішити за хвилину-дві.

- Дати відсіч! - вигукнув хтось із натовпу. - Мій скоростріл аж проситься в роботу!

- А жінки, дітлашня? - озвався інший голос. - У них гармати, озброєні вище зубів вояки, а в нас дрібнота за спинами!

- В народ не стрілятимуть!

- Хіба ми народ? Бандугрупкування! Чув, як той довготелесий казав?

- Якби не дітвора та жіноцтво - я б сам проти їхніх гармат пішов! - люто трусонув стиснутим у руці каптуром господар хутора. - А так... Я ж довіку не прощу собі втрати бодай одного невинного життя!

Локі рішуче протиснувся до Енея:

- Упретесь рогом - вони перестріляють вас мов пустельних собак! Хутір ти вже не спасеш, Батьку, та можна ще виручити людей і не віддавати себе в зуби їхнього гаспидського правосуддя!

- А це хто такий? - Хто дав слово розбійнику? - вороже загуділи довкола Локі хуторяни.

- Цить! - охолодив їхню злість Еней. - Не час гризтися!

- Хто-хто, а я перед державними тварюками лапки піднімати не збираюся - негарно ошкірився хаптагер. - Забагато рахується за мною "правопорушень"! Раджу втиху вантажитися в гончі, але покотять вони не туди, куди хоче влада, а туди, куди захочемо ми!

- Це ж як?

- Покладіться на бенданутого Локі. Принаймні, хаптагерові втрачати нічого!

Здійнявся галас. Хтось твердив, що здатися - єдине розумне рішення, хай там куди б їх потім не повезли, хтось пропонував зараз же дати збройну відсіч урядовцям, хтось - негайно розстріляти Локі як провокатора. Тим часом прийшла звістка, що колона військовиків розтягнулася й оточила хутір з усіх боків. Запанувала тиша.

- Пізно, - важко зітхнув Батько Еней. - Справді, зараз єдине, на що ми здатні, - це зберегти життя близьких...

Двадцять хвилин минуло, пустельники почали виходити й вантажитися в гончі, що під'їхали до самісіньких воріт хутора. Біля дверей клунки валізи та самих поселенців обшукували військові, вилучали ножі, ножиці, інші металеві речі, глоби. Жінки й діти плакали, чоловіки ховали від безсилля очі.

У млявій черзі до одного з гончі, нашорошено озираючись, топтався Локі. В кишенях його штанів під джалабеєю не було ні ножа, ні ножиць, ані будь чого, що могло слугувати за зброю. Лише крутилися між пальцями недоречно впхнуті туди

гладенькі трубки медичного обладунку. Раптом, голосно перемовляючись із командиром вояків, повз юнака пройшов довготелесий "уповноважений". "Це шанс!" – вирішив Локі, дістав крапельницю й повисмикував із неї голки.

Кількома кроками хлопець наздогнав драбинчастого й затулив тому долонями очі, як це полюбляють робити бавлячись діти. І закричав. Кричати слід було страшно й гучно. Якнайгучніше.

– Не руш! У мене між пальцями голки! Ледь натисну й виколу йому гаспидські баньки до решти!

"Уповноважений" та офіцер вклякли, поселенці відсахнулися вбік, вояки понаставляли на Локі скоростріли. А він продовжував кричати:

– Щонайменший рух – і я тисну, клацання затвора – тисну, хто доторкнеться – тисну!

– Брешеш! – просичав командир вояків. – Немає в тебе ніяких голок!

– А ти перевір! – далі лементував Локі. – Перевір і побачиш, як витечуть на порохню його підлі дивилки!

– Перевірю, та спершу всаджу в тебе з пів-обойми куль!

– Вони всі в тебе такі бендани? – Коліном Локі копнув "уповноваженого" під гузно. – Поясни своїм горлорізам, що таке рефлекс, а ще нехай придивляться до моїх рук!

– Чорт, у нього справді стримить щось між пальцями! – аж присів офіцер.

– Це голки від крапельниці – я щойно з помічної й вигрібати від вашої гаспидської держави не збираюсь!

– Не зачіпайте цього божевільного! – благально проказав "уповноважений". – Чого ти хочеш, самогубцю?

– Ми сідаємо в ґончі та валимо собі в пустелю. В твоєму товаристві їдемо, пане "уповноважений"! Щойно хтось намислить у нас шмальнути, або почне переслідувати – викинемо тебе під їхні колеса як стерво! І вже без очей! А, може, й без дихавки! Якщо ніякій тварюці не закортить стати героєм – повернемо тебе згодом на Материзну!

– Робіть як він каже, – ледь не схлипуючи пробелькотів представник держави. – Нехай їдуть собі к бісовій матері!

Крепс

Йому починало подобатися в пустелі. Хуторяни виявилися довірливими та наївними, мов діти, а обіграти такого хоч би й у примітивну триньку було для Крепса заввиграшки. Посміювався собі, складав до кишені юані, виграв кількох верблюдів, та все годував роззяв баєчками про побудову в пустелі українського Лас Вегаса. Обіграв і Батька М'янбу, котрий вважався на хуторі найавторитетнішим картярем. М'янба не йняв віри, зопалу кидався кількаріз відіграватися, природно – знову програвав, казився й почав вимагати, щоб Крепс негайно залишив хутір. Усе як той і хотів. Відправив звіт Називному, напросився до повоза бурильників свердловин, котрі мандрували Курявою в пошуках заробітків, і подався з ними на Сахару до Бедуїна.

Перше, що впадало у вічі в просторій компанійській хутора Батька Бедуїна, був доволі якісний більйардний стіл, що стояв посередині приміщення. "Нормально! –

збадьорився Крепс. – А, може, справді взяти та й заснувати між цих пекельних кучугур оазу під назвою Український Лас Вегас? А Називний нехай іде к бісу!" Відрекомендувався господареві, познайомився з завсідниками компанійської, закинув ідею Лас Вегаса. Регіт у відповідь був очікуваним і навіть бажаним – нехай тримають Крепса за дурника. Як він і передбачав, більярдний стіл використовувався головним чином для гри "на інтерес", хуторяни різалися переважно в банальну "американку". Одразу запропонував провести турнір на невеликі гроші. Коли переможець отримав у свої спітнілі долоні правдивий стосик юанів, зацікавленість поселенців зросла. Крепс навчив їх пулу та популярному в підпільних казино на Материзні снукеру. Почали рости ставки, а разом з ними – і авторитет Крепса.

По обіді компанійська поступово наповнювалася хуторянами, що відіспалися після нічних змін та чергувань, підлітками після занять із навчителями. Крепс до вдатних більярдистів не належав – його стихією була рулетка, тож сам грав мало, більше заохочував узятися за кий поселенців. Він саме пояснював особливості гри охочим, що зголосилися опанувати екзотичну "кароліну", коли до спокою та доброзичливості компанійської увірвалося збурення й тривога – почали надходити перші звістки про події на невідомому Крепсові хуторі Троя. Прийшов заклопотаний Батько Бедуїн, великорукий і коротконогий, загула підлога під ногами інших хуторян, загуло від їхніх голосів: "Трої немає – згоріла мов шмат обтирки... – Вони десь у пустелі... – Хаптагаї розбіглися... – Втекли від війська... – На гончі... – Ніяк не можу зв'язатися з Енеєм... – Звідки в них гончі... – Телегукнув Межиріч – вибух чули за десять кілометрів від того хутора... – Кажуть – у троянців стріляли... – То рвонули ємності з воднем... – Хто стріляв... – Биндюги викрали у військових... – Як... – Їм, буцімто, якийсь хаптагер допоміг!"

– Тихо! – здерся на лаву біля стіни Бедуїн. – Що з людьми Енея, натепер не знаю – Курява гуде, то мо' скоро щось почуємо. Достеменно відомо одне – Трої нема – хутір дотла спалили урядові війська. За що, чому – лихий його зна! Чи й нам таке загрожує – хтозна, але відтепер маємо бути наготові. Зараз же влаштуємо стежу – нехай хлопці цілодобово чатують на підходах до хутора. Знатимемо більше – тоді вирішимо, як діяти, але чують мої криві ноги – часи підходять лихі!

Наче гриф на стерво налетів на пригоду Називний. Крепс зайшов до вбиральні, відповів на виклик.

– Сьогодні на одному з хуторів невідомими викрадено голову комісії при Держкомпустелі Самсонова, – голос Називного добре приховував емоції свого господаря. – Перекопай мені всю Куряву, але з'ясуй, де перебуває заручник. Бажано отримати точні координати цього місця! Може вже щось нарив?

– Ні, ще нічого. А це правда, що ви спалили хутір?

– Не ми. Але спалили...

– Навіщо?

– Не твій клопіт – виконуй завдання! Заразом складай для мене досьє на кожного з господарів хуторів – хто чим володіє, чим дихає, з ким товаришує і проти кого. Все, до

зв'язку. По Самсонову телегукай щойно матимеш бодай яку новину!

- Хао , бос! А що коли я справді побудую в пустелі український Лас Вегас, підтримаєте?

- Заткни пельку - тобі дали глоб не для патяканини!

- Самі ж веліли перетворити пустелю на квітучий сад!

- То я образно сказав!

9

Соловій

Поява на Фірмановім хуторі Волі та Локі обернула існування Соловія в нескінченний турнір за прихильність зеленоокої русявки із ним-таки врятованим учорашнім розбійником-хаптагером, що сьогодні перетворився на героя-рятівника, хоча й не всі вважали Локі героєм. Полуденок - батько вбитого верблюдокрадами стадника взагалі нахвалявся пришити розбійника за першої-ліпшої нагоди. Деякі з колишніх троянців стояли на тому, що слід було не втікати, а збройно захищати шмат рідної пустелі від неласкавої держави, хоча більшість таки визнавала, що якби не бранець-хаптагер, то знемагали б вони зараз у задурлиливих буцегарнях на Материзні. Кинувши пильновані супутниками гончі посеред пустелі, сусіди-поселенці порозбирали безхатченків по хуторах, а оскільки Еней обрав за місце свого тимчасового перебування господарство Сміха, то на Фірмановім опинилися й Локі, і заручник з Держкомпустелі, і родина Волі, за чим особисто прослідкував Соловій.

І прирік себе на карання, бо дівчина (Соловій міг би в тому заприсягтися) виразно надавала перевагу спілкуванню з новоспеченим героєм, і спробуй здогадайся - чи з почуття вдячності за порятунок, чи з якого іншого почуття... Вже наступного дня по тому, як троянців сьак-так розташували в недобудованих котеджах та попідселяли до одинаків, лагодячи датчики блоку біоценозу, Соловій бачив, як Локі з Волею спокійнісінько собі прогулювалися хутором, теревенили й навіть реготали. Соловій відчував, як щемить серце. Хлопець розумів, що не має жодних підстав на неприязнь до суперника, натомість подумки нещадно докоряв зрадливиці Волі. "Ні, так просто я її не віддам! - вирішив. - Урешті-решт це мій хутір!" І коли дівчина залишилася на якийсь час сама, підійшов:

- Пам'ятаєш, я розказував тобі про душу пустелі? Хочеш - покажу?

- Він ще й питає! Звісно хочу, Соловійчику!

- Завтра. Тільки встати доведеться до схід сонця!

- Встану. А Локі візьмемо?

- Ні! - голос хлопця став крижаним.

- Ну чому ти такий?!

- Чекатиму біля воріт. Не проспи!

Вони пройшли між двома однаковими за висотою кучугурами й піднялися на покотисту третю. Сонця ще не було, але небо на сході вже шарілося блідо-рожевими кольорами.

- Дивись, - шепотів Соловій схилившись до дівчини, - зараз над тією кучугурою

з'явиться тонюсінька червона риска. Пильнуй хвилю, коли з неї вихопиться у височінь могутнє рожеве сяйво. Сонця ще нема, а сяйво є. Цієї миті озирнися навкруг – пустеля пломенітиметься, наче небо, наче солодкий передранковий сон, наче вуста коханої дівчини...

– Дівчини?

– Ось!

Воля завмерла, а Соловій владно взяв її за плечі й поволі розвернув, аби русявка оглянула всю красу. Пустеля палала рожевими відлисками.

– Бачиш, – прошепотів хлопець, – вважай – це її душа. А ось моя! – продовжуючи розвертати, Соловій повернув Волю до себе. Ранкової прохолодної тиші вони не одягли на голови каптурів і їхні обличчя були зовсім близько одне від одного.

– Дякую, Соловійчику! – сказала дівчина, поклала хлопцеві на плечі свої руки й поцілувала.

Це мав бути поцілунок у щічку, але Соловій повернув її обличчя своїми долонями так, що вуста знайшли вуста. Душа пустелі зникла, на бліде небо звично здиралося божевільне сонце, а вони все стояли й цілувалися...

Пізніше, коли Локі запропонував Волі покататися на позиченому ним у Каменюки повозі, дівчина винувато відмовила:

– Ти вже майже одужав. Гадаю, зможеш обходитися тепер без мене...

На раді в батька Соловій щосили прагнув надати своєму обличчю розумного вигляду, але попри всі намагання нічогісінько не чув і не розумів.

– Вони прийдуть і сюди! – сидючи біля Сміха переконував похмурий Еней. – Вони прийдуть до всіх! Точніше – по всіх!

– Що робити? – намагався зберегти самовладання Батько Сміх. – Опиралися урядовому війську – це не на хаптагерів іти! Невже не можна домовитись?

– Я спробував – не вийшло. Власне, домовитися можна лише про одне: вони твій хутір не знищують, а відбирають. Як на мене – це те саме.

– Часи, коли держава не звертала на нас уваги, минули. Відступати нікуди, бо так і до Чорного моря дійдемо. Поодинці наші хутори знищать, як знищили твою Трою. Мусимо купно виробляти бодай якісь спільні дії, принаймні – в розвідці і в варті. Дуже гарно було б знати про їхні плани, тобто потрібна якась служба безпеки чи що.

– Тоді можна було б улаштувати переговори, можливо, погодитися на розумний податок. Що не кажи, а пустельники теж сила – нехай рахуються!

– Та водночас маємо озброюватися, хоча на відкритий опір нас, зрозуміло, не стане. І все це треба робити негайно!

– На тобі господарство, – покрутив вуса Батько Еней, – а я ниньки ніби п'яте колесо до биндюги, то якщо не заперечуєш – усім оцим клопотом би й зайнявся.

– Добре! – погодився Сміх. – Та й мені мороки залишиться. Візьми сявчі, підбери собі кілька бойових парубків і починай балакати з найближчими сусідами. Та віддай гадам бранця – не дратуй Материзну!

– За Трою я б того скорпіона скоріше задушив! Та нічого, для справи висаджу його

при Транспустельному Шляху – там гниду підхопить якась валка!

– А що, коли використати його як парламентаря?

– Не завадить! – погодився Еней. – Дамо йому глоб – хай відвезе начальству. Переговори завжди кращі, ніж війна!

Вони

– Хто наказав спалити хутір? – Неон Вакулович Щасний не вважав за потрібне приховувати обурення.

– Рішення прийнято на найвищому рівні. Вам назвати прізвище? – Міністр оборони вважався давнім приятелем Президента, чим неабияк хизувався, надто – перед Щасним, якого у владній команді відверто тримали за чужого.

– Але ж мотиви? Навіщо знищувати готову виробничу одиницю?

– Мотиви? А опір представникам законної влади, замах на життя держслужбовця високого рангу, взяття його в заручники – це вам не мотив?

– Хто опирався владі: установки з видобутку води, житлові приміщення, сонячні батареї?

– Неоне Вакуловичу! Я не дуже люблю, коли в службових справах мене турбують удома о десятій вечора. Завтра на нараді в Господаря все й обговоримо. Доповісте, до речі, про успіхи в пошуках заручника, успіхи ж сподіваюся, в наявності?

– Ми працюємо! Думаю, повернемо його живим і неушкодженим – не в інтересах самоселів загострювати ситуацію. Але заручника могло й не бути, якби...

– Завтра, все завтра, до побачення – в мене ноги змерзли! – Міністр, що зустрів Щасного лише в халаті, провів гостя до дверей, вартівник поквапливо зачинив за ним броньовану хвіртку.

На нараді Президент виглядав очікувано роздратованим – лідер нації не любив, коли порушується усталений плин подій, Міністри оборони та внутрішніх справ були сама рішучість та енергійність, голова РДБО вдавав мудрого державного мужа, прем'єр відверто нудьгував. Неон Вакулович докладав зусиль, аби переконати себе, що все це відбувається насправді: замість тверезо оцінити ситуацію, присутні ніби змагалися у войовничості і заклики беззастережно конфісковувати майно пустельників, а самих самоселів примушувати працювати на державу видавалися майже слабкодухістю. Натомість пропозиція міністра оборони знищувати пустельні хутори як осердя непокори та гнізда тероризму викликала схвальний кивок головою Президента – боротьба з тероризмом була наріжним каменем політики керівника держави. Доля взятого самоселами в заручники Самсонова залишалася невідомою, тому Щасний мовчав – не мав козирів. Представників економічного блоку уряду, які могли б остудити гарячі голови силовиків, на посиденьки не запрошували, тож рішення за наслідками наради виявилось максимально жорстким. Постановили, що зусиллями Міністерства оборони та в щільній співпраці з МВС і КБУ при Держкомпустелі негайно сформується опергрупа, завдання якої: примусове повернення самоселів на Материзну, де з кожним працюватимуть індивідуально – в залежності від "заслуг"; конфіскація й забій наявної худоби, а також демонтаж і доставка в населені райони цінного устаткування –

малоцінне підлягатиме знищенню. В разі непокори або, крий Боже, збройного опору представникам влади мають вступати в дію норми Закону про боротьбу з тероризмом.

- Хтось сподівався, що державі не стане рішучості, - підсумував нараду Президент, - але сьогодні ми рішучі, як ніколи!

Наступного дня по обіді надійшла звістка, що взятого в заручники держслужбовця підбрала валка ваговозів на одеському шосе. Щойно отримавши таку змогу, Самсонов телегукнув своєму безпосередньому керівникові - Міністру розподілу продовольства, а той, у відповідності з інструкцією - Щасному. Таким чином Неон Вакулович дізнався про місцеперебування заручника раніше за міністра оборони й одразу доповів Президентові. Той відреагував зловтішно:

- Тепер у нас розв'язані руки!

Про глоб, який пустельники передали через Самсонова для зв'язку, Щасний Президентові не сказав - нічого завантажувати найсвітлішу в державі голову дрібницями!

Зі звіту агента Буланого

В час мого чергування при воротах до хутора наблизилися військові боти в кількості восьми одиниць, на озброєнні вони мали гармати, імпульс-дуги й самонавідні ракети. У хвості колони було кілька гончі. Я ввімкнув сигнал тривоги й доповів Батькові Скорпіону, який перебував у цей час на перегонах у пустелі. Скорпіон наказав не пускати сторонніх на хутір і чекати його приїзду. З метою подальшого набуття авторитету між самоселів я взявся ретельно виконувати настанову - зачинив ворота й разом з іншими хуторянами, які підійшли на сигнал, рішуче перепинив шлях військовикам. Командир їхнього підрозділу зажадав, щоб мешканці хутора залишили поселення й виїхали під наглядом військових на Материзну. Я відповів, що зараз приїде Батько хутора, який і вирішуватиме це питання. Незабаром з'явився Скорпіон у супроводі інших учасників перегонів. Вони наближались на швидкісних с'явчі, розгорнутою шеренгою, котра несподівано виникла прямо з пустелі. На мою думку військовики сприйняли це як напад і відкрили вогонь на враження, як по шерензі Батька Скорпіона, так і по нас. Я та інші хуторяни змушені були стріляти у відповідь. Впродовж наступних десяти-п'ятнадцяти хвилин потужним вогнем з різноманітних видів стрілива населення хутора було майже повністю знищено. Я бачив, як команди з чотирьох-п'яти військовиків обходили житлові та виробничі приміщення й розстрілювали всіх, зокрема жінок і дітей.

Скориставшись задимленістю від підпаленої клуні з фуражем, мені та ще двом хуторянам пощастило непоміченими залишити Марічку на повозі. Через добу блукань у пустелі ми натрапили на хутір Добрий Батька Декамерона. Це поселення відрізняється від Марічки дещо більшою площею і населенням, також тут є гарно обладнана майстерня з ремонту с'явчі. На час нашого прибуття Батько Декамерон вже знав про події на Марічці. Зараз на хуторі спостерігається занепокоєння, майже паніка, жінок, дітей і немічних планують евакуювати на південь. Декамерон виїхав на один із сусідніх хуторів, як він сказав: "на раду". Нам, утікачам з Марічки, запропоновано залишитися

на Доброму. Пропозиція прийнята. Слід зазначити, що як учасник бойової сутички, я користуюся на хуторі авторитетом, що має допомогти мені в подальшій роботі.

Зі звіту агента Карого

Довідавшись про знищення військовими хуторів Троя й Марічка, Батько М'янба скликав раду, на якій прийнято рішення евакуювати хутір південніше. Розпочалася спішна підготовка.

Зі звіту агента Сивого (Форсеті)

Батько Хуга готує нове захоплення великого табуна верблюдів. Замовлено шість худобовозів. Під час попередньої сутички з самоселами хаптагери зазнали втрат, через те Батько підсилив вогневе забезпечення банди двома установками самонавідних ракет і двома гранатометами з трасуючими зарядами. Стріливо китайське, нове, надійшло з півдня. Постачальника встановити не пощастило. За кілька днів маємо виступити, орієнтовно – в східному напрямку.

Вони

Щасний читав донесення агентів, сидячи на веранді свого котеджу в тихій передвечірній прохолоді, але прохолоди не відчував. Він добре бачив, як від резиденції Президента відплив його особистий катер – глава держави відбував на вечірню риболовлю. Плавзасіб ішов тихим ходом, сторожко, аби не розлякати майбутній улов. Позаду, на деякій віддалі, сунули дві байдари з вартою, а дерев'яним настилом причалу бігали челядники з запаленими димпакетами. Це був особливий дим, покликаний відгонити від ясновельможного тіла комарів, борони Боже – раптом трапиться малярійний!

– Самогубці! – прошепотів керівник спецслужби. – Ми всі самогубці!

Дістав переданий пустельниками через Самсонова глоб, потримав його, ніби зважуючи на долоні, тоді натиснув виклик єдиного внесеного до пам'яті пристрою абонента.

– Чую! – глоб обізвався чоловічим голосом.

– З ким я розмовляю? – спитав Щасний.

– А я з ким? – поцікавився голос.

– Передаючи глоб ви хотіли, щоб він потрапив до певних рук. Таке сталося і я чекаю, що ви мені скажете.

– Ви вбили людей, винищили цілий хутір, зрівняли з землею ще один і чекаєте, що я скажу? Ваші руки в крові ваших же земляків! Може б вам спершу покаятися? – гнівно пробасив голос невідомого пустельника.

– Я знав, що це почую, і я це почув, – зітхнув Неон Вакулович. – Хочу, щоб ви розуміли – там, де я перебуваю, не всі схвалюють подібні дії, але поки що, на жаль, гору бере інша думка.

– То про що мені з вами говорити, якщо ви нічого не вирішуєте?

– Сьогодні не вирішую, а завтра можу почати вирішувати. Цілком імовірно, що складеться ситуація, коли ми станемо корисними один одному.

– Тоді скажіть, які хутори в черзі на знищення?

- Цього я ще не знаю. Щойно отримаю корисні для вас відомості - повідомлю.
- Хотілось би сподіватися.
- Сподівайтесь. І... - Неон Вакулович на мить затнувся, - і земля пухом тим, хто загинув невинно...

На тому боці вимкнули зв'язок.

Голова КБУ сидів і дивився на президентський катер, що поволі віддалявся і танув у сутіні. Нижчі й менші за розміром байдарки варті розтанули ще раніше. Неон Вакулович промовив контрольну фразу, й на порозі веранди з боку службових приміщень виникла темна постать референта.

- Прослідкуйте мені історію цього глоба, - Щасний простягнув помічникові пристрій, по якому щойно розмовляв із невідомим пустельником. - Все, що пощастить витиснути.

- Зробимо, Неоне Вакуловичу! - запевнив референт.

- І ще: профільтруйте склад штабу щойно створеної пустельної опергрупи, чи нема серед них нашої людини? Якщо така знайдеться, попрацюйте на предмет неофіційного доступу до відомостей.

10

Воля

Спалена Троя, а надто трагедія Марічки вимагали швидких дій, і Батько Сміх не дрімав. Переговори з сусідами річ - корисна, але тривала в часі, а дбати про безпеку поселення слід було тут і сьогодні. Тож уже за два дні після винищення хутора Батька Скорпіона на Фірманів привезли замовлені Сміхом ракетниці й Соловій отримав настанову посприяти якнайшвидшому прилаштуванню їх на повози.

- Маєш кому передати електроніку, - поцікавився батько, - щоб не відволікало?

- Волі, кому ж ще! - гукнув хлопець. - На Трої вона мала практику!

Процес передавання нагляду за приладдям від Соловія до Волі викликав посмішку в кожного, хто бачив очманілу від закоханості пару біля свердловини, ГКУ чи установки катриформінгу. Хлопець і дівчина дивилися не на прилади, з'єднання та контакти, а одне одному у вічі, щохвилини до ладу й не до ладу намагалися торкнутися одне одного, а гадаючи що їх ніхто не бачить, негайно скидали каптури й заходились цілуватися. Зрозуміло, всі їх бачили і очі стривожених останніми подіями хуторян сяяли крізь прорізи каптурів зичливістю та власними давніми спогадами.

Воля не бачила нічого й нікого, крім Соловія. З тієї миті, коли їхні вуста сполучилися в поцілунку на тлі відкритої задля такого трафунку пустелею душі, дівчина ніби перебувала в іншому світі - світі, вщерть заповненому Соловієм. Хлопець ледь не цілодобово пропадав у майстерні, де в компанії з досвідченими Плачем, Репом і Степом зміцнював обороноздатність хутора, але закохані однаково знаходили хвилини, секунди й частки секунд, аби зустрітися, перекинутися словом, торкнутися одне одного рукою, вустами, поглядом. Знайшли собі куточок у лабораторії біоценозу, яка порожніла на час обідньої перерви й розкошували там у похапливих та п'яних обіймах до млості.

- В твоїх устах є кислинка, звідки вона?

- А в твоїх - присмак горіха.

- Дозволяю себе розгризти.

- А кислинка - то захисна реакція, щоб ти не розгриз мене!

- Я тебе не гризтиму, я до тебе торкатимусь...

- Невже й той поцілунок у пустелі, і наші почуття - звичайнісінька собі хімія: гормони, ферменти... Реакція відшумить і...

- Ми не дозволимо їй відшуміти, ми - каталізатори!

Вже за хвилину вони забували про що теревенили, знов повторювали сто разів сказані дурниці й вигадували нові. Коли долоні ошалілого від щастя Соловія заходили надто далеко, дівчина випрочувалась:

- Чекай! Спершу маєш попросити моєї руки в батьків. Ти ж хочеш попросити моєї руки?

- Що мені рука - хочу попросити тебе всю! Щойно закінчу з самонавідняками - прийду!

- Попередеш - я хоч у кімнатах прибору!

Вранці Воля ледве впізнала його голос у слухавці:

- З візитом до Пирія й Лободи доведеться зачекати!

- Чому, Соловійчику?

- За настановою Батька Сміха відбуваю у відрядження! Сусідні хутори просять допомогти з монтажем та випробуванням стрілива. Тут я, вважаю, закінчив, то вирушаю з Репом на Полумисок до Пригорщі, тоді на Сахару... Не знаю, як я без тебе проживу!

- І я не знаю, Соловійчику! Нехай це буде випробуванням для наших почуттів!

- Особисто моє почуття не вимагає ніяких випробувань!

- І моє теж!

Коли вони від'їжджали, Воля заховалася в апаратній ГКУ й сиділа там невідь скільки часу, закусивши рукав туніки та вп'явшись невидючими очима в схему регенерації батарей. Не наважилася проводити Соловія біля воріт, бо знала, що не витримає, бігтиме за повозом коханого в пустелю, плакатиме й чіплятиметься за бісову биндюгу.

Добре, що ніхто не діяв дівчину розмовами та спробами втішити. Як і на Трої, мама пішла працювати до худоби - вставала рано, а поверталася пізно. Дійних верблюдниць хутірські жіночки звично називали лагідними українськими найменнями, кожна з доглядальниць пестила свою улюблену Квітку, Зірку, або Ласуню. Тата Батько Сміх поставив завідувати кормоцехом, то його Воля бачила ще менше. Навіть Дід Стопуд знайшов собі роботу до серця та по спроможності - вициганив у Сміха посаду заправника - закачував у повози водень та, допомагаючи онуці, пильнував за надходженням того таки водню до вкопаних за межею хутора сховищ.

Воля не хотіла чути ані чийось розрад, ані розваг, вона прагнула слухати лише голос коханого. Пильнувала кожну можливість бодай хвилиної розмови з Соловієм,

але в того на хуторах було багато роботи, тож хвилини такі випадали не часто. Аби вбивати рештки вільного часу, дівчина навіть відвідала кілька разів запроваджені Батьком Сміхом уроки володіння стрілом, хоча для жінок вони були необов'язковими.

Єдиним дорослим, кому нічого було робити на Фірмановім, виявився Локі. Попри звичайний вчинок, коли хлопець урятував від неволі мешканців цілого хутора, колишній хаптагер залишився в принизливому статусі бранця, а на прохання прилаштувати його десь до справи Батько Сміх відповів недвозначно: "Рятуючи троянців, ти просто рятувався сам. Ти стріляв у моїх людей. Можливо, когось і вбив. Я не хочу застрелити тебе як Полуденок, але я тобі не довіряю!"

За кілька днів після від'їзду Соловія заклопотана власними думами Воля ледве не наштотхнулася на Локі, який величезною саморобною мітлою замітав хідник між будиночками хуторян.

- Нехай, красуне троянська! Йдеш - не бачиш, минаєш - не вітаєшся...

- О, симпат, Локі! Вибач - задумалась...

- Знаю, про кого ти задумалась, знаю... Та ж бідолашний, усіма покинутий Локі поцілунків не вимагає, так - пересипатися двома-трьома словами з давнім корешом!

- Хм... двома-трьома - чому б ні? Я зовсім не проти з тобою товаришувати!

- Нарешті, хоча б хтось, а то кожна хутірська тварюка в образах на хаптагера! Тиняюсь, наче той шадзик Делірій! Батько Сміх навіть роботи не дає, ось - мушу сам вимудровувати собі заняття! Може, тобі треба чимось підмогти?

- Не знаю... Хіба що позамітати біля свердловини та ГКУ - там має бути гранично чисто!

- Та я в насолоду!

Локі почав допомагати Волі, прибираючи біля довірених дівчині об'єктів, вивозячи візком наметений під установкою катриформінгу порох і миючи особливим розчином поверхню сонячних батарей. Вони зрідка по-приятельському перемовлялися. Коли Воля діставала глоб, аби телегукнути Соловія, Локі делікатно відходив. Поступово він почав розважати дівчину розповідями.

- Дід Стопуд каже, що місто - це розплідник рабів, а мене міста завжди вабили. Розкажи, як ти жив між великих будинків, там, де шапінь купують у крамницях, їздять від зупинки до зупинки на гончі, хизуються одне перед одним гарним вбранням, де діти ходять до школи. Розкажи, як ти ходив до школи!

- Школа - чиста всирач... ну, тобто... нецікаво там. Там усіх пресують, щоб однаково думали, однаково говорили й зубрили напам'ять бендануті віршики. Ми з Фелею часто робили ноги зі школи!

- Де вона зараз?

- Нас роз'єднали в сиротинці...

- Хотів би розшукати Фелю?

- Не знаю... Я добряче від неї вигрібав. Била мене по голові й дражнила дурбасом!

Вони

Неон Щасний дістав із шухляди "пустельний" глоб і натиснув гудзик виклику.

- Чую! - знайомим голосом відгукнувся пристрій.
- Для зручності нам варто якось називати один одного. Тож кличте мене Сізіфом, а я зватиму вас Пустельником.
- Ото важливе повідомлення! Це все?
- Ні, не все. Наступної ночі планується ліквідація хутора, координати якого я надішлю. Самоселів буде вивезено, хутір демонтовано, рештки знищено. В разі опору - знищать усе.
- Саме вночі?
- Так. Вирішено, що нічні дії будуть ефективнішими.
- Гади!
- Сподіваюсь - ці відомості посприяють довірі між нами.

Зі звіту агента Сивого (Форсеті)

На захоплення верблюдів банда виїхала майже повним складом, на базі залишився лише кашовар Валі та троє хаптагерів, один з яких - зі зламаною ногою. Виступили орієнтовно о двадцятій годині й на максимальній швидкості рушили в східному напрямку. Планувалося захопити табун хаптагаїв кількістю близько ста голів, рух верблюдів Хуга відслідковував через супутник.

Приблизно за сорок хвилин швидкої їзди наш рух перепинив добре озброєний загін, згодом за знаками розрізнення я зробив висновок, що це був підрозділ Міністерства оборони. До складу загону входило біля десяти ботів, а також кілька ґончі. Несподівану появу військовиків Батько Хуга сприйняв як напад і ми негайно відкрили вогонь. Супротивник і собі відповів вогнем, зав'язався бій, під час якого обидві сторони використали все наявне стріливо й значну частину боезапасу. В ході запеклої сутички банда повністю розгромила підрозділ. Припускаю, що живими залишилося кілька військовиків, які розбіглися нічною пустелею, але рухомий склад супротивника хаптагери Хуги знищили дощенту. Фактично ліквідовано й банду - по закінченню бою в нас залишилося два понівечених боти й вісім бійців, серед них кілька поранених, отримав незначне поранення й Хуга. Я повернувся на базу неушкодженим. Ватажок високо оцінив мої дії під час нічної сутички, внаслідок чого я здобув авторитет, що має допомогти мені в подальшій роботі.

Локі

Локі розказував дівчині, як лазив із прилуцькими корешами до крамниці -цупити напівзогнілі банани, як допомагав Фелі видурювати в дорослих шадзиків сигарети, як сварився з упертою, як верблюд, сестрою - кому пертися цього разу по воду до колонки, що була аж за три вулиці. Розказував, що та вода була теплою, брудною і тхнула хлоркою, що гаспидські пластівці міфанси - найдешевший і через те найпопулярніший продукт, - часто виявлялися прогірклими, але то ще було нічого в порівнянні з міфансами, якими годували шмаркату голоту в сиротинці. Розказував про сиротинець, про неговірких поліських селян, на чийх городах завжди голодні безбатченки завзято "печерували" картоплю, про райську Білорусію за неподоланною лінією кордону.

Воля слухала зачаровано й Локі справді почувався чаклуном, ось-ось – і скорена силою його голосу дівчина виконає будь-яке бажання повелителя! А бажання в Локі було одне-єдине – аби Воля належала йому і тільки йому! І полонений хаптагер знав, що раніше або пізніше таке станеться – кволенький Соловій битому Локі не суперник. Хоча, не хотілося засмучувати Соловія... Та хіба не заслужив Локі цієї винагороди, хіба не вигорював? І на лише тим, що смертельно ризикуючи життям, уберіг від в'язниці жителів цілого хутора, а й усіма триклятушими своїми стражданнями, себто – цілим життям! Вдвох із Волею вони залишать цю гаспидську Куряву та заживуть удвох – тихо й радісно. Нарешті тихо і нарешті радісно. Нехай навіть не в далекій і від того майже оманній Швеції, а хоча б у цілком правдивій Білорусії!

Повернувся Соловій і Локі втратив свого вдячного слухача. Колишньому хаптагерові аж ніч на очі накочувалась, коли бачив, як ходять, пригорнувшись одне до одного, молодята, як схвально киває в їхній бік каптурами хутірське жіноцтво, а куховарка Рокита випитує, чи не час готувати святкову трапезу. Втім слід було підійти, і Локі підійшов, і потис Соловієві руку, і розпитав про справи, і пожартував з Волею, і запропонував товаришувати втрох:

– Ти врятував пропащого хаптагера, а я он, базікають, урятував цілий хутір, то ми з тобою тепер, ну, питома ватага рятівників!

– Товариство! – сміючись поправила Воля, а Соловій радісно плеснув Локі по широкій спині.

На Фірманів приїздили тим часом Батьки інших хуторів, довго радилися про щось у будинку Сміха, знов роз'їжджалися, знову приїжджали й знову радились. Поселенці, що їх супроводжували, гаряче обговорювали між собою останні події, їхні сьавчі посеред хутірського майдану пашіли жаром, а скоростріли та кулемети, що войовничо визирали з кожного вікна цілком мирних іще зовсім нещодавно повозів, мали додавати впевненості. Дід Стопуд гордовито походжав між цієї строкатої "артилерії", цмокав язиком та схвально плескав по бляшаних боках сьавчі долонею. Хутірські "знаменитості" Плач, Реп і Степ ділилися з приїжджими бойовим досвідом, радили підсилювати на биндюгах ходову частину та оздоблювати їхні дахи теплопакетами – ефективними й простими в обслуговуванні стаціонарними скорострілами, чиї заряди шаткують жертву на дрібну капусту.

Про те, що син Батька Сміха ходив до Пирія просити руки його дочки Волі, одразу дізналися всі хуторяни, адже такого на поселенні не втаїш! Ті посиденьки за столом гостинної Лободи враз перетворилися на заручини, хоча з весіллям вирішили трохи почекаати завдяки тривожним обставинам довкола хуторів. Дізнавшись про змовини, Локі два дні не виходив із комірчини, яку виділили йому для проживання, а вранці третього дня, коли намірився вийти, в двері помешкання несміливо постукали, житець відчинив – на порозі стояла Воля. "Який промовистий знак!" – ледве не вигукнув колишній хаптагер.

– Симпат, Локі! Що сталося, ти захворів?

– Захворів! – сказав Локі і, взявши дівчину за руку, всадовив її на єдиний у

комірчині стілець. Сам залишився стояти.

- Захворів, Воле, захворів до триклятушого дідька ще тоді, на Трої, в помічній Світлої.

- Про що ти?

- Про тебе. Ти розумна дівчина, Воле, й певен - добре бачиш, що мої до тебе почуття далекі від звичайно корефанських. Я, бендан, сподівався... Але ти обрала іншого. Соловій - мій друг і я не хочу ставати між вами, наче яка тварюка. У цілому гаспидському світі в мене немає жодної близької душі, ніхто не любить потворного шадзика Локі. Тому я вирішив поїхати. Назад, до хаптагерів. До мене повернулася пам'ять і я все згадав. Я знаю, де шукати верблюдокрадів!

- Ні! Ні, тільки не до хаптагерів! - вигукнула Воля. - Ти хороший, ти врятував людей, ти не схожий на розбійника. І... у тебе є сестра - рідна душа, ти маєш її знайти!

- Про сестру я давно забув.

- А ти згадай. Може Феля почувається зараз такою ж самотньою, як і її брат!

- Мені чхати, як вона почувається. Допоможіть залишити хутір. Нехай Соловій викотить за огорожу повоз, а вночі я звалю на ньому до хаптагерів!

- Я тебе нікуди не пущу! - схопилася на ноги Воля. - Бо каратимусь потім усю решту життя! Я... ми з Соловієм самі розшукаємо Фелю!

- Однаково я втечу до розбійників! А ні - то підженусь до Полуденка й бовкну, що то я примочив його сина - нехай мене застрелить!

Назавтра, зустрівши Локі, дівчина гукнула його в холодок під панелями сонячних батарей, нетерпляче зірвала зі своєї голови каптур:

- Батько Сміх терміново відряджає на Материзну два качі - треба спішно закупити ліки, засоби перев'язки, комбези, ще дещо. Я напросилася в команду. У якому місті той сиротинець, де тебе розлучили з Фелею?

- В Конотопі... Що ти вимислила? - скрикнув Локі.

- Я залишуся там і спробую розшукати твою сестру!

- Бенданута! Ти не знаєш Материзни, тебе накриє поліція!

- Маю гроші, а ти сам казав, що за гроші там можна купити все.

- І Соловій тебе відпускає?

- Він нічого не знає. Я потім йому телегукну.

- Даремно ти це, - схилив голову Локі. - Але, якщо тебе не спинити, то... то я мушу валити з тобою!

- Батько Сміх тебе не відпустить.

- Тоді допоможи мені зробити ноги! В тих биндюгах є де зашитися?

- Скриня для медпрепаратів! Але твій маячок...

- На Фірмановім він не діє...

11

Соловій

Батько наполегливо кликав Соловія на ради, всіляко намагався залучити сина до обговорення хутірських справ, воно й зрозуміло - спадкоємець, але з тих зусиль зиску

було не більше, ніж дощу з блілого літнього неба над Курявою. Пустеля, що знову виникла в Соловієвому серці, затуляла від нього пустелю довколишню й хлопець ледве чи тямив, де перебуває і що робить. Він сидів у найвіддаленішому кутку вітальні власного дому, але, замість дослухатися до палкої суперечки між поважними гостями Батька Сміха, відтворював у пам'яті вранішню суперечку з Волею: "Симпат, кохана! Я вже скучив і, виглядаючи свою Волю, витоптав стежку аж за четверту кучугуру! - І я скучила Соловійчику, та... Не гнівайся, але я трохи затримаюсь на Материзні. Я пообіцяла Локі допомогти йому в розшуках сестри і от ми..."

- Ви? Ви там удвох, з Локі?

- Відправивши жінок, ми залишимося без робітниць! - гарячкував Батько Шериф з хутора Верблюжий Діл. - Хто працюватиме на городах, біля худоби?

- А залишивши - наразимо на небезпеку! - не погоджувався з Шерифом Батько Бедуїн з Сахари. - Чують мої криві ноги - рідна держава оголосила пустельникам війну!

- Відкрито ми в цій війні не вистоїмо! - застеріг давній батьків приятель, посивілий за останні роки Декамерон з Доброго. - Он М'янба вже переїхав усим своїм Гобі на південь!

- Гадаєш, там не дістануть? - сухо витиснув Еней. Попри те, що він залишився без хутора, Енея продовжували шанобливо кликати Батьком.

"Удвох, Соловійчику, - хлопець знову подумки повертався до болючої ранкової розмови з нареченою. - Не переймайся - я мусила це зробити, принаймні - спробувати. Локі страждає, він один у цілому світі, він вирішив повернутися до злочинського ремесла, тож я... ми з тобою маємо цьому запобігти, інакше... я не почуватимуся щасливою! - Чому я нічого не знав? Чому ми починаємо з брехні? Чому ви там удвох, а я - сам?"

- Не знаю! - дратувався Декамерон. - То що робити?

- Готуватися до опору, - твердо вів Еней.

- Готуємося. Та раптом уже завтра приїдуть під хутір з ракетами?

- Моя стежа пильнує терен у двісті кілометрів довкруг Сахари! - не без гордоців прорік Батько Бедуїн. Хіба ми не в спроможності охопити такою стежею всю пустелю, кожен - окіл свого господарства?

- І облаштувати єдиний осередок, куди збігатимуться відомості про рухи військовиків! - підхопив задум Батько Сміх.

- Та про будь-які рухи! - розвинув ідею Бедуїн.

- Отже, - нотував узгоджені думки Сміх, - запроваджуємо пустельну стежу з єдиним осередком сповіщення. Якщо й не всіх жінок, то принаймні всіх дітей відправляємо на південні хутори, наших людей уже зголосилися прийняти Гранчак з Долини, Ячмінь з Перевесла, Горисвіт з Собачої Нори, Монгол з Кізяків...

"Соловійчику, любий! Щасливій людині природно хотіти, щоб усі довкола також були щасливими. А Локі нещасний! Будьмо шляхетними, допоможемо йому, й це лише побільшить наше з тобою щастя. А за те, що не говорила, прости - не хотіла затьмарювати усмішку мого Соловія!"

- Але зараз я зовсім нещасний. Зовсім!

- Далі. Напевно, держава захоче знати, як ми тут живемо, чим дихаємо. Напевно, нам дуже не завадило б знати, чим дихає держава. На жаль поки що, - тут Сміх перекинувся значущим поглядом з Енеєм, - надійних джерел по той бік Зеленого щита ми не маємо. Надходила вість про нічний напад на Полумисок Батька Пригорщі, було евакуйовано всіх хуторян, але нападу так і не сталося. Веду до того, що час створювати якусь подобу власної спецслужби. Мусимо подумати й про озброєння. Серйозне стрільно, а на таке треба складатися купно. Ну і для погодження дій потрібна постійна рада, можемо назвати її штабом - як завгодно...

- А начальником штабу пропоную обрати Батька Енея! - вигукнув Бедуїн.

- Тоді це має бути штаб Нового Козацтва! - додав Сміх. - Гляньте на Енея - вилитий козак!

Батьки хуторів заусміхалися, Еней заклопотано крутнув обвислого вуса.

- Здається, козацький штаб називався Генеральною канцелярією! - нарешті Соловій відволікся від журних дум і додав до загальної дискусії своє мудре слово.

- Що з тобою, сину, - вже після ради заклопотано спитала Соловія мати. - Ти наче мерця стрів!

- Воля поїхала з Локі! - зізнався Соловій.

- Боже, куди?

- Шукати сестру хаптагера.

- У нього є сестра?

- Не знаю, здається є...

- Ну то знайдуть і повернуться.

- Мамо! Вони поїхали вдвох!

Вони

- Повністю знищено підсилений взвод? - добре поставленим голосом гримів Президент. - Тут комусь закортіло у відставку, чи може зразу під трибунал? Хтось пояснить мені кінець кінцем, що відбувається? Може, під нашим носом уже орудує ворожа армія?

Вишикувані в шеренгу міністри винувато переступали з ноги на ногу, а їхні погляди, здавалося, вишукували попід стелею президентського кабінету мух. Втім голова КБУ видавався цілком спокійним:

- Пане Президенте! Згідно з достовірними агентурними даними, вночі наш підрозділ зіштовхнувся з добре озброєною бандою викрадачів верблюдів. Ніякої ворожої армії на території держави немає.

- Наче це щось змінює! - огризнувся Президент. - Чому не передбачили?

- Це наш недогляд! - хоробро випалив міністр оборони. - У самоселів потужного стрілива немає, а ймовірність нічної зустрічі з бандою прорахувати було неможливо.

- Можливо! - заперечив глава держави. - У вас під боком хазяйнують озброєні до зубів головорізи, а ви нічого не знаєте! Це ж пряма загроза національній безпеці!

- Докладемо всіх зусиль, аби подібне не повторилося! - запевнив Президента

міністр. – Долучимо ресурси ГРУ...

– Чому досі не долучали?

– Покладалися на можливості КБУ, – міністр оборони спробував перекласти частину відповідальності на колегу.

– Медалі потім ділитимете! – махнув рукою Президент. – Поки що забезпечте врешті-решт мирний сон громадян держави!

– До речі про медалі, – тим-таки спокійним голосом продовжив керівник спецслужби. – В ході нічної сутички припинив існування не лише наш підрозділ – практично повністю знищено й банду. Гадаю, має сенс представити військовиків до нагород. Загиблих – посмертно...

– Тверезо! – схвально хитнув головою лідер нації. – Маємо всіляко підтримувати патріотичну складову – нехай молодь бере приклад! Іменем командира взводу, як його...

– Капітан Паляницін! – підказав міністр оборони.

...– назвемо школу, або вулицю. Але нехай це будуть останні втрати! Зробіть висновки, вживіть заходів, перегляньте структуру підрозділів, які ви направляєте в пустелю!

– Може переглянемо й фінансове забезпечення?

– З цим до прем'єр-міністра!

Локі

У Конотопі сиротинця давно не було, в його старій, добре знайомій Локі будівлі під рудим шифером отаборилася якась військова частина – крізь шпари в глухій огорожі було видно, як шикуються перед будинком люди в одностроях. Рипатися туди було нічого, а дід зі сльозливими очима, якого Локі з Волею здибали неподалік, сказав, що притулок перенесли кудись у інше місто, це було давно й він не знає, куди саме.

– Гадаю, треба їхати в Київ, – сказала Воля. – Там архіви!

У деренчливому гончі Воля не випускала з рук глоб, нескінченно переконуючи далекого Соловія в стійкості своїх почуттів, а тата з мамою – у швидкому поверненні додому живою і неушкодженою. Сидячи поруч, Локі розмірковував, чи не час уже покласти йому на тендітне дівоче плече руку і пригорнути Волю, а ще згадував, що в столиці держави, за розповідями бувалих хаптагерів, кількість поліціантів ледве не перевищує чисельність цивільної голоти. Досі пересуватися було не складно. Купуючи квитки на гончі, замість необхідного паспорта між цупкими аркушиками продкарток Воля клала банкноту в сто юанів. А як буде в Києві?

Місто виявилось великим, гамірним і занедбаним. Локі ніколи тут не бував, дівчина взагалі вперше опинилася поза Курявою, тож кількість людей і повозів на вулицях столиці пустельників просто приголомшила. Завбачливо вийшовши на передостанній зупинці, негарний з лиця юнак і русява дівчина зачудовано роззиралися на височенні будинки, що загрозливо виснули над хідниками, на безкінечний потік сьавчі на вулицях і таку ж безкінечну вервицю різноманітних вивісок обіч них. Стрічний натовп байдуже оминав прибульців. Обличчя і одяг киян були переважно сірими, як і обшарпані

будинки, як і більшість повозів, як і небо в прямокутних просвітках між спорудами.

- Чому вони всі в однаковій одежі? - дивувалася Воля. - В нас на хуторах кожен робить свою туніку чи джалабею яскравою, не схожою на інші, а тут...

- Манячитися стрьомно, - припустив Локі. - Ми он із тобою, готуючись у мандри, теж вбралися в сіре!

Раз по раз вулицями проїздили поліційні боти, вирізняючись поміж цивільних сьавчі їдучо-жовтими повздовжніми смугами.

Надходив вечір. У підземному переході Локі безпомилково вирахував того, кого було потрібно - полохливо озираючись, невиразний тип із каптуром на дрібній голові поміняв юані на продкартки, Воля спитала, чи не допоможе той з квартирою. Тип дістав локал, кудись телегукнув, тоді відірвав від сигаретної пачки шмат і шкрябнув на ньому адресу:

- Ось - Лаврівна стріне! Недалечко тут...

Коли споночіло, єдиним джерелом світла в місті залишилися вікна будинків, фари повозів та зрідка - хворобливо-зелене блимання вивісок. Задні червоні ліхтарі сьавчі й гончі надавали пейзажу тривожного вигляду. Втім необхідну адресу вони знайшли швидко.

- Тільки дві окремі кімнати! - твердо заявила Воля, щойно Лаврівна погодилася прийняти квартирників і назвала ціну.

- Другої кімнати нема - є комірчина без вікон! - товсті ноги огрядної хазяйки було обмотано ганчір'ям. Коли Лаврівна говорила, в її горлі щось невпинно булькало.

- Мені стачить і комірчини! - поквапився заявити Локі. - На відміну від Волі в хлопця не було грошей і це його до гаспида дратувало.

Хоромина Лаврівни знайшла собі місце на другому поверсі облупленої п'ятиповерхівки, яка тулилася над темним яром усього в кількох хвилинах ходи від людного проспекту. Відповідаючи на неминучі розпитування господині, Локі з Волею сказали як є: мовляв, приїхали здалеку в пошуках зниклої сестри. Таку відвертість було винагороджено швидко й щедро: Лаврівна похвалилася, що її син працює в державній установі і, власне, міг би допомогти в пошуках. Вирішили не відкладати на завтра, Лаврівна тут таки телегукнула нащадка й запросила його на вечерю.

Син Лаврівни на невігадливе ймення Лаврик виявився худорлявим, недужого вигляду молодиком з по-дитячому відстовбурченими вухами. Цілу вечерю, головною чайфанню якої були мудраційно присмачені спеціями міфанси, спадкоємець прибуткової житлоплощі нудно виторговував у квартирників вигідну ціну за відомості про Фелю. Особливо пожвавився капловухий коли з'ясувалося, що Локі не знає, як насправді пишеться ім'я сестри:

- От бачите - вам навіть повне ім'я невідоме!

Врешті фінансову складову питання узгодили, задоволений гість пішов, а втомлені квартирники булькотливої Лаврівни вклялися спати, Воля - в невеличкій кімнатці, Локі - в комірчині.

Попри втому від морочливих денних перипетій Локі довго крутився на вузькому

лежаку. Поринути в сон йому заважала думка, що ось тут, зовсім поряд – за тоненькою гіпсокартонною переділкою, – лежить Воля. Його супутниця спала тихо – дихання зовсім не було чути. "Це моя дівчина! – твердо сказав собі колишній хаптагер. – Нікому її не віддам! Умру, а не віддам! Уб'ю, а не віддам! А Соловій нехай вибачає... " І лише після цього вже спокійно заснув...

Назавтра аби не нудитись увесь день у чотирьох стінах, дожидаючи вісток від Лаврика, вирушили на прогулянку містом. Власне, Локі заперечував, адже в них не було документів, а на вулицях столиці повно поліціантів, утім Воля легковажно заявила, що їй таланить на хороших людей, отож і сьогодні прибульцям із пустельного світу траплятимуться виключно такі.

Без пригод дісталися центру. На Площі нового возз'єднання не без остраху оглянули масивний гранітний монумент, покликаний оте саме возз'єднання втілювати – двоє чоловіків (можна було припустити, що це росіянин і українець) міцно обіймали один одного за плечі, суворо дивлячись кудись на захід. Острах викликало те, що суворі чоловіки виразно хилилися вперед, здавалося – ось-ось гепнуться на вулицю, якою без кінця снували люди, повози й поліційні боти.

Пройшлись Хрещатиком. Тут, поміж кількох убогих крамничок, де кияни отоварювали свої продкартки хлібом, олією та всюдисущими рисовими пластівцями, прямо під відкритим небом громадились величезні розвали ношеного китайського ганчір'я. Натовп завзято порпався в барвистому дранті, вишукуючи собі крам не дуже пошарпаний і не надто дорогий, тобто майже безкоштовний.

Це справляло гнітюче враження і Воля з Локі повернули назад, через Площу – до дніпрових схилів. З оглядового майданчика біля Арки дружби народів відкривався справді приголомшливий вигляд, який псувало хіба лишень чорне порепане річище колись величного Дніпра, від якого залишився тільки невеличкий струмок неподалік від берега. В кількох місцях вервечка міських мешканців прямцювала до цього струмка з різноманітними посудинами, така ж вервечка вже з наповненими водою бутлями, відрами й каністрами, сунула їм назустріч. Трохи збоку, біля берега, краєвид прикрашали перехняблені та добряче вгрузлі в землю іржаві кістяки кількох пароплавів.

Поверталися додому вже пообідь, Воля здавалася розчарованою.

– Соловій закоханий у пустелю... Здається, я вперше починаю його розуміти – тут цікаво, але... в нас краще!

– В пустелі не може бути краще – ти просто знесиліла! – заперечив Локі, допомагаючи дівчині залізти в гончі.

Підходячи до облупленої п'ятиповерхівки, де пустельники знайшли собі тимчасове житло, Локі міркував, чи підслуховуватиме Лаврівна під дверима, якщо вони з Волею усамітняться в кімнаті дівчини. Сама можливість такого усамітнення викликала в колишнього хаптагера млосьне піднесення, тому він і не зауважив своєчасно чотири сірі чоловічі постаті, що враз метнулися до пустельників, двоє з одного боку і двоє з іншого. Не зауважив і нічого не встиг вдіяти. Один із "сірих" щільно обхопив руками Волю,

решта троє повалили Локі на землю, заламали назад руки, на зап'ястках клацнули кайданки. Ані він, ні дівчина не кричали й не кликали на допомогу, лише затято мовчки пручалися, хоча пручатися вже не було сенсу. Перш ніж слідом за Волею Локі запхнули в заґратоване відділення повоза, що виник ураз на запльованому хіднику наче нізвідки, хлопець встиг розгледіти, що ядуче-жовтих повздовжніх смуг на ньому не було.

12

Крепс

Отираючись цілими днями в компанійській, Крепс насправду дізнавався багато цікавого. Виявляється, пустельники таки дійсно доволі грошовиті, принаймні, значно заможніші за бідноту на Материзні, причому не лише хуторяни, а й наймити! Стосовно ж постачання, то тут загубленим серед Куряви поселенням відверто міг би позаздрити й столичний Київ! Мешканці Сахари гордовито хизувалися останніми моделями активних аркушів та пристроїв глобального зв'язку, місцеве жіноцтво замовляло собі найвишуканіші пекінські парфуми, і всі хуторяни дружно шкодували, що тутешні кучугури не дуже підходящі для їзди на розрекламованих повозах чотирнадцятого покоління, котрі вдень живляться від сонячних променів, а вночі від тепла землі, через те взагалі не потребують підзарядки! Втім водневі с'явчі попередніх поколінь успішно пристосовувалися місцевими вмільцями до умов пустелі й хутірська молодь гасала ними по тих-таки неприступних кучугурах завзято.

Меню тутешнього харчоблоку, як і полиці компанійської крамниці, дивували не лише калорійністю, а й різноманіттям, причому деякі делікатеси, як, скажімо, дари далеких звідси океанських глибин, аж ніяк не могли бути вирощені в місцевому господарстві. Відмінність у харчуванні пустельників і мешканців Материзни особливо вражала. Згадуючи гнітючий асортимент крамниць у будь-якому з українських міст, Крепс продовжував приємно дивуватися підприємливості хуторян.

Вилюднів на Сахарі й розвідач. На виграні юані придбав собі легеньку джалабею в химерну червоно-чорну шахівницю, білий, із червоним хрестом на місці обличчя, каптур, зручні сандалії.

"Е-е! – міркував гравець. – Що далі, то дурнувата ідея пустельного Лас Вегаса видається мені все менш дурнуватою! Бо гра там, де гроші, а юані ці загорнуті в туніки та джалабеї доброзичливі шейхи, схоже, викопують безпосередньо з самісінького чорного пороху! Та тут можна ого як розвернутися! Якби тільки не втручалися ті смердючі луо з Материзни! І чого доскіпалися – пустельники працюють, нікого не чіпають!" Крепс вирішив, що Називному зовсім не обов'язково знати від свого розвідача все, що відбувається на хуторах – забагато честі! "Стану на ноги й узагалі зістрибну з гачка спецслужбіста. Ходи – шукай Крепса в Куряві! Легше вітра в полі розшукати!"

Стосовно шляхів постачання вивідував обережно, аби не видатись підозріливо допитливим. Виходило, що замовлені товари, і це цілком природно, надходили через єдиний у країні одеський порт, але як їх обліковували на митниці, куди спрямовували згідно з офіційними документами? Врешті, як повз пильне око митників і

прикордонників прослизає стрільно, котрим Сахара повниться все більше?

Трохи відкрив завісу бойовий хуторянин Межиріч, котрий зайшов якимось до компанійської з новеньким, щойно розпакованим скорострілом у руках і, розібравши металеву цяцьку на частини, заходився дбайливо звільняти її від заводського мастила. "А ледь не втонув був! – закохано погладжував поселенець лискучі деталі стрілива. Казали – в затоці шторм саме здійснювся, що ай!"

- В одеській затоці? – ніби знічев'я спитав Крепс.

- Та до чого тут Одеса! – відказав Межиріч.

- Отже, не лише через Одесу! – подумав розвідач.

Поступово життя в Сахарі, особливо після винищення урядовими військами Марічки, змінювалося. Все менше вільних від роботи чоловіків гайнували час за більярдним столом у компанійській, адже вільного часу в них майже не залишилось. Батько Бедуїн влаштував для чоловічого населення хутора військову школу, прибравши обов'язки навчителя на себе. Замінивши просторі, але непридатні для швидкого пересування джалабеї на зручніші блузи, хуторяни вчилися купно виконувати настанови командира, шикувалися в лаву, перелаштовувалися вервицею, опановували рукопашний бій. Між двома величезними кучугурами за хутором було влаштовано стрільбище й там цілими днями гриміло та гахало. Тим часом у майстерні хапкі до механіки поселенці як могли переобладнували хутірські повози на бойовий копил.

Гравець не здавався – переніс початок більярдних, карткових та інших турнірів на більш пізню годину, аж якимось нарешті сталося те, що мало статись – Батько Бедуїн таки звернув увагу на Крепса – єдиного дорослого на хуторі, з якого не було аніякісінької користі.

- Байдикуєш? – вп'явся він у заскоченого зненацька гравця суворим поглядом.

- Та я... я справно плачу за квартирування! – випалив Крепс. – Якщо, звісно, можна назвати квартирою той куток, що виділила мені...

- Нині на хуторі не місце для лежнів! – перебив його Батько. – Або забирайся геть і не відвертай хлопців своїми дурними іграми, або ставай до праці!

- Хао, я готовий ставати до праці! Стосовно ж ігор, то не такі вже вони й дурні – я от усе збирався з вами поговорити! Ідея створення в Куряві українського Лас-Вегаса набирає в моїй уяві реальних обрисів. Дивіться: народ на хуторах грошовитий, розваг у пустелі небагато, та й залучення сюди іноземних інвестицій – хіба не благородне діло? Мій ентузіазм та знання ігорної справи, помножені на ваш авторитет...

- Ти що, вертихвосте, з божевільні сюди прибився? – вибухнув Батько Бедуїн. Розмовляли на доріжці, що вела від будиночків поселенців до компанійської, й кілька хуторян, що проходили саме неподалік, із цікавістю озирнулися. – Нас винищують, мов пустельних собак, треба думати про рятунок, а ти тут зі своїм Лас-Вегасом!

- Добре, добре – пізніше, коли все заспокоїться, в перспективі. Адже погодьтеся: задум вартий уваги!

- От причепа! Лихий його зна, що з тобою робити – ти ж ніякого дідька не вмієш!

- Я вмію грати, а це головне! Адже життя – гра!

- Життя - це піт, кров і врешті-решт смерть! Питання лише в тому, як її віддалити! Язик у тебе без кісток, дарма що шепелявиш, та ледве чи він нам знадобиться! Готовий до праці то йди, там качі прибув - допоможи хлопцям розвантажити!

- Я не шепелявлю - в мене просто зуба нема!

Крепс пішов розвантажувати вагозов. Здалося йому, що в питанні українського Лас-Вегаса Батько Бедуїн останнього слова ще не сказав.

Воля

Русява дівчина сиділа за пригвинченим до підлоги пластиковим столом на пригвинченому до підлоги пластиковому табуреті й уважно розглядала павутину в лівому від заґратованого віконця куті під стелею. Вчора павутини в тому куті ще не було й це дозволяло погляду зачепитися бодай за щось нове, оскільки за три попередніх дні Воля до найдрібніших деталей вивчила і химерні візерунки-розводи на недбало заштукатурених стінах, і тріщинки та подряпини на трупного кольору стільниці, і чорненькі цятки та бурякові плями на щокатому обличчі військового, який її допитував.

- Отже справжнього свого імені не пам'ятаєш?

- Не пам'ятаю - маленька була, я ж вам уже казала.

- Ага, і адреси, де жила з батьками, не пам'ятаєш?

- Уявлення не маю. Мені тоді було років п'ять-шість, що я могла пам'ятати?

- Ну, а імена батьків, тата й мами, невже й це не зачепилося в твоїй дитячій голові?

- Оце вже зовсім не зачепилося, повірте. Адже мале дитя називає маму просто мамою, а тата - татом!

- Татом, кажеш... І що, пізніше ніколи не цікавилась?

- Ні, не заведено таке в Куряві, там людина ніби народжується заново!

- Ага, заново... То з якою метою ви приїхали з пустелі до Києва?

- Локі, мій... супутник, він виріс у дитбудинку й зараз розшукує свою сестру.

- А як звати сестричку цього... суб'єкта?

- Феля... буцімто. Вони виховувалися в Конотопському дитбудинку, більше нічого не знаю.

- В Конотопському, кажеш? Це вже дещо... А справжнє ім'я самого Локі теж не знаєш?

- Теж не знаю! - розводила руками дівчина.

Щокатий військовий писав їхню розмову на допотопний актив, тоді викликав конвой і відправляв бранку до камери - мікроскопічного приміщення з бетонним лежачком і унітазом, зливати який слід було з великої пластикової кварти з водою. Кварта наповнювалась один раз на день, саме тоді, коли крізь вузький отвір у дверях хтось просовував до склепу мисочку з розмоченими міфансами. Бетонований лежачок було накрито драним у багатьох місцях поролоновим матрацом, уночі Воля мерзла.

Наступного дня допит продовжувався. Військовий, що так себе й не назвав, цікавився побутом самоселів, розташуванням хуторів, іменами їх "батьків" та наявним у пустельників стріливом. На останнє дівчина нічогісінько не могла сказати, що неабияк

дратувало Щокатого. Загалом же Воля розказувала майже все що знала, неодноразово повторюючи, що ніяких особливо важливих секретів їй не відомо, та й навряд чи такі взагалі існують у Куряві – люди на хуторах відкриті та доброзичливі й гніву держави на свою адресу відверто не розуміють. Щокатий кивав головою, певно погоджувався, і задавав наступне питання.

На сьогоднішньому допиті він не квапився її розпитувати, довго вивчав щось на розгорнутому активі, Воля ж милувалася тим часом павутинним візерунком під стелею. Нарешті Щокатий згорнув актив, звів погляд на дівчину.

– Що ж, порушення паспортного режиму, заборонене володіння іноземною валютою, бродяжництво – все це потягнуло б років на п'ять-сім інтенсивної праці зі спорудження Зеленого щита, втім українська держава поблажлива до своїх навіть не вельми законослухняних громадян і обрала для тебе значно легше та комфортніше покарання. Зараз тебе відвезуть на квартиру, де ви зі своїм супутником проживали. Про втечу раджу не думати – помешкання під надійною охороною! Збереш речі, приведеш себе до ладу, відпочинеш, а завтра переїдеш до іншого місця. Країна переживає складні часи, в пустельних районах посилюються екстремістські рухи, перед нами постають нові виклики. От і ти попрацюєш якийсь час на батьківщину, спокутуючи, так би мовити, свої правопорушення!

– А як довго... спокутуватиму? – запитала сторопіла Воля.

– Скільки потрібно Україні, стільки й спокутуватимеш! – уперше за всі дні допитів підвищив голос Щокатий.

Знайому квартиру в облупленій п'ятиповерхівці над яром охороняв військовий. Люди в цивільному, що вже надвечір привезли Волю "додому", почекали, поки вартівник відімкне двері й навіть зазирнули в темінь коридору. Але зайшла лише Воля. Двері зразу зачинилися й дівчина побачила перед собою Локі. Вони кинулись одне до одного, в пориві приязні Воля тепло пригорнулася до юнака, той обійняв її, як дівчина себе переконувала, по-батьківськи.

– Боже, я так за тобою скучила!

– Я дужче! Ці тварюки тебе не скривдили?

– Ні. Допитували тільки. А тебе?

– І мене. А тепер до дідька зачинять і триматимуть, як консультанта з питань хаптагерів, ну й Куряви взагалі.

– І мене зачинять! Цікаво, нас... триматимуть разом?

– Ні. Разом ми будемо лише сьогоднішню ніч!

Зваживши на двозначність його слів, Воля озирнулась:

– А де Лаврівна?

– Її замели. Адже... приймати незареєстрованих квартирантів – це теж злочин! Ходімо на кухню, змастимо собі якусь вечерю!

– Ні, спершу митися – я сама собі огидна!

– Тоді поквапся – здається, воду в цій гаспидській дірі дають усього на дві години!

Коли вони вже сиділи за столом, головною прикрасою якого була велика таця з

приготованими "по-лаврівнівськи" пластівцями, Локі відчинив дверцята кухонної тумбочки:

- Глянь, що я розшукав у ничці старої! - на стіл стала прямокутної форми пляшка з неприємним на вигляд каламутним вмістом, - китайський рисовий шмурдяк! Відфортунимо зустріч?

- Відфортунимо! - посміхнулася Воля.

Ковтали сиве пійло, смакували міфанси, які в порівнянні з тюремними видавалися божественною стравою, Локі розказував про допити.

- Зняли відбитки пальців і розворушили моє минуле. За втечу з табору бідолашному Локі світить довічне!

- Боже, це я винна, я підбила тебе їхати на Материзну! Та ще й тягала наче дурнувата містом - Київ закортілося побачити! От і побачили - і сестру не знайшов, і себе занапастив!

- Воле! - на її тоненьку долоню лягла його, широка й шерехата. - Ти ні в чому не винна, нас здав капловухий вишкребок гаспидської відьми-Лаврівни!

- Однаково... якби я не наполягла їхати...

Локі встав, за ним підвелася й Воля. Він приблизив її до себе:

- Кохана! За тобою я ладен їхати й на край світу! - він почав цілувати її долоні. - Невже завтра нас розведуть назавжди!?

З рук поцілунки Локі перейшли на її шию, щоки, дісталися вуст. Божеволіючи, Воля відповідала йому пожадливо й палко.

- Люблю! Люблю! Давно люблю!

Локі взяв дівчину на руки й поніс у кімнату.

- Вони... - видихувала розкуйовджена русявка між поцілунками вже на ліжку, - вони не зайдуть?

- Ні. Я замкнув двері на защіпку!

Дід Стопуд

Відколи Воля перестала відповідати на виклики, Дід Стопуд збувся сну. Та всі вони втратили спокій - Пирій повертався з кормоцеху чорний, мов сама Курява, й від розпачу та журних дум ледве не бився головою в стіну, Лобода на очах в'янула й невинно плакала - певно саме слізьми й витікали зі змученого тіла матері життєві соки. А старий не спав. Син і невістка занурювалися пізно вночі в нездорове забуття, скрикували вві сні та стогнали, Дід Стопуд виходив тоді надвір і прохолодна нічна пустеля обвівала його сиву бороду сіверком.

Ішов зазвичай за хутірську огорожу, сідав на верхівці кучугури і вдивлявся в майже непомітний рубіж на обрії, де зорі, скочуючись із неба, зникали за рухливими дюнами. Небо було чорне, й кучугури були чорні, і очі старого сльозилися: чи то від вітру, чи то від напруження, чи від безнадії.

Мало не щодня, якщо тільки був на хуторі, до Пирієвої господи забігав щиросердий і приязний син Батька Сміха - Соловій. Забігав, кидався до родаків нареченої - чи не отримали ті від доньки-онуки якої вісті, а ті кидалися з тими таки надіями до нього.

Втім глоб Волі грізно мовчав, і надіям нічим було підживитися, й виходило, що відвідини хлопця підживлювали лише загальний розпач. "Це він, розбіяка пласконосий, звів мою Волечку зо світу! – зі сльозами на чистому, наче в дівчини, обличчі вигукував Соловій. – Нащо я врятував його тоді в пустелі, нащо сам привів до свого дому нещастя!" Пірій і Лобода з розумінням кивали головами, Батько Сміх нахвалявся підійняти на визволення Волі цілу Куряву, знати б лишень, куди йти, але Дід Стопуд Локі не винуватив. Старий знав негарного з виду, битого життям і печеного пустельним пеком героя, що вирятував із неминучої неволі цілий хутір, помічав кілька разів у карих очах колишнього хаптагера чорні відлиски, але не вірив, що той здатен заподіяти його онуці зло. Зло дівчині заподіяли інші, і Дід Стопуд добре знав, хто.

Усіх отих старий називав одним, але знеособленим словом "вони". Ті, що правлять світом, людськими життями, душами, мізками й гаманцями. Іноді їх іще називають владою, або державою. Вони невинищенні й невтомні у вигадуванні нових капостей, найпідліша з яких – перетворення світлих людей на безгомінне бидло. Вони відібрали в Діда Стопуда надію на гарне майбутнє для своїх дітей і онуків, перетворили колись квітучий піднебесний едем під назвою Україна на пустелю, вони загнали в цю пустелю родину старого, а тепер прагнуть знищити її й тут. І Воля – просто ще одна їхня жертва.

Дід Стопуд терпіти не міг владців ізмалку, ледве не від народження. Восьмирічним хлопчиком ходили вони з татом на сповнений жовто-синіх прапорів Майдан, носили світлим і по хорошому божевільним його мешканцям спочатку чай і каву, пізніше – теплі речі й ліки від застуди, а під кінець – бинти й кровоспинне. В день, коли цих людей розстрілювали снайпери, хлопчика на Майдані не було – тато завбачливо не пустив.

Потім була зміна влади (то лише згодом майбутній Дід Стопуд зрозумів, що влада ніколи не змінюється), бездарно програна через кволість і нерішучість тієї такої влади війна, ганебна покута перед загарбником, прилюдне перевиховування так званих "схиблених" – тих, хто воював з росіянами на сході, "нове возз'єднання" і невпинний, на багато подальших десятиліть, занепад. Наступ пустелі виявився лише його найочевиднішим втіленням.

Тато саме й був одним зі "схиблених" – пішов на схід добровольцем, зазнав поранення. Цей світ він залишив з власного бажання, про що втім, знали лише мама й хлопчик – ні синові, ні, тим більше, онуці Дід Стопуд цього ніколи не казав – не хотів завдавати досади. Офіційний документ твердив, що "схиблений" помер внаслідок отруєння алкоголем, і передсмертного послання він не залишив, але син знав – батько пішов з життя через ганьбу. Тому й пив, тому й...

Звісно в Куряві "їх" не було, і це давало п'янке, невідоме Дідові Стопуду замолоду, відчуття волі. Втім старий достатньо пожив на світі, щоби розуміти те, чого не розуміли молодші: раніше або пізніше "вони" прийдуть і сюди. Дід Стопуд сподівався вмерти перш, аніж це відбудеться, але ось вони вже йдуть, а він живий. "Або вони з'явилися раніше, або я живу занадто довго", – думав старий.

Сходило сонце і Дід Стопуд повертався на хутір. У нього трохи шуміло в голові, але

старий знав, що після ранішньої заправки хутірських повозів його таки зморить нетривалий сон, скоріше дрімота, а по дрімоті бородатий заправник знову зробиться енергійним і невсидливим.

Воля не поверталася, тож енергійність Діда Стопуда була як ніколи доречною, оскільки крім заправки він мусив ретельно доглядати за воднесховищем. Вкопані в порохню резервуари з паливом особливого догляду ніби не потребували, але звичний для пустелі суттєвий перепад нічних і денних температур таки становив для ємностей загрозу. Кожна цистерна мала аварійний клапан для викиду надлишкового тиску, очистка цього клапану від пилу та, борони Боже – від засипання порохнею, якраз і входила до обов'язків заправника. Поки була Воля, онука допомагала дідові, а тепер... І що сталося з дівчиною? Дочекатися б своєї лепетухи, чи бодай почути в слухавці її голос, то вже можна й помирати. І так затримався!

13

Вони

У такій любій йому напівтемряві робочого кабінету Щасний аналізував останні зведення й доповіді агентів та обмірковував наступні ходи. Цілком очевидно, що здобути владу (байдуже: то буде жорсткий заколот, чи м'яке "відсторонення") можливо лише за наявності якісної команди однодумців. Утім очевидно й інше: дев'ять з десяти спроб державних переворотів зазнають невдач саме через зраду когось із наближених. "Отже, доведеться діяти нешаблонно, – міркував Неон Вакулович. – Нехай мій випадок розглядатиметься майбутніми істориками як нехарактерний, але я мушу здійснити свій переворот сам! Звісно, не без активного залучення як пустельників, так і необхідних людей тут, але ніхто не повинен знати моєї кінцевої мети. Тоді в разі чого Щасного зможуть звинуватити хіба що в некомпетентності!"

Історія глоба, якого передали Неону Вакуловичу самосели, карколомністю не вражала. Іграшка ввезена в Україну легально, але на неіснуючого замовника. Навряд чи підставна фірма заснована самими пустельниками, скоріше за все ті просто користуються банальною сірою схемою. Що ще завозять самосели подібним способом? Стрільно? Судячи з донесень розвідачів, озброєння пустельників не виходить поки що за аматорський рівень, а опергрупа розгорне свою діяльність не сьогодні-завтра. Тоді один-два спалених досі хуторів видаватимуться самоселам легковажним непорозумінням. Добре, що в держави немає грошей на утримання бойової авіації, бо питання знищення або підкорення незаконних поселень взагалі розв'язалося б упродовж тижня!

Отже перше: партнерам з Куряви потрібне сучасне стріливо. Потрібне швидко, потрібно багато, і бажано – в кредит. А ще їм потрібні інструктори, пальне, боеприпаси, засоби військової медицини й багато-багато іншого.

Далі: Україна не має бойових штурмовиків, але такі є в партнера по Союзній Державі – Росії. А вона не те що може – зобов'язана підтримати союзника в скрутні часи. І не лише штурмовиками. Тому Росію треба нейтралізувати, а задля надійності нейтралізації слід задіяти давнє правило батога і пряника. За батога має зійти суворе

попередження про небажаність втручання, а за пряник – запевнення в лояльності прийдешньої української влади. Тим більше, що стара українська влада добряче всім набридла не лише на батьківщині, а й у сусідів. Що ж, перші начерки невідкладних дій зроблено – до справи!

Щасний натиснув виклик "пустельного" глоба.

– Чую! – відповів глоб.

– Мої симпатії, Пустельнику! Маю з'ясувати одну важливу обставину. Операція по, скажемо так, впокоренню незаконних поселень буде тривати, байдуже – хочемо ми з вами цього, чи ні. Дуже важливо зрозуміти: чи готові самосели збройно боронити свої хутори, чи більшість із них ладна здатися на милість влади?

– А хіба в нашої... у вашої влади є милість? Як там вас... Сізіфе, я не зовсім розумію, на яку гору котите ви свою каменюку, через те й не знаю, про що мені з вами говорити!

– Давайте домовимося, що впродовж деякого часу я маю котити свого каменя на ту саму гору, що й ви свого. Отож, чи готові до боротьби?

У слухавці почулося коротке зітхання:

– Може підкажете: де поряд із українською Курявою є інша пустеля? Нема? Ото й відповідь на ваше питання – нам нікуди більше втікати, а загнаний у нору пустельний пес огризається до смерті!

– Добре, я почув те, що хотів почути. Втім давайте уточнимо: найближчим часом може з'явитися нагода трохи допомогти вам стріливом. У пустелі є люди, готові взяти його до рук?

– Є! – категорично вигукнув Пустельник. Щасному цей запал сподобався.

– Тоді чекайте вісток!

Неон Вакулович вимкнув глоб і промовив контрольну фразу – до кабінету ввійшов референт.

– Підготуйте все, що маємо по нагальних справах із російськими колегами. Орієнтація – забезпечення роботи пустельної опергрупи: супутникова розвідка, технічні засоби й подібне. Але й інші теми не забувайте!"

– Зробимо, Неоне Вакуловичу!

На стіл Президентів мала лягти вагома підстава для відрядження в Москву. А справ у столиці східного сусіда вистачатиме. Щасний розгорнув актив, знайшов сторінку китайського посольства в Москві й заходився уважно вивчати розклад найближчих заходів амбасад.

Соловій

Заправляючи Соловіїв сьавчі, Дід Стопуд нічого в хлопця не питав, а Соловій нічого не питав у старого – вісток від Волі не було, й вони не мали про що говорити. Лише від'їжджаючи від заправки, зиркнув Соловій у темний проріз каптура на голові Діда Стопуда й здалося хлопцеві, що очі старого були вологими. Підкотився солоний клубок і до горла Соловія, але він стримався, бо поруч сидів Плач – за настановою Сміха хлопці вирушали цього разу на хутір Сахара до Батька Бедуїна – підіймати там обороноздатність поселення.

З усієї трійці непогамовних фірманівських шибайголів Плач був найменш говіркий, тому їхали переважно мовчки. Коли черга правувати переходила до товариша, Соловій забивався на заднє сидіння й невідривно дивився у вікно. Він любив пустелю. Нескінченне пасмо чорних, аж лискучих під прямовисним сонцем, кучугур, ледь помітна курява на їх вершечках, загадкові вервечки слідів пустельної животини, котрі раз по раз перетинали колеса повоза, випадковий табун хаптагаїв, що його досі не збув перекупникам вахлакуватий батько-пустельник, або й зовсім рідкісне видово – зграйка полохливих сайгаків удалині, все це занурювало зазвичай Соловія в стан добросердя і спокою. Але сьогодні його стан був зовсім іншим – Соловій невпинно думав про Волю.

Вона сказала йому "так". Вона зізналася хлопцеві в коханні. Соловій і Воля ось-ось мали сполучитися в одне, як і велять робити священні, написані чи то богами, чи то мудrimi людьми, книги, але дівчина зникла. Давній бунтар Дід Стопуд доводив, що в зникненні онуки винуваті якісь міфічні "вони". Кого мав на увазі старий, Соловій до кінця не розумів – чи то всюдисущу та всевидющу "державу", чи її підступні спецслужби, чи знеособлених владців. Зате Локі Соловій уявляв зримо і рельєфно. Ще б не уявляти! Скільки часу проводив колишній хаптагер у товаристві співчутливої Волі, скільки розбійницьких казочок наплів він у ніжні дівочі вушка! Врешті-решт, хіба не він зманив Соловієву наречену в місто? Та чи місто було його кінцевою метою? Всі чомусь звикли називати пласконосого колишнім хаптагером, але звідки з'явилася думка, що хаптагер саме "колишній", чи не самим пласконосим вона підкинута? Пустельники в захваті від того, як героїчно вирятував Локі мешканців Трої, а нікому й на гадку не спаде, що рятував Енеїв бранець у першу чергу себе! Вже кому-кому, а пустельному розбійнику, та ще й утікачеві від правосуддя на Материзні, потрапляти до рук того таки правосуддя аж ніяк не хотілося, ото й тікав як міг! Невже негідник викрав Волю, щоб повернутися з нею до свого розбійницького кубла? Яка доля чекає в такому разі на дівчину?! Уявити страшно! Раз-у-раз натискав згорьований Соловій на кнопку виклику свого якісного й потужного глоба, але інший пристрій – глоб Волі все не відповідав і не відповідав...

Соловія не відволікала від журних дум навіть робота на Сахарі. Вдвох з Плачем вони завзято заходилися допомагати місцевим у переобладнанні їхніх биндюг на бойові, або майже бойові одиниці, при цьому набували корисних знань і самі. Батько Бедуїн доп'яв кілька небачених досі в Куряві безпорохових мінометів, раптом з'ясувалося, що стрільно не витримує скаженої пустельної спеки, тож разом пріли над спорудженням захисних тентів.

Короткі години вечірнього відпочинку, які траплялися не щодня, Соловій присвячував своїй тузі за нареченою, Плач же, котрий виявився завзятим картярем, знайшов несподівану розвагу в товаристві дивакуватого чоловічка на ім'я Крепс. Для місцевих шанувальників азарту верткий шепелякуватий Крепс влаштовував у компанійській найрізноманітніші турніри на гроші, безсоромно обігравав та оббирав при цьому, зі слів самого Плача, гравців, а ті знову й знову сходилися до Крепса на вечірню гру і не мав на те ради, балакали, навіть сам Бедуїн. Батько хутора влаштував

для місцевих чоловіків бойовий вишкіл, тож байдикувати в компанійській їм було ніколи, а однаково найзатятіші гравці знаходили на це вільну годину хоч би й уночі. Просторікуватий хутірський наймит Флешка, котрий був завсідником Крепсових турнірів і працював біля Соловія з Плачем, розказував, що в хуторян, які програлися дощенту, місцевий король гри залюбки приймає борги верблюдами й буцімто, пристарався вже чималеньким табуном хаптагаїв!

Якось здибався з Крепсом і Соловій. Невисокий вирячкуватий гравець знав із ким розмовляє:

- О, нехай, Соловію! Ти ще довго в нашій дірі затримаєшся? Умовляв Батька Бедуїна розбудувати в пустелі український Лас-Вегас, та, видно, старий не пройнявся! Оце хочу переїхати на інший хутір, та все не трапляється okazji!

- Купи сьавчі!

- Не вихід - у мене зір поганенький.

- Кажуть, ти розбагатів цілою чередою хаптагаїв! Чому б не сісти на верблюда й не поїхати! Там гостроти зору не треба!

- Ця думка мені в подобу! - підняв догори пальця Крепс. - А справді, чому хуторяни гасають пустелею на биндюгах і зовсім не використовують із цією метою верблюдів?

- Вважай, у верблюда купа переваг, але є одна-єдина вада - корабель пустелі непоспішливий!

- Гм-м... Я б сказав, що то невелике лихо. Хао, дякую за пораду, Соловію!

- Та прошу! - вперше за багато днів звільна усміхнувся хлопець.

Воля

"Іншим місцем", куди запроторив дівчину Щокатий, виявився розташований у ріденькому ліску військовий об'єкт, власне - невеликий швейний цех, де працювали виключно жінки. Територію було обнесено огорожею з колючим дротом, як одразу попередили нову мешканку - під напругою. Вільні службовці проходили через контрольний пункт, показуючи вартівникам перепустку, такі як Воля, а це були переважно швачки, жили тут таки, в бараці.

Неоціненні принади свого нового помешкання Воля відчула, щойно переступивши поріг цієї темної криниці, де обабіч вузького проходу стояли двоярусні пластикові лежаки. Не встигли очі нової бранки при звичаїтись до півмороку, як дівчину збили з ніг і нещадно віддубасили, ціляючи гострими носами жіночих черевичків переважно попід боки - аби не залишалося слідів на обличчі. Щоправда одразу ж за цим почали вибачатися та галасливо вітати з вдалою "пропискою", а дебела товстонога молодиця по-материнськи обійняла за шию:

- З ухідчинами, подружнице! Тебе як звуть?

- Воля.

Насельниці бараку дружно розреготались.

- Тепер будеш Неволья! - авторитетно заявила дебела. - А мене кличуть Балериною - я бригадирша тутешня. Кентуйся з Балериною і, можливо, доволочишся, в курви, до звільнення! Ти в якому званні?

Воля ледве не випалила, що ні в якому вона не званні, що вона неіснуюча з погляду держави істота без реєстрації та без документів, але останньої миті щось ніби притримало її за язик, напевно то був інстинкт самозбереження. Дівчина відхилилася на стійку лежачка, помацала забитий бік:

- Гадаю, моє звання, подруги, вам знати зовсім не обов'язково - там, де я служу, зайва патяканина не вітається! То що, знайдеться вільне місце? Втомила я щось...

Балерина насторожено промовчала, її підлеглі знайшли для Волі лежак, хоч і на другому ярусі, зате в тихій глибині бараку.

Зранку наступного дня нова швачка стала до роботи. Взагалі цех, у якому переважно працював, як зрозуміла Воля-Неволя, контингент жіночої гауптвахти, виготовляв армійські однострої, зараз же швейники отримали нове термінове замовлення - шити військовикам каптури. Покрій виробу здався дівчині не дуже вдалим - голова в ньому робилася схожою на щурячу. "Боже, - це ж для війни в Куряві! - здогадалася Воля. - Повідомити б якось нашим!"

Але зі зв'язком на об'єкті було сутожно, простіше кажучи, спілкування з зовнішнім світом забороняли. Щоправда, Балерина, перед якою Воля більш-менш переконливо продовжувала грати покарану за дріб'язкову провину співробітницю таємної служби, шепнула, що за такі-сякі гроші можна організувати коротеньку розмову через тьєн. Утім локальний зв'язок Волю не влаштовував, бо на пустельні райони він не розповсюджувався, до того ж всеохопно прослуховувався державою, про що всі знали. Аби догукатися до тата з мамою, або й до Соловія, потрібен був глоб. "Можна й глоб! - авторитетно заявила Балерина. - Але тобі життя не вистачить за нього розрахуватись!" Воля зітхнула.

Соромлячись і сама себе картаючи, дівчина сама ж собі зізнавалася, що найдужче їй кортить почути голос не Пирія з Лободою і не Соловія, далекого й майже примарного, а Локі. Щовечора, залазячи втомленою на лежак, Воля знову й знову відтворювала в пам'яті найдрібніші подробиці тієї божевільної ночі в порожній квартирі булькотливої Лаврівни. Дівчина пам'ятала все: і запах присмачених спеціями міфансів з кухні, і несподіваний виблиск від фар пізнього нічного повоза на стіні, і раптовий гуркіт сміттевого бака за вікном - уже ближче до ранку; і голосний шепіт Локі, і його руки, і його тіло, терпке й розпашіле, і його силу. А ще: дивовижне відчуття, нібито дівчина вся доценту увійшла, розклавшись на атоми, просочилася в коханого чоловіка; що її нема, а є лише він, але з нею, з її атомами й молекулами всередині себе.

Вже коли розвиднилось, Воля дивилася на його кутасте, вкрите м'якеньким чорним волоссям голе тіло й раптом сказала собі, що нічого гарнішого, привабливішого в своєму житті не бачила. І це було дивовижне відкриття.

"Я завжди його кохала! - зізналася собі дівчина, лежачи на вузькому лежачку в темному чадному бараці. - Ще з тих перших презирків, слів і розмов у помічній лічиці Світлої на Трої. І він мене кохав - це було очевидно! А Соловій... він лагідний, милий... Соловія неможливо не любити, але любити й кохати - це ж не одне й те саме! Соловій - прохолодний світанок, Локі - пекучий полудень. Соловій - теплий дощик у весняній

Сальві, Локі – нестримний табун хаптагаїв. Соловій – легенький вітерець, Локі – пилова буря. Хіба можна протистояти бурі?! Не слід було давати надію Соловієві. Нічого, я попрошу в нього пробачення!"

Якогось вечора Воля вже збиралася за звичкою чимскоріше залізти на лежак під масною від випарів стелею бараку та вкотре зануритися в солодкі спогади про Локі, як її зупинила Балерина:

– Ану пригальмуй, Неволе, в курви, не ховайся!

З негарними посмішечками на важких обличчях підлеглі бригадирші обступили Волю колом.

– Оце завіяло мене сьогодні, подружниці, до контори, – почала Балерина. – Хазяїна не було, то я пересипалася троха балачкою зі Златою, котра в секретці харчується, і знаєте, що винюшила? А те, що наша Неволья ніяка не спецслужбовиця, не спецагент, і навіть, у курви, не прибиральниця з головного корпусу ГРУ! Вона ніхто! Порожнє місце! Нуль! Самоселка з Куряви без документів, щеплень і навіть, у курви, без медичного аркуша! Ця блощиця нам заливала! Гаси самозванку!

Волю миттю звалили на підлогу й заходилися нещадно бити, цього разу – вже зовсім не дивлячись куди. Рятуючись від стусанів, дівчина качалася під ногами в слухняних поплічниць Балерини й намагалася прикрити долонями обличчя. Коли ексекучія закінчилась, головна мучителька взяла Волю за підборіддя, подивилася тій у вічі:

– Мені заливати в гріх, подружнице, зятям! Відтепер будеш вилизувати щовечора в бараці, прати мамі Балерині труси й чистити бурки!

На свій лежак дівчину, з носа якої юшила кров, уже не пустили:

– Вали звідси, блощице! Пошукай собі килимок біля дверей!

З цього вечора життя Волі перетворилося на пекло. В бараці дівчині ставили підніжки й перекидали відро з водою, коли та мила підлогу, в їдальні підбивали на комбінезон кухлик з чайна-колою та щедро приправляли брудно-синьої барви баланду сіллю, в цеху штрикали, ніби ненароком, голками й припікали гарячою праскою. Багатозначно посміхаючись, Балерина вивчала навпроти сонця власні труси, перевіряючи якість їх прання, та гугнявила щось про давно не відану нею, бідолашною, тілесну втіху. Воля відчувала, що довго не витримає. Тим паче, що вона уявлення не мала, скільки часу триватиме оте "довго". Може, дівчина взагалі тут довічно, тоді теперішнє її нидіння остаточно втрачає будь-який сенс. "Врешті-решт я ж Воля!" – сказала собі бранка й підставила руку під ніж для розрізування викрійок.

Бризнула кров, зчинився галас, швейні машини та інше обладнання зупинили. Перелякана Балерина невміло перебинтовувала Волі мало не навіпіл розбатовану долоню, прибігли якісь жінки з контори, щось кричали, махали руками... дівчина мліла...

Її не дуже дбайливо пхали на заднє сидіння сьавчі, поруч мостився вартівник з контрольного пункту, гидливо озирався фірман:

– Чорт, всю биндюгу кров'ю замастить!

- Поганяй - у шпиталі вже чекають! - кричала знадвору жінка в попелястому однострої.

Повоз рвучко рушив, перед його тупим носом поквапливо розчахнулися ворота установи. Сідаючи всередину Воля зачепилася пораненою рукою за дверцята - гострий шипак болу вивів зі стану напівпритомності.

Сявчі тим часом виїхав з ріденького переліску, в якому ховався об'єкт, далі дорога бігла поміж рудими, випаленими сонцем луками, а може то були випалені сонцем поля. Поодалік виднілися якісь одноповерхові будівлі.

Раптом крізь прочинене вікно до салону влетіла велика жовта комаха. Це не була "пустельна" комаха й Воля не знала, як вона називається, але її присутність занепокоїла супроводжувача. Сусід по сидінню опустив скло й вимахуючи руками заходився вигонити зловорожу гостю з повоза. Спостерігаючи за діями вартівника в дзеркальце, фірман підсміювався.

Оливкове руків'я пістолета було зовсім поряд. Здоровою рукою Воля розстебнула кобуру військовика, вихопила стрільно й, пересмикнувши забинтованою п'ятірнею затвор, вистрілила тому в груди.

Наступної миті цівка пістолета вже лоскотала потилицю фірмана.

- Зупини!

- Ага! - заверещав переляканий фірман. - Якщо ти втечеш, мене однаково розстріляють!

- Я розстріляю тебе прямо зараз! - дівчина дужче втиснула гарячу цівку стріли в голену потилицю.

- Ні! Мене однаково... - враз повоз додав у швидкості, бур'яни за його вікнами несамовито замиготіли. - Вистрелиш - загинемо обоє, ага!

Воля вистрелила фірманові в плече, той закричав, сявчі хитнуло, метал кузова скреготнув об асфальт, тіло вбитого вартівника раптом притисло дівчину до дверцят, а вже за мить, опинившись нагорі, Воля притискувала до дверцят його...

Розплющивши очі, дівчина вилізла крізь відчинене вікно перекинутого догори колесами повоза, що лежав обіч шляху в канаві. Ані фірман ні вартівник не подавали ознак життя. Зігнувшись не так від прагнення заховатися, як від болю, дівчина рушила вглиб бур'янів - аби подалі від місця аварії. Втікачка розуміла, що можливостей вирятуватися в неї небагато, але раділа, що руки й ноги цілі, отже які-не-які шанси таки є.

Дівчині шалено боліло в боці - певно, таки щось зламала, пекельно пекло в розпанаханій руці, але закусивши до крові губу Воля продовжувала йти. Добре, що суха трава доокола сягала верхівками вище її голови й надійно таїла від імовірних переслідувачів. "Якби тільки не пустили слідом собак!" - непокоїлась утікачка.

Поступово бур'яни рідшали, їх місце заступали рясні кущі верболозу, переважно всохлого. Неподалік, між кущами, Воля розгледіла крайні хати занедбаного сільця, принаймні, кілька хат були зруйновані. У дівчини запаморочилося в голові, перед очима попливли казкової краси кола. Мовби найдорожче дитя пригортаючи до себе

забинтовану Балериною руку, Воля стала спершу на одне коліно, потім на обидва, потім без тям впала на суху ковилу. "Якби тільки не пустили собак!" – було її останньою думкою.

14

Вони

Розширена нарада опергрупи проходила не в Держкомпустелі, при якій вона формально існувала, а в кабінеті міністра оборони, що за задумом організаторів мало очевидно продемонструвати, хто в цій перспективній справі головний. Придушення непристосованих до збройного опору поселень здавалося з затишних котеджів легкою прогулянкою і присутні на нараді військовики вже свердлили либонь потайки в погонах отвори для нових зірок. Обговорювався план найближчих дій, про стратегію говорили мало – генералам не вистачало терпцю.

Доповідаючи про поїздку в Москву, Щасний наполягав, що нерозумно відмахуватись від обіцяних союзниками розгорнутих даних космічної розвідки – самих лише координат незаконних поселень замало; обережно акцентував на неготовності до широкомасштабного руху в пустелю, хоча б за відсутності поки що об'ємної картини того, з чим доведеться зіштовхнутися по той бік Зеленого щита. На це начальник ГРУ самовпевнено парирував, мовляв, у його розпорядженні хоч і немає космічної розвідки, зате не дрімає, на відміну від деяких інших відомств, розвідка, так би мовити, класична!

– І практичні пропозиції в наявності! – гримів давній і вірний протеже міністра оборони. – Скажімо, є ідея залучення до зачистки, так би мовити, пустельних регіонів широко розповсюджених там ватаг викрадачів верблюдів!

– Це ж як, співпрацювати зі злочинцями? – не зрозумів Неон Вакулович.

– Не співпрацювати, а використовувати! – багатозначно виправив Щасного начальник ГРУ. – Відчуваєте відмінність? До речі, один з ваших агентів, як нам відомо, якраз і введений до подібної, так би мовити, банди. Будемо просити у вас, колего, координати цього угруповання – саме через ватажка цієї банди, як там його... ага – Хуга, ми й налагодимо зв'язок з верблюдохрадами! Ватага Хуги зазнала значних втрат, це й спонукає бандита до зговірливості!

– Добре! – бадьоро погодився голова КБУ. – Матимемо гарний приклад співпраці відомств!

Про себе ж Неон Вакулович скреготнув зубами. Він якраз сподівався, що банди викрадачів верблюдів стануть на бік поселенців. Втім Карий, Сивий і Буланій були офіційними агентами КБУ і приховувати подані ними відомості Щасний не міг. "Нічого, побачимо ще, як воно повернеться! Хуга – не єдиний бандит у пустелі!"

Відрядженням до Москви Неон Вакулович залишився задоволений. Офіційні консультації з директором ФСБ пройшли плідно – північні колеги пообіцяли широке сприяння, що й передбачається, власне, союзницькими зобов'язаннями. Куди цікавішою була вечерея з одним із заступників директора, з яким у Щасного склалися давні приятельські стосунки. Почавши з того, що закостеніла київська влада все очевидніше відстає від швидкозмінних реалій, Неон Вакулович поділився прогнозом,

що зміна згаданої влади відбудеться раніше, аніж декому здається. Колега зацікавився деталями, втім, український гість відбувся загальними тезами на зразок зростання нової парості політиків, яка всупереч і незважаючи на... й тому подібне. При цьому ніби між іншим Щасний наголосив, що в разі отримання реальної влади згадана нова парость неухильно дотримуватиметься східного вектора розвитку та всілякого зміцнення союзницьких стосунків з братнім російським народом. Здалося Неону Вакуловичу, що давній московський приятель зрозумів його правильно, а в тому, що зерно розмови буде доведено куди треба, Голова КБУ, зрозуміло ж, не сумнівався.

Розмова з китайськими "товаришами" була значно предметнішою. Вечір перед поверненням видався у Неона Вакуловича вільним і ніхто з надміру допитливих його недоброзичливців не мав би особливо здивуватися, дізнавшись, що давній шанувальник інтелектуальних ігор вирішив відвідати турнір з го, який китайське посольство влаштувало саме цього дня в одному з московських готелів. Усамітнівшись із культурним аташе представництва Цзи Сяном в окремому кабінеті, Щасний, не надто криючись, виклав перед дипломатом привабливу для Піднебесної перспективу отримати незабаром і без особливих зусиль вірного військового союзника в самісінькому серці великої Європи. Всього й справ, що трохи підсобити потенційному партнерові стріливом та втримати від необачних кроків Елоеси – свого північного сусіда! Цзи кудись відходив, до когось телегукав, а потім, наче в старовинному анекдоті, приголомшив Неона Вакуловича одразу двома новинами: приємною й не дуже. Приємна: стріливо буде, і буде скоро. Неприємна: за нього доведеться заплатити. Не скоро, але дорого. І назвав ціну. Попри те, що в кабінеті працював кондиціонер, Щасний раптом відчув, як по його спині, якраз між лопатками, покотилася донизу холодна краплина поту. "Власне, я не маю іншого виходу!" – сказав сам собі заспокійливо й погодився. Китаєць спорудив на обличчі стриману усмішку.

Нарада закінчилась. Її учасники затвердили план найближчих днів і тижнів, узгодили взаємодію між силовими структурами, погодили дати. Увечері, сидячи вже в котеджі, Неон Вакулович працював над корекцією власних планів. Зв'язався з Сивим, порекомендував розвідачеві залишити банду Хуги й пристати до одного з хуторів самоселів. Вислухав останні новини від Крепса, голос гравця звучав на диво енергійно й самовдоволено. Через таємний глоб вийшов на Пустельника:

– Перша партія стрільна зайде в Бузький лиман орієнтовно за тиждень, встигнете підготуватися до зустрічі?

– Встигнемо, не первина! – бадьоро відповів Пустельник.

– Тобто, як не первина?

– Знайомі стежки, Сізіфе! Давно протоптані!

– Он воно що, а я все думав... І ще: зараз скину вам координати хуторів перших у списку на ліквідацію. На жаль, точного часу знищення того або іншого поселення не скажу – його просто не існує, але часу маєте небагато. Рекомендував би спішно евакуюватися, хоча вирішувати, звісно, вам...

– Дякую... – бадьорості в голосі з глоба вже не було...

Дід Стопуд

На Фірмановім хуторі запанував безлад, хоча й більш-менш упорядкований. Племянних хаптагаїв спішно зігнали в табун і відправили південніше – до Батька Ячменя на Перевесло, наспіх створена ланка почала демонтаж найціннішого обладнання: батарей ГКУ і установки катриформінгу, городники власними силами заходилися знімати з підмурівки блок зрошування та біоценозу – на новому місці згодиться! Причину розгاردіашу Дід Стопуд знав від самого початку – син, Пирій, приніс новину в будиночок: Фірманів під ударом – не сьогодні-завтра прийдуть по душі хуторян, як приходили перш на Трою та на Марічку! Старий запропонував, було, демонтувати й воднезаправку, сам брався долучитися до громадської справи, але Батько Сміх лише махнув рукою – катма часу! Нещодавно зібрана та нашвидкуруч вишколена хутірська самооборона зібралася в компанійській на раду. Діда Стопуда на неї, звісно, ніхто не кликав, та чи могло те зупинити старого! Пішов.

Першим, як і належить, виступив Батько Сміх, говорив загалом про речі очевидні й болючі: відкрито противитися регулярним збройним підрозділам хутір усе ще не в спромозі, бо довго чухмаримося, довго узгоджуємося, довго об'єднуємося. Спільний загін мав би вже стояти сьогодні відчутною перепорою на шляху державного злодійства, натомість він досі існує лише на активних аркушах. Загалом про перспективи купної оборони детальніше розказав би Батько Еней, якого позаочі почали вже називати генеральним канцлером, але Енея на хуторі нема – відбув на південь із таємною місією. Тож побратимам на Фірмановім залишається пробалакати, власне, одну-єдину річ: чи ми просто мовчки, і то чимдуж, утікаємо, чи ми відступаємо таки огризаючись?

В компанійській загаласували. Досвідчені хутірські вояки Реп і Степ горлали, що вони вже поставили на озброєння цілий дивізіон саморобних ракетних установок, Полуденок закликав іти назустріч армійцям і влаштувати їм засідку між кучугур, здоровань Каменюка нахвалявся, що готовий рвати зайд голірuch. Дід Стопуд намагався взяти слово й собі, вимахував активним ціпком, але за галасом його ніхто не чув. Врешті зішлись на пропозиціях більш тверезих: слід негайно збільшити чисельність стежі довкіл хутора, а з огляду на те, що днями арсенал пустельників поповнився деяким запасом мін, встановлення їх на шляху, що підходить до Фірманового з півночі, видається цілком доречним. Наостанок Батько Сміх повідомив, що гончі вже замовлено – евакуація почнеться не пізніше завтрашньої ночі.

Дід Стопуд таки піймав Сміха, коли той керував завантаженням обладнання з харчоблоку на товарняк:

– Батьку! Треба не лише дорогу замінювати, а й воднесховище!

– Воднесховище? Навіщо, воно ж за межею хутора? Гадаю, ті гади його й самі підірвуть!

– А я от що надумав: слід перенести наші ворота так, щоб заїжджаючи на Фірманів, сьавчі котили якраз між укопаними цистернами! Тоді, щойно колона військовиків під'їде до хутора, ми ввімкнемо пекельну машинку і разом висадимо в повітря всю їхню бісову

камарилью! Га? І за Марічку помстимося, й охоту надовго відіб'ємо!

- Ой, чи надовго... - почухав потилицю Батько Сміх. - Гарний задум, діду. Шкода - ані часу, ні людей не маємо на його втілення!

- Та я людей знайду й роботу організую! - запалився Дід Стопуд. - Ти лише стосовно мінування настанову дай!

- Добре, працюй... якщо вкладемося. Найперше - перенесіть ворота, щоб повози встигли накатати новий слід! А хлопцям-мінерам я скажу...

Тим часом куховарка Рокита вже тягла Сміха за рукав - переконувала, що вкрай необхідно завантажити в качі величезний чан для живої риби. Батько Сміх дратувався...

Отримавши "добро" від начальства, Дід Стопуд часу не гаяв. Випросив у Пирія двох помічників з кормоцеху, назбирав по хутору кривих, сліпих та малолітніх, і робота закипіла вже за півгодини. Найскладніше було виважити ворота й перенести їх на нове місце - навпроти воднесховища. Тут без техніки обійтись не могли, вся техніка була вкрай зайнята, але виключно з поваги до сивини старого йому погодився допомогти Тріль - фірман обладнаного стрілою-навантажувачем госповоза. Строката дідова бригада викопувала тим часом ями в одному місці й загортала в іншому, виставляла по виску опори воріт і заливала їх цемоментом - речовиною, що вміть перетворювала пустельний порох на камінь. Затим дружно кинулися встановлювати на місці, де ще зранку стояли хутірські ворота, нову секцію огорожі. Поміж тим Дід Стопуд не раз відволікався заправляти сьавчі, які, навантажені, вирушали один за одним у далекий шлях до південних хуторів, але до вечора його бригада таки встигла. Вже сутеніло, коли старий особисто провів перший качі новою дорогою між водневих цистерн, наступні їхали за першим по колії, яка добре проглядалася на чорному поросі. Не встигли з мінуванням - хлопці-мінери цілий день працювали поодалік від хутора і повернулися лише поночі. "Зранку зробимо!" - кинув старому втомлений Батько Сміх. Задоволений працею Дід Стопуд пішов додому, де його вперше за багато днів здолав сон.

А вранці хуторян розбудили вибухи. Їх пролунало кілька, один за одним, з-за недалеких кучугур на півночі.

- Вони вже тут! - випалив заспаний Пирій і кинувся до дверей. З порогу озирнувся на дружину Лободу й на старого: - тікайте!

Дід Стопуд накинув заяложену джалабею, каптура, взяв ціпка й вибіг слідом.

Мешканців Фірманового охопила паніка. Мами з плачем розшукували несподівано й недоречно загублених дітей, чоловіки-хуторяни пересмикували на бігу затвори скорострілів, жінки тягли до гончі, що вишикувалися в ряд перед компанійською, вузли, валізи й пластикові бутлі з водою. Хтось перепитував що сталося, хтось кричав, що міни спрацювали на відмінно, але тепер усі хуторяни лічитимуться терористами і їх доконче знищать.

- Ми їх оголомшили, та не надовго! - збуджено проказав, зупинившись на мить біля старого, Степ і побіг до стоянки сьавчі, певно, готувати до бою свої ракетниці. Дід

Стопуд раптом відчув, що заздрить молодечому запалу хлопця.

Кількома сходинками він зійшов на ґанок компанійської і зупинився, спершись на активний ціпок та незрушно озираючи галасливе з'юрмисько перед собою. Хуторяни спішно пхались у відчинені двері ґончі, лізли в кузови товарняків, за їхні ноги чіплялося ганчір'я з чийогось розв'язаного лантуха. Єдиною незворушною людиною серед цього рейваху залишався старий. Він навіть усміхнувся тихо, зауваживши цю несподівану обставину. Заклопотано пробігаючи повз, біля Діда Стопуда зупинився Сміх:

- Ходи - сідай, батьку, поки є ще місця в повозах! Гади вже за крайніми кучугурами - влучний залп і Фірманового нема! Хай там що, а ми спробуємо їх затримати!

Дід Стопуд прихопив господаря хутора за руку, здер з голови каптур.

- Це нічого не вирішить! Ти сам розумієш, що набиті людьми ґончі далеко не від'їдуть!

- Що ж , чекати розстрілу на місці?

- Ви їдьте! Всі. Зараз же. А я залишусь...

- Що ти, батьку?!

- Їдьте! Часу не маємо на плачі!

Либонь було щось таке в голосі старого, що Сміх більше нічого не питав. Зняв з голови каптура й пригорнув Діда Стопуда до себе міцно-міцно. А коли відсторонився, старий побачив у його очах сльози.

- Тільки моїм нічого не кажи, поки що... - гукнув Батькові Сміхові вже навздогін - той збігав східцями, махаючи фірманам перших качі, щоб рушали.

Аби не втрапити на очі Пирієві з Лободою, старий відступив у холодок фінікових пальм, що росли обіч компанійської, неквапно пройшов повз голий підмурівок демонтованого устаткування, підтримувані ціпком ноги винесли на алею вздовж будиночків хуторян, спорожнілих, із відчиненими дверима та погубленим домашнім скарбом. Сів на лавці біля одного з будиночків, відкинувся на спинку й заплющив очі. Збирався як належить, згадати всеньке своє життя, відзначити віхи, посумувати над втратами та втішитися здобутками, але згадалося чомусь інше.

Це було в епоху Великої евакуації. Дід Стопуд, який не був іще тоді ні дідом, ні Стопудом, крокував вулицею рідного міста попідруки з дружиною, а назустріч їм раз-по-раз, то поодинці то гуртом, траплялися переселенці з пустельних районів. "Заирни в їхні очі! - сказала тоді дружина. - Вони злі. В них суцільне звинувачення! Ані надії, ні доброзичливості, ні навіть прохань - лише звинувачення! Не хочу, щоб у нас із тобою бодай коли були такі очі! - В нас ніколи не буде таких очей!" - твердо сказав тоді він дружині.

Неподалік гуділи двигуни - останні с'явчі залишали Фірманів хутір. "Час!" - промовив сам до себе Дід Стопуд, підвівся з лавки, натягнув на голову каптур і попрямував через нові ворота на воднесховище.

Насправді присутність вкопаних у пустельний порох резервуарів виявлялася лише зблизька, за кучими, прикритими грибоподібними шапочками виходами аварійних

клапанів. Відкинувши легким рухом шапочку можна було ввімкнути режим продувки, коли струмінь водню з цистерни видмухував із клапана пил, сюди ж приєднувався за потреби контрольний манометр для вимірювання тиску.

Старий зупинився на спорожнілій колії, якою ще кілька хвилин тому проїхав останній повоз із хуторянами. Його не полишало дивне відчуття врівноваженості і спокою. Сонце підіймалося все вище, наставала звична пустельна спека. "Хоч би не примусили довго чекати!" – подумав.

Не примусили. Спершу до Діда Стопуда долинув могутній гул, ноги відчули тремтіння землі. За хвилину з-за найближчої кучугури хижо вистромилося жерло танкової гармати, за ним виповз увесь танк, величезний і приземкуватий. За танком почали з'являтися наїжачені ракетними батареями й гарматами бойові боти, за ними – кілька громіздких тентованих качі. Виповзши на рівний відтинок шляху перед хутором, колона військовиків зупинилася. Ніби принюючись, танкова гармата поводила жерлом з боку в бік і теж завмерла.

Спека робилася вже просто нестерпною. Старий здер каптура, підняв руку й привітно помахав до зайд. За хвилю колона знову рушила й зупинилася, коли між танком і Дідом Стопудом залишилося всього кілька кроків. З ботів позад танка висипали озброєні до зубів вояки, підбігли до старого, одні понаставляли свої скоростріли на хуторянина, інші люто цілили ними в довколишню порожнечу. Підійшов військовик без скоростріла, напевно, командир. Зняв захисні окуляри, окинув сухорляву фігуру старого іронічним поглядом:

– Ти хто, чувирло?

– Я? – Перепитав Дід Стопуд і подивився собі під ноги, на відкинуту шапочку-грибок вентиляційного клапана. По тому звів очі на провідника вояків. Через гуркотню двигунів шипіння водню ніхто не чув. – Я – твоя смерть! – і невловним рухом мізинця ввімкнув запальничку на кінчику активного ціпка...

Зі звіту агента Карого

Переїзд на нове місце тривав дві доби, рухались орієнтовно в південно-східному напрямку. В ста кілометрах від вже існуючого хутора Діжа (господар — Батько Чіп), М'янба наказав зупинитися й розгортати нове поселення. Зараз багато працюємо – до зими треба встигнути облаштуватись. Значну допомогу надає Чіп, зокрема – картон-базальтовими панелями для швидкого зведення будівель. Син Чіпа – Мікрочіп навідується на Нову Гобі практично через день. До Батька М'янби приїздив чоловік, якого кличуть Енеєм, а напівжартома – генеральним канцлером. Після їхньої розмови хутором розповсюдились чутки, що Еней схилив М'янбу до збройної боротьби проти влади, але М'янба відмовився, сказавши, буцімто: "Я гарний хуторянин, але нездалий вояк. Нехай кожен робить свою справу!" Попри це чути багато розмов, що батьки інших хуторів налаштовані більш войовниче.

Зі звіту агента Буланого

Батько Декамерон веде активні переговори з господарем розташованого по сусідству Фірманового хутора на ім'я Сміх. Вони часто зустрічаються, а після таких

зустрічей Декамерон збирає зазвичай хутірських чоловіків для нових розпоряджень. Настанови Батька стосуються головню активнішої роботи по озброєнню Доброго та військового вишколу його чоловічого населення, щоразу обіцяють нове стріливо. За останній час поселенці отримали п'ятдесят китайських скорострілів (застарілого типу), два блоки самонавідних ракет, один кулемет (застарілого типу) і один легкий поліційний бот, що був у вжитку. На хуторі культивується бойовий дух, самосели налаштовуються на збройний опір законним діям держави. Один раз зі Сміхом приїздив такий собі Еней. Пізніше в розмові Декамерон прохопився, буцім Батько Еней подбає, щоб на Добрий надходив не лише допустельний мотлох.

Зі звіту агента Сивого

Виконуючи настанову, залишив місце розташування банди, для чого викрав один з двох наявних на базі ботів. Користуючись орієнтуванням з центру, вийшов на хутір Верблюжий Діл (господар – Батько Шериф). Аби викликати приязнь самоселів, скористався легендою, згідно з якою я – російський вояк із Севастополя, якого викрадачі верблюдів захопили в заручники. Це потішило Шерифа – Батько хутора заявив, що професійні військові в Куряві зараз на вагу золота. Верблюжий Діл готується до переміщення в південніші райони пустелі. Мені запропоновано взятися за бойовий вишкіл чоловічого населення хутора.

15

Воля

Дівчина прийшла до тям від чийогось похапливого хекання зовсім поруч, і одразу ж за цим відчула вологий шорсткий дотик до щоки.

Собаки!

Розплющила очі й лише пересвідчилася в очевидному: довкола неї, збуджено повискуючи та раз-по-раз намагаючись лизнути Волю в обличчя, гасав величезний чорно-сірий собацюра. "Це кінець! – подумала втікачка. – Шкода, що стільки мук – і марно. Але, принаймні, я спробувала! Зараз набіжать переслідувачі й, гадаю, буде не найгірше, якщо вони мене одразу вб'ють!"

Утім, собацюра все гасав, усе повискував, відбігав далі, знов наближався до дівчини, намагаючись лизнути її в щоку, і знову відбігав. Ні переслідувачі з об'єкта, ні будь-хто інший з'явитися біля Волі не квапилися.

Тіло боліло, розпанахану долоню ніби смикало розпеченими обценьками, в голові те смикання відлунювало запаморочливим бемканням величезного, чи то молота, чи дзвона. "Він мене кличе! – нарешті здогадалася дівчина. – Куди? Навіщо? Гадаю, цей пес не гасає тут, аби завдати мені шкоди. Навпаки, скоріше за все, собацюра кличе на допомогу. Не найкращого помічника ти знайшов, друже!"

Слід було підводитись і йти. Навіть якщо не за псом, то просто кудись іти, щоб не загинути, шукати якихось людей і віддаватися на їхнє милосердя. Але вставати з прохолодної землі страшенно не хотілося.

– Підводься, дурепо! – визвірилася сама на себе Воля. – Вставай, якщо хочеш іще бодай хоч раз побачити тата з мамою, або коханого Локі!

Вона важко сунула забур'яненою вулицею мертвого села, накульгуючи і, наче сповите дитя, несучи в закривавлених пелюшках поранену руку. Пес накручував кола попереду, нетерпляче, ніби аж з докором, озираючись на неспішливу дівчину. Врешті, він привів Волю до високої, цілком збереженої хати під фарбованою пласкуватою покрівлею з широкою стріхою. Хату оточував міцний глухий паркан із такими ж надійними воротами, хвіртка обіч воріт була прочинена і саме в неї прослизнув чорно-сірий собацюра.

Воля пришкандибала до хвіртки й зазирнула на подвір'я. Посеред обійстя стояв легковий повоз із-під якого виднілися чийсь ноги в замашених штанах і одному капцеві. Другий капець лежав збоку. Довкола ганяв і жалібно скавчав пес. Дівчина сторожко наблизилася, спробувала зазирнути під сьавчі:

- Агов! Чуєте мене?

З-під повоза долинув стогін і лише тепер утікачка побачила домкрат, що лежав під порогом сьавчі біля переднього колеса. "Домкрат зісковзнув і заліззяка притисла його до землі!" - зрозуміла дівчина.

- Боже, зараз-зараз, якось вам допоможу!

Чоловік під повозом застогнав гучніше.

Воля опустилася навколішки й спробувала встановити домкрат, аби підважити ним сьавчі, але в неї нічого не виходило. Кожен рух відгукувався дівчині гострим болем у боці, забинтована рваним клоччям долоня палала, а вправлятися з домкратом однією рукою ніяк не виходило. Чоловік стогнав, пес ледве не людською мовою благав Волю порятувати його господаря.

Дівчина підвелася на ноги, роззирнулася. Довкола не було ні душі. Біля ганку лежала купка акуратно складених кругляків, поруч - іще не розрізані колоди й жердини - певно, господар заготовляв дрова. Воля принесла й поклала біля повоза кругляк, спробувала принести й колоду, але не змогла її підняти - гострий біль у боці мало не розірвав мозок дівчини на шмаття. Тоді Воля вперлася спиною в решту дров, розвернула колоду ногами й, рачкуючи, підкотила її до повоза. Чоловік стогнав, пес щиро намагався допомогти.

Тепер залишалось спорудити важіль, перекинувши колоду через кругляк і підсунувши її кінець під сьавчі. Це вдалося не одразу, Воля спершу глухо стогнала, потім плакала, а під кінець, навалившись усім тілом на важіль, закричала:

- А-а-а! Вилазьте швидше, бо я довго не втримаю!

Важіль нагнувся донизу, повоз ворухнувся, чоловічі ноги під ним - також. Дівчина впала в непам'ять.

Отямилася Воля від незнайомих голосів десь зовсім поряд. Голосів було двоє: чоловічий і жіночий.

- Ні, господар цієї дачі мій чоловік. До речі, він працює заввідділом у Обнаркомі - ось наші документи.

- Ага, так, перепрошую... Чи можу я з ним поговорити?

Воля розплющила очі. Вона лежала на ліжку в невеличкій, майже порожній кімнаті

з брудним вікном, брудними стінами й кошлатою від нашарувань пилу павутиною під брудною стелею. Голоси линули з-за брудних, нещільно причинених дверей.

- М-м... я б вас просила... Чоловік упорядковував будинок... Ми нещодавно його придбали, я, бачте, вагітна - забагнулося на свіже повітря... Так от, упорядковував, застудився й викликав мене з міста. Ну а я вже прихопила нашого лічця, ось, прошу...

- Василій Василійович! - почувся ще один чоловічий голос. Ішен ! Я зробив господареві ін'єкцію, зараз він заснув, тому, гадаю, не варто...

На облізломому табуреті поруч з Волиним ліжком лежали бинти, шприци та інше медичне приладдя, окремою зграйкою купчилися тубики й флакончики з ліками. Рука дівчини була туго вповита сніжно-білими бинтами.

- Добре! - сказав перший чоловічий голос. - Ми розшукуємо небезпечну втікачку. Я лише хотів спитати, чи не бачили ви, або ваш чоловік когось підозрілого?

- Ні, не бачили! - твердо відповів жіночий голос.

- Дозвольте мені глянути на вашого чоловіка. Просто, щоб переконатись... Я тихенько.

- Ну, якщо тихенько... прошу. Він у нас тут!

Воля почула, як рипнули, відчиняючись, двері. Це сталося так несподівано, що вона не встигла навіть натягнути на голову ковдру. Дівчина зіщулилась... але з'ясувалося, що це відчинялися двері до іншої кімнати. Певно, оглядом господаря будинку незнайомиць залишився задоволений.

- Чи хтось іще живе в цьому селі?

- Наскільки мені відомо - ні. Жителі покинули його, коли в тутешніх колодязях зникла вода.

- Порожні хати - гарне місце для схованки... Добре, якщо помітите когось підозрілого, повідомте, будь ласка, ось за цим номером.

- Так, повідомимо неодмінно. Власне, ми вже будемо їхати - чоловік потребує стаціонарного лікування.

- Будьте обережними в дорозі й не беріть незнайомих пасажирів!

- Дякую!

"У них мусить бути глоб!" - подумала Воля.

Цього разу відчинилися двері саме до її кімнати, спершу дівчина побачила молоду вагітну жінку, за нею ввійшов невисокий повнотілий чоловічок із заклопотаним обличчям.

- Я дезінфікував і перев'язав вашу рану, - сказав лічець, вимірюючи показники Волиного організму. - Зробив необхідні ін'єкції, але без хірурга вам не обійтись - перерізано сухожилля!

- Мені не можна до хірурга! - тихо сказала дівчина. - Я... мене...

- Ми здогадалися! - сказала вагітна.

- Дайте мені глоб, будь ласка! По мене приїдуть!

- Так, звісно, - продовжила господиня будинку. - Ми повеземо чоловіка до лікарні - в нього стиснута грудна клітина, і якби не ви з Генрі... Я вам дуже вдячна! Генрі - це

наш собака, такий розумник! В хаті є чайфань і вода – можете залишатися тут, поки по вас не приїдуть. Але якщо... ви ж розумієте... якщо вас затримують, ми скажемо, що ви потрапили в цю хату без дозволу...

- Дайте, будь ласка, глоб!

- Ось! Ви поки що розмовляйте, а ми підемо готувати чоловіка до переїзду.

- Як називається ваше село?

- Мощун.

Воля набрала необхідний номер:

- Тату, забери мене додому! Я в селі Мощун, це неподалік Києва! І... якщо можна... візьми з собою лічицю – Світлу.

Коли трійця виводила врятованого Волею чоловіка з будинку, дівчина чула уривки їхньої розмови:

- Її розшукують... Я чув – її розшукують!

- Мовчіть, вам шкідливо зараз розмовляти – ваша грудна клітина...

- Я державний службовець і зобов'язаний доповісти...

- Дівчина врятувала тобі життя!

- ...присягу держслужбовця... а раптом це колись впливе!

- Скажеш, що я тобі не дозволила. Мовчи!

- Я мушу...

- Ні, присягаюся своєю майбутньою дитиною – я тобі не дозволю!

Лічець залишив пацієнтці цілу пригорщу різноколірних пігулок. Воля вибрала снодійне й запила його великим ковтком води з пластикової пляшки – це було єдине, на що в дівчини залишалося сил...

Соловій

Вирячкуватий Крепс неабияк запікся ідеєю пересуватися в Куряві найприроднішим у її умовах транспортним засобом – верблюдом. Вже на завтра після розмови гравця з Соловієм Флешка заявив, що кидає роботу в майстерні й переходить у компаньйони до Крепса – будуть мандрувати пустелею на верблюдах і обігравати простаків-хуторян усіма можливими, але поза сумнівом – виключно благородними способами. Батько Бедуїн, щоправда, добряче розгнівався на шепелявого, що гравець зманює в нього так необхідні нині на хуторі робочі руки, й зажадав, щоб той якнайскоріше залишив Сахару. Отож уже за день Флешка з Крепсом виїждять на пошуки пригод у пустелю – залишається лише підготувати караван. "Ой чие ж то жито, чиї то кокоси..." – виказуючи грандіозні плани новоявленого боса, "компаньйон" збуджено потирив руки й наспівував.

На плоди цієї підготовки варто було глянути – навіть заглиблений у тугу за Волею Соловій усміхнувся. За добу Флешка спорудив на спинах двох приручених до верхової їзди верблюдів дивовижні паланкіни, завиті в яскраві шовкові шати та щедро облямовані строкатими оторочками, китицями й гірляндами. Відповідно до вимог субординації паланкін Крепса виглядав значно розкішнішим. Сам вдягнутий у новеньку сніжно-білу джалабею гравець удавав казкового падишаха, напівлежачи в паланкіні й

велично прощаючись із мешканцями Сахари рукою, наче то справді були його безгомінні підданці. Більшість "підданців" утім виряджала дивакуватого гравця реготом і глузами. Слідом за першими двома хаптагаями з верхівцями слід у слід крокувала в Куряву ціла валка верблюдів, нав'ючених шапінню, фуражем і домашнім скарбом подорожан.

А ще за два дні, і то нагально, мусив зніматися в мимовільну "мандрівку" й увесь хутір Сахара. Курява наче вмить вибухнула переляком, слізьми, болем, ненавистю й жагою відплати. Новини посипались на голови приголомшених поселенців, як грім. Хутір Полумисок Батька Пригорщі спалено, а всіх його мешканців забрано до концтабору на Материзні. Хутір Ніжинський Батька Десни знищено разом із поселенцями – вони зважились на опір. Хутір Піраміди Батька Фараона знищено. Частина поселенців з хутора Галичина Батька Чолового, переважно жінки й діти, встигла виїхати, чоловіки під проводом самого Чолового, які прикривали їхній відхід, полягли. Верблюжий Діл Батька Шерифа, Добрий Декамерона, Порохи Вівчаря та деякі інші хутори спішно знімаються й утікають на південь. Телегукнув Батько Сміх:

– На Фірманів не повертайся – його немає, відходьте поки що з Бедуїном. Це війна!

Спішно вантажили на качі людей – для скарбу місця не залишалося. Одомашнених верблюдів та іншу худобу випускали з хлівів та обор, знали – вона вся загине, але не було на те ніякої ради. Перелякані хаптагаї купчились у віддаленому куті хутора – біля клунь із запасами пахучого сіна, страуси гасали між хуторян, збивали дітей і потрапляли під повози. Плача Батько Бедуїн призначив фірманом переобладнаного на бойовий бот саявчі. Соловій розмістив у своєму повозі родину з п'яти мешканців Сахари і влився до розмаїтої, складеної з найрізноманітніших транспортних засобів, валки, що назавжди покидала хутір і поспішно вирушала в пустельну безвість. Перед Соловієм їхав набитий людьми тентований ваговоз, позаду натужно гудів повоз-водовоз, ущерть завантажений найціннішою в Куряві рідиною.

Швидко їхати не виходило: кабінні й салони охолоджувались кондиціонерами, під тентами ж товарняків хуторяни непритомніли від спеки – мусіли зупинятися й міняти людей місцями. У дітей боліли животики, старі раз-у-раз потребували допомоги хутірського лічця Епікриза, раз-у-раз вишиковувалась черга до цистерни з водою. Під час чергової зупинки Соловій побачив, як гайнули в ар'єргард валки чоловіки, як нервово поправив пасок скоростріла знайомий хуторянин Межиріч. Хлопець пішов було за чоловіками й собі, та його спинив Батько Бедуїн:

– Ти там не потрібен – вивозь людей!

– А що власне...

– Нас доганяють! Тож їдьте, не зупиняючись, а ми вже станемо тримати супостатів... лихий його знає як! Ой, чують мої криві ноги – нині в пустелі стане ще гарячіше!

Валка рушила. Тривожачись за тих, що залишились, Соловій навіть забув на якийсь час думати про Волю. Адже якщо Батько Бедуїн не зупинить рух урядового війська, всіх хуторян буде просто знищено. А якщо зупинить... то лише ціною життів бійців.

Дитя, яке їхало з ними в повозі, почало плакати, його мама дарма намагалася забавити чадо іграшковим поліційним ботом з блимавкою на даху.

Несподівано навкруги похмурніло, чорний порошок на гребенях стрічних кучугур закурився дужче. Соловій глянув на сонце – посірілим небом плив лише бляклий диск, на який легко було дивитися без затемнених окулярів. Пустельники добре знали ці прикмети.

– Пилова буря! – сказав хлопець.

Повози зупинялись, розвертаючись "спинами" до вітру, що робився все тужавішим. Хуторяни квапились поповнити баклаги з водою, на ваговозах щільно зашнуровували тенти. Маму з вередливим дитям перевели з п'ятимісного Соловієвого с'явчі до єдиного у валці гончі, натомість хлопець розмістив у своєму літню хуторянку, від котрої неприємно пахло. Залишалося щільно позачиняти на повозах вікна і двері й чекати – пилова буря тривала зазвичай шість-вісім годин, а іноді траплялося, що й довше. Сидячи тихо, добре було чути, як шурхотить пил, поліруючи металеве облицювання повоза.

Крепс

– Стій! Стій!

– Що?

Флешка невміло зістрибнув з паланкіна, підбіг до Крепса:

– Злазь – насувається пилова буря!

– Буря? А якого дідька робити?

– Лягати!

З лайками та криками Флешка вкладав на землю неквапливих верблюдів, діставав з клунків якесь ганчір'я:

– На! Лягай під боком у хаптагая та вкривайся з головою ковдрою!

– У хаптагая? Він мене задавить!

– Не задавить – лягай! І баклажку з водою прихопи – лежати доведеться довго! До річч, компанію тобі може скласти скорпіон, то ти не бійся, цей рачок загалом доброзичливий, з ним головне – не робити різких рухів!

– Скорпіон? Тут є скорпіони?

– В пустелі повно скорпіонів. Просто на хуторах ми відлякуємо їх репелентом.

Довкола курилося все дужче. Невагомий порошок наполегливо забивав ніздрі, всіював поверхню окулярів, пхався до рота. Відчутно поночіло.

– От лихо! А нас не замете?

– Я тебе відкопаю, не лякайся!

"Втішив! – лаявся про себе Крепс, уможовчуючись під теплим боком верблюда та старанно споруджуючи довкола голови якусь подовбу невеличкого куреня. – К бісу цю попередбачувану Куряву з її божевільними пиловими бурями, доброзичливими скорпіонами, смердючими верблужими боками й ризиком бути застреленим вояками власної ж держави! Повернутися б на милу серцю Материзну, до милих серцю притонів з таким збудливим мерехтінням запущеної рулетки! Чорт, у клятій пустелі я зовсім

втрачу навички гри, славнозвісну "чуйку", без якої пристойному гравцю нічого й наближатися до казино! Чекай, а як же пустельне казино посеред розкішних володінь могутнього українського шейха Абу ібн Вегаса Крепса Першого? Але який би Лас Вегас я не спорудив – раніше або пізніше придуть криваві посланці Називного й усе зруйнують! Тоді на кого я в біса працюю?"

Щойно Крепс згадав Називного, той одразу матеріалізувався наполегливим викликом глоба.

– Що в тебе? Доповідай!

– М-м-м... З метою подальшого збору відомостей переїжджаю на інший хутір.

– То ти зараз у дорозі й не маєш ніяких новин?

– Босе! Взагалі-то я зараз у кількох міліметрах від величезного верблюжого гузна, а вдвох із ним (себто з гузном, хоча – і з верблюдом теж) ми з головою засипані пустельною порохнею та з нетерпінням чекаємо, поки до нас приєднається третій – у особі доброзичливого скорпіона!

– Яке гузно, який скорпіон, що там у тебе відбувається?

– Пилова буря в мене відбувається! Так – дрібничка!

– Слухай уважно: маєш відшукати в пустелі такого собі Енея, чи Батька Енея – вже не знаю. Де він перебуває теж невідомо – шукай. Знайдеш – тримайся поблизу й добряче нашорошуй вуха!

– Хао, бос! Тобто наказ: шукати голку в копиці сіна!

– Саме так. До зв'язку!

– От ніколи більше про тебе не згадуватиму! – лайнувся розвідач уже після того, як вимкнув глоб.

Боячись бути похованим заживо, майбутній шейх поводив час від часу ліктем або коліном і щоразу полегшено зітхав – відчутного опору його кінцівки не зустрічали. А прислухаючись, чи не шарудить під лежбищем скорпіон, Крепс чув лише мірне дихання хаптагая та безперервний шелест тисяч тонн пустельного пилу над головою.

Соловій

Буря стихла лише вночі, коли вгамовану Куряву залило щедре місячне світло. Люди виходили з повозів, розтирали затерплі ноги, бігали за найближчі кучугури справляти потребу. Фірмани згортали з капотів і дахів сявчі купи порошу, відкопували заметені колеса. Треба було рушати.

Вже вдень, під час однієї з зупинок, валку наздогнав загін Батька Бедуїна. До нього одразу збіглися мало не всі хуторяни.

– Бою не було! – заспокоїв земляків Бедуїн. – Нещасних воячків ущерть замело порохнею – видно, супостати уявлення не мають, що то є пилова буря. Ми провели їх ввічливо – здалеку. Нині можемо спокійно перепочити, а тоді розділимося: жінки й діти поїдуть на Кенгурівню до Аборигена, а здатні тримати стрільно чоловіки – у визначене місце, там зустрінемося з Батьком Сміхом – він уже на підході!

Їхали ще справді довго і до визначеного місця дісталися лише надвечір. По обіді втомленого Соловія за кермом повоза змінив один із бійців Бедуїна.

- Ми вирішили створити курінь Сахара! - похвалився він пасажирам сьавчі. - А Батько Бедуїн буде, відповідно, нашим курінним отаманом!

Це були заметені пилом і поїдені шерхкими вітрами руїни допустельного міста, що світили порожніми віконними проймами, їжачились панелями завалених перекриттів та зяяли дірами темних проваль. Пустельники уникали селитися в таких місцях, де все було протруєно бозна-якими залишками життєдіяльності колишніх городян, де в підвалах плодилися зграї пустельних собак, а поруч із ними, бувало, таборували й собаки двоногі - хаптагери та іншого штибу розбійники. А ще розвали колишніх людських осель кишіли щурами й скорпіонами. Утім зараз не було іншої ради, бо всі нападні міських руїн не становили для пустельників такої загрози, як смертельна нападність із Материзни.

Залишивши повози на майже рівному і майже квадратному майдані між двома купами руїн, чоловіки з Сахари хутко рушили за Репом, котрий зустрічав їхню валку, а тепер слугував за проводиря. Пройшли зміїстою стежкою між нагромадженнями обвалених бетонних плит, пірнули в довгу, засипану битою цеглою, галерею, що була колись першим поверхом будинку, а в її кінці, замість вийти на притлумлене вечірнє світло, звернули вбік і опинилися перед темним прямокутником підвалу. Зійшли сходами нижче, звернули й увійшли в просторий круглий тунель, що круто, ледве не прямовисно, вів десь у глибину землі. Реп дістав потужного ліхтаря й усі почали спускатися в безвість. Сходи були не дуже рівними - спотикаючись, потомлені подорожани тихо ляпались.

- Кривуляли, щоб із супутника не засікли! - простодушно видавав "військову таємницю" Реп. - Це метро, була колись така підземна залізниця. Ми тут уже півдня господарюємо, а скоро й інші підтягнуться: з Порохів, Київського, Доброго.

Внизу тунель закінчився просторим залом із мармуровою підлогою, квадратними колонами й високою стелею. Десь уже працював теплогенератор і тьмяне світло дозволяло прихідцям розгледіти хуторян, які в різних кінцях залу облаштовували харчоблок, лежаки для сну, піраміди для скорострілів. Назустріч новоприбулим ступив Батько Сміх, обійняв спершу Бедуїна, потім сина:

- Вітаю на Новій Січі, братове!

- Новій Січі?

- Балакають, що саме в цих краях за давніх часів зводили свої Січі запорозькі козаки, ото ми й вирішили... А ти біжи, знайди Лободу - в неї для тебе новини! - підштовхнув Сміх Соловія.

- Воля!

Хлопець кинувся на розшуки Волиної матері й незабаром вгледів Лободу під нашвидкуруч зображенням на стіні червоним хрестом, де кілька жінок облаштовували шпиталь. Лобода схопилася, підійшла до хлопця.

- Воля, де вона?

- Озвалася! Пірий поїхав за нею на Материзну - чекаємо!

- А що сталося?

- Нічого не знаємо - з чужого глоба телегукала. І... - в матері затремтів голос. -
Просила, щоб батько взяв із собою лічицю...

- Боже!

- Сподіватимемось на краще. Головне, що жива!

Частина друга

1

Локі

Світло фар далеко не нового, але спорядженого потужним двигуном повоза вперто шматувало передсвітанкову тьму, його колеса люто рвали з нескінченної пустельної порохні грудки та жалючі, мов куля скоростріла, жорствяні зерна. Локі повертався в Куряву вночі і згадував іншу ніч у Куряві - свою останню ніч серед гаспидських головорізів Батька Хуги. Тоді фари їхнього бота також рвали прохолодний нічний простір на шмаття, фірман Бурий завзято крутив кермо, а Локі з Магні балансували по обидва боки биндюги, надаючи їй стійкості. Ані Магні, ні Бурий із тієї нічної прогулянки не повернулися, а бенданутий Локі бач - живий, хоча й обійшлося це йому недешево.

Півроку минуло з тієї карколомної ночі, а наче півжиття. За цей час Локі палився під пустельним сонцем і пив власну сечу, його клювали грифи й нахвалялися розстріляти хуторяни; на волосину від смерті був колишній хаптагер, тримаючи між пальцями дві голки з крапельниці й беручи в заручники державну тварюку, на волосину від забуття перебував, коли прямо в лице йому обіцяли довічне ув'язнення за "здобутки" попереднього життя. Але Локі витерпів, видужав і здужав, бо знайшов ціль - найваговитіше з усіх, які тільки можна уявити, виправдання своїх страждань, поневірян і смертей - мету на ім'я Воля. Заради неї Локі знову пішов би на всі ті божевільні муки й поневіряння, заради Волі не вагаючись пішов би на смерть і на вбивство, заради неї мчав зараз прохолодної передсвітанкової пори в триклятушу пустелю, яку ненавидів змалку.

Раз по раз, як і сто тисяч разів до цього, відтворював він у пам'яті ту єдину шалену ніч із коханою дівчиною в обіймах, підживлювався цим неоцінним спогадом, як хаптагерське ерло підживлюється теплом розбійника, та знову робився готовим до поневірян, аби отримати в обійми Волю ще хоча б один-єдиний раз.

Але згадувалося й інше: пригвинчений до підлоги пластиковий стіл, вузьке загразоване віконце, загиджений комахами плафон під стелею і повнощокій майор, що не любив сидіти навпроти Локі, а все міряв короткими кроками кімнату з кутка в куток: "Твоя доля вирішена, я навіть не хочу копірситися в твоїх пустельних подвигах! Втеча з місць позбавлення волі! Все - гарантоване довічне, а звідти не втікають! Утім українська держава поблажлива, і навіть до безнадійних злочинців! Тобі пропонують спокутувати бодай частину провини перед Україною в значно комфортніших умовах. Ти добре знаєш Куряву: побував і в банді викрадачів верблюдів, і на хуторах. Зараз у пустелі починаються цікаві процеси, нам потрібні такі знавці, як ти. Працюватимеш консультантом з важливих пустельних питань. Сподіваюся, згоден?"

- Дівчина, яка була зі мною, Воля - що з нею?
- Дівчина поживе в нас, і поки ти поводитимешся слухняно, з нею все буде гаразд!
- Я хочу її побачити!
- Спершу відповідай на мою пропозицію!
- Згоден! Якщо дозволите зустрітися з Волею!

- У нас не заведено ставити умови, але... я поговорю з керівництвом! - Майор зобразив на обличчі якусь подобу довірливості: - Вживимо тобі чіп стеження й за чемної поведінки зможеш навіть вільно жити собі в тій квартирі, де жив!

- На мені вже місця живого немає від чіпів!

Так Локі виторгував у повнощого майора ніч кохання з Волею, і заплачена ним ціна зовсім не видавалася надмірною. Бо ніяким, у дідька, консультантом колишній хаптагер не збирався працювати, адже не збудовано ще клітку, з якої не звалила б така волелюбна птаха, як Локі! Питання ускладнювалося лише тим, що птаха ця була не тільки воле— а й Воле-любна, тобто визволяти з клітки належалося не лише себе, а й дівчину.

Йому таки вживили чіп, і Локі повернувся до занехаяної нори в облупленій п'ятиповерхівці над ярком, гаркнув булькотливій хазяйці, що з питань квартплати нехай звертається віднині до свого капловухого вишкребка, а коли той з'явився сам, ухопив хирляка за гусячу шию, притис до стіни: "Де вона, де Воля, де ви її тварюки, зачинили? Кажі, гаспиде, бо задушу!" Лаврівна бігала навколо, ляпала долонями по стегнах та інтенсивно булькала. Передражняючи матусю, хирляк булькав і собі - силкувався сказати, що не знає. Пізніше він таки, Лаврик, приніс мирову й за чаркою рисового пійла до пізньої ночі присягався Локі, що ніякісінького стосунку до секретних орудок ГРУ не має, оскільки працює в райнаркомі. Він втомив Локі і попри протести Лаврівни новий позаштатний співробітник спецслужби вигнав її синка добрячим копняком під гузно.

На службі Локі переглядав зведення про діяльність пустельних поселень і банд хаптагерів, позначав знайомі імена та писав де, коли й за яких обставин зустрічався він з тим або іншим суб'єктом, що про того, або іншого суб'єкта чув, що згаданий суб'єкт собою являє та чого від нього чекати. Водночас ламав макітру, яку б іще тварюку притиснути за слабосилу кабінетну шию до стіни так, аби вже напевно вивідати, де вони зачинили Волю.

У нього вже вривався терпець, аж тут у кімнату, де Локі отримував доступ до таємних активів, увійшов чоловік. Агент підвів очі й сторопів - перед ним стояв Батько Хуга. Локі схопився на рівні: "Батьку! Я тебе не зраджував - бендануту голову навідріз!" Хуга, в чийому волоссі виразно додалося сивини, мовчки підійшов, обняв Локі, усміхнувся: "Не ти, синку, та я знаю хто!"

Потім вони сиділи в їдальні при найближчому даруні, пили рисівку й поминали загиблих хаптагерів.

- Я згубив кляте ерло! - сказав Локі, згадуючи свої поневіряння в пустелі.
- Дрібня! - розхлюпуючи пійло, махнув рукою з чаркою Батько Хуга. - Ниньки для

нас головне не ерло у вусі, а муха в носі! Я ніколи не розказував вам про своє минуле... У першому житті я, синку, служив у війську, та товариш по службі звабив мою дружину, ото ж я мусив його вколошкати. А заодно й дружину. Завалив і злиняв у Куряву – не стало в мене тоді ні служби, ні дому, нічого. Але я встиг звикнути служити державі й от зараз держава знову потребує моєї служби. Держава, синку, вічна, всюдисуща й непереможна. Вона пробачає нам ті безневинні пустощі, якими ми бавилися трохи в Куряві. Держава, вона... не як мати, звісно, але як татко, як Татко з великої літери, синку! Ти залявся колись мені як Батькові, але ще раніше я залявся як Батькові їй, а клятву не можна порушувати. Я знаю, шрамами від двох наскрізних поранень відчуваю, що ти намірявся втекти, що ти чхати хотів на всі на світі держави до купи взяті, але ти присягнув! Ото ж пустощі закінчились, агенте – починається служба! Не за страх, а з чоловічого обов'язку!

– Воля, – сказав Локі. – Дівчина, яка була зі мною – нехай, у дідька, її відпустять!

– Дівчина? Добре, я спитаю про дівчину, які проблеми!

Вже прощаючись, Локі ніби про щось згадав:

– А як же Скандинавія, Батьку?

– Колись гайнемо туди вдвох, у відпустку! – засміявся Хуга.

Зустріч із Волею Локі обіцяли спочатку завтра, потім знову завтра, потім через тиждень. Тим часом країна в'язнула поступово у війні, все більше й більше донесень видавав Локі таємний актив у таємній кімнаті секретної установи, все більше й більше було в тих донесеннях спалених незаконних поселень, знищених банд терористів і прикрих втрат військовослужбовців урядових сил. На чергове нагадування стосовно побачення з Волею капітан, який видавав Локі актив з донесеннями, строго відповів: "Гадаєте, зараз найкращий час для романтичних побачень? В країні збройний конфлікт, я сплю на службі – власну дружину востаннє бачив два тижні тому!"

– Я хочу поговорити з Батьком Хугою!

– Він у відрядженні!

Коли Хуга таки з'явився в таємній кімнаті, з його вивіреного обличчя та облізлої шкіри на зап'ястях – місця, яке найчастіше виявляється незахищеним і страждає від опіків, стало зрозуміло, що нещодавній провідник пустельних вікінгів справді не гаяв часу в прохолоді службових коридорів. "Знаю-знаю! – випередив він закид Локі, – досі не дали побачитися з дівкою! І навіть знаю чому не дали – вона зникла, синку!"

– Як зникла?

– Зробила ноги і її ніде не можуть знайти.

– Звісно не можуть, бо Воля звалила в Куряву – до своїх! Я мушу, мушу поїхати й розшукати її, Батьку!

– Певна річ, мушиш, і неодмінно поїдеш! – заспокоював хлопця Хуга. – Ця дівчина... вона ж має тісні стосунки з Енеєм?

– Так, Воля працювала в нього на хуторі.

– От-от. Поїдеш. Скоро поїдеш. Готуйся...

Розвиднилося. Низьке осіннє сонце ліниво вигрівало змерзлі за ніч покотисті спини

кучугур, сліпуча влітку чорнота Куряви зробилася тьмавою, брудною. З донесень Локі знав, що Фірманового, як і більшості північних хуторів, не існує, він уявлення не мав, де шукати Волю, просто мчав на південь у надії, що тривожної воєнної пори йому не дозволять розгулювати Курявою надто довго.

Вони виникли несподівано, як і повинні були виникнути. Довгу звивисту балку між кучугурами, якою зручно було гнати на великій швидкості, перегородили раптом попереду два найжачені різнокаліберним стріливом боти, не гаючись один із них випустив у бік нерозважливого пустельного мандрівника попереджувальну чергу. Локі зупинив сьвчі, відчинив дверцята, повільно вийшов і, піднявши догори руки, зробив назустріч стежі кілька кроків. З ботів вийшло четверо козаків – поверх їхніх просторих пустельних комбезів були нашиті чи наклеєні барвисті стрічки з українською вишивкою; понаставляли на Локі скоростріли, наблизились, вклали його обличчям у порохню, обшукали: самого й повоз.

– Хто такий?

– Локі. Доправте мене до Батька Енея, або до Батька Сміха – маю для них триклятущі цінні відомості!

– Отак! Аж до самого Наказного гетьмана нового козацького війська?! Не зависоко?

– Доправте – отримаєте від гетьмана відзнаку!

Вони

Надворі було незатишно. Ніби знущаючись із офіційної назви резиденції, вологий вітер проймав до кісток, навіть пригнав звідкілясь табунець ріденьких темно-синіх хмаринок, тому Президент наказав розтопити в рибальському будиночку камін і принести йому теплий плед. Зручно вмостившись у кріслі-гойдалці, лідер нації відкрив РДБО коротким вступним словом, у якому зазначив, що з часу проведення попереднього засідання держава зберегла так необхідну сьогодні стабільність, бюджетні надходження не зменшились, ба більше – соціальна політика відчутно наблизилась до кожного простого громадянина, практично увійшла в його дім. Україна як незалежна складова союзної держави й далі набуває авторитету в міжнародних колах, про що свідчить хоч би проведена нещодавно міжнародна конференція з перспектив використання мулу висохлих річок. Втім, є питання, яке вимагає обговорення, а оголосить його, у відповідності з регламентом, секретар РДБО.

Секретар оголосив, що на порядку денному сьогодні стан і хід операції з відновлення конституційного ладу в пустельних районах, про що присутні знали й без оголошення. Відколи на півдні розпочалися справжні бої, діяльність Держкомпустелі та створеної при ньому опергрупи відійшла в тінь і першим слово отримав міністр оборони. Головний захисник держави доповів, що впродовж чотирьох місяців активного збройного протистояння під контроль уряду повернуто територію, яка складає приблизно одну п'яту всієї пустелі, і це є неабияким успіхом. Втім подальше просування вглиб незаселених обширів відчутно гальмується недостатністю тилового забезпечення, слабкістю комунікацій і цілковитою неготовністю військ до ведення бойових дій в умовах пустельної зими, яка не за горами. Цукерку для верховного

головнокомандувача розважливий міністр приборіг на кінець промови, доповівши, що попри заявлені складнощі його героїчні підлеглі цілком спроможні на дошкульні точкові проникнення й ніяка зима їм у цьому не завадить!

Міністр внутрішніх справ відрепортував, що криміногенна обстановка на заселених теренах в нормі, стосовно ж підтримки правопорядку на одній п'ятій частині пустелі, то на таку підтримку в міністерства немає ні сил, ні засобів, оскільки за площею згадана одна п'ята, вважай, дорівнює території заселеної Материзни, якщо не рахувати Карпатської автономії. Міністр фінансів прогнозовано скаржився, що на продовження операції в бюджеті не передбачено коштів, реалізація ж конфіскованих у самоселів, які останнім часом чомусь почали називати себе козаками, ресурсів очікуваних надходжень не дала через відсутність, власне, конфіскованих ресурсів.

Міністр закордонних справ доповів, що відгук союзної Росії на прохання про військово-технічну допомогу більш аніж скромний, насправді – символічний, і на те є просте пояснення: Китай. Перш ніж робити будь які різкі рухи, старший брат мусить неодмінно зважити на позицію великого друга, інакше на додачу до добровільно-примусового віддання в оренду Сибіру може отримати вимогу подібної ж оренди Поволжя, і то років десь так на чотириста.

– Ой повій-повій вітре, та від великого друга! – реготнув прем'єр-міністр. – І яка ж їх позиція?

– Традиційна. Здається, Китай не змінював її впродовж останніх п'яти тисяч років: невтручання, поважання й тому подібне!

– Коли їм вигідно, вони ще й як втручаються! – пробурчав Президент. – Чиїм стрільном воюють ці наші новоявлені козачки?

– Китайським! – випалив начальник ГРУ.

– Канали виявили, перекрили?

– Працюємо!

Право доповіді органічно перейшло до керівників спецслужб.

– Справді, вже кілька разів нам щастило захоплювати в пустельників китайську зброю найостанніших поколінь, – продовжував начальник ГРУ. – Відомо, що стріливо надходить з півдня, ймовірність просочування його через одеську митницю виключили, розробку продовжуємо. Вдало залучили на наш бік кілька ватаг хаптагерів...

– Кого? – перепитав Президент.

– Хаптагерів – викрадачів верблюдів. Принаймні, так вони перебуватимуть під нашим контролем. Також із кількох джерел стало відомо про існування нової Січі – штабу, або, так би мовити, головного кубла терористів. Заправляє цим кублом буцімто якийсь не мало-не багато – Наказний гетьман козацького війська на псевдо Сміх. Місцезнаходження Нової Січі поки що невідоме. Супутник, який виділили нам для стеження росіяни, застарілий, навіть окремої постаті не здатен розрізнити – лише скупчення живої сили. Втім, попри труднощі продовжуємо інтенсивно працювати в зазначеному напрямку – було б заманливо виявити координати згаданої "січі" й одним ударом покінчити з проблемою шляхом вивіреного точкового проникнення, про яке

згадували раніше.

- Тверезо! Може ви знаєте, де знаходиться та бісова "січ"? - звернувся Президент до голови КБУ.

- З огляду на специфіку визначених законом завдань і повноважень, - почав Щасний, - очолювана мною служба зосереджена в першу чергу на безпеці заселених районів. А тут є до чого прикласти руки. Як я вже доповідав раніше, за останні три місяці спецпідрозділами КБУ ліквідовано кілька диверсійно-розвідувальних груп терористів, які намагалися дестабілізувати обстановку.

- Дивно, що жодного не затримали живим! - буркнув міністр внутрішніх справ, значущо переглянувшись при цьому з міністром оборони.

- Вони чинили шалений опір! - розвів руками Неон Вакулович і продовжив: - Звертаю увагу, що одну зі згаданих груп ми знешкодили в околицях Рівного, звідки вже недалеко й до Затишшя! - При цих словах крісло-гойдалка жалісно рипнуло - Президент нервово засовався. - Тож принагідно настійливо рекомендую посилити охорону урядової резиденції!

- Внесіть до проекту рішення! - розпорядився глава держави й пучки секретаря слухняно запурхали над поверхнею активного аркуша. Леде стримуючи посмішку, Щасний кинув на міністрів-силовиків переможний погляд.

- Можемо виділити для цієї мети полк спеціального призначення "Гриф"! - вихопився міністр внутрішніх справ. - Втім, доведеться відкликати підрозділ із зони бойових дій.

- Відкличте! - продемонстрував категоричність Президент. - Однаково активних бойових дій, як я розумію, найближчим часом у нас не буде!

- Стосовно ж роботи в пустельних районах, - продовжував голова КБУ, - то доповідаю, що зв'язок з двома нашими агентами відновити поки не пощастило. Ще один агент продовжує контролювати обстановку в південних поселеннях. Обстановка там, до речі, спокійна, більшість самоселів налаштовані миролюбно й воювати не збираються. У пошуках так званої "січі" проводимо енергійні скоординовані дії.

- Як бачимо, не все так безнадійно! - спробував збадьоритися лідер нації.

Погоджуючись, члени РДБО синхронно закивали головами.

Увечері Неон Вакулович за звичкою аналізував почуте та прийняте сьогодні на РДБО, обмірковував подальші кроки. Хід із залякуванням Президента виправдав себе цілком. Звісно, ніяких диверсійно-розвідувальних груп бійці КБУ в заселених районах не виловлювали, оскільки таких груп не було взагалі. Тут довелося вдатися до театральщини: брали кілька міцних чоловіків у таборі для переселених з пустелі, вбивали й укладали до рук уже мертвих людей скоростріли. Залишалося запросити журналістів єдиного в країні Першого державного телеканалу, щоб ті зафіксували "криваве бойовисько" на свої камери. Пустельників Щасний не шкодував, бо у великій грі це був неминучий витратний матеріал. Врешті-решт, відкликання внаслідок його обладнання елітного полку "Гриф" збереже значно більше життів, до того ж - життів справжніх вояків, а не слабодухів, що здалися на милість уряду. Таким чином

угруповання урядових військ ослаблювали, а самосели, або, як правильніше їх тепер називати, козаки отримували додатковий шанс зміцнитися і від оборони перейти нарешті в рішучий наступ. Отоді голова КБУ й скине маску та виступить на чолі обурених праведним гнівом і озброєних китайським стріливом народних мас як справжній національний Провідник. Отоді він і скористається конституційною нормою, яку, непокоячись, либонь, про тиху старість, запровадив сам же далеко не юний Президент. Згідно з нею ім'я наступного лідера нації має право одноосібно назвати Лідер попередній. Тільки й залишиться, що примусити господаря назвати правильне ім'я, тобто ім'я Неона Щасного! А Наказний гетьман, що ж - залишиться при національному Провідникові міністром оборони!

Канал постачання козаків китайським гомінким залізничним функціонував справно. Трохи дратувала Неона Вакуловича надмірна, як йому здавалося, закритість Пустельника - той уперто відкладав на потім очну зустріч, відмовлявся ділитися планами. Двоє розвідачів Щасного - Сивий і Буланій - не виходили на зв'язок із часу відступу їхніх хуторів на південь, невже загинули? Третій розвідач вовтузиться неприпустимо довго - настанову з голуба миру перетворити Батька М'янбу на кровожерного яструба Карий отримав ще в середині літа, а нині розпал осені! Щасний невдоволено викликав "пустельного пса", не потрібні йому в пустелі голуби-хуторяни:

- Коли я почую доповідь про виконане завдання?

- Працюю, шукаю підходи. Це складно...

- А ти гадав - я відправляю в пустелю розвідачів, щоб вони карки на страусятині від'їдали?!

- Це складно, оскільки М'янба живе доволі відлюдькувато, мало спілкується з батьками інших хуторів... Поруч із Новою Гобі лише одне поселення - Чіпова Діжа.

- Мені байдуже, як ти це зробиш! Перестріляй півхутора, а зроби з того пацифіста козака!

Наступну порцію прочуханів адресував Крепсу:

- Які новини, коли врешті доповіси про Енея?

- Новини... новини чудові! Е-е... про Енея, або точніше - про Генерального канцлера гуде вся Курява, але де він сидить - ніхто не знає! Є підозра, що це місцина під чудернацькою назвою Нова Січ.

- От і розшукай мені цю Нову Січ!

- Мало шансів, босе! Пересічний пустельник... перепрошую - козак скоріше дозволить себе четвертувати, аніж відкриє цю страшенну таємницю! А якщо всерйоз - більшість із них і самі цього не знають!

- Вони не знають, а ти мусиш знати! Яких заходів вживаєш?

- Ну, зараз отаборився на одному симпатичному хуторі, Діжа називається... Треба ж мати якийсь шмат землі... е-е-е - пустелі, куди можна повертатися зализувати рани, а тут гарна кормова база для верблюдів...

- Для яких верблюдів!?

- Ну, босе, ви ж не перераховуєте мені в Куряву зарплатню - мушу якось

крутитися...

- Не буде результатів, я тебе покручусь - я до тебе кіллера надішлю!

- Босе, це не ви говорите - це ваша заздрість!

Ще більш роздратованим Неон Вакулович урвав розмову з Крепсом і знову викликав Карого:

- Поруч із Гобі - на хуторі Діжа пригрівся такий собі Крепс, що про нього скажеш?

- О, цього пролазу я давно знаю - разом приїхали колись у пустелю! Зараз ледве його впізнав - зробився таким собі арабським шейхом, що роз'їжджає на розцяцькованому верблюді, біля нього крутиться кілька слуг і... як це - наложниць! Має чималий табун хаптагаїв. Мешкає в розкішному шатрі, який разом із різноманітним начинням возить за ним Курявою особливий караван. Знюхався з сином Чіпа - Мікрочіпом, разом облаштували на Діжі справжнє казино — поки що в наметі.

- Виконаєш настанову по Гобі - перебрідай ближче до цього кубла розпусти, а краще в самісінький намет казино - я хочу мати там свої очі й вуха!

І вже відімкнувши зв'язок Щасний тихо вилаявся на адресу Крепса: - Розстріляю гада!

Воля

Мова Батька Енея була короткою:

- Ти обліковувала в мене на Трої вовну - зможеш вести облік і стріливу. Нині облаштовуємо на лимані паланку з гарно озброєною залогою, господарським блоком, робітнею для механіків - будемо приймати там від нашого Великого друга гостинці! Отаманом на Дебаркадері визначено осавула Межиріча - знаного шанувальника всілякого стрільна, ну а ти візьмеш на себе арифметику. Згодна?

- Згодна, Батьку! Хіба я можу вам у чому відмовити?!

- Ото й добре! Як-не-як, а залізяччя вельми коштовне, тобі ж я довіряю як самому собі!

- Я не підведу, будьте певні - жоден скоростріл не пропаде!

- Рука як, гоїться?

- На очах! Світла - просто богиня, так позшивала сухожилки - всі пальці ворухаться, гляньте! І шрам, сказала, буде майже непомітний!

В дорогу валка осавула Межиріча вирушала поночі, проводжало їх усього кілька козаків - потаємність пильнували на новій Січі ревно. Воля обійняла маму, передала симпат батькові, що козакував десь у Куряві на паланці, наостанок Еней простягнув дівчині невеличку золоту сережку з вигравіруваним китайським ієрогліфом: "На, це додаток до глоб-зв'язку, що долає наше заглушування. Такий буде лише в Межиріча й у тебе!"

- А що означає цей ієрогліф?

- Не знаю. Здається, "Конфуцій"!

Дівчина їхала в "отаманському" повозі з осавулом. Межиріч сипав характеристиками, вадами й перевагами того, або іншого китайського стрілива, хвалився, що за рівнем легкого озброєння нове козацтво, вважай, уже вирівнялося з

урядовими військами.

- Важкої артилерії ще бракує, бронетехніки, а по решті ми з ними в паритеті. За зиму підтягнемось, мине Сальва й так уріжемо харцизякам, що ай!

- А чому Китай дає нам стрільно, який йому інтерес?

- Не дає, а продає. Зрозуміло - вигідно.

- Але ж це божевільні кошти!

- Отже, дає в борг!

Осіння Курява навіювала на Волю нудьгу. Чорна порохня на схилах завмерлих кучугур усе більше нагадувала скорину зачерствілої хлібини, а щербенисті прогалени під колесами - закам'янілу багнюку. Сонце котилося бляклим небосхилом у невиразному серпанку, вітер крізь прочинене вікно сьвчї дихав безживно. "Така пустеля, певно, й Соловієві не подобається!" - подумала.

Соловій... Коли напівпритомну її зносили темним навскісним тунелем до шпиталю, хлопець незугарно товкся довкола нош, заважав козакам, спотикався й усе хотів торкнутися дівчини бодай за рукав. Провалюючись раз-по-раз у забуття, Воля дивилася на його недоладні рухи і їй хотілося чомусь плакати.

Потім хлопець ні на крок не відходив від недужої в шпиталі, поїв та годував, жалівся, як сутужно було йому, бідолашному, без коханої, а Воля, видужуючи від болю та від операції Світлої, з жахом думала, як їй зізнатися колишньому нареченому в тому, що сталося. Соловій приносив дівчині новини про бойові звітяги побратимів, і вони вдвох раділи першим незначним тріумфам нового козацтва, разом журилися над його втратами, разом згадували Діда Стопуда й фантазували, який пам'ятник героєві спорудять після перемоги. Ніяково усміхаючись, син Сміха розказував, що його батька, спершу ніби жартома, а затим і всерйоз почали пафосно кликати Наказним гетьманом нового козацького війська, і що Соловій зробився тепер ніби гетьманчуком. Хвалився, як зграбно облаштовуються козаки в колишньому метро колишнього міста Дніпропетровська, швидко перетворюючи його на справжню підземну цитадель. Розмовляли про все, але жодного разу жодним словом не обмовився Соловій про їхнє подальше співжиття, жодним словом не згадав ані Локі, ні її перебування з колишнім хаптагером на Материзні. Не згадав, бо жодним словом не згадувала про це вона. Воля мовчала, але мовчанка ставала врешті-решт нестерпною, і мала урватися.

Тоді вона вже почала ходити і Соловій, котрий, наче колись на Фірмановім хуторі, відповідав за всю хитромудру електроніку Нової Січі, запросив Волю прогулятися поміж похмурих, але мальовничих руїн колишнього міста - мав перевірити встановлені на найвищих точках руїн вловлювачі руху. Взявшись за руки, вони видерлися на височенну піраміду з бетонних блоків, цегли та войовничо спрямованих у височінь уламків панелей перекриття. Зачарована непривітним видовищем руїн, Воля роззиралася навсібіч, поки не нашттовхнулася на зажурливі очі Соловія - прямисінько перед своїми очима. Не витримавши їхньої зажурливості, дівчина опустила погляд.

- Любиш пласконосого? - спитав її супутник. - Бачу - любиш!

- Пробач, Соловійчику! - сказала дівчина. - Пробач і нічого не питай!

- Добре, - зітхнув хлопець, - тоді й ти нічого не кажи. Не хочу, щоб тобі було боляче... Нехай буде боляче лише мені!

Він оглянув припасований до металевого стержня пристрій і простягнув Волі руку: "Ходімо вниз. Обережно - цегла може порушитися!" Більше про почуття вони ніколи не говорили й на прогулянки зруйнованим містом Соловій Волю відтоді не запрошував.

Після прибуття на лиман Межиріч одразу взявся за роботу. Козаки розгорнули сонячні батареї та пересувний опріснювач, заходилися споруджувати господарський блок, готували майданчик для прийому техніки - їм мали вивантажувати прямо на суходіл з китайських ліхтерів на повітряній подушці; встановлювали імпульсну огорожу, пустельні обшири довкола паланки Дебаркадер вирушила патрулювати перша стежа.

2

Локі

Його привезли на пустельну паланку й зачинили в крихітній кімнатці обіч приміщення, де, голосно перемовляючись, гупали теплочеревиками по підлозі козаки. Тоненьку картон-базальтову стіну кімнатки Локі при бажанні міг би проломити кулаком. Незабаром в гості до бранця зазирнув отаман - вдягнутий у рясні шаровари й вишиванку козак із хвацьким оселедцем за вухом:

- Ну, що там у тебе за безцінні відомості?

- А хіба тебе кличуть Батько Сміх, або Батько Еней?

Гупання ніг за перегородкою стихло, певно, козаки почали прислухатися.

- Гляди! - спалахнув отаман. - Бачу, ти дуже схожий на урядового вивідача! Хто тебе послав: ГРУ? КБУ? То тут уже тинялись такі - ми розстрілюємо їх за крайньою кучугурою, а вранці пустельні собаки безмежно дякують нам за їдло!

- Заткни пельку та слухай мене, дурбасе! - підвищив голос і Локі, на що за стінкою хтось здавлено пирснув. - Може я й вивідач, та не урядовий! Повторюю: негайно повідом Батькові Сміху, або Батькові Енею, що я Локі й маю для них до дідька важливі відомості! Тягнутимеш страуса за хвіст - навантажить тобі твоя старшина гостинців повнісінькі шаровари - не вигребеш!

Ошелешений отаман встав і мовчки вийшов.

Його довго везли кудись на задньому сидінні чужого сямчі. Коли Локі поцікавився долею власного, козак, що сидів поруч, зловтішився:

- Радій - твою биндюгу реквізовано на користь нового козацтва!

В певному місці Локі змусили розвернути каптур задом наперед і він перестав будь що бачити. Потім бранця кудись вели, він спотикався, пригинав голову, переступав через високі пороги й урешті йому дозволили зняти з голови ганчірку. Локі опинився в кімнаті, яка одразу нагадала йому санпропускник із дитячого спогаду про сиротинець. Кімнату без вікон освітлювала забрана в дротяний плафон жарівка під стелею, холодні стіни було викладено огидної барви кахлем, масивні двері оббито металом, що тьмяно відлискував. Сісти й навіть лягти можна було на бетонний, викладений тією ж плиткою тапчан.

Незабаром двері відчинились і до "санпропускника" ввійшов Батько Еней у звичному для нього козацькому вбранні та ще один козак, молодший – чорночубий і чорнобровий. Обоє мали у вусі по однаковісінській золотій сережці з зображенням китайського ієрогліфа.

- Ну, розкажуй, що там у тебе такого цікавого! – сказав Еней. – Тільки не бреш. Побачу, що брешеш – уб'ю! Та я б тебе ще за Волю вбив, палисвіта!

- Воля? Вона тут? Де вона?

- Розкажуй, бо в нас не прірва часу!

Локі почав розповідати про свої пригоди на Материзні. Розказав, як його завербувало ГРУ, як він досліджував у таємній кімнаті зведення з таємного актива, як зустрівся в тій кімнаті з Хугою, як хаптагер схилив Локі до співробітництва "не за страх, а з обов'язку".

- Але я чхати хотів на гаспидські обов'язки! Я кохаю дівчину – ви знаєте її ім'я, і єдине чого прагнув – бути поряд із нею. Та спершу нас розділили, а потім я випадково дізнався, що Воля втекла. Звалити вона могла лише в Куряву, отож я діждався підходящого часу та закинув ноги на плечі й собі. Втікав я не без приварку: останнього дня роботи з таємними зведеннями мені на очі потрапила настанова про початок операції "Осіння стрижка".

- Що це за операція, парубче? – зацікавився чорнявий супроводжувач Батька Енея.

- Гарно вишколений і до дідька озброєний спецпідрозділ стрімким рейдом проходить уздовж лінії фронту й один за одним пресе передові застави ваш... козаків. Завдання – встигнути вбити їх якнайбільше. Операція почнеться в ніч з сімнадцятого на вісімнадцяте листопада.

Батько Еней і чорнявий презирнулися.

- І з якої ж паланки збираються починати? – знову поцікавився чорнявий козак.

- Я напам'ять вивчив її координати. Дайте навігатор – уведу!

- Що ж, це спрощує твоє становище, — сказав Батько Еней. – Якщо відомості правдиві – повернеш довіру, якщо це пастка – загинеш. Віднині працюватимеш з Генеральним осавулом Чуєм – це його хліб! – Еней зиркнув на свого молодшого товариша.

- Де Воля, я можу її побачити? – вигукнув Локі перш, ніж відвідувачі вийшли за двері.

- Дівчини тут немає! – відрізав Еней.

Локі втратив лік часові, але що сьогодні сімнадцяте, зрозумів одразу. На голову йому натягли задом наперед каптура й вивели з "санпропускника". Він знову переступав через пороги, нагинався й спотикався. Потім Локі посадили в повоз, прип'яли кайданками до сидіння, с'явчі рушив, і рушив, судячи з довколишніх звуків, не один.

Через якийсь час каптура з голови бранця зняли. Кавалькада повозів і бойових ботів мчала Курявою, здавалося, – прямо в жерло величезного призахідного сонця, що забарвлювало верхівки кучугур у криваве. Здоровенний козарлюга, котрий сидів біля

бранця, плеснув Локі по плечі:

- Пізнаєш? Я курінний Каменюка - ми стрічалися на Фірмановім!

- Тоді ти не був курінним! - сказав Локі.

- Але вже мріяв! - весело відповів Каменюка. - Ти міцний горішок, упораємося зі щуроголовцями, пишися до мого куреня - повоюємо! Шкода буде, якщо не впораємося, якщо ти обдуриш - тоді погинемо всі! - курінний лагідно погладив лискучі кайданки, що надійно з'єднували зап'ястя Локі зі спинкою сидіння.

- А чому щуроголовці?

- Ти бачив їхні каптури? - щурячі голови, й не кажи!

Козацькі паланки були схожими одна на одну до дрібниць: господарський блок, робітня для дрібного ремонту ботів і повозів, сонячна батарея, огорожа, вежа з приладами стеження. Оборонятися пустельна застава не могла, вона облаштовувалася лише для побутування козаків, а в разі небезпеки бійці мали спішно посідати в боти й розчинитися серед безбережності кучугур.

Військову вмілість Каменюки Локі поцінив одразу. Курінний грамотно розмістив вогневі точки по обидва боки від уторованого шляху з Материзни на південь, не підкорився спокусі встановити дві скорострільні гармати - найпотужніше, що мав у арсеналі на передній межі, а цілком виправдано пересунув їх углиб розташування - щоби напевно заманити недоброзичливця під коротку і гарантовану загибель.

Утім почалося все не так, як бачилось. Глибокої ночі темінь на лівому фланзі облаштованої Каменюкою засідки забарвили раптом вогневі спалахи та криваві трасери - урядові вояки теж не дарма жували свої міфанси і їхня стежа завчасно виявила передовий шанець пустельників. Але зайди либонь вирішили, що це звичайний секрет козаків з паланки, тому просто посилили натиск - до Локі, що скований одним ланцюгом із с'явчі, сидів у віддаленому тилу, долинуло два-три залпи самонавідних ракет. Утім, бійці Каменюки, як з'ясувалося потім, не розгубились: успішно схоронившись від самонавідняків у шанцях, вони вдали, що відступають і щасливо заманили елітних урядових спеців у пастку.

Далі розпочався тріумф вогню. Затиснуті лещатами скорострілів, ракет і гармат пустельників боти щуроголовців спалахували один за одним, наче феєрверки. Де-не-де з охоплених вогнем бляшанок намагалися вискочити вояки, але більше одного-двох кроків ніхто з них не робив. За кілька хвилин від зайд залишилася лише купа металу, м'яса та пластику, причому горіло і смерділо одночасно все. Не згорів лише командирський повоз із емблемами урядових військ на дверцятах, що рухався в кінці колони - порожнім козаки захопили його як трофей.

На зворотному шляху розвидніло, але каптура на голову Локі вже ніхто не натягував і руку до спинки сидіння не приковував. Бурлакуючи в пустелі, колишній хаптагер надивився чимало руїн, тому розвали, між які заїхали козаки Каменюки, особливого інтересу в Локі не збудили. Цікавіше почалося згодом, коли, залишивши бота й поблукавши кілька хвилин між засипаних чорним порохом куп, сповнені ще переможного запалу бійці почали пірнати один за одним у малопомітну прощілину за

вивернутою бетонною брилою. Пірнув туди й Локі й уже за кілька тісних поворотів опинився в м'яко освітленому навкісному тунелі, сходи якого вели глибоко вниз. А там перед його очима постало справжнє підземне місто.

Продовгуватою гарно освітленою залою заклопотано ходили озброєні різноманітним стріливом козаки, в заглибинах попід боковими стінами склепінчастого приміщення, за нашвидкуруч спорудженими ширмами вгадувалися помічні лічців, харчоблок, ряди двоярусних лежаків, наглухо зачинені сховища з козацьким скарбом і арсеналом. Біля деяких дверей нудьгували суворі вартівники. В темній дірі, що вела в товщу землі, виднілися складені штабелями коробки з боєприпасами. Під стелею висів і ледь погойдувався на протязі величезний прапор Нового козацького війська – жовто-синє полотнище з тризубом у формі чорного орла посередині.

Не встиг Локі розгледітися в гнізді цього пустельного птаха, як мало не зіштовхнувся з Соловієм – вбраний у чистеньку білу вишиванку й лискучі шовкові шаровари, той квапився десь у справах.

– Соловію! Не пізнаєш?

– Локі... Звідки ти...

Вони відійшли вбік, недовірливо, підозріло й водночас із цікавістю розглядаючи один одного.

– Де Воля, Соловію?

– Воля? Ти вкрав у мене Волю, а тепер питаєш, де вона?!

– Ніхто не може вкрати нашу волю, хіба що ми самі її віддамо!

– Я її не віддавав, але ти... – голос Соловія затремтів.

– Отже... вона тобі розказала...

– Не розказала... я все побачив у її очах...

– Де вона, Соловію? Ти ж благородний і все таке... Воля обрала мене, отож... Просто скажи де вона, де моя Воля, чорти б вас усіх побрали!?

Соловій зблід, кілька козаків, що проходили повз них, здивовано озирнулись.

– Я не маю права говорити – то таємниця!

Гетьманчук пішов, а Локі, чиї очі наче заслала несподівано чорна пелена, відчув неподоланне бажання щосили зацідити комусь між зуби. І був би зацідив, якби перед ним виник раптом хтось дрібніший, аніж могутній курінний Каменюка:

– Ну де ти застряг? Ходімо – віддам тебе Батькові Чую!

Генеральний осавул стояв у оточенні козаків Каменюки – ті ділилися з Чуєм враженнями від нічного бою. Коли підійшов Локі, Батько Чуй попрощався з бійцями підбадьорливим жестом.

– Що ж, випробування ти, парубче, пройшов! – сказав чорночубий осавул. – Працював на спецслужбу щуроголовців, тепер попрацюєш на нашу – прийнято таке рішення. Передаси, так би мовити, неоціненний досвід!

– Я готовий працювати, Батьку! Але перш дозволь мені побачитися з дівчиною – Волею! Пам'ятаєш – я говорив...

– Батько Чуй усе пам'ятає! Тільки нема її на новій Січі – Воля виконує відповідальне

завдання!

- Поки не побачу Волі, нічого робити не буду!

- Ого! Таку б затятість та на справу! Гм... Добре, маємо саме відправити на Дебаркадер вантаж... Каменюка доповідав, що вночі вони захопили повоз - подивись, підготуй - на ньому й поїдеш. Вантаж і навігатор, координати паланки отримаєш перед відбуттям. А відбуття вранці, то поквапся!

Трофейний сьвчч здавався цілком справним, а Локі не встиг іще познайомитися з механіками Січі настільки, щоб полишивши інші клопоти, ті кинулись готувати повоз Локі, надто - глупої осінньої ночі. "Нічого, - сказав собі хлопець, - я готовий сам тягти гаспидську биндюгу через усі пустельні кучугури, аби лишень знати, що до Волі!" - і пішов шукати вільний лежак для короткої ночівлі.

Вранці Генеральний осавул особисто вручив Локі навігатор і невеликий саквояж із блискучого, під метал, пластику:

- Тримай! Тут антитоксична сироватка - на Дебаркадері вже двох козаків покусали змії, тож не барися. Коти на Бузький лиман, парубче - там твоя Воля!

- Дякую, Батьку! - вигукнув щасливий Локі й, не гаючись, пірнув за кермо повоза.

Зі звіту агента Карого

Виконуючи настанову, почав відвідувати казино на Діжі, втягуватися в коло завсідників закладу. Рулетка мене не зацікавила - віддав перевагу покеру. Серед гравців переважають заможні (й не дуже) самосели, козаки з бойових куренів, що отримали відпустки, торгівці контрабандним крамом. Іноді з'являються доволі колоритні персонажі, наприклад, китайці та інші азіати. Повертаючись на Нову Гобі, лякаю М'янбу диверсантами з урядових військ, якими, буцімто кишить пустеля, вимагаю посилити охорону хутора. Придбав у контрабандистів радіокеровану бомбу й заклав її на воднезаправці хутора. Чекаю підходящої нагоди, щоб запустити феєрверк.

Соловій

- Симпат, братику! Все смуткуєш?

До Соловія, що сидючи на уламку бетонної панелі налаштовував дистанційне керування гідроконденсаторів, підсів незнайомий, доладно збитої статури зеленоокий козак.

- А тобі що до мого смутку?

- Та ти не їжачся! - зеленоокий випромінював приязнь. - Про твій смуток усе підземелля гомонить, на Січі ж як на хуторі - нічого не втаїш! А мені що - мені, братику, нічого, просто в мене такий самісінький смуток!

- Це ж як?

- Смутно, братику! Коли на хуторах зголошувалися в курені, то я, зрозуміло, - сюди, а кохана моя Лебідка - на південь. Ось-ось мали звінчатися, - а тут війна! Обіцялися телегукати одне одному щодня, то на Січі зв'язок зник, кажуть - задля нерозголошення. Мене ж та втаємниченість без ножа ріже - на хуторі Кут залишився, зоотехнік, а він, кнуряка, давно до Лебідочки клинці підбивав! То поки я був на місці - тримав кнуряку на віддалі, а це... Гляди, сердешна, ще вирішить, що я про неї забув, та

й схилиться на Кутове плече... Знаєш, як буває...

- Виїхав би за периметр і телегукнув! - розповідь козака розчулила Соловія.

- Де там! Просився в курінного на паланку - на паланках же зв'язок є, то він і слухати не хоче: ти мені тут потрібен, і хоч плач! Я ж у нього інструктором - вчу колишніх хуторян воювати. "Переможемо, каже, тоді й кохатимешся! А рипнешся за периметр - покараю як дезертира!" Та я й не знаю, де той периметр, закінчується!

- Зв'язок блокується в радіусі п'ятдесяти кілометрів довкола Січі.

- Навіть глобальний глушить! Потужна річ, китайці підкинули?

- Так, Батько Еней подаруночок від Великого друга привіз! Тільки "Конфуцій" працює! Теж, до речі, від них!

- Конфуцій?

- Бачиш сережку в моєму вусі? Додаток до глоб-зв'язку, щоб долати заглушування!

- Братику Соловію! Ти ж син Наказного гетьмана, тебе скрізь пускають, допоможи! Мені хоча б на хвилинку за периметр вискочити, хоча б двома словами з Лебідкою перемовитися, сказати, що не забув, що люблю!

- Добре! - зітхнув Соловій. - Трапиться нагода - вивезу!

- Тільки швидко вивези, братику, бо кнуряка-зоотехнік... а твоя далека любов до тебе прихилиться ще, згадаєш!

Сумно всміхнувшись, Соловій кивнув головою.

- То я завтра підійду, добре?

- Добре!

Втішений зеленоокий вже йшов, коли гетьманчук гукнув йому навздогін:

- Як же звуть тебе?

- Ой! - ляснув себе по лобі козак. - Даруй, братику, про Лебідочку все... Шпак я, з куреня Батька Троещини!

Наступного дня Шпак не забарився. Розбурханий розповіддю козака Соловій сповнився рішучості допомогти двом роз'єднаним серцям хай там що. Як син гетьмана він справді безперешкодно залишав Нову Січ і коли хотів - повертався. Натомість інші козаки проходили ретельну перевірку на заставах - старшина ревно дбала про втаємниченість підземного міста.

Ніяких справ поза межами Січі в Соловія цього дня не було, тож звично перевіривши електроніку, гетьманчук сів за кермо свого с'явчі, сказав на заставі, що Шпак із ним і погнав у Куряву.

Осіння пустеля мала свої, затаєні від неуважного глядача, принади. Тихе сонце й тихий, але майже невпинний вітер вичепурювали довколишній пейзаж романтичною поволокою; сонні кучугури, здавалось, лінкуватو ворушилися, підставляючи притлумленому світилу то один, то інший бік, а поодинокі струминки порошу, збігаючи з їхніх спин, швидко зникали серед рясного мережива більших і менших шпарин.

Соловій доста насолодився спогляданням їх непередбачуваного плину, оскільки розмова Шпака з далекою Лебідкою закінчилася не скоро. Аби фірман не чув воркотіння закоханих, новий приятель гетьманчука, перепросившись, відійшов, і лише

хвилин за двадцять повернувся та енергійно запевнив, що все в нормі: Лебідочка вірно чекає свого козака з походу, а зловорожий Кут не має в білокрилої аніжоднісінького шансу.

Вже за годину Соловій поринув у щоденні клопоти на Січі, а ввечері його викликав до себе батько:

– Зайди!

Штаб-квартира Батька Сміха займала кілька приміщень одразу біля тунелю колишнього ескалатора. Кабінет Наказного гетьмана прикрашали прапори нового козацтва, зразки різноманітного стрілива й велика мапа України, наче шрамом розділена лінією Зеленого щита на Материзну і пустелю. Окрім батька в кімнаті сидів і уважно вивчав щось на активному аркуші Генеральний осавул Чуй.

– Мої симпатії!

– Симпатії, сину! Маємо серйозно з тобою побалакати: друга застава доповіла, що ти з якимось козаком виїздив сьогодні в Куряву. Хто то був і куди ти з ним їздив?

Здивуванню Соловія не було меж. Хлопець готувався звітувати про свою роботу на Січі й раптом Батька Сміха зацікавила така дрібниця!

– То був Шпак з куреня Троєщини, мій... приятель. А їздили... ну, вважай у особистих справах...

– Ми на війні, а на війні не буває особистих справ!

Гетьманчук стис губи – Соловієві не сподобалося, що батько підвищив на нього голос, надто – в присутності стороннього.

– Ну, якщо це тобі так цікаво... Шпак попросив мене вивезти його за периметр, аби тегукнути до дівчини! Він місця собі не знаходив і я... я його розумію!

– Он як? – батько перекинувся з Чуєм швидким поглядом. – І давно ви приятелюєте?

– Від учора!

– Від учора? – Батько Сміх торкнувся пальцем сережки у вусі, промовив кодове слово. – Брате Троєщино, а скажи-но мені, чи є в твоєму курені козак на ім'я Шпак?

Вислухавши відповідь, гетьман ляснув долонею об стіл і звів на сина важкий погляд. Таких очей хлопець у батька ще ніколи не бачив:

– Соловію, навколо війна! Нас, зокрема й нас із тобою особисто, хочуть знищити! Ти син гетьмана, в твоєму вусі таємний засіб зв'язку, ти сам – носій купи таємниць, а поводишся, як восьмирічне дівча – лагідне, довірливе й нетямуще! Йому розказали солоденьку казочку, й воно повірило! Сину, я довго дивився й мовчав, але більше мовчати не можу: чи не час уже тобі позбуватися рожевих окулярів – навкруги нас не агнята, а пустельні собаки і, щоб вижити, мусимо самі шкірити зуби!

Соловій хотів було щось сказати, та гетьман спинив його дражливим жестом:

– Ніякого Шпака на Січі не було й немає, а от Сивий у курені Батька Шерифа є! Покажи йому, осавуле!

Батько Чуй повернув актив до Соловія. З аркуша на гетьманчука дивився його новий приятель Шпак:

– Він?

- Він... Але що...

- Годину тому, - продовжив Чуй, - з надійних джерел на Материзні ми отримали відомості, що розвідач Сивий передав своїм господарям в уряді точні координати Нової Січі й виклав доволі правдиві дані про нашу чисельність і озброєння. Більше того, Сивий сповістив керівництво, що має змогу викрасти й доставити за призначенням сина Наказного гетьмана!

Соловій затулив обличчя долонями, застогнав:

- Боже... що я накоїв!

- Зараз вивідач затриманий і дає детальні свідчення! - закінчив Чуй.

- Простіть... прости мене, батьку!

- Ходи, осавуле! - звернувся Сміх до Чуя. - Роби свою справу, а ми з сином побалакаємо...

З

Вони

Безглузда втрата розвідача ніяк не входила до першочергових планів Щасного, але іноді так буває: щоб зберегти стратегічний напрямок, доводиться жертвувати пішаком. Надто коли пішак демонструє непритаманну його пішацькій верстві активність. Ну доповів координати Січі, ну виклав дані щодо чисельності й насиченості стріливого підземної бази, ну видав цікаві, сказати б - літературні подробиці функціонування цього чудернацького об'єкту, і все - чекай наступного звання та гарної премії після повернення! То ні, Сивий загорівся задумом викрасти й доставити перед світлі очі Неона Вакуловича не аби кого, а рідного і єдиного сина самого Наказного гетьмана Нового козацького війська! А це вже схоже на вельми дошкульний удар по ледь сформованому, як мілітарна сила, козацтву!

В такому претендент на посаду нового Президента країни зовсім не зацікавлений, тому й довелося терміново викликати на розмову Пустельника (що це Генеральний канцлер Еней голова КБУ вже майже не сумнівався), ошелешувати його новиною про "пустельного пса" в підземному царстві нового козацтва, акцентувати на заходах, які він, працелюбний Сізіф, мусів терміново вжити, щоб донесення Сивого не прочитало зайве око, і воно його таки не прочитало, але ж так щаститиме не завжди... Користуючись нагодою, Неон Вакулович укотре дорікнув співрозмовникові його недостатньою відкритістю та відсутністю прагнення до щільнішої співпраці. Пустельник подякував за вивідача, погодився, що час для щільнішої співпраці таки настав, але про це потім, бо зараз треба бігти - вичищати підземні лабіринти від шкідливих "псів". Наостанок Неон Вакулович встиг іще порадити Пустельнику негайно ліквідувати вивідача як відпрацьований матеріал, на тому боці відповіли, що передадуть його пораду "кому слід". Про Буланого Щасний не обмовився жодним словом - може, ще обізветься, тоді побачимо...

Вони все знали. Ввійшовши до невеликого склепу з бетонним лежаком, тьмяною жарівкою за дротяним заборолом та викладеними брудно-синьою плиткою стінами, куди Сивого вкинули після затримання, Наказний гетьман Сміх і Генеральний осавул

Чуй одразу виклали агенту ключові віхи його "бойового шляху" негостинними пустельними теренами, місце мікроглоба в лівій вушній раковині й подробиці останнього донесення розвідача в центр. "Відомості витекли на дуже високому рівні! – дійшов висновку Сивий. – Контора в небезпеці, але кому ж тепер доповідати, навіть якби з'явилася така нагода?"

Зараз же в нього не залишалося іншого виходу, як визнати очевидне й виказати пустельникам усе, про що ті запитували. Майже все – про Карого й Буланого Сивий не обмовився й словом, а оскільки його про це ніхто не питав, то розвідач вирішив, що Сміх із Чуєм про існування інших двох агентів не знають. Про долю Карого нічого не знав і сам Сивий, а от Буланий перебував тут – на Новій Січі, так само, як до сьогодні Сивий, він не мав змоги вирватися за периметр.

Осавул Чуй приходив до Сивого ще й ще, детально випитував про структуру КБУ, про методи роботи комітету, про його голову – Неона Щасного. З останнім Сивий бачився лише раз – перед відправкою в пустелю, про що й розповів.

– Жити хочеш? – спитав його Генеральний осавул.

– Хочу!

– Ну поживи поки що, парубче, поживи...

Третьої, або четвертої ночі в вимощеній кахляною плиткою кімнатці Сивий прокинувся від шарварку за металевими дверима. Скреготнув у замковій щілині ключ, двері відчинилися й до каземату зазирнув Буланий:

– Поможи!

Сивий схопився, вийшов у темний коридорчик – вартівник совгав ногами по підлозі, в його боці стриміло руків'я ножа. Розвідачі хутко затягли нещасного в склеп.

– Твою долю ще не вирішили, але маю сумніви, що випустять звідси живим! – голосно прошепотів Буланий. – Виходь через технічний лаз по праву руку від основного тунелю – там зараз вартує молоденьке хлоп'я – впораєшся! За купою з покорченою залізязкою стоїть заправлений повоз, ось ключ! На сидінні – гостинець для козаків із застави, викинеш через вікно – це відіб'є в них бажання негайно кидатись у гонитву. Можуть, звісно, наздогнати теплопакетом, але якщо пощастить – утечеш!

Наготовлений Буланим гостинець виявився неочікувано розкішним – могутній вибух ледве не жбурнув сьвчі розвідача між кучугури, втім фірман утримав залізязку на колесах, а зворотного "привітання" теплопакетом так і не дочекався, скоріше за все – його вже не було кому надсилати. Забираючи поступово на північ, утікач щодуху гнав безпросвітною нічною Курявою, виглядав із хвилини на хвилину переслідувачів та подумки нахваляв Буланого, що підібрав Сивому повоза з таким потужним двигуном. Доповідати будь-що через мікроглоб не квапився – вже доповів одного разу на свою сиву голову!

Розвиднялося. Хаптагери, які за прикладом козаків називали свої польові застави паланками, неохоче виходили з намету, сутулились від холодного вітру. Далеко не всі викрадачі верблюдів стали в пустельній війні на бік урядових сил – розуміли, що впоравшись із хуторянами, щуроголовці візьмуться за них. Утім вистачало й тих, які за

віддану службу державі сподівалися на прощення й пошанування. Як знавців пустелі, командування ставило лояльних хаптагерів на передові паланки, одночасно це було й визнання і сумнівна честь першими загинути від козацького стрільна. Отож вартівники напружували зір і слух, цілодобово прислухалися до зумеру інфрачервоного ока, надто ретельно – коли, як оце сьогодні, на заставу завітало з перевіркою начальство.

Дрібний енергійний сигнал попереджав, що з пустелі до паланки швидко наближається нерозпізнаний приладом сьвчї.

– Самотній! Цивільний! – доповів вартівник отаману.

З десяток хаптагерів почіпляли на плечі скоростріли й вийшли назустріч непроханому гостю. Аби той не забув пригальмувати, один з бійців розбатував ранкову тишу чергою. Повоз зупинився, з нього вийшов козак у звичному вже для хаптагерського ока вбранні, підняв догори руки й повільно підійшов. Розгледівши обличчя прихоська, вилицюватий довгов'язий верблюдокрад із сивиною на скронях махнув заспокійливо супутникам:

– Ідіть, синки. З цим я сам говоритиму!

– Батьку Хуго! – перехопило подих Сивому.

– Пізнав? – Хуга дістав з-за спини стрільно і наставив на розвідача.

– Не гнівися, Батьку! Схоже – ми з тобою служимо одному господарю! – Сивий кивнув на паланку позад хаптагера.

– У мене немає господаря, Форсеті. В мене є лише обов'язок і клятва! А ти свою клятьбу порушив!

– Отямся, Батьку! Тут тобі не банда – я маю доставити нагору важливі дані!

– Банда! Просто дуже велика...

Пролунав постріл, Сивий-Форсеті лантухом гепнувся в загубілу осінню кіптюгу.

– Ти з пороку вийшов – у порох і повернешся! – тихо проказав Хуга й пішов до своїх...

Воля

Повноцінною лічицею дівчина, зрозуміло, не була, скоріше – виконувала на паланці обов'язки фельдшера. Припускалося, що цього буде достатньо – хто ж знав, що обшири навкруг лиману кишать плазунами, й що двоє козаків отримають смертельно небезпечні укуси, вважай, один за одним! Воля все зробила правильно, тільки відправила січовикам термінове замовлення на додаткові дози антитоксичної сироватки. Батько Еней особисто повідомив, що ліки вже їдуть, тільки не повідомив (свідомо, чи просто не надав значення), що "гінцем", який привезе на Дебаркадер дорожочніні медикаменти, буде Локі.

А він зайшов до неї прямо в кімнатку, що слугувала і конторою й фельдшерською, обвітрений і обпечений, з потрісканими губами й пристрастю в карих очах:

– Нехай, кохана! Як далеко ж тебе від мене заховали!

Їй перехопило подих, дівчина не розуміла: марево перед нею, стужавіле та упередметнене її багатонічними жаданнями, чи правдивий Локі? І лише коли побачила в його руках саквояж з сироваткою, повірила – правдивий! Але чомось переполошилася,

відступила назад так, що він мусив її майже наздоганяти, майже силоміць згрібати своїми великими руками в обійми, майже гвалтом наближати її тонкі вологі вуста до своїх – зраних і сухих.

- Ну чого ти... чого... злякалася... Це ж я!

Потім, чомусь довго обстукуючи за порогом теплочеревики, до кімнатки втиснувся Межиріч, почав дякувати за вчасно доправлені ліки, нарікати на окаянний тутешній клімат, запрошувати втомленого безсонною дорогою Локі на обід і закидати Волі, що досі не запропонувала цього гостеві сама.

- Поїхали – покажеш мені лиман – я ж уперше в житті стрічаю таку прірву води! – сказав він уже після обіду, на якому роль королівської страви успішно зіграла доа – чайфань з небаченого ані в пустелі, ні на Материзні морського язика.

- І як це виглядатиме?

- Мені байдуже, як це виглядатиме! – запалився Локі.

- А мені не байдуже – я дівчина!

В його погляді зринула така безнадія, що Воля погодилася. Спершу вона показала гостеві прибережний майданчик, на який із ліхтерів вивантажують контейнери з китайськими "гостинцями". Потім трофейний повоз Локі викотив коханців на пагорб, звідки аквамаринова гладінь лиману відкривалася, як на долоні. Плаский протилежний берег, що ледь окреслювався на обрії, прикрашала довгаста рожева пляма.

- То колонія фламінго, – сказала Воля. – Дивись: тут народжується Сальва!

Локі пригорнув дівчину до себе, поцілував і почав пожадливо скидати з неї орнаментовану яскравою вишивкою блузу.

- Ні! – сказала Воля, опираючись.

- Чому ні? Згадай, що було з нами в місті!

- Локі, любий, ми з тобою не в місті, а в Куряві – тут інші звичаї! Я не можу так просто...

- А як ти можеш? Чорт, я сто літ мріяв про зустріч!

- І я мріяла, повір! Але... зрозумій, я хочу, щоб між нами все було по-справжньому: щоб ти підійшов до моїх батьків, попросив руки їхньої доньки... Так заведено на хуторах! Потім ми мусимо дочекатися священика...

- Дочекатися? Воле моя кохана, – зараз війна!

- От-от, війна... Взагалі, я гадаю... Гинуть люди... Нещодавно загинув мій дід Стопуд, пам'ятаєш його? Невчасно це. Давай хоча б діждемося закінчення війни!

На паланку вони повернулися насуплені й мовчазні. Не такою уявляла собі Воля зустріч з коханим, але на своєму стояла твердо. Врешті-решт недоступність дівчини послугує ще одним випробуванням його почуттів! Гостинний отаман запропонував дорогому гінцеві з Січі взяти участь у нічній риболовлі, але, пославшись на втому, Локі лише спитав де його місце для ночівлі.

Наступного дня, сидючи на березі лиману, вони згадували свою першу зустріч, розмови на Трої та на Фірмановім і, певна річ – пригоди в Києві. Локі розказував, як дурили його столичні спецслужбісти, з дня на день обіцяючи зустріч із Волею тоді,

коли вона вже вислизнула з їхніх чіпких лап.

- З часом я втерся в їхню гаспидську довіру, дізнався, що ти звалила й вирішив, що час робити ноги й собі. Для такого битого драпача, як я, це було за дурничку!

- Зате я зовсім не мала подібного досвіду! - гірко всміхнулася Воля й розповіла свою історію.

- Бідненька! - він акуратно взяв у руку її позначену свіжим шрамом долоню. - А та ніч у квартирі старої відьми-Лаврівни... ти її часто згадувала?

- Згадую... - тихо поправила дівчина... - щодня. Точніше - щоночі!

- Воле! - важко видихнув Локі. - Чому, чому ти не хочеш повторити її тепер? Адже то було найкраще, що тільки й може бути між закоханими!

- Не зовсім... Під дверима там терся вояк зі стрільном... Мені не подобається кохання під сторожею скоростріла! І... я гадала, ми домовились - нехай спершу закінчиться війна!

Локі нахилив голову й вона нічого не змогла прочитати в його очах. А за годину посланець Січі заквапився, Межиріч розпорядився заправити сьвчї гостя пальним і Локі поїхав, лише сухо попрощавшись із Волею за руку.

Вони

Вчащаючи до Українського Лас Вегаса, як помпезно називав своє казино-намет Крепс, Карий вирішив, що серед розмаїтої клієнтури пройдисвіта він і знайде того, хто мимоволі зіграє перед М'янбою роль кровожерливого диверсанта щуроголовців. Це неминуче спрямує миролюбного Батька в стан войовничих пустельних яструбів, головне - щоб завданий "диверсантом" збиток був якомога відчутнішим.

Той вечір вивідач звично гайнував біля покерних столів, потягуючи розбавлену чайна-колою українську текілу, оглядаючи тишком строкату публіку й видивляючись поміж нею нові обличчя. Вбраний у божевільних барв халамиду Крепс традиційно прогулювався між столів у супроводі двох німотних слуг та чотирьох напіводягнених наложниць. Господар красно припрошував скнаристих гостей до щедріших ставок, невпевнених переконував, що сьогодні саме їх день, нахмурених розважав жартом, а вперто нерішучих зваблював останнім, і зрозуміло ж - безвідмовним козирем у вигляді пешених ручок своїх чотирьох супутниць. Поцілувавши пальчики кожної з них, гравець отримував, буцімто, на даний ігровий день безсумнівну прихильність Фортуни. Деякі завсідники не відмовляли собі в такій підмозі щовечора, новачкам же в ході отримання прихильності від богині талану Крепс церемонно представляв наложниць: "Лагідка! Ягідка! Знахідка! Загадка!"

Цього прибульця треноване око розвідача вичленило одразу: незрозуміле вбрання - і не козак, і не хуторянин, непевний роззирк, жодного інтересу до столів. Прямцюючи потихеньку в бік гостя, Карий бачив, як той розпитував щось у служника, після чого вийшов з намету. Агент зловив служку:

- Що цей хотів?

- Питав, хто може полагодити повоза. Послав його до Трьох Чарок!

Карий вийшов надвір, незнайомиць заклопотано озирався біля входу.

- Щось шукаєш, козаче?

- Механіка - Три Чарки. Гаспидська биндюга не везе швидше за п'ятдесят ке-ме-год, а мені ще гнати й гнати! Знайшов через навігатор цей бісів хутір...

Приплюснутий ніс, важкі очі й шрам на щоці товариськості чужинцю не додавали, але не це привернуло увагу Карого - сьавчі. Дверцята й капот старенької биндюги, що пашіла від далекої їзди жаром, було прикрашено величезними кольоровими емблемами урядових військ! "Ось він - диверсант!" - вигукнув подумки розвідач.

- Ну, Три Чарки цієї пори хіба бай-бай тобі до воднебака залле. Я сам з Нової Гобі - сусіднього хутірця. Поїхали - в нас механік - бог і мені якраз додому пора!

- Хм, якщо обіцяєш...

- Гарантую! Тільки я заборгував трохи в казино поважним гравцям, тож виїду тихцем і з вимкненими фарами. А ти, щоб не світити мені в потилицю, викочуй хвилину за три-чотири - я тебе на під'їзному шляху почекаю!

Ніяким гравцям Карий нічого не боргував, просто робив собі таке-сяке алібі - не хотів, щоб бачили, як він залишає Діжу вдвох із прибульцем.

- Тебе як звуть, козаче?

- Локі! - похмуро відповів заїжджий гість.

- А я Карий! Ну, поїхали!

Наближаючись до Нової Гобі, розвідач спрямував повоз бічняком і неподалік від хутора зупинився. Локі слухняно загальмував позаду, визирнув з вікна.

- Дідько, таки зловжив переквашеною чайна-колою, це в нашому казино такий фірмовий напій! Віділлю, бо вже терпцю нема! - гукнув Карий і зник у темряві. Вже за хвилину він гукав до нічного супутника десть іззаду:

- Е, козаче, то он чого він у тебе не тягне! Ходи-но, покажу!

Дочекавшись, поки Локі схилиться над виявленою буцімто Карим несправністю, той спрямував нерозважливого мандрівника в непам'ять тренованим ударом у потилицю. Локі впав. Діставши ліхтарика, розвідач обшукав сьавчі неприємного, в салоні знайшов скоростріл, а в шухлядці "для рукавичок" - пакет самовберігача з точнісінько такою ж емблемою, що й на дверцятах повоза. "Чудово!" - усміхнувся Карий. Залишалося, здершись на верхівку найближчої кучугури, привести в дію закладену на воднезаправці Гобі бомбу і їхати на хутір: доповідати М'янбі про поміченого пильним Карим біля поселення чужинця та про смертельну сутичку з диверсантом, який устиг-таки вчинити свою чорну справу, поплатившись, щоправда, за це життям. Неприємного "диверсанта" Карий пристрелить останньої миті перед від'їздом, аби рана виглядала природно свіжою.

Локі

Манірно демонструючи насолоду від цигарки, що стриміла з її вічно синіх губ, наче цвях, Феля кóпала Локі носакором коричневого черевичка:

- Вставай, дурбасе - він повертається! - Локі застогнав. - Та мені начхать, - пхикнула сестра, - можеш і не вставати, а тільки він тебе вб'є!

Божевільним зусиллям волі Локі розплющив очі і, попри тупий біль у потилиці,

роззирнувся. Він лежав серед нічної пустелі біля величезного колеса повоза, а довколишній пейзаж освітлювала пурпурова заграва десь із-за кучугур. "Колись таке вже було", – ліниво подумав хлопець і цієї миті почув характерний шурхіт куряви, коли нею спускається хтось обривистим схилом. "Феля сказала: він повертається!" – згадав Локі, згадавши й інше – все, що відбулося з ним учорашнього вже дня та сьогоднішньої ночі: і свій паскудний настрій через незрозумілу затятість Волі, і несправність сьвчі, який повз, наче невміло кастрований верблюд, і підозріливу нав'язливість Карого. Якби Локі не мордувався через дівчину, він би зважив... Отже, в нього залишалося всього кілька секунд, а єдиним місцем сховку був простір під повозом. І взагалі з шансами виходило не надто...

Напевно, Карий дуже здивувався, не виявивши безтямного Локі біля сьвчі. Цілком грамотно гобівець умить перехопив скоростріл, спрямувавши його кровожерливу цівку в кровисту довколишню темінь...

Якщо зовсім відверто, шанс у Локі був один-однісінький, тому колишній хаптагер мусив використати його вповні. Загнавши біль у найглибші закапелки свідомості, він підважив тіло, вхопившись руками за поздовжню балку під днищем повоза, і масивним підбором теплочеревика щосили зацідив супротивникові в гомілку. Карий ревнув і важко гепнувся в порошок. Не гаючи й миті, Локі викинувся з-під сьвчі й навалився на приголомшеного ворога. Кілька хвилин вони люто борюкалися в пилюзі, перекочувалися через вибитий із рук гобівця скоростріл, силкувалися видавити одне одному очі й роздерти рота. Врешті лютість Локі таки переважила, він звівся над мертвим недругом, відсапався, розшукав у самовберігачі пігулку наснажниці, ковтнув її, сів у сьвчі Карого й поїхав геть. Що воно там горіло та з якої такої okazji напав на нього цей хуторянин, Локі цікавило мало – напав то отримав. Він їхав нічною пустелею на північ, думав про Волю, про її неочікувану цнотливість, що приводила Локі до сказу, а потім, несподівано для самого себе, почав думати про іншу дівчину – Фелю. "Сестра врятувала мені життя, а я ніколи навіть не намагався розшукати її по-справжньому!"

На Січі Батько Чуй призначив Локі своїм порадником. Найбільше таке призначення вразило Соловія, чому Локі, втім, зовсім не здивувався. Зустрівшись із гетьманчуком уже наступного дня біля штаб-квартири Батька Сміха, Локі плеснув набурмосеного побратима по плечі:

– Нічого, Соловію, ще повоюємо!

4

Соловій

Зима в пустелі коротка, вітряна та з-поміж інших пір року – найбільш волога. За півтора-два місяці її господарювання вічно спрагле курище таки скроплює кілька вбогих дощів, а буває, що намагається встелити й бідненький сніжок, утім швидко перетворюючи чорну пилугу на грязюку. Навесні ці скупі запаси вільготи пожадливо виссе швидкоминуча Сальва, взимку ж мешканці хуторів переймаються більше особистими справами й готуються до весни та літа: кому потрібно вчитися – вчиться, кому лікуватися – лікується, кому одружуватись – одружується. Батьки поселень

закуповують нову техніку, злучають племінних верблюдів, готуються до вичісування та стрижки вовни.

Але то мирного часу, нині ж поділені на полки, курені й сотні козаки вчилися переважно майстерності вбивати перш, аніж ворог уб'є тебе, рятувати поранених та вправлятися з новим стрільвом. Після тієї неприємної розмови з батьком Соловій попросився до куреня земляка по Фірмановому – Полуденка. Гетьманчук старанно опановував основи бойової науки й не втомлювався картати себе за випадок із Сивим, надто після його втечі. Соловій затявся витруїти з себе дитячу легковірність і не без подиву відзначив, як мало місця в його думках почала займати Воля. Ні, молодий козак скоріше дозволив би вбити себе щуроголовцеві, аніж забути кохану дівчину, але тепер намагався дивитися на свої стосунки з Волею більш розважно і, ллючи сто потів під час вишколу, підбадьорювався сподіванням, що новий Соловій матиме ще шанс повернути прихильність зеленоокої хуторянки.

Але дуже скоро відчуття провини за випадок зі Шпаком-Сивим зросло настільки, що хлопець зовсім забув на деякий час про Волю.

Відколи Соловій став простим козаком у курені Батька Полуденка, його перестали запрошувати на Раду старшини, від чого гетьманчук, до речі, зовсім не засмутився. Попри плачі матері Щириці він навіть здав сережку з китайським ієрогліфом, бо нічим не хотів вирізнитися з-поміж побратимів. Тож новини вимореним стрільбами та марш-кидками підлеглим приносив нині виключно курінний і остання така новина приголомшила багатьох та просто знищила Соловія: до Нової Січі наближаються урядові війська і зовсім не для того, щоб привітати січовиків з Різдом! "Це Шпак!" – ладен був застрелитися козак, утім вчасно збагнув, що власний гнів і відчай розумніше буде спрямувати на ворожі голови.

І нагода довго себе не чекала – вже за три години підсилений чотирма броньованими ботами курінь Батька Полуденка люто відстрілювався від, як доповіли розвідачі, моторизованої бригади щуроголовців, ті лізли зовсім не важаючи на втрати, а пустельників рятували тільки неочікувані супротивником маневри між кучугурами та влучна стрільба – вишкіл давався взнаки. Виконували настанову зі стримування навали, поки Січ оговтається, ожабиться та ошкіриться жерлами гармат,ostroколом ракет і сповненими рішучості очима пустельників-козаків. Відступати було нікуди й ніяк, тому ніхто про відступ і не згадував, а вже за добу перші розриви далекобійної артилерії щуроголовців почали розмітати руїни давнього міста на його околицях, відчутної шкоди козацькому війську, втім, поки що не завдаючи.

Перший бій Соловій зовсім не запам'ятав. Потім він згадував лише божевілля вибухів, після яких, здавалося, не те що жива істота – жодна біологічна клітина не спроможна вижити, втім він якимось дивом виживав, але лише для того, щоб знову й знову відчувати всіма тими клітинами шаленство війни. Тим більшим було здивування гетьманчука, коли після бою Батько Полуденок похвалив Соловія за стійкість і за те, що саме його екіпаж знищив бот і вогнеметний розрахунок супротивника.

Наступні сутички молодий козак пам'ятав краще, навіть зробився спроможним

аналізувати свою поведінку й обговорювати з товаришами по екіпажу можливість посилення бойової моці їхнього бота. Втім бот скоро підбили й вони почали пересуватися на власних двох, і в тому не було великого лиха, оскільки бої перемістилися в руїни. Курінь і сотня, до якої входив Соловій, кілька днів запекло оборонялися в довгому напівкруглому розвалі з просторим підвалом, де вони й рятувалися від вогню, відсікали штурмові групи нападників від танків, уперто гатили по ворогу з-за величезної купи цегли, разом з козаками інших куренів поклали не одну сотню щуроголовців на підступах до першої підземної бази Нової Січі.

Вони відступали і першу базу довелося таки здати, а за нею довелося здати й другу. Між чорних від здійнятої в повітря кіптяви бійців розносились моторошні чутки про сотні загиблих під землею, поранених разом із фельдшерами та лічцями, про підірвані арсенали і про газ, яким щуроголовці, буцімто, витруїли все живе в підземеллі від першої бази й до останньої. Поруч із Соловієм падали вбиті урядовими вояками козаки, але він залишався чомусь живим. Настанови продовжували тим часом надходити, надходили й боєприпаси, і Січ хай там що продовжувала свій затятий опір.

Якогось дня бійці Полуденка зауважили, що несамовитість вогню зменшилась, на завтра з боку урядових військ лунали тільки поодинокі постріли. Користуючись цією обставиною, козаків, що не вибували з боїв від самого початку протистояння, між них і Соловія, відпустили на нетривалий перепочинок. Смертельно втомленого хлопця підвезли до четвертої бази, де перебував гетьман. Увійшовши в житлову частину штаб-квартири, козак миттєво впав на ліжко й уже не чув, як залита слізьми Щириця здирала з його ніг пошматовані теплочеревики...

Воля

Через тиждень після звістки про напад урядових військ на Нову Січ стежа доповіла, що з заходу до паланки наближається бойовий підрозділ, і це могли бути лише щуроголовці, відряджені, найімовірніше, з одеського порту. Два важких боти з гарматами та чотири легких – найжачених ракетницями, кулеметами й іншим стрільвом, уперто сунули до Дебаркадера і Межиріч оголосив тривогу.

Облаштовуючи на Бузькому лимані паланку, ніхто не сподівався нападу, тому залога Дебаркадера мала лише легке стрільно та вибір був невеликий: або прийняти бій, або здатися. Про друге ні осавул, ані бодай хто з козаків і не згадували: побратими на Новій Січі запекло боролися – настав час для битви і їм.

В ангарі при паланці дожидав відправлення на північ вантаж, але оборону Дебаркадера остання поставка, як на біду, підсилити не могла: партія протигазів була б неоціненною лише в підземеллях Січі, кумулятивні гранати-прилипучки рознесли б техніку нападників на шмаття, але цього разу вони надійшли як боєприпаси – без гранатометів, ну а легенький розвідач-безпілотною здатний був налякати хіба що фламінго по той бік тихого лиману.

Поки Межиріч розставляв вогневі точки й забезпечував їхні розрахунки набоями, Воля, як могла, облаштувала в фельдшерській шпиталь і зібралася приймати поранених. Та оскільки їх іще не було, мимовільна лічиця випросила в осавула

скоростріл і зайняла місце біля двох козаків у нашвидкуруч викопаному ними шанці на згірку, з якого ще кілька днів тому показувала Локи краєвиди.

Втім, стрілянина почалася на іншому фланзі оборони – до дівчини почали долимати гучні вибухи, зміїне шипіння самонавідняків і лютий стрекіт скорострілів. Козаки в шанці показували Волі спалахи вогню та чорні, схожі здалеку на скорпіонів, боти нападників між пласкими прибережними кучугурами. Невдовзі голосом осавула Межиріча озався й тьєн-обмежка: "Давай на паланку, дівчинко – в нас поранений!"

Це був зовсім юний, товариський і безтурботний козачок на ім'я Чорнобривець. Відламком ракети хлопцеві розпанахало бік, блідий від переляку й утрати крові хлопчак затискував рану руками й благальними очима ловив погляд Волі.

– Житимеш, житимеш! – обробляючи й зашиваючи рану, заспокоювала фельдшерка козачка. – Ще на весіллі погуляємо!

– А ти за мене підеш?

– Обіцяю подумати, якщо пообіцяєш вижити!

Чорнобривець зомлів і дівчина зовсім не була певна, що дочекається його весілля.

Наступний поранений, кремезний козарлюга Хотин, якому кулі прострелили плече й зачепили голову, приніс останні новини:

– Байт і Ковбой полягли, Межиріч поранений у руку, Гатибіда спливає кров'ю – не можуть витягти з-під вогню! А герой – зі стегна, на повен ріст розстріляв бота щуроголовців! Тримаємося з останніх сил! – Приголомшена Воля на мить залякла. – Перев'яжуй-перев'яжуй, крале, та стрільно коло ноги тримай!

Ніби підтверджуючи слова Хотина, розриви й скорострільні черги залунали ближче, у вікна приміщення забриніло скло. Коли козарлюга вже напівлежав на лежку, заплющивши очі й прислухаючись чи то до звуків бою, чи то до своїх ураз, жажливий вибух струсонув кімнату, повиносив шибки, шпурнув на підлогу Волю та медикаменти з високого столика біля вікна.

– Близько! – по-батьківському розтлумачив Хотин ситуацію оглушеній дівчині. – Але ще не по нас!

До кінця бою Воля прийняла ще чотирьох поранених, двох із них вона поклала на підлозі в коридорчику, бо у фельдшерській не було місця. Бігала над хлопцями, перев'язувала, колола, трималася, намагаючись переконати сама себе, що це просто робота, але коли, перевіряючи пульс, відчула холод по дівочому тендітній руці Чорнобривця, розплакалась:

– Боже, хлопчику...

Такою й застав її Межиріч, запліжаний і закривавлений:

– Зроби щось, бо спершу не відчував, а це болить, що ай!

На ту хвилю стрілянина трохи вщухла, хоча через це окремі вибухи лунали ніби гучніше. Поки Воля обробляла осавулові поранену руку той доповідав через "Конфуцій" на Січ:

– У мене шестеро загиблих...

– Семеро... – вставила фельдшерка.

- Семеро. П'ятеро поранених, я шостий. Вісімнадцять козаків у строю. Втрачено опріснювач, пошкоджено частину ангару. Першу атаку ми відбили, знищили бот і біс його знає скільки щуроголовців. Набої ще є, бойовий дух також. Ниньки окаянні розташувалися в кілометрі від паланки - зализують рани й, певно, готуються до нового виступу - зараз, уночі, або вранці.

Що говорили осавулові з того боку Воля не чула.

- Згоден: з супутника розгледіти Дебаркадер не клопітно!

Після паузи Межиріч коротко підсумував:

- Зрозуміло: триматися, покладатися на себе й на матір Куряву... Отак, пташа фламінго! - вимкнувши "Конфуцій", промовив уже до фельдшерки. - Допомогли, що ай!

- Вони там і самі...

- Та знаю! - махнув здоровою рукою осавул. - Хто сьомий?

- Сьомий? Е-е... Чорнобривець...

Межиріч затулив обличчя долонею.

Коли вже споночіло, всіх вільних від варті, а це було з десяток козаків, осавул запросив до себе на раду. Гукнув і Волю - доповісти про стан поранених. Опустивши голови, козаки віддали шану загиблим, їх мали поховати тут таки, на паланці. У дівчини гуділо в голові, вона не пам'ятала, коли пила й коли їла, але сну тіло не просило. Двоє з поранених мали обмаль надій на одужання: з Оріона витекло забагато крові, а Кашлю осколок влучив у голову.

- Ми можемо допомогти їм, лише перемігши! - сказав Межиріч. - І собі, до речі, також. І дуже скоро, поки ті не посунули...

- Міркую - вночі не посунуть! - заявив авторитетний козак Вовна. - Гаспида гатили навмання, отже схеми нашого розташування в поганців немає - чекатимуть ранку. Ех, стрільна б потужнішого...

- Є гранати-прилипучки, - зітхнув хтось, - та нічим їх метати...

- Ото ж... - додав інший.

- Хоч піди, та викради в щуроголовців гранатомета...

- Або зроби...

- З чого?

- Виходить, якщо просто рукою вцілити прилипучкою в бот - вона не вибухне? - поцікавилась Воля.

Козаки поблажливо презирнулись.

- Ні, не вибухне, - втомлено усміхнувся осавул. - Та ще спробуй до окаянного бота наблизитись!

- А якщо кинути гранату згори, як авіабомбу? - не вгавала фельдшерка.

- Згори? Можливо... можливо кінетики й вистачить... треба зробити розрахунок. А до чого це ти?

- Маємо розвідач-безпілотник...

- І?

- І ще купу мізків та кілька годин, а якщо пощастить - то й цілу ніч часу!

- А що, - запалився Межиріч. - Безпілотники цього покоління зависають вертикально над ціллю. Невелику похибку через вітер скоригує сама граната, потягшись до металу... Залишається лише змайструвати легенький бомботримач - аби не вийти за межу вантажопідйомності! Халепи з повітря щуроголовці не чекають - це напевно, отож ніякого захисту не буде. Ха, та нам головне знищити два їхніх боти з гарматами - решта розбіжиться Курявою, що ай!

До роботи стали, не гаючись.

Соловій

Гетьманчук спав так довго, що прокинувшись, не одразу втямив де він, і лише розгледівши втомлену постать батька, що присів на край ліжка, згадав усе.

- Вставай, сину, - сказав Сміх, вдягнений у давно не праний однострій з шевроном Нового козацького війська на передпліччі. - Мати вже втретє підігріває вечерю, а козак усе спить та спить!

Однією рукою батько притримував милицю.

- Тебе поранили? - спитав Соловій, розминаючи затерплі кінцівки.

- Трохи, в стегно... Щуроголовці наслали диверсантів - довелося гетьману постріляти!

- Вони наступають?

- Зараз ні - ведемо позиційні бої. Таке враження, що в гадів закінчилися ресурси. Та й поскубли ми їх добряче!

- А вони нас? На передовій казали, що ворог витруїв газом усе підземелля?

- Не витруїв. Коли вони захопили другу базу, ми встигли завалити тунель і просочили завал рідким цемоментом. Але наші втрати на жаль не малі - загинули сотні козаків. Куля снайпера наздогнала Генерального Обозного Бедуїна, поліг полковник Шериф з двома своїми куренями, до ноги винищені курені осавулів Гранчака й Горисвіта, підірвалися на міні добрі зухвальці з Фірманового - Реп і Степ. Рятуючи поранених, загинув наш Генеральний лічець Епікриз, на другій базі вбитий героїчний осавул з Приазов'я Пів, а коло осавула й троє його синів: Чверть, Жменя та Пучка...

- Це все я! - аж застогнав Соловій. - Якби не випустив тоді Шпака...

- Не карайся, сину! Раніше або пізніше Січ була б викрита - занадто помітний об'єкт для розвідки! А ти гарно змагаєшся - Полуденок доповідав, і мені було приємно чути! На місце полеглих стають нові звитяжці! Бачив би ти, як майстерно змагаються курінні Чернь, Монгол, Слово, осавули Бенеря, Хвей ... Осавул Стадник однією імпульс-дугою навчився пропалювати зразу два боти нападників!

За вечерею мати Щириця саме насипала синові другу миску кулешу, коли він спитав про Волю. Батьки презирнулись.

- На Дебаркадер напали! - зітхнув Сміх. - Саме зараз там іде бій!

Соловій схопився, мов обпечений:

- Слід негайно надіслати на лиман поміч! Я сам готовий їхати...

- Сядь! - grimнув батько. - Сам ти не поїдеш і не допоможеш, а курінь Полуденка тримає важливий відтинок оборони. Нікого мені туди послати, сину... Сподіватимемось

на Бога та на розсудливість осавула Межиріча – він гарний вояк!

– Дай мені свій "Конфуцій" – поговорю з Волею!

– Не зараз. Еней балакав з нею півгодини тому – в дівчини купа поранених і їй ніколи теревенити!

– Добре, що хоч жива! – знесилено сів хлопець. – Звідки на морі щуроголовці?

– Найімовірніше – це варта одеського порту. І Локі підтвердив, що бойового підрозділу там бути не може. Немає в уряді такої розкоші – розкидатися військами по всій пустелі!

– Локі? Ти віриш цьому хаптагерові?

– Вірю. Локі багато знає: побував і між верблюдокрадів, і в нетрях спецслужб. Так, колись він стріляв у моїх людей, але зараз Локі – цінний порадник і завдяки його підказкам козацтво отримало кілька важливих перемог.

– Не вір йому, батьку...

– Чому? Бо злишся на Локі через дівчину? Сину, ми ж ніби домовились, що ти подорослішав!

– Подорослішав! – твердо сказав Соловій. – Тому... не через дівчину, просто... я його бачу... Неширий він!

– Твоє бачення не доказ! Маєш вагомні докази – кажи!

– Пласконосий ненавидить пустелю!

– Овва!

– Ненавидить! А як можна допомагати пустельникам і ненавидіти пустелю!?

З суперником Соловій зустрівся за кілька днів біля арсеналу, де разом з іншими козаками своєї сотні отримував набої – час було повертатися на позиції. Новенький комбез порадника Генерального осавула сяяв строкатими погончиками й шевронами, зібрані акуратними бганками шаровари були дбайливо заправлені в лискучі теплочеревики. В порівнянні з вбранням Локі комбез гетьманського сина не відрізнявся від латаних шароварів та засмальцьованих блуз багатьох інших козаків. Соловій уже знав, що бійці Межиріча не без кмітливості Волі відбили напад щуроголовців, знав, імовірно, й Локі.

Як добрі знайомі, майже приятелі, вони відійшли вбік, хоча Соловій не мав жодного бажання до розмови.

– О, а де ж твій "Конфуцій"? – здивувався Локі, розглядаючи вуха приятеля. – Гадав, позичиш – пересипатися двома-трьома словами з дівчиною!

– Простому козаку не належиться...

– Гетьманчук – і простий?

– Як бачиш. Не всім же в порадниках ходити! – Соловій окинув пістряве вбрання Локі іронічним поглядом.

– Не вірю, що не береш у батька сережку та не гомониш з Волею!

– Буває – зловживаю іноді...

– А я не зловживаю! – незворушність Соловія починала дратувати Локі. – Пораднику гаспидського "Конфуція" не довіряють, а однаково дівчина думає про мене,

а не про тебе!

- Знаєш, зараз я думаю не про дівчину, а про перемогу!

- А я про все думаю! Думаю про перемогу - дістаю перемогу! Думаю про Волю - дістаю Волю! Поки дехто сохне та журиться, Локі вигонить із квартири хазяйку, бере жадану дівчину в свої руки й робить із нею, що хоче!

- Певно, не все в тебе так славно - он як дратуєшся!

- Нічого! Подратуюсь - заспокоюсь, а Воля однаково залишиться моєю, запам'ятай, гетьманський сину!

- Відступи - мені час іти...

Що дужче злостився Локі, то спокійнішим робився Соловій. Аж сам собі з того дивувався...

5

Крепс

Марно казати, що за подіями довкола Нової Січі пильнувала, затамувавши подих, уся Курява. Хутори, які на захист козацької столиці відрядили власні сотні та курені, чекали вістки від своїх, раділи звितягам земляків і голосили за полеглими. Хазяйновиті Батьки, що не квапились на підмогу пустельному війську (були й такі), тривожно очікували незабарної Сальви, ламаючи голови, як то воно буде цього сезону з товаром: чи зможуть вигідно випасти та прибутково збути табуни овець і хаптагаїв?

Не менше за хазяйновитих Батьків ламав свою коротко стрижену макітру й господар Українського Лас-Вегаса. Зовні Крепс, як і раніше, гордовито й самовпевнено походжав розцяцькованим наметом казино, підбадьорював нерішучих, заохочував азартних та милостиво погоджувався за безцінок прийняти в рахунок позички наявний або лише запланований на літо табунець верблюдів від тих, кого Фортуна цього разу неприємно обминула. Служники, як і раніше, догідливо вклонялися сонцесяйному Абу ібн Вегасу Крепсу Першому, а Лагідка, Ягідка, Знахідка й Загадка, як і раніше, навперейми кидались виконувати будь-яку, навіть украй непристойну забаганку повелителя. Мікрочіп розважав Гравця фантастичними планами розбудови на місці хутора міста майбутнього, але Крепс добре розумів, що на самопливі його авантюрне підприємство довго не протримається. В пустелі розгорялася війна, і хоч табуни власника казино більшали, але готівкові прибутки хлянули, до того ж зовсім невідомо було чиє врешті-решт опиниться згори і завбачливий Абу ібн Вегас Крепс Перший мусив підстелити соломки і там, і там.

Звісно, симпатії авантюриста очевидно й категорично схилилися на бік волелюбних пустельників, але остаточно посилати під три чорти Називного було б зарано. Далекий і загадковий шанувальник сутіні давно вимагав від розвідача розшукати й зійтися із Генеральним канцлером Нового козацького війська Енеєм. Крепс не квапився, посилаючись на втаємниченість місця козацької столиці, нині ж це місце зразу стало відоме всім, отож гравець вирішив, що саме час улаштувати собі в Куряві вигідне мисливство, мета якого - одним пострілом уполювати якомога більше зайців.

Крепсові дуже кортіло обставити подорож до Нової Січі з пишнотою, гідною сутого

пустельного шейха: на верблюдах, із численним почтом, під розкішними паланкінами та віялами, з персональним шатром, добірними наїдками, напоями та щедрими подарунками в обозі. Але війна – не місце для розкошів, а зима – не кращий час для розманіжених подорожей Курявою, тож, зітхнувши, власник казино наказав вірному Флешці підготувати для поїздки кілька сявчі. Зрештою, валка з трьох повозів та одного ґончі – особистих, прикрашених чарівними наложницями, покоїв Абу ібн Вегаса Крепса Першого, теж виглядала цілком статечно, вісті з фронтів посвідчували наявність такого-сякого затишшя і Крепс наказав вирушати.

Попри всю верблюдячо-караванну полуду гравець продовжував боятися пустелі й готовий був заприсягнути, що Курява про це знає. Щойно валка залишила Діжу, безкінечний зимовий вітер нагнав низьких, подертих на клоччя хмар, із яких на чорну порохню посипалась дрібна мрячка. Скоро величезні, пристосовані до інших умов колеса сявчі почали намотувати на себе липке багно, від чого повози, а слідом за ними й громіздкий ґончі, втрачали хід і раз по раз зупинялися. Служники, вартівники й інша челядь, лаючись, мусили злазити в те ж таки багно та зішкрібати чорну глину з протекторів коліс хто чим міг. Крепс дратувався, Лагідка, Ягідка, Знахідка й Загадка тривожно визирали з вікон ґончі, певно боячись, чи не примусить повелитель зішкрібати багно з коліс і їх, та ще, борони Боже – своїми довгими щеними нігтиками! Фірмани як могли обминали масткі намети пилюги, спрямовуючи повози глянсуватими щибенистими пролисами, але таке виходило не завжди.

Крепс розраховував доїхати до Нової Січі за день, та через бісову мрячку довелося заночувати в Куряві. Сторожової козацької застави виморена й вимашчена багнюкою валка Гравця дісталася лише наступного дня. Отаман довго не міг уторопати, хто такий Крепс і чого йому треба, козаки зачудовано роздивлялися строкату халамиду авантюриста, коли ж за вікнами ґончі вгледіли чотири немовби різьблені голівки наложниць із величезними накладними віями – то й зовсім утратили дар мови. Зрештою, аргумент, що загадковий шейх збирається викласти на справедливую боротьбу пустельників солідну пожертву, подіяв і Крепсів караван пропустили.

Після кількогодинного чекання посеред потворних куп цегли й бетонних уламків, де прибульці з острахом прислухалися до віддалених залпів і вибухів, Крепса, Флешку та чотирьох красунь (на присутності останніх особливо на поліг "шейх") запросили пройти вглиб руїн. Вузькими, схованими під масивною навкісною балкою сходами гості спустилися під землю і, пройшовши захаращеним сміттям та пластиковими коробками коридором опинилися в ощадливо освітленій кімнаті, головною прикрасою якої були все ті ж складені в штабелі пластикові коробки. Збоку за столиком сиділи двоє чоловіків у характерному козацькому вбранні: довголиций, середнього віку з гачкуватим носом та молодший за нього – смагловидий, із меткими чорними очима.

– Мої симпатії, чоловіче! – сказав гачконосий. – Я – Генеральний канцлер Еней, це, – кивнув на смагловидого, – мій побратим Батько Чуй. А ти ж хто будеш, із яких країв?

Спорудивши щиру посмішку, Крепс не квапився прибирати її з обличчя, аби господарі встигли розгледіти в роті прибульця й гідно оцінити коштовний витвір

мандрівного зубороба – золотий зуб із майстерно вкрапленою в нього діамантовою картковою пікою.

– Мої симпатії, ваші високопревосходительства! – вклонився Гравець. – Дозвольте відрекомендуватися: Крепс! Я слуга її величності Гри та скромний власник невеличкого ігорного дому на півдні нашої неозорі Куряви – в гостинному господарстві Батька Чіпа – Діжі. Але я не вимовлю більше ні слова, поки не покладу до ніг шановних провідників нікчемний подарунок! – Крепс урочисто повів долонею, вишколені Лагідка, Ягідка, Знахідка й Загадка підступили до козаків і, виконавши манірний уклін, справді поставили на підлогу та акуратно повідчиняли чотири невеличкі різьблені скриньки. Пересміхнувшись, Еней і Чіп зазирали – в кожній зі скриньок на вишневому атласі лежав покритий чорною емаллю, обрамлений золотом та оздоблений рубіновими росинками тризуб-орел – символ Нового козацького війська.

– Нагрудний знак! – умисно збайдужіло прокоментував Крепс. – Вмонтовано глоб, актив, далекомір, інфрачервону камеру, розпізнавач "свій-чужий", ну й ще купу всіляких китайських витребеньок... Ексклюзивне замовлення! Кодове слово додається.

– Добряче пристарався! – хмикнув Генеральний канцлер. – Та до справи. Гадаю, ти приїхав не лише задля оцих-от забавок!

Повертаючись із Нової Січі на Діжу, Крепс дозволив собі сповна насолоджуватися власним таланом, спритністю й прозорливістю, навіть повелів дівчаткам скласти з приводу останніх подій та якнайскоріше донести до сонцесяйних вух повелителя величальну оду. Ще б пак: вручивши козацькій старшині окрім приватних подарунків солідну паку юанів "на продовження священної боротьби", Гравець отримав навзаєм запевнення в усілякій прихильності, сприянні та розумінні, вважай – охоронну грамоту, а це в умовах війни неабищо! До того ж і Генеральний канцлер Еней, і Батько Чуй, який виявився Генеральним осавулом, погодилися з необхідністю допомогти люб'язному меценатові в перетворенні його численних, а по Сальві фактично – незліченних табунів хаптагаїв на дзвінку монету, зрозуміло – з вигідним відрахуванням на все ту ж таки "священну боротьбу" з щуроголовцями. Ну як не потішишся! Залишалося озватися до Називного й вірнопіддано доповісти, що стосунки з Енеєм налагоджено, а вправний і невловимий розвідач Крепс як завжди готовий до виконання нових відповідальних завдань центру!

Вони

– Чому ваше доблесне воїнство стоїть!?

М'ясиста шия першої особи держави бралася брунатними плямами, при цьому здавалося, що кров для них якимось незбагненим робом постачається безпосередньо з обличчя міністра оборони – те стрімко полотноло.

– Не встигаємо підвозити пальне! Воно фактично... закінчилося... – виправдовувався збілілий міністр. – До того ж, закінчуються набої і, перепрошую, провіант. До того ж обмундирування особового складу зовсім не придатне...

– Як готувалися? Як допустили?

Громи й блискавки, які метав Президент, органічно доповнювали картину

похмурого зимового дня за вікнами Рибальського будиночка. Атмосферу термінової наради не зігрівало навіть заспокійливе потріскування дров у каміні.

- Пане Президенте! - продовжував виправдовуватись міністр. - На останньому РДБО я доповідав про наявні труднощі та неготовність військ до зимової кампанії. Відтоді мало що...

- А хто переконував, що їхню "січ" наші вояки закидають шапками? Хто запевняв, що на тиждень бойових дій забезпечення вистачить?

- Не шапками - каптурами! - реготнув прем'єр.

- Я виконував ваше доручення стосовно негайного знищення виявленого кубла тероризму! - вигукнув доповідач.

- І як, знищив?

- Слід зізнатися, що ми виявились не готовими... До того ж, розвідка не виявила... А не володіючи достатніми розвідданими...

Зачувши слово "розвідка", почав бліднути й начальник ГРУ. Скориставшись розгубленістю міністра, підняв руку Щасний:

- Дозвольте?

- Кажи! - махнув рукою Президент.

- Осмілюсь нагадати, - Неон Вакулович надав голосу граничній лагідності, - що я категорично заперечував проти непідготовленого наступу на терористичну базу. Без продуманої стратегії, без тилу, без глибокої розвідки...

- Та знаємо-знаємо! Погарячкували - намололи... наламали дров! - насуплено буркнула перша особа. - Твої пропозиції?

Всі учасники наради пам'ятали, що ініціатором поспішного виступу був саме Президент, але, зрозуміло, ніхто не важився сказати про це вголос.

- Перше: відвід військ, - почав голова КБУ, - утримання величезних пустельних територій нічого нам не дає, зате спустошує й так далекий від оптимального оборонний бюджет. Друге: негайний пошук додаткових джерел фінансування і зміцнення армії та, власне, початок такого зміцнення. Третє: розробка плану весняного наступу на пустельно-терористичні угруповання. Саме весняного: цієї пори самосели повилазять із нір і розбредуться по хуторах - випасати своїх верблюдів, та й погодні умови для наступу будуть сприятливими.

- Тверезо! - погодився лідер нації. Кров з його шиї почала переміщуватися в зворотному напрямку, себто на обличчя міністра оборони. - А як там стосовно пошуку додаткових джерел? - звернувся господар будиночка до міністра фінансів. Той схопився і розпочав натхненно:

- Міжнародні фінансові організації кредитів нам, зрозуміло, не дадуть, оскільки ми ще не виплатили попередні. Союзний Кризовий фонд формально не відмовить, але переконаний - це будуть смішні гроші! Отож мусимо покласти на власні сили, і тут я б запропонував скористатися позитивним досвідом фінансування Великої евакуації!

- Гм, ти б іще проголошення незалежності згадав! - звів густі брови Президент. - Тоді повирізали мільйони тонн металу, а зараз що?

- Мости! - урочисто проказав Міністр.

- Які мости?

- Київські! Однаково Дніпро з Прип'яттю пересохли - брати-білоруси висьорбують із них останні краплі, міленьку Десну висьорбують самі українці, тож нам ніщо не заважає спрямувати цей вельми ліквідний ресурс на зміцнення обороноздатності!

- Гм, тверезо! - підтримав міністра глава держави, присутні згідливо закивали головами. - Оце я називаю кривотив... цей... креатив - учіться! Але ж, поки ми їх повирізаємо...

- Під якісний метал отримаємо кредит без затримки!

- Разом і Маму-Батьківщину, чи як там її, демонтуйте, бо ще дочекаємося, поки впаде... Добре, працюємо! А ти, - власник кошлатих брів звернув свій погляд на Неона Вакуловича, - активно долучайся до планування весняної кампанії!

- На жаль, я не можу цього зробити! - сухо відповів Щасний.

- Чому?

- Голову КБУ не введено до Оперативного штабу!

- То введіть кінець кінцем, у чому справа?! - гримнув Президент у бік міністра оборони. - Зайва голова там не завадить, надто - якщо голова кебетна!

- Зробимо негайно! - запевнив міністр.

Розходилися з наради по одному, по двоє. Міністр оборони збуджено перешіптувався з начальником ГРУ:

- Схоже, наш молодий та перспективний проліз у фаворити!

- Хто стрімко пролазить, той гучно випадає! Непокоїть мене його непорочне, так би мовити, досьє: надто вже воно безгрішне - такого в живих людей не буває!

- Ото й перевір! Досьє - це твої міфанси! А я подбаю, щоб члени штабу не ляпали зайвого на предмет оперативної обстановки. Його допущено до розробки стратегічного плану - нехай і розробляє!

Щасний повертався додому сам. Попри черговий успіх претендента на президентську булаву не полишала тривога і він добре усвідомлював її причину: як до, так і після наради Неон Вакулович не мав відповіді на коротке, але надзвичайно важливе питання: хто здав Січ? На тій екстреній нічній нараді в особистих покоях Президента міністр оборони та його любимець - начальник ГРУ - сяяли, наче новенька зірка на генеральському погоні, але джерела цінних відомостей не видавали:

- Встановлено точні координати так званої "Нової Січі" - осередку пустельно-терористичних угруповань. Злочинці опанували мережу колишнього метрополітену в колишньому місті Дніпропетровську!

- Мусимо знищити це кубло негайно!

- Підготовка операції займе кілька...

- Яка підготовка? Хіба не йдеться про точкове проникнення, до якого ви готові вдень і вночі, про що й рапортували? Чи не готові?

- Так, пане Президенте! Гадаю, ми викуримо тих підземних щурів за тиждень!

Голова КБУ спробував застерегти від непередбачених дій, але охоплений

гарячковим запалом лідер нації нічого не хотів слухати – метляючи полами кошлатого китайського халата, він уже обговорював зі своїм прес-секретарем стилістику переможного звернення до народу.

Якби джерелом інформації було прослухане стороннім вухом донесення Сивого, Неон Вакулович відповідав би вже на неприємні питання і, скоріше за все, робив би це в не дуже приємному місці, адже повідомлення агента він втаїв. Якби координати Січі встановила технічна розвідка, від керівника КБУ таке важко було б приховати – як-не-як, а його підлеглі далеко не вахлаки. А от якщо це зробив "пустельний пес", невідомий Щасному, можливо й позаштатний, розвідач контори-конкурента... Зрештою, відправив же сам Неон Вакулович у пустелю позаштатного Крепса...

Локі

В розпал боїв Батько Чуй поставив Локі на чолі своєї особистої сотні. Колишній хаптагер вправно тримав оборону на західних околицях руїн, десятеро його козаків полягло в лютому побоїщі біля другої бази, а сам сотник отримав декілька дріб'язкових поранень відламками. Коли ж запеклі сутички стихли, Генеральний осавул повернув Локі до своєї команди, оскільки часто потребував думки на диво розважливого і вже авторитетного порадника.

Про те, що Воля на Січі, Локі дізнався випадково – почув, як козаки захоплювались героїчною дівчиною-фельдшеркою, котра привезла в підземний лазарет поранених бійців з Дебаркадера. Кинувся шукати зеленооку русявку в підземеллях і незабаром знайшов її в оточенні бувалих січових козарлюг – пороззявлявши роти, ті слухали розповідь дівчини про сутичку на лимані.

– Бомботримач ми змайстрували з кухонного маніпулятора! – захоплено розказувала Воля. – Там і додавати нічого не знадобилося, лише перепрограмували панель завдань. Щуроголовці так і не доперли, що гранати падають на їхні голови з неба – як після першого, так і після другого влучання шалено кришили довколишню пустелю вогнем, а тоді згребли свої жалюгідні рештки й забралися геть!

Козарлюги смачно гекали, хакали й схвально кивали головами, кожную з яких прикрашав розкішний доглянутий оселедець. Побачивши Локі, дівчина урвала бесіду:

– Ну бувайте, хлопці – мені ще перед Батьком Енеєм звітувати!

Попри сутінь, у якій ховався віддалений кут платформи, де вони залишилися вдвох, Локі добре розгледів очі дівчини – в них одночасно були і радість, і докір.

– Нехай, кохана! Ти тут, а я лише випадково взнав...

– Симпат... – вона неохоче дозволила себе пригорнути й не дозволила поцілувати.

– Ти надовго?

– Ні, лише передам поранених...

– А якби ми розминулися?

– Не розминулися б, ти ж у нас такий всевладний!

– Це ми про що?

– Про тебе. Адже тобі варто лише захотіти – й отримуєш усе! Боже, невже те, що відбулося з нами в квартирі Лаврівни, було нещирим, невже ти просто заманив туди

наївну дівчину, напоїв рисовим вином, вигнав хазяйку... Хто ти, Локі?

- А-а-а, це наш соловейко тобі наспівав! На побачення з гетьманчуком у Волі часу вистачило!

- Ми зустрілися випадково! А про Київ ти не хочеш...

- По-чоловічому ж він учинив - нічого сказати! - Локі гірко зітхнув. - Та похизуватися просто хотів, дурбас, дошкулити хотів! Вибач! Ревную я тебе до нього, розумієш? До всіх ревную, розумієш? До щему, до крику, до сказу ревную! Бо люблю, невже це тобі невтямки? Ти день і ніч у оточенні чоловіків, ти відмовляєш мені в гаспидській ласці - що мені думати? А Київ... Ми ж обоє були там під арештом, хіба забула? Під дверима тієї квартири стояв вояк - забула? А здається, що забула... Ти дуже змінилася, Воле...

- Мене змінила війна. І змінює. Давай дочекаємося кінця цього божевілля...

- Я пришвидшую його кінець, як можу.

- Віриш, зараз мені не вистачає сил на любов...

- Я найбільший миротворець у Всесвіті!

А назавтра він побачив, як Воля розмовляла з Солов'єм. Локі стис кулаки. Доеднавшись до гурту новоприбулих козаків з Гобі, він пройшов повз розмовників - дівчина й гетьманчук згадували свої хутори...

Уночі Локі приснилася Феля: коструbate дівча з тоненькими, наче сірники, ніжками дивилося на брата з докором:

- Дай хоч на цигарку, дурбасе! Я тебе доглядала, я тобі гузно підтирала, знаєш, яким ти був серуном! Вогнемет, що й казати!

- Я не Вогнемет - я Локі! - гаряче заперечив Локі. - А ти пресувала мене коли старичків не було вдома, і навіть коли вони були вдома...

- Хоч би згадав коли... Цигарку пошкодував, жлоб...

Локі прокинувся й заплакав.

6

Соловій

Наближення Сальви Соловій відчував на запах - це перші, ще не гарячі, але вже й не зимові вітри доносили з півдня леткі настої весняних трав. У Куряві вони вражали витонченістю, між руїнами ж бойовиськами змішувались із запахами війни й витали над чорно-рудими купами давнього міста, мов повів привидів його колишніх житців. Дослухаючись до цих повівів, козаки чухали голені макітри, накручували пальцями довгі оселедці й просилися в отаманів, аби ті відпустили їх додому - на хутори, де після вичісування та стрижки час вигонити на пашу товар, заготовляти трави, обробляти теплиці, та хіба мало в пустельника клопоту навесні, коли тієї весни не більше трьох тижнів?!

Деяких відпускали, бо не встоїть фронт без тилу, а багатьох і залишали, адже попри загальне затишшя спалахували то в одному, то в іншому місці по цей бік Зеленого щита криваві сутички, і порох слід було тримати сухим, і про бойовий вишкіл не забувати. Не полишить уряд намагань упокорити волелюбних пустельників, але не скоряться після

стількох втрат і козаки. Навесні, мовби підживлена Сальвою Курява, війна отримає нове життя, щоби на відміну від природи, принести багатьом нову смерть – у цьому ніхто не мав сумнівів.

Після того, як щуроголовці відступили від Січі, більшість куренів тримали оборону на розкиданих вздовж усієї умовної лінії фронту паланках, повертаючись на підземну базу лише для відпочинку, лікування, або за новим стрільвом. На далекій східній паланці пильнував службу й курінь Полуденка. Навідуючись час від часу до батькової штаб-квартири, Соловій відмивався, відсипався, від'їдався маминими кулешами та вислуховував новини від самого Наказного гетьмана.

Наприкінці зимових боїв за Січ пристрій, що глушив радіозв'язок, вийшов з ладу і Соловій спілкувався з Волею через глоб як на паланці, так і "вдома". Розмовляли часто, гетьманчук ділився новинами з козацької цитаделі, переважно побутовими, які не становили бодай якоїсь таємниці, дівчина з захватом розказувала про буяння весни на лимані – такого в пустелю не приносила навіть Сальва. Про особисте майже не говорили, старанно обминаючи ніби заборонені за обопільною ухвалою теми, хоча ніякої обопільної ухвали, зрозуміло, не було. Але дивно, розмови ні про що приносили Соловієві таку незміренну насолоду, що хлопець аж млів. Не потрібно було витискати з себе важкі словесні побудови про почуття, про вірність і зраду, незначущими й нікчемними видавалися йому тепер докори, звинувачення й виправдання. Вони обоє були живі, обоє докладали зусиль для перемоги й приязно ставились одне до одного. Вони не були коханцями, але були спільниками.

Гостюючи на Січі, Соловій зовсім не прагнув зустрічатися з Локі, хоча іноді вони таки зустрічалися, сухо вітаючись та обмінюючись однією-двома незначущими фразами. Звиклих до безкраїх обширів пустельників усе важче було втримати під землею, вони, наче парості в Сальві, пнулися до сонця; того дня, допомігши козакам перенести в зручніше місце лазарет Світлої, вибрався на поверхню й Соловій. Повів Сальви відчувався особливо гостро й хлопець вирішив піднятися вище – чи не побачить, як наближається з півдня зелена трав'яна хвиля. Вже здираючись крутим схилом складеної з шматків панелей, цегли та бетонних надобнів піраміди, гетьманчук упізнав гору – саме на ній зустрівся він колись поглядом з Волею, саме з цього погляду остаточно усвідомив, що дівчина кохає не його. І цієї миті хлопець побачив Локі.

Порадник Генерального осавула був без каптура і Соловій його одразу пізнав. Порятований колись гетьманчуком суперник сидів на схилі цієї ж піраміди, прихилившись до каменя й дивлячись удалечінь. Соловія пласконосий не бачив, але коли Локі трохи повернув голову, гетьманчуку здалося, що той розмовляє. Хоча поруч нікого не було. Обережно, пригинаючись і дивлячись куди стає, Соловій почав спускатися.

– Здалося? Тобто ти не певен? А може хлопець складає вірші – он весна надворі! – схоже, гетьман перебував у гарному настрої.

– Які вірші, батьку? Нехай лічці покопирсаються в його вушних раковинах – напевно видовбають мікроглоб! Локі – вивідач, і я майже переконаний, що застав пласконосого

коли він передавав повідомлення!

- Видовбають, покопирсаються... Війна робить тебе жорстоким, сину...

- Ні - пильним, і саме цього, до речі, ти від мене вимагав!

- Наскільки я в курсі — Локи відбив у тебе дівчину. Неприємна обставина, але звинувачувати його за це в злочинстві...

- До чого тут дівчина! - вибухнув Соловій. - До чого тут особисте! Зараз я прийшов до тебе не як до батька, а як до Наказного гетьмана й доповідаю про підозрілу поведінку одного з нас!

- Якщо так, то йди з цією доповіддю до Генерального осавула Чужа, це його царина!

Чужа розчарував гетьманчука остаточно. Розповідь Соловія Генеральний осавул вислухав байдуже, хлопцеві навіть здавалося, що в його чорних вусах ховалася іронічна усмішка.

- Добре, ходи собі, парубче. Батько Чужа перевірить твого "пустельного пса"! Але у вухах дорадника копірситися не будемо. Останнє покоління органічних мікроглобів не те що лічець - сканер не виявить!

Вони

Кабінет начальника ГРУ мав унікальний захист від прослуховування, тому наперекір субординації міністр оборони не запросив підлеглого до себе, а навідався до нього сам.

- Отримали цікаві матеріали по нашому, так би мовити, фавориту! - ще біля дверей потішив шефа головний військовий розвідник.

- Сподіваюсь, це буде гарне закінчення дня. Доповідай!

- В робочому розпорядку цікавої нам особи нічого особливого не знайшли, але коли ми вирішили дослідити її дозвілля, дещо вплигло. Ніби ніякої крамоли немає в тому, що знаний шанувальник шахів та інших застільних...

- Настільних! - поправив підлеглого керівник.

- А, так - настільних ігор відвідав турнір з го, який китайське посольство проводило саме того дня в одному з московських готелів. Ну, використав, так би мовити, частину службового відрядження в особистих цілях, той іще гріх! Але, дякуючи колегам з білокам'яної, ми отримали записи з камер відеоспостереження, встановлених у холі, де проводився турнір.

- І? - заінтригувався Міністр.

- І завдяки їм виявили, що під час змагань об'єкт мав доволі тривалу зустріч з культурним аташе посольства-організатора Цзи Сяном. Саме по собі - теж ніби не розстрільна стаття, й запису самої зустрічі, на жаль, не існує, бо відбувалася вона в окремому кабінеті, зате існує тридцятисекундний епізод перед дверима ресторану, коли об'єкт і аташе прощалися. За рухом губ співрозмовників наші фахівці вичитали ті китайські люб'язності, та між люб'язностями пролунало й кілька доволі цікавих фраз! Ось, - Начальник ГРУ розгорнув перед Міністром актив: - Ми відкинули порожні балачки й вичленили, так би мовити, сухий залишок!

Міністр наблизив аркуш, забубонів:

- "Об'єкт: переконаний, ми ще зустрінемося з вами за інших, більш урочистих обставин! Чи не думав шановний Цзи про місце посла в моїй країні?

Співрозмовник: найдовший шлях починається з першого кроку. Зробимо його, а там буде видно!

Об'єкт: але крок має бути рішучим!"

Керівник оборонного відомства збуджено почухав потилицю:

- Чорт, про що це він, який такий крок?

- Звертаю вашу увагу, що офіційна програма поїздки зустрічі з китайськими дипломатами взагалі не передбачала! - підказав розвідник.

- Грає свою гру, як ми й підозрювали, і це далеко не го! - дійшов висновку міністр. - Не зводити з нього очей ні вдень, ні вночі! Слідкувати за кожним кроком! І копайте, копайте, копайте! Я ще притисну тебе до нігтя, молоде революційне щеня!

- За вашими пересуваннями ведеться стеження! - незворушним голосом доповів референт. - Також зафіксовано спробу зламати код вашого актива.

- Сусіди? - кивнув у бік президентської резиденції Неон Вакулович, маючи на увазі Службу особистої варти Президента.

- Ні - друзі-конкуренти! - так у КБУ прозивали служак з військової розвідки.

"Цього слід було сподіватися, - подумав Щасний. - Хтозна, може це відгомін роботи невідомого мені "пустельного пса", який здав Січ. Неможливо здійснити грандіозний задум і не натоптати. Що ж, відтепер починається змагання з часом: фінішної стрічки першим досягну або я, або вони!"

- Хм, либонь дається взнаки наша активність в Оперативному штабі! - про істинну причину інтересу друзів-конкурентів до Щасного референтові знати було не слід. - Відірватися зуміємо - в мене передбачається зустріч із агентами, а ГРУшники он які ласі до чужих таємниць?

- Не в тім'я биті - відірвемося! - поблажливо усміхнувся помічник. Втерти носа колегам було для ревного службіста справою честі.

Далі відкладати зустріч справді було ніяк, хоча зустріч передбачалася зовсім не з агентами. Складалося так, що всі зацікавлені в бажаному розвитку подій сторони потребували гарантій. Після перемоги козаків Щасний хотів гарантовано отримати посаду Президента. Пустельник, себто Генеральний канцлер Еней прагнув політичного визнання козацького руху, його міжнародної підтримки й гарантій подальших поставок стрілива. Культурний аташе в московському посольстві Цзи Сян, котрий уже тиждень як нелегально перебував на одному з київських дарунів нібито як торгівельний агент, вимагав гарантій оплати за те ж таки стріливо. З останнім буде найскладніше, - передбачав претендент на президентські регалії, але раніше або пізніше карти таки довелося б викласти на стіл.

Навідавшись до київського управління, Неон Вакулович влаштував гучний рознос тамтешнім конторським сидням, зажадав негайної активізації роботи по виявленню вивідачів пустельників, якими буцімто наповнена столиця, увечері ж сів за кермо приватного с'язчі й під полегшене зітхання підлеглих залишив установу. Спеціальна

група вправно обрізала шефу ГРУшній "хвіст" і про місцеперебування Щасного з цієї миті не знала жодна жива душа. А він підхопив на даруні знудьгованого китаєця й кинув повоз у прохолоду весняної ночі. За півгодини сьвчї вже заїжджав на темне занедбане подвір'я в занедбаному сільці Проців, що на лівому березі висохлого річища Дніпра.

Еней був уже тут – вийшов з хати довготелесий, костистий, довгі вуса та оселедець ніби квапилися всотати в себе щедре місячне срібло. Привіталися.

– В хаті нікого нема. Околицю вартують мої хлопці, тож можемо починати балачку, – взяв на себе обов'язки господаря козак. Вітаючись, Еней не виймав лівицю з кишені, Голова КБУ був переконаний, що канцлер стискає нею якщо й не гранату, то руків'я пістолета напевно.

Зайшли, сіли за грубий стіл, світла ніхто не шукав – силуети трьох добре увиразнював і місяць.

Не відкладаючи в довгу шухляду, першим свою претензію заявив Щасний. Еней на Сізіфове тяжіння до президентської булави відреагував мляво – зараз головне перемогти, та, власне, ніхто з козаків на крісло найвищого посадовця держави особливо не претендує; Цзи Сяна така дрібниця взагалі не цікавила.

Цікавило представника Великого друга інше:

– Китай вітатиме перемогу антиурядових сил в Україні і має намір надалі допомагати Новому козацькому війську стріливом. Натомість моя країна хотіла б отримати рішуче підтвердження обіцяної їй раніше винагороди за згадану допомогу.

– Винагороди? – здивувався Генеральний канцлер. – Я гадав, стрільно ми одержуємо безоплатно – в рахунок майбутнього співробітництва!

– Шановний кандидат у Президенти, – китаєць делікатно хитнув головою в бік Щасного, – гарантував, що винагородою за постачання стріливи буде передана моїй країні в довічну власність "ша мо" – пустеля! Йдеться про всі українські території південніше так званого Зеленого щита!

– Що? Ти? Ти їм це обіцяв? – Еней схопився на ноги. Здавалося, він зараз же задушить Неона Вакуловича своїми маслакуватими руками. – Хто дав тобі право роздавати українські землі?!

Якби в кімнаті горіло світло, присутні помітили б, як Щасний зблід.

– Це не землі – це пустеля. Невже ви справді вважали, що стрільно можна отримувати безкоштовно?

– Такою ціною воно нам не потрібне! – гримів козак.

Очевидно, тепер настала черга бліднути китайцеві.

– Чи правильно я зрозумів, що шановний Генеральний канцлер відмовляє нам у згаданих вище гарантіях?

– Я вам ніяких гарантій не давав!

– Хао де! В такому разі моя країна буде змушена негайно припинити поставки!

– Обійдемося тим, що є! – огризнувся Еней. Втім, він таки сів і продовжив задумливо: – Знаєте, українська пустеля по особливому люта, бо вітер гонить нею не

зернистий пісок, а дрібнюсінький чорний пил – залишки колишнього чорнозему. Це прах землі, а прах не порох – його не продають! Ми не можемо віддати вам нашу Куряву, але можемо запропонувати дещо цікавіше – Сибір! Одним із перших декретів нового українського уряду буде декларація про визнання територій за Уральським хребтом китайськими – пристараетесь неозорих родючих земель і отримаєте надійного союзника в Європі!

– Легко віддавати чужу територію...

– Впродовж багатьох століть наш спільний сусід прагнув розпоряджатися українською територією, аж поки не всох, вичерпавши нафтові й газові родовища! Тож маємо однаковий інтерес – ослабити північного ведмеда, щоби не пхав носа до чужого проса! Хіба не в цьому полягає мистецтво політики?

– Мушу проконсультуватися! – сказав Цзи Сян, дістав глоб і вийшов з хати.

Щасному сподобалась ідея замість Куряви розрахуватися з китайцями Сибіром, але зовсім не подобалась відмова Енея від поставок стрілива. Доповіді Крепса, зокрема його звіт про поїздку на Нову Січ, свідчили, що козацтво міцно стало на ноги. Втім, окрім донесень розвідача-аматора Неон Вакулович мав і сухі повідомлення від агента-професіонала Буланого, які свідчили, що в сенсі озброєння козацтво ще не настільки зміцніло, щоб сподіватися на перемогу в лобовій війні з урядом. Щасний спробував було м'яко переконати в цьому Енея, та Генеральний канцлер проявляв лише невблаганність: ані верблюжої стопи рідної пустелі нікому не віддамо, інакше – навіщо взагалі було починати всю цю катавасію!

Повернувся китаєць:

– В разі появи згаданої декларації Китай подбає, щоб незалежність і територіальна цілісність України були збережені та захищені. Але ви відмовляєте моїй країні в праві на українську пустелю, тому ми змушені будемо припинити військову підтримку вашого руху, а за поставки, зроблені раніше Україні, буде виставлено рахунок!

– Оформимо його як державний борг! – відмахнувся Еней.

– З невизнаних збройних загонів маєте перетворитися на законну українську владу самотужки!

– Впораємося! – грюкнув кулаком об стіл Генеральний канцлер.

Голова КБУ потайки зітхнув.

Локі

У підземеллі "покої" Генерального осавула складалися з двох невеличких кімнаток через коридор від резиденції Наказного гетьмана. Батько Чуй і Локі сиділи один навпроти одного, порадник частував провідника козацької спецслужби пашистим чаєм – у Куряві саме буяла Сальва й Локі привіз на гостинець шефові духмяного зілля.

– Готується Рада старшини, – почав господар помешкання. – Маю сказати розумне слово. Нині всі хилимося до думки, що зі збігом Сальви щуроголовці посунуть у наступ, як гадаєш, парубче?

– Посунуть! – погодився Локі.

– І що, готуватися до оборони?

- Ні - випередити гаспидів і рушити в виступ самим!

- Потуги ще недостатньо...

- Це, наступаючи широкою лавою, а можна ж згромадити всі полки в єдиний таран!

- І куди спрямувати?

- Та на Київ, куди ж у дідька, ще? Їхні війська так само розосереджені по фронту, як і наші! Тут головне - тихцем зібратися в один кулак і... На мою хаптагерську тямую є сенс посунути на Київ річищем висохлого Дніпра! - розпалювалась уява Локі. - Так ми довше залишатимемось непоміченими й поки товстопузі тварюки чухатимуться на Шацьких озерах, опануємо столицю! Міністерства, банки... що там іще захоплюють у таких випадках? А далі хай уже пересипає баяндрасами дипломатія: звернення до міжнародного співтовариства, вимога до щуроголовців скласти стрільню... Складуть триклятуші, куди подінуться - бо ж зробляться вже не "щуроголовими", а безголовими, себто обезголовленими!

- Є сенс, є сенс... - задумливо сьорбав запашний напій Батько Чуй.

За два дні Генеральний осавул дружельбно плеснув Локі по широкому плечі:

- А твій план схвалено, парубче. Ростеш! Тільки рости потай, бо це відомості граничного рівня нерозголошення, вже й сам не радий, що бовкнув!

- Я нікому не скажу! - реготнув Локі.

Зі звіту агента Буланого

Курінний Хвей набрав сотню бійців, між яких опинився і я. Чулися розмови, що підрозділ має виконати відповідальну й украй таємну роботу - попри невдоволення козакам наказано здати глоби та інші засоби зв'язку. Два качі було завантажено технічним обладнанням і темного часу доби сотня вирушила в пустелю через паланку на захід від Січі. Лише на ранковому привалі курінний повідомив, що ми прямуємо на його рідний, знищений іще на початку бойових дій, хутір Немирівський. На хуторі мусимо відновити установку катриформінгу й почати виробляти водень. Спроба вивідати в Хвея кінцеву мету операції успіху не мала, можливо курінний цієї мети просто не знає. Про дальші події доповідатиму.

7

Воля

Сальва збігла. Саме так говорили хutoryяни про закінчення скороминущої пустельної весни, хоча правильніше було б сказати зотліла - вигоріла під немилосердним березневим сонцем, додавши Куряві зайву дрібку чорно-сірого в цих південних краях пороку. На півночі вона ще добігала хижими пустельними язиками подекуди аж до Острога, Коростишева й Конотопа, а на Бузькому лимані вже володарювали суша і спека.

Поставки стріливи несподівано припинились. Межиріч розв'язав було з цього приводу язика: чи не складатися залозі Дебаркадера в качі та не сунути на підмогу братам ближче до лінії фронту, на що отримав з Січі відповідь коротку й вичерпну: сидіти, чекати настанови й не смітити в ефірі!

Такою невеселою, на його погляд, перспективою осавул поділився й з Волею.

Користуючись затишшям, дівчина взялася за наведення ладу в документації по стріливу та в фельдшерській, підбила козаків на генеральне прибирання й ремонт кількох будівель паланки, на яких іще знати було сліди від зимового бою. Попри все залишалася ще купа часу для "наведення ладу", "генерального прибирання", а можливо й "ремонту" в спогадах, думках і почуттях.

"Раніше або пізніше клята війна неодмінно закінчиться! – думала Воля. – І тоді до мене, себто – по мене прийде Локі. Візьме мене за руку й ми підемо. Кудись. Неодмінно далеко. І там, куди він мене поведе, неодмінно буде пречудово. І це правильно. І я піду. Я обіцяла, я присягалася й узагалі... та ніч у Києві... вона ж зобов'язує. Але, Боже, чому ж мені нікуди, ані близько ні далеко, не хочеться йти з Локі!? Так не хочеться, що іноді я навіть боюся, що війна справді закінчиться! Зі мною щось не так. Зі мною в дідька щось не так, і ні з ким порадитись, ну не з осавулом же Межирічем урешті-решт!"

Так, Локі – це ураган і протистояти ураганові несила, але ж ураган швидко минає. А що залишається? Соловій – лагідний дощик, та хіба не дощик відроджує до життя мертву пустелю? Навіть пустелю! Я не втрималась перед натиском урагану, та хіба є в тому моя провина? Ні, провина таки є... Провина? Те, що сталося між вами в занехаяній квартирі Лаврівни ти вже сприймаєш, як провину?"

Локі часто телегукав. Дратувався. Казав, що не тямиться від самотності й від туги за коханою. Казав, що після війни вони поїдуть до далекої прохолодної Швеції й житимуть там у дерев'яному будиночку край лісу на березі тихого озера. Озеро на півночі – це ніби Бузький лиман, але без божевільної спеки й без фламінго.

– Якщо гаянка лише за фламінго – я наловлю їх у лимані й привезу до Швеції цілий курник!

– Ти втомився, – відповідала дівчина.

– Ми всі в гаспида втомились, але скоро війна закінчиться!

Соловій став нагадувати про себе рідше. Повідомляв, що живий (і це для Волі було головне), розважав кумедними випадками з буття на далекій паланці, сумував, що Сальва цьогоріч перекотилася через неспокійну Куряву навдивовижу швидко, ніби гніваючись на людей за війну.

– О, пізнаю Соловія! – всміхалася в слухавку глоба дівчина: – Навіть копаючи шанці, поет пустелі залишатиметься поетом!

– Ні, – раптом твердо заперечив гетьманчук, – війна мене змінила й колишнього меланхолійного Соловія ти вже не зустрінеш!

– Та я бачила, але гадала – то просто втома.

– Життя взагалі втомлює, а надто – життя на війні.

– Ми ще молоді.

Соловій

– Я зробив цікаве відкриття: коли по твоїй позиції прямим наведенням лупить танк щуроголовців, поняття віку зникає. Тут ми всі однакові, бо кожен може загинути щомиті й це зовсім не залежить від кількості прожитих літ.

Воля озвалася лише по паузі:

- Я не хочу, щоб ти загинув.

- А я - щоб ти!

В пустелі починався затаєний, помітний лише бувалому оку рух. Якось отаман попередив, що вночі повз них пройде залога сусідньої, вона стояла далі на схід, паланки - аби з сонної голови ніхто не вгатив по своїх. І мав рацію, що попередив - сусіди їхали Курявою без вогнів, утім Соловій, який стояв тієї ночі на варті, засумнівався, що то їхали козаки лише з однієї паланки - занадто довгою видалась гетьманчукові темна валка з качі та інших повозів. Звісно, своїми підозрами хлопець ні з ким ділитися не збирався, побачив зайве - мовчи й не патякай - такими були мудрощі війни для простого козака.

А за кілька днів Полуденок наказав готуватися до переїзду й самим. Ладналися в дорогу потайки, переважно вночі, щоби зайвою метушнею не привертати увагу ворожих супутників. Вночі й вирушили в Куряву, кинувши порожню паланку як була, навіть кілька старих сьвчч (два неходових) залишили пектися під сонцем поміж спорожнілих будівель. Нового місця розташування дісталися наступного дня по обіді. В долині неподалік від пасма високих заокруглених горбів, скоріше навіть гір, вже вовтузились, облаштовуючись, козаки з інших, незнайомих бійцям Полуденка, куренів, видно було, що й ці допіру приїхали. Хтось із незнайомців сказав Соловієві, що на тому он горбі була колись могила українського поета Шевченка.

- А зараз? - спитав гетьманчук.

- Зараз нема! Полізли, а там розрита могила!

Соловієві на місці нового таборування не подобалось - занадто гамірно. Вдень розташовані в підніжку круглястих гір курені ськ-так маскувались - козаки ховалися під напнутими, помережаними чорними стрічками, сітями та в нашвидкуруч викопаних норах і бліндажах. Уночі ж Курява оживала: важкі качі підвозили в розташування пальне, провізію й боєприпаси, боти тягли причепи з козацьким скарбом та лафети з артилерією, між важких биндюг снували верткі командирські "сьвччики", між нір і бліндажів бігали, витираючи спітнілі лоби, тиловики. Щоб рухатися з вимкненим світлом, фірмани надягали темнокуляри, лише нікуди було не подітися від пилу, який густою хмарою неохоче здіймався над табором догори.

Гетьманчук дрімав у передранішній прохолоді, коли його нагло розбудив отаман:

- Вставай! Отримав настанову передати тебе в розпорядження Наказного гетьмана! Катай до тата, синку!

- Зустрінемося живими! - кулаком Соловій дружньо торкнувся плеча отамана, скочив за кермо повоза й рвонув у пустелю. А ввечері, на порозі приватних кімнат штаб-квартири, втомленого й закіптюженого козака вже зустрічала мати-Щириця:

- А змарнів! А зчорнів!

- Вважай, то добре - ворог у чорній Куряві не спостереже! Не знаєш, навіщо гетьман викликав?

- Боже, забув! Невже ти забув?

- Що забув?

- Яке сьогодні число, синку?

- От дідько щуроголовий - та ж у батька день народження! - ляснув себе по лобі гетьманчук. А я без подарунка!

- Ти сам - кращий подарунок! - пригорнулася до сина мати. Йди - руки мий та нагодую тебе, а іменини святкуватимуть завтра!

На кінець вечері підійшов Батько. Обнялись, міцно потиснули один одному руки. На привітання зі святом Сміх лише іронічно махнув рукою:

- Народження? То було в іншому житті. На завтра скликаю Раду старшини - після роботи посидимо купно, згадаємо свої хутори. Настають вирішальні дні, куць його зна - чи дорахуємося всіх по війні!

- Щось витає в повітрі... оці переміщення військ...

- Всього казати не можу, та й рада ще остаточно не схвалила. Нам припинили постачання стрілива, а ворог, хай і повільно, та нарощує м'язи, наче той хаптагай на Сальві! Нині все ставимо на кін!

Соловія на Раду старшини, зрозуміло, не запросили, та навіть у особисті покої гетьмана, де хлопець розставляв за святковим столом лави, з оздобленого козацькими прапорами й зразками стрілива кабінету раз по раз долинав гучний гамір та гнівні вигуки пустельних ватагів - відчувалося, що на раді гаряче.

Щириця гукнула сина до передпокою, що слугував гетьману приймальнею:

- Ходи, там до батька приїхав гість, розваж його, поки старшина зайнята.

У приймальній Соловій побачив невисокого вирячкуватого чоловіка в чудернацькій, золотій барви джалабеї з безліччю китиць, бантів і помпонів, але лише коли той заговорив, пізнав у гостеві Крепса - свого давнього знайомця по Сахарі.

- Мої симпатії, ваша світлосте! - манірно вклонився гість. - Дозвольте відрекомендуватися: скромний, але далекоглядний співвласник ігрової столиці вільної української пустелі Абу ібн Вегас Крепс Перший!

- Та кинь! - усміхнувся Соловій. - На хуторі Батька Бедуїна твоє ім'я було значно коротшим!

- Статус, то все статус, ваша світлосте! Втім дозволю собі поскаржитися: мене запрошено на іменини його високопревосходительства Наказного гетьмана Сміха, але до покоїв високоповажного категорично відмовляються пропустити незмінних супроводжувачок Абу ібн Вегаса: Лагідку, Ягідку, Знахідку й Загадку! Запевняю, щойно ви зазирнете в невинні очі-оази цих пустельних фей...

Гравець відверто розважав гетьманчука. Слухаючи химерну патяканину Крепса, Соловій реготав, і не лише подумки, а й у голос. Закінчивши виславляти чесноти чотирьох дивовижних пустельних фей, вирячкуватий заходився хвалитися дорідним нагулом своїх незліченних черід, та от лихо - через війну його стадники ніяк не можуть перегнати товар на Материзну - хаптагаї марно топчуть уздовж лінії фронту порохняву й починають втрачати кондиції. Чи не міг би його світлість Соловій замовити в батечка слівце, аби той посприям, так би мовити, благополучному перепровадженню табунів

через неспокійні місця, адже тверді юані потрібні всім, а далекоглядний співвласник українського Лас-Вегаса ніколи не шкодував грошей на священну боротьбу відродженого з пустельного пороку козацтва? Соловій обіцяв посприяти.

На бенкеті з приводу дня народження Батька Сміха, куди збуджена старшина перемістилася одразу ж після закінчення ради, чудернацький гість вразив присутніх і потішив винуватця урочистостей подарунком – інкрустованою самоцвітами позолоченою гетьманською булавою. Атрибут забезпечувався функціями актива, глоба, скоростріла на десять набоїв, дистанційного електрошокера, зневидимлювача, імпульсного батоба й ще чогось, про що Крепс забув. Крім того під регіт присутніх гість наголосив, що булава мала таємну місткість на двісті грамів зрозуміло якої рідини.

Мати-Щириця постаралась і за святковий стіл не соромно було посадити й десяток гетьманів. Поміж банячків з гарячим кулешем пишалися таці не лише зі страусятиною, а й з перепелиними стегенцями, поміж тарелями з печенею вабили око пишні гори найрізноманітнішої зелені з поливних городів, а знаменита страва господині – пиріжки з фініками розійшлася під схвальні вигуки старшини в перші ж хвилини застілля. Слабенької бай-бай ніхто не пив, оскільки вдосталь було міцної та прозорої, як пустельне небо, самогонки-текіли, а для непевних себе стояли не обридлі пляшки з чайна-колою, а звабливі корячки зготовленого по-українськи кумису.

Попри святковість заходу та викликані Крепсом веселощі Соловій бачив, що напруга ради нікуди не зникла. Щойно з боку генеральних заступників гетьмана, полковників та курінних відлунали обов'язкові славні й віншування, щойно гості щедро пригубили по келиху-другому текіли, в різних кінцях столу загули басовиті голоси. Призначений замість полеглого Бедуїна Генеральним обозним сивий як Бог Декамерон про щось тривожно бубонів з полковником М'янбою, полковники Монгол і Слово та курінний Троєщина нервово перешіптувались, кидаючи в бік Наказного гетьмана хмурі позирки.

– Це самовбивство! – Соловій чув, як полковник Чіп, що сидів поряд, голосно шепотів до курінного на ім'я Кискело. – Самовбивство! Або вони цього не розуміють, або...

Зусилля вирячкуватого було винагороджено й він отримав коротку аудієнцію в Наказного гетьмана – співрозмовники відійшли на кілька хвилин убік, після чого батько підізвав до себе Соловія:

– Шановному гостеві пора. Проведи його, будь ласкавий, нагору!

Прощаючись під чорнильним небом Куряви з "його світлістю", Крепс лиснів від задоволення:

– Наказний гетьман пристав на всі мої пропозиції! Січ допоможе спритному Абу ібн Вегасу збути товар, зрозуміло – не без вигідної частки для себе! Його високопревосходительство лише попросив у рахунок цієї частки провести терміновий платіж та, залагодивши справи на півдні, повертатися на Січ! Дуей! – платіж уже пішов і ваша світлість, та й уся старшина, бачила, як ми з гетьманом вдарили по руках! Ха – пустельний шейх набирає неабиякої ваги!

Повернувшись у штаб-квартиру, Соловій застав кінець гучної розмови, мало не сварки.

- Згромадити всі сили в одному місці, відкрити фронт щуроголовцям, - гримів полковник Монгол, - хто таке вигадав? А якщо ворог викрие місця нашого базування й щільним вогнем виб'є козацькі полки до ноги? А раптом щуроголовці й собі зберуться в кулак та посунуть на Січ?

- Аби гади нас не виявили, маскуємось як можемо, пересуваємось вночі. А на Січ нехай ідуть - поки дійдуть тут уже нікого не буде! - твердо відповів трохи зблідлий батько.

- Як, залишитися без бази? - підтримав Монгола полковник Слово. Демонструючи згоду з його сумнівами, ствердно хитали губами полковник Чіп, курінні Кискело й Троещина.

- На базі залишиться невелика залога з отаманом. Братове! Неможливо перемогти, сидячи в підпіллі. Ми не пустельні собаки - вийдемо на світ і більше під землю нас ніхто не зажене! Годі балакати - більшість ради вирішила й настав час для купних дій! Ризик є, але ще ніхто ніколи не перемагав без ризику! Я - Наказний гетьман нового козацького війська Сміх усвідомлюю та приймаю на себе всю відповідальність за це! І нехай Господь буде на нашому боці!

Батько звівся на ноги й рубав слова - ті аж рикошетили від бетонованих стін підземелля. Старшина й собі попідводилась, хто охоче, деякі - знехотя.

З усіх присутніх лише Генеральний осавул Чуй, здається, не зронив за вечір і слова. Провідник козацької спецслужби сидів, прислухався до розмов та заносив час від часу щось до свого актива. Соловій не втримався, й коли вже розходилися, підступив:

- А де ж це ваш найцінніший порадник, Батьку? Чому Локі не було на святі?

- Очолювана Локі сотня виконує особливе завдання в Куряві, парубче! Будуть іще питання?

- Ні, жодних питань! - зічнено відповів Соловій.

Назавтра молодий козак почав лаштуватися в дорогу - назад, до своїх, та його затримав Батько Сміх:

- Не метушись! Я відкликаю курінь Полуденка на Січ - тут і зійдетесь!

Вони

- Любий, я знову загубила свій глоб, а оскільки мала негайно телегукнути в Хелм до Ельжбети, то телегукнула з твого. Доповідаю, як ти й просив!

- З якого мого? Мій - у кишені!

- Ні, з того, що лежить у шухляді твого столу в кабінеті!

Це був "пустельний" глоб виключно для зв'язку з Генеральним канцлером Енеєм.

- Кохана, тобі не можна губити глоб, ти - дружина голови Комітету Безпеки України!

Молода казкової вроди жінка могла й не доповідати нічого Щасному попри його прохання, і красуні за це нічогісінько б не було, бо перед її молодістю і вродою Неон Вакулович залишався цілковито беззахисним. Претендент на президентство чудово

розумів, що дружина – найслабше місце в його грі, але уявлення не мав, як цю слабину зміцнити. Власне, він не дуже й здивувався пригоді, бо раніше, або пізніше щось мало скоїтися: її глоб могли вкрати (швидше за все так і сталось), вона мимоволі могла занести в дім (може й занесла) "жучка", або в розмовах із подругами бовкнула (може й бовкнула) зайве, випадково почуте в його службовому кабінеті. Але напевно відомо інше – вона телегукнула з "пустельного" глоба до Ельжбети, а Неон Вакулович не мав сумнівів, що беручи його в розробку, друзі-конкуренти не забули підчепити на прослуховування всіх її подруг, а, отже, лінія зв'язку Щасного з Генеральним канцлером засвічена, спеці з ГРУ напевно вже пріють, зламуючи її захист, тож телегукати з триклятого глоба не можна. І це саме тоді, коли телегукнути слід було негайно, і негайно таки сповістити партнерів про смертельну небезпеку, яка нависла над усією їхньою справою, про що голова КБУ щойно дізнався на засіданні Оперативного штабу, звідки оце, власне, й прийшов.

Бачачи як нервово заметався кабінетом чоловік, вона ввімкнула безвідмовний та універсальний жіночий захист:

– Я зробила щось погане? Господи, яка я нетяма, й де я його загубила, той глоб, наче ж лежав у сумочці? Я ще пошукаю в кімнаті, а може лишила в сивчі – я їздила в "Богиня-центр" на сеанс, я казала, що поїду – пам'ятаєш?

З прегарних очей дружини покотилися сльози. Перед цим аргументом Неон Вакулович обеззброювався остаточно.

– Скажи, в тебе будуть неприємності? Це якось завадить твоїй кар'єрі? Боже, я собі цього не прощу!

Він заходився її втішати, незграбно й плутано, переконував, що все владнає, що нічого катастрофічного не сталося, що загублений нею глоб запрограмований на самознищення й ніхто ніяких секретів із нього не добує; далі почав говорити про своє незміренне кохання – це її завжди втішало, про те, що неспокійні часи скоро закінчатся й вони поїдуть у відпустку до прохолодних країв. Врешті, вмовив її випити пігулку й лягти. І саме вчасно, бо щойно дружина пішла до спальні, на столі обізвався локал – простенький тьен для неслужбових розмов з абонентами поза системою.

– Чую!

– Мої симпатії! Це Самсонов – колишній голова комісії при Держкомпустелі, пам'ятаєте? Мене звільнили після того, як... коли мене захопили в полон незаконні самосели...

– Так, так, пам'ятаю! Чого тобі, Самсонов? – тільки Самсонова Щасному сьогодні не вистачало!

– Я не розумію – я все розказав тоді на допитах, усе про той полон, а тепер мене звинувачують мало не в державній зраді! Буцімто я щось утаїв, а я ж нічого не таїв, я двадцять один рік вірою й правдою служив...

– Чекай-чекай, хто тебе звинувачує, в чому?

– Та ж ваші, слідчі чи як їх... Буцімто я втаїв про глоб, той, що мені передали незаконні самосели, а я ж не втаїв...

Неон Вакулович згадав. Він не мав права наказувати, він дружньо порекомендував співробітнику, який працював тоді з Самсоновим, не вносити відомості про глоб до протоколу допиту, мовляв – так треба для оперативної гри з пустельниками. І співробітник дисципліновано дослухався до рекомендації шефа. А тепер хтось бозна-де відкопав пенсіонера-держслужбовця, порівняв текст офіційного допиту з показаннями живого Самсонова й виявив, що той передав до КБУ, себто Щасному, глоб від пустельників, глоб, про який нікому нічого не відомо. Навіщо передав – здогадатися вже нескладно.

Раптом Неон Вакулович усвідомив, що все ще тримає в руці локал, з якого безхитрісний Самсонов продовжує переконувати його в відданості. "Це відкритий канал, – подумав Щасний. – Отже Самсонова слухаю не лише я. Тобто вони знають, що я знаю. Тобто це кінець. Але кінець життя, чи лише одного з його етапів – ще побачимо!"

Шляхи відступу давно було продумано й підготовлено. Неон Вакулович вимкнув локал з балакучим Самсоновим і відчинив двері до спальні – очі дружини залишалися заплющеними. Затримавши дихання, він наблизив до її милого носика флакончик з аерозолем і натиснув на кнопку – за три хвилини потужний транквілізатор на чверть доби здолає її спроможність до будь якого опору, навіть позбавить можливості говорити, а за чверть доби вони будуть уже далеко.

Вартівник, що прогулювався довкола котеджу, не без іронічної посмішки спостерігав, як шеф дбайливо садить дружину в човен, кому не втямки – молодій "половинці" Голови КБУ забаглося нічної романтики! Відпливаючи в туманний морок польського озера, шеф навіть приязно махнув підлеглому рукою.

Добре знаючи систему Шацьких озер і каналів, Щасний вивів човен до Західного Бугу, де в невеличкому сільці мешкав знайомий Неону Вакуловичу контрабандист. Всеволодний Голова КБУ не раз рятував порушника закону від праведного гніву митників і прикордонників, натомість вимагаючи від контрабандиста дрібнички: тримати на польському березі заправлений і готовий до далекої подорожі легальний повоз і бути готовим надати його в розпорядження покровителя будь якої хвилини дня або ночі.

Сьогодні ця ніч настала. Хвала Богу, контрабандист був удома, без пригод він переправив Щасного та його сомнамбулічну дружину на польський бік, де в схожому на українське сільці, в гаражі одного з місцевих на втікача чекав потужний, знудьгований за їздою, сьавчі з усіма необхідними для пересування в сусідній країні документами. Поки його розшукуватимуть на батьківщині, Неон Вакулович мав намір спуститися доглянутими польськими лу до кордону з Карпатською Україною, в'їхати в неї за фальшивим паспортом, яких мав кілька, а що дружину доведеться провозити за справжнім, то тут Щасний покладався на відому нелюбов мешканців автономії до чиновників "з півночі", та на звичне ігнорування карпатцями настанов тих, хто безхребетно "ліг під москаля". А вже потрапити з Карпатської України в Куряву не становило складнощів ні для кого.

Поки триватиме подорож Неон Вакулович сподівався переконати дружину, що втеча з Затишшя диктувалася правдивою загрозою їхньому життю, відшкодуванням же за незручності стане для неї повернення до звичного байдкування вже не дружиною керівника спецслужби, а в ролі першої леді Держави!

Цього разу міністр оборони мав усі підстави влаштувати начальникові ГРУ прочухан, тому викликав підлеглого до себе:

- А втішні новини у вас бувають, хоча б інколи? Коли я доповів господареві про втечу Щасного, той ледве волосся на голові не повиривав. На моїй голові, біс би вас пробрав!

- Оголошено план "перехоплення". Межі області він напевно не перетне!

- Думаю, він їх уже давно перетнув. І не звітуйте мені про роботу поліції, що робить ваша контора?

- Ми активно долучилися до пошуків, провели масштабний обшук у котеджі, допитуємо його заступників і помічників, перевіряємо агентуру...

- І пустельну?

- З трьох засланих у пустелю розвідачів КБУ на зв'язок виходить лише один, та й від цього маємо якісь химерні повідомлення, боцімто його підрозділ відрядили в пустелю для термінового відновлення виробництва водню на далекому зруйнованому поселенні.

- Маячня. Навіщо пустельникам розпорошуватись? Ви йому вірите?

- Хіба можна вірити агентові КБУ після того, як... Але з цим віддаленим хутором треба розібратися. Хочу послати туди надійного розвідача - хай розбереться в ситуації, а заразом перевірить і самого "пустельного пса"!

- Маєте вірну людину?

- Так!

- Добре. Але головне - знайти запродавця. Якщо він повідомить пустельників про наші плани - гріш ціна буде вашій вовтузні!

Зі звіту агента Буланого

Розташувалися на Немирівському. Почали облаштовувати житловий блок, але після зв'язку з командуванням Хвей наказав негайно братися до роботи з відновлення установки. Працюємо. Відпочиваємо мало. Спимо в качі. Кінцева мета операції залишається невідомою. Про подальші події доповідатиму.

8

Соловій

Нова Січ згорталася. Величезну масу людей було приведено до руху: в підземних коморах пакували воду, провізію, запчастини до повозів, добро січових лічців та інший тиловий скарб. З захованих у прохолоді тунелю арсеналів виносили коробки з боеприпасами. Біля виходів із підземної цитаделі цілими ночами вантажились ваговози, слідом за ними вирушали в пустельну темінь і козацькі курені та полки. Валки роз'їжджались різними шляхами, але в одному загальному керунку - на північ.

Впродовж двох днів, обертаючись у штаб-квартирі та мимоволі дослухаючись до уривків розмов між Батьком Сміхом, Енеєм, Чуєм і Декамероном, Соловій вже доволі

виразно уявляв майбутні події, якщо і не в подробицях, то загальну картину – напевно. Відверто кажучи, ідея зосередити сили в один кулак і миттєвим приступом цього кулака захопити Київ видавалася гетьманчукові дещо авантюрною, втім хлопець вірив козацькому проводу, вірив Батькові. Він твердо знав, що в такій само вірі перебуває й кожен козак Полуденківського куреня, і кожен із них, на чолі з самим курінним, готовий покласти життя за покарання людинобивць, за перемогу, за встановлення в країні справедливого ладу, за злуку Материзни з Курявою, адже і те і те – Україна!

Тим часом курінь Полуденка прибув на Січ і, поки Соловій вітався з бойовими товаришами, курінний подався за настановами до Наказного гетьмана. Бесідували вони довго – козаки встигли вже й розташуватися, і пообідати, й обмінятися новинами з тими, хто був на відпочинку та приєднався до побратимів лише зараз.

Полуденок вийшов від Гетьмана похмурнілий, задумливий. Одразу повів курінь на спорожнілу віддалену платформу, де шурхотіли під ногами залишені шматки пакувального пластику, вишикував.

– Браття! В цій війні яку не ми почали, але саме ми мусимо довести до перемоги, Полуденківському куреню доручено виконати зовсім окреме, надзвичайно важливе завдання і, відверто мовлячи, я пишаюся, що гетьман і Рада старшини зупинили свій погляд саме на нас із вами. В той час, коли основні сили козацького війська виконуватимуть настанови на півночі, наш курінь має рушити на південь і захопити одеський порт, відрізавши тим самим урядові сили від постачання та забезпечивши козацькому війську цілковитий контроль над усією Курявою! Мусимо гарно підготуватися. Нині кожен козак має перевірити своє стрільно, взуття, вдяганку, самовберігач. Кому що треба – дозволено брати з січових запасів. Додатково беріть набой та все, що боєць може начепити на себе: гранати, ножі, пістолети – що кому до вподоби. Візьміть воду та якусь чайфань, бо шлях очікується неблизький. Далі: кожен, хто поранений, недужий, непевний себе, хто не знайомий з двигунами й не вміє водити повози, хай відійде вбік, бо там я маю покладатися на кожного з вас, як на самого себе. Мушу повести двісті козаків – нас трохи менше, тож так чи інак, а доведеться набрати ще охочих з Січі. Задля ліпшої керованості розділяю курінь на чотири паланки, отаманами яких призначаю козаків Фініка, Голічерево, Дубровицького й... – Полуденок окинув поглядом затишних побратимів, – Соловія! Часу на підготовку вам чотири години. Після цього збір і готовність вирушити кожної миті, щойно надійде настанова. Чекатимемо нагорі біля повозів і гончі. Доозброїтись заїдемо на паланку Дебаркадер – там нас дожидає поважніше стріливо! Заради нерозголошення всім, окрім отаманів, залишити глоби та інші засоби зв'язку на Січі, жодному сторонньому про настанову не казати! І нехай Господь буде на нашому боці!

Соловій зрадів двічі, й зовсім не тому, що став отаманом паланки. Гетьманчук тішився, що візьме участь у відповідальному виступі, а на Дебаркадері зустрінеться з Волею. Може, й повоюють пліч-о-пліч!

Крепс

Цього разу пустельний гравець приїхав на Січ не як гість, а майже як господар. Ще

б пак - коротко знатися з самим Наказним гетьманом і всією старшиною! Передбачалося, що візит буде виключно діловим, тому комедії з кортежем, поштом і невиннооокими феями-супроводжувачками Абу ібн Вегас Крепс Перший не розігрував - приїхав лише вдвох із вірним зброєносцем Флешкою, який відповідав у господаря за торгівлю верблюдами, та й джалабею надів, сказати б, повсякденну, себто китиць, бантів і помпонів було на ній приблизно вдвічі менше, ніж на святковій.

Спускаючись знайомим уже похилим тунелем до гетьманської штаб-квартири та раз-по-раз поступаючись сходами кремезним козакам, які нескінченною вервечкою виносили з підземелля різноманітні коробки й клунки, Крепс усміхався сам до себе, міркуючи, що насправді цей спуск є для нього не чим іншим, як стрімким сходженням на вершину могутності й слави.

Поза сумнівом вродженому гравцеві випав джек-пот! Грошей, виручених від проданих за сприяння Гетьмана хаптагаїв, вистачить, аби з тимчасового шатра перенести гральний зал Українського Лас Вегаса до капітальної споруди, над проектом якої працюють уже кращі архітектори не лише Куряви, а й околиць! Дружба з новими очільниками і, схоже, - не лише пустелі, а й тих-таки околиць, гарантує вічному бізнесу гравця таки ж вічне й безхмарне майбутнє, а приємна мовчанка далекого й уже майже примарного Називного лише додає до картини цілковитого тріумфу остаточний жирний мазок.

Звісно, оптимістичне полотно Крепсового майбутнього міг би зіпсувати інший мазок - кривавий і смертельний. Та то лиш у випадку розгрому пустельників урядовими військами, а в це, спостерігаючи за державницькою ґрунтовністю та військовою потугою козаків, гравець відмовлявся вірити все категоричніше й категоричніше.

На жаль, Наказний гетьман Сміх виявився цього разу дуже зайнятим - урвавши тираду Крепса, він лише сухо привітався й передав власника незліченних табунів верблюдів Генеральному осавулу Чую, з яким гравець і мав обговорити технічні деталі перегону хаптагаїв на Материзну, де на товар уже з нетерпінням чекали Крепсові контрагенти.

- Ходімо, знайдемо затишну кімнату та обміркуємо наші справи, - з тихою усмішкою запропонував Чуй. - Ми, бачте, переїжджаємо - "покої" Батька Чуя вже вивезли!

- Ось - здається тут вільний закапелок! - Генеральний осавул прочинив металеві двері в темному кінці коридорчика, він сам, Крепс і Флешка ввійшли до невеличкого приміщення, стіни, а також масивний бетонний тапчан у якому було викладено відразливої блідої барви плиткою.

Сіли на бетон, Флешка видав Чую координати й чисельність табунів, імена та коди зв'язку зі старшими стадниками. Чуй учергове запевнив власника хаптагаїв у безпечності коридорів та в надійності збройного супроводу черід. Виникла деяка спірка стосовно процедури розподілу прибутку.

- Посидьте дві-три хвилини - я гукну гетьмана й ми вирішимо це питання - воно не принципове! - вкотре усміхнувся Генеральний осавул і відхилив нещільно причинені

двері. – А щоб шановний ібн Вегас не подумав, що Батько Чуй намірився шепотітися з гетьманом за його спиною, нехай помічник піде зі мною!

– Дуей! Хоча я вам цілковито довіряю! – на усмішки Чуя просто неможливо було не відповідати усмішками.

Втім Флешка таки вийшов з осавулом, металеві двері зачинилися й несподівано Крепс залишився в кімнаті сам.

Коли збігло три хвилини, він думав, що навіть на умовах Чуя його частки вистачить на спорудження не лише головної зали Лас Вегаса, а й кількох окремих гральних павільйонів. "Доведеться запросити ландшафтного дизайнера, – замріявся гравець, – аби головна вулиця мого міста виглядала приголомшливо!"

За п'ятнадцять хвилин власник майбутньої столиці азарту подумав, що в Наказного гетьмана Нового козацького війська напевно багато клопотів. За півгодини Крепс зауважив, що металеві двері кімнати не мають ручки зсередини – відчинити їх можна лише з коридору. Через п'ятдесят хвилин він уже гатив у ті двері кулаками, а через півтори години – підборами м'якеньких черевиків з верблюжої шкіри.

За три години перебування в бетонному мішку Крепс ридма ридав під іржавими дверима, волав, що в нього клаустрофобія, і що він згоден розділити прибутки від майбутнього ґешефту порівну. Через п'ять годин він заціпеніло мовчав, згадавши, що Січ переїжджає і вирішивши, що його тут просто забудуть, а через вісім годин те, що залишилося від колишнього Абу ібн Вегаса Крепса Першого горілиць лежало в купі власних нечистот і розмовляло з жарівкою за дротяним заборолом під стелею. Темою розмови була природа виникнення пустельних бур та перспектива спорудження в Куряві системи підземних сховищ для переховування в них подорожніх під час згаданих стихійних лих.

Локі

Оснащений могутнім двигуном і малими "некучугурними" колесами, щільно наїжачений стріливом бот сотника Локі мчав Транспустельним шляхом на південь. Світло потужних фар вихоплювало з передранішньої темряви ясно-сіру смугу бетонки, чорні курні перемети, що раз-по-раз силкувалися призупинити нестримний рух бойового повоза з гаража Батька Чуя, кілька разів шугнули зі смуги злобливі зграї пустельних собак – жовті очиці нічних стерв'ятників металися тоді перед самісіньким носом бота, як трасери.

Пряме, мовби прокреслене пострілом Одеське шосе, яке добре вирізнялося в обрамленні чорних кучугур, вражало порожнечею – жодного качі не зустрів Локі на своєму шляху. А минув же ж усього рік, як бурлакуючи серед "вікінгів" батька Хуги, молодий хаптагер бачив тут довжелезні валки ваговозів – розбійники часто виглядали собі жертву для нападу між качі, які відставали від колони, або ризикнули пуститися в Куряву самотиною. Нині ж війна. В ста п'ятдесяти кілометрах від Києва Транспустельний шлях перегороджували дві застави, з боку столиці стояло укріплення урядових військ, а ще за два кілометри – паланка козаків.

Все змінилося за цей рік, і Локі змінився. Його плоть шукали самонавідні кулі

стадників і самонавідні ракети щуроголовців. Його тім'я пекло пустельне сонце, а обличчя клював пустельний гриф. Його тисячу разів могли підірвати на міні, розірвати на шмаття теплопакетом, спалити імпульс-дугою, або просто розстріляти. Його могли запроторити в колонію для довічників, або тихцем зарізати в табірному бараці.

У Локі було нуль шансів. Але Локі не лише вижив - у цьому пекельному чортоторії він спромігся вибудувати підмурівок для свого майбутнього життя. Довгого, забезпеченого й до дідька щасливого. Життя в мирній Україні після війни. Це принаймні. А можливо, цілком імовірно, що Локі справді житиме в іншій, вимріяній із малечку далекій від пустелі країні - на березі прохолодного озера в обрамленні височених північних сосен. А що: Локі насправду робився всемогутнім!

Він виконав останню настанову Генерального осавула Чуя - впродовж двох тижнів пильнував зі своєю сотнею визначений відтинок фронтової лінії, аби через полишені козаками паланки щуроголовці не посунули нагально в козацький тил. Більше Локі нічиїх настанов не виконуватиме. Досить. Відслужив. Йому обіцяли. Єдине, що залишилося Локі зробити в Куряві - це забрати з далекої приморської паланки свою Волю. Без неї щасливого, забезпеченого й довгого життя в нього не буде. Лише вдох. "Нехай спершу закінчиться війна!" - повторює зеленоока русявка щоразу, як тільки Локі заводить мову про співжиття. Що ж, сьогодні він приїде на Дебаркадер і скаже: "Гайда - війна закінчилася! Ні? То я часину почекаю!"

Розвиднялося. Локі звернув з Транспустельного шляху і, обережно минаючи попелясті південні кучугури, кинув бота в напрямку недалекого вже Бузького лиману.

Воля

Світало. Останніми днями дівчина вставала до сходу сонця - чомусь на серці було тривожно. Локі то телегукав майже щодня, а це наче щез, від Соловія теж не чулося ніяких вісток. Вчора обізвалася, щоправда, та поділилася новинами мама Лобода: жива-здорова, їхній шпиталь вивели з-під землі на світ, і добре, а то скніли по тих норах, наче пустельні собаки - в козаків і рани довго гоїлись! Батько Пирій теж нівроку - героїчно очолює далеку паланку в Куряві, телегукає рідко, сумує за донею. "Скоро зустрінемось!" - спробувала потішити маму дівчина.

Звідки ж ця тривога? - не розуміла Воля, виходячи зі своєї кімнати при фельдшерській та вловлюючи лагідне ще раннього ранку пустельне тепло. Скрипнули двері господарського блоку, де жили чоловіки - скласти компанію дівчині вийшов осавул:

- Не спиш, ранішнє пташа фламінго?

- Бачу, й ви! - усміхнулася дівчина.

- Стежа підняла - наближається нерозпізнаний бот. Кого це воно несе, надто такого дня?

- Якого, Батьку?

- Вчора ще не можна було, а нині скажу: Дебаркадер віддебаркадерився! За дві години прийде ліхтер - приймемо вантаж, і це будуть наші останні контейнери на лимані. Про характер вантажу ніхто не каже - либонь якесь надтаємне стріливо! По

обіді опановувати це диво приїдуть козаки з Січі, а поки вони їдуть – велено привести невідомо що в транспортний стан і по вінця заправити його воднебаки. А вже разом з підсиленням маємо виконати настанову що ай – захопити одеський порт!

– Ого! – по чоловічому присвиснула Воля.

– Зате побачимо нарешті колишню Чорноморську перлину – так у старі часи називалося те видатне місце!

Озвався вшитий у комірець Батька тьєн обмеженого зв'язку:

– Це Локі – сотник і дорадник Генерального осавула!

– Локі? – Межиріч кинув мимовільний погляд на дівчину. – Гм... пропусти. Ти гостей часом не чекала, пташа?

– Ні! – зненацька зашарівшись, відповіла Воля. "От звідки моя тривога!"

– На дідька нам їхній дорадник – ніби самі не впораємося?!

Запилюжений бот хвацько вкотився на паланку, Локі вистрибнув із нього, бадьорий і певний себе. Недвозначно підтверджуючи бойові звичаї власника, комбез козака доладно прикрашали строкаті шеврони й нашивки. Локі коротко привітався з осавулом і, перепросившись, без зайвих церемоній запитав дозволу поговорити з Волею.

– Та говори собі! – хмикнув у вуса Межиріч. – В мене своїх клопотів, що ай...

Долоня Локі була гарячою:

– Сідай – вискочимо на пагорб над лиманом. Пам'ятаєш, "наш" – з нього ще видно тих чудернацьких рожевих птахів!

– Ну... – розгубилася дівчина, – хіба ненадовго, бо в мене багато роботи!

– Ти навіть не уявляєш, як багато!

На пагорбі віяло, чорний пил закурював очі, але ні каптури, ні окуляри вони не одягали. Локі пригорнув і міцно обняв дівчину:

– Війна закінчується – поїхали звідси! Як домовлялись!

– Ще не закінчилася...

– Закінчиться швидше, ніж ти думаєш. Я приїхав по тебе – я не в жарт!

– Який нетерпеливий! – Воля випручалася з його обіймів, відійшла. – Я на службі... В мене купа справ! Глянь! – колонію фламінго на протилежному березі лиману поволі затулював іржавий корпус ліхтера, що звільна наближався – океанські ліхтеровози в мілкий лиман не заходили. – І взагалі, без настанови... Як ти це собі уявляєш?

– Годі коритися триклятушим настановам! Війна закінчиться незалежно від вмісту цих іржавих ночов, хай би що вони везли, хоч би й нейтронну бомбу! Там, – Локі кинув погляд угору, – все вже вирішено! Воле, кохана! Саме час подумати про себе, саме час забиратися з цієї гаспидської Куряви! Саме час починати нове життя! Поїхали до Києва. Хочеш забрати батьків – привеземо згодом і їх! Повір і довірся – я все забезпечив. Гайда!

– Не знаю про що ти, але війна закінчиться лише тоді, коли ми переможемо! – дівчині зовсім не подобались його божевільні очі.

– Ви ніколи не переможете! – Локі люто копнув носакором порохню.

– Ви? – дівчина вражено відступила. – А ти? Ти хто, Локі? Може, скажеш нарешті

правду?

- Хочеш правди? А чому б і ні, в дідька - між близькими людьми не повинно бути умовчань! - Локі гірко скривився й це увиразнило рубець на його обличчі. - Я працюю на уряд, Воле. Я клятий "пустельний пес" - вивідач, в мою шию вживлено біологічний мікроглоб! Це все даремно, Воле! - Локі кивнув у бік ліхтера, який, наблизившись до берега, затуляв собою вже майже весь лиман. - Ваш бенданутий намір зібрати війська в кулак і, підкравшись руслом колишнього Дніпра, захопити Київ - це нікчемниця, цілковите безглуздя, ми ж його вам і підкинули, щоб заманити козацьку голоту в пастку! Вони всі будуть знищені! І Січ буде знищена! І Дебаркадер буде знищено, але я тебе врятую, для цього сюди й приїхав!

Збуджено вимахуючи руками, Локі наближався до дівчини, а вона відступала, поки не вперлася спиною в гарячий метал бота. З широко розплющеними очима Воля слухала його зізнання й каралася, що схопившись до світанку, вийшла з фельдшерської, не взявши ні стріливи, ні глоба, ні тьєн-обмежку.

- Боже, це неможливо! Навіщо ти це говориш, це неправда!

- Правда! Ти ж хотіла її - отримуй!

Дівчина кинулась навтьоки, та Локі був наготові й наздогнав її двома стрибками. Вправно заламав за спину руку, гаряче дихнув у обличчя:

- Не варто втікати, моя русявко, та й на дідька? Навіть якщо втечеш, хто тобі повірить? Повірять скоріше мені - поважному дораднику самого Генерального осавула! Власне, це ж усе через тебе, якби ти не відмовила мені тоді на оцьому-от місці, пам'ятаєш... Я просив, благав твоєї прихильності, а ти сказала: ні - нехай закінчиться спершу гаспидська війна! Отоді я й вирішив... Вирішив наблизити її закінчення. Доти ще вагався, мені однаково чхати було як на урядові сили, так і на антиурядові - я вільний хаптагер! Але коли так, то я, зрозуміло, пристав до сильнішого. Та й Батько Хуга...

Коли Локі запихав дівчину до бота, Воля глянула на паланку. Ліхтер на повітряній подушці поволі виповзав на майданчик перед ангаром, підлеглі осавула Межиріча на чолі з ним самим заклопотано бігали довкола, нікому з козаків і на гадку не спадало кинути погляд на віддалений згірок, де їхня бойова подруга дочекалася нарешті побачення з коханим...

Соловій

Полуденківці дісталися Дебаркадера по обіді. Козаки Межиріча, що хазяйновито поралися біля прийнятого вранці вантажу, вітали підмогу збудженими вигуками:

- Оце то "таємне стріливо"! Великий друг либонь перепив рисівки, що замість порядного заліза надіслав нам купу табуреток!

Справді, розкриваючи контейнери, пустельники діставали з них акуратно запаковані літачі - "табуретки з пропелером", як іронічно називали цей засіб пересування українці. Літач складався з сидіння, двигуна під ним та пружкого, здатного згортатися, пропелера на спеціальній штанзі над головою їздця. Використовували літач для перельотів на невелику відстань, тому в Куряві "табуретка" великого поширення не

мала.

Межиріч і Полуденок привіталися.

- Доїхали без пригод, а як у вас? - поцікавився курінний.

- Штатно. Майже... Лишень козачка наша - Воля, зникла! - скоріше сконфужено, ніж схвильовано проказав отаман прибузької паланки.

- Що!? - аж хитнуло Соловія, котрий в купі з іншими отаманами-полуденківцями стояв поряд. - І ви так байдуже про це говорите!

- Ниньки зранку коханий до неї приїхав, Локі - дорадник Батька Чуя. В пустелі голуб'ята усамітнилися, то не знаю, що й говорити... Чи лік часові втратили, чи... На нашу фельдшерку й не схоже... Сумлінна вона - знає, що сьогодні до біса роботи!

- Локі викрав Волю, тут і думати нічого! - вигукнув Соловій. - І не було в ній ніякої такої закоханості до пласконосого! Слід негайно взятися за розшуки!

Гетьманчук намірився було кудись бігти, та його зупинив Полуденок:

- Стань, отамане! Курява велика і якщо Локі справді викрав дівчину, ми їх не знайдемо! Але й це не головне. Наша настанова - мусимо виконати її хоч би довелося покласти життя цілого куреня! Тому життя однієї, навіть дуже вродливої дівчини...

- До речі про настанову... - зітхнув Межиріч. - Може поясниш, на дідька нам цей меблевий гарнітур?

- Все поясню, осавуле! Ходімо вже до тебе - поговоримо потайки.

Підлеглим курінний Полуденок велів тим часом розбирати "табуретки" й готуватися до перельоту:

- Має бути двісті літачів - по "коню" на козака. Ще шукайте серед вантажу темноокуляри й коробку з новенькими тьенами-обмежками - радіус дії в них більший!

Соловій готував свій літач, наче під гнітом порошу всіх кучугур цілої Куряви - пласконосий шульга викрав Волю, а він... а всі вони поводяться, наче нічого не скоїлось! Випробовуючи літальний апарат, піднявся над пустелею, озирнув сліпучу водну гладінь по один бік виднокола, димну сірість Куряви по інший - ніде ні сліду...

Після розмови з отаманом Дебаркадера курінний вивів полуденківців на берег лиману, вишикував півколом:

- Браття! Козаки Межиріча братимуть порт самі, бо наша мета зовсім інша. Про неї досі не можу говорити через граничний рівень нерозголошення, скажу лише необхідне. Щойно засутеніє - мусимо знятися в переліт до місця, координати якого зараз кожен спише з мого актива та введе в навігатор літача. Летимо довго і летимо швидко. Двигунів не жаліємо - витискуємо з них усю потугу, пального має вистачити якраз на переліт. Відверто мовлячи, літач не пристосований до таких тривалих мандрівок, але мусимо терпіти. Вночі нагорі буде холодно - мусимо терпіти. Хочу, щоб у польоті була цілковита радіотиша - слухайте лише мої настанови. Зблизитись у темряві з сусідом не дозволить система безпеки літача, та й без неї тримайтеся один від одного подалі - так ворожі супутники не розпізнають нас як цілий підрозділ, а до дрібних об'єктів у них інтересу нема - в тому й задум. Спати цієї ночі не доведеться, тож перед вильотом ковтніть по дві пігулки наснажниць. Опівночі маємо бути на місці. "Табуретки" всі

випробували?

9

Локі

Сонце котилося донизу. Потужний бот колишнього дорадника Генерального осавула мчав Транспустельним шляхом на північ, на його задньому сидінні зі зв'язаними за спиною руками лежала Воля. Очі бранки були заплющені та Локі знав, що вона його слухає.

- Клятва, моя дівчинко! Клятва - то для хаптагера святе! А я закликався служити Батькові Хузі, тож мусив виконувати його настанови! Хоча, однаково... якби тоді на лимані ти сказала мені: "Я твоя!" Можливо, я послав би до дідька й самого Батька та й усю премудрість їхнього плану з моїм втиранням у довіру до козаків! А так... ти відмовила - я зо зла взяв, та й видав своїм координати Нової Січі! Хоча про Дебаркадер я їм нічого не доповідав - беріг тебе, повір! Бачиш, як воно стулилося... Виходить, кров тисяч загиблих і на моїх, і на твоїх руках однаково, і я навіть готовий розв'язати твої закривавлені руки, звісно, якщо ти пообіцяєш бути чемною. Адже що подумали твої на Дебаркадері - що їхня фельдшерка наживала п'ятами з любасом, хіба ні? Ми пов'язані з тобою, дівчинко, пов'язані назавжди!

Воля мовчала й по хвилі Локі продовжив:

- Так от, після того, як я здав Нову Січ, ходу назад уже не було. Я мозолився на київське управління, виказував їм ваші наміри, видавав усе про стрільню, передислокування й тому подібне. Заразом час від часу підкидав Батькові Чую "мудрі" думки про ймовірні дії щуроголовців, які чарівним чином справджувалися. Козацтво здобувало дрібну перемогу, а управління в такий спосіб здобувало своєму "пустельному псу" авторитет, і це спрацювало - шадзик Чуй проковтнув мою ідею про зосередження всіх сил у одному місці. І можливо саме зараз це місце "прасують" всіма наявними видами урядової артилерії! Я вдатно попрацював, дівчинко, й заробив на триклятущу відзнаку, ось побачиш! Я навіть упередив катастрофічний витік відомостей, коли перестрів у пустелі того дурбаса. Якийсь бендан застрів у Куряві, бо їхав на геть не пристосованому до кучугур повозі - моя сотня наскочила на нього випадково. Вздівши козаків, чудило представився високим чинушею з влади, благав негайно зв'язати його з Генеральним канцлером Енеєм, а коли я поцікавився навіщо, став кричати, що козацький план наступу на Київ викрито, що це пастка... Мені нічого не залишалось, як пристрелити крикуна та його ще більш крикливу ляльку, яка зацьковано визирала з сьвівчі. На щастя мої козаки топталися осторонь і нашої пересипки не чули, а уяви, що сталося б, якби на крикуна наскочила інша сотня?! Пощастило нам, а знаєш чому? Бо щастить сильнішому!

Вже споночіло, коли бот наблизився до місця, де Транспустельний шлях був перекритий двома заставами супротивників. Без особливих зусиль Локі оминув обидва бастіони пустелею, а коли знову виїхав на бетонку, озвалася Воля:

- Зупинись. Розв'яжи, бо несила...

- Так, звісно, кохана! Негайно розв'яжу, ти ж будеш чемненькою, правда?

- Правда...

Локі звернув на узбіччя, вивів дівчину з бота, Воля з боєм розігнула затерплі кінцівки.

- Повештайся поблизу, розімнись, - у голосі викрадача був безмір турботливості. - Тобі ж утямки, що однаково від мене не злиняєш? Та й не треба тобі від мене линяти!

Потім вони сиділи біля теплого кузова бойового повоза - Локі готував на водневому пальнику чай. Волю трясло, вона мерзлякувато щулилась, але накинуту викрадачем блузу рвучко скинула.

- Скажи мені лише одне, - тихо проказала дівчина. - Та ніч у Києві... Тоді ти вже працював на них, тож наше побачення було спектаклем? Може, в спальні Лаврівни ще й камери стеження стояли?

- Ні, камери не стояли... Але ту ніч я таки влаштував, точніше - виблагав у людей, які мене тримали. То була найкраща ніч у моєму житті, Воле! І я готовий усе віддати, я вже все віддаю, щоб кожна наступна наша з тобою ніч була повторенням тієї!

- Викравши мене, зв'язавши й кинувши на заднє сидіння? Зізнавшись у зраді та вбивстві? Про що ти говориш, Локі?

- Про наше майбутнє. Перегорнімо гаспидське вчора, залишивши в ньому лише спогад тієї ночі! Почнімо нове завтра - заможне, тихе, щасливе. Без піф-паф і без убивств, без пустелі й божевільної гризні за ковток води, або й повітря! Хіба не в насолоду тобі врешті-решт, як і будь-якій жінці на світі, заможне, тихе та щасливе життя!? Воно за кількадесят кілометрів звідси! Я виконав усі триклятущі настанови управління й мою працю оцінять. Я матиму гарний дім, або квартиру, пристойне забезпечення, повагу й пошану серед авторитетних людей! Вступлю до інституту в Москві, поза конкурсом - мені обіцяли. Старичків, як я вже казав, заберемо до себе. Нині Пирій десь геройствує - зв'яжемося з ним через маму Лободу, виведемо з-під удару. Прямо зараз! Єдине слово, єдине "так" - і твоя родина житиме, житиме при щасливій дочці й бавитиме онуків!

Слухаючи викрадача, Воля встала, стиснула скроні долонями ніби від головного болю, відвернулась. "Ще трохи!" - подумки сказав собі Локі, й цієї миті дівчина повернулася до нього зі зведеним скорострілом у руках - притьмом вихопила його з бота через відчинені дверцята.

- Годі казочок, мій хлопчику! Те, що ти зробив з дівчиною, дівчата не дарують, а те, що ти зробив із козачкою, не дарують козаки!

- Он як! - Локі зовсім не злякався стрілива. - Що ж: якщо мені не судилося добути від коханої щастя, я готовий вигребти від неї кулю - стріляй!

- Дай мені глоб. Кинь сюди - під ноги!

- Ні! - твердо сказав Локі. - Ти не можеш зупинити те, що вже почалося. Ніхто не може зупинити! Окрім кохання, Воле, існує ще й бенданута клятва!

- Дай, бо вистрелю!

Локі дістав з кишені глоб, простягнув дівчині та враз його пальці ніби невмисно розчепірились - глобальний засіб зв'язку плюхнувся прямісінько в казанок з чаєм, що

вже кипів.

- От дідько - яке нещастя! - іронічно мовив дотеперішній дорадник.

Кілька миттєвостей Воля не зводила з Локі приціл. Потім опустила стріливо:

- Боже, не можу... не можу вистрілити в людину, яку обіймала...

Чоловік у козацькому комбезі підвівся, простягнув руку до дверцят бота, вихопив зі вмонтованої кобури пістолет і направив на дівчину. Вони мовчки стояли одне навпроти одного. Обличчя обох примарно висвічувало блідо-блакитне полум'я водневого пальника. Локі помалу опустив пістолет:

- Ти не зробиш цього, гаспиде!

Воля повернулася й, закинувши скоростріл на плече, неквапно розчинилася в бездоганній пустельній чорноті.

- Воле! - гукнув Локі.

Чорнота не відповіла.

Вони

Хуга прибився до Немирівського буцімто як мандрівний ветеринар, якого пограбували розбійники, й він, сердега, дві доби пікся під пустельним сонцем без води, зв'язку й стрілива. В очах курінного читалася розгубленість - Хвей не знав, що робити з прихідцем, який назвався Тюрор, врешті, не вигонити ж у Куряву - залишив на хуторі. За два дні, поправившись, розвідач ГРУ набився в підручники до кашовара Нічима - не звик, мовляв, сидіти дурником.

Роботи з відновлення установки наближалися до кінця. Власне, перший водень уже пішов, залишалося полагодити магістраль, якою летке паливо закачується в підземні ємності.

Хуга-Тюр не знав, скільки має часу, тому обидва завдання мусив виконувати швидко і, по можливості, одночасно. Тричі на день до кашовара сходилися козаки з усього хутора й розвідач мав чудову позицію для підслуховування, втім це жодного плоду не давало, оскільки за обіднім столом хвеївці теревенили про що завгодно, лише не про кінцеву мету їхнього перебування на Немирівському.

В роботі з Буланом Хуга вирішив скористатися випробуванним методом провокації. Зауваживши, що посланець зрадника Щасного небайдужий до м'ясної підливи, помічник кашовара кілька разів щедро приправляв страву Буланого делікатесом, аж поки не діждався від того схвального кивка головою.

Після вечері Хуга ніби знічев'я примостився біля Буланого, який сидів осторонь і виколупував з-під нігтів бруд. Скаргами на важкий день та ниючий бік Хуга викликав розвідача КБУ на розмову. Той теж пожалівся на втому, цього дня козаки гарно попрацювали - система закачування водню в підземні резервуари була остаточно полагоджена й перша ємність по зав'язку заповнена паливом.

- Люд шепотівся: цим воднем мають заправлятися колони закуплених нашими в Європі надсучасних ботів. Дурня, правда ж? - поцікавився Хуга думкою співрозмовника.

Якщо Буланій вірний присязі, він доповість про почуте київському начальству,

якщо веде подвійну гру – цікаву поголоску втаїть. Хузі залишиться лише дочекатися від управління настанови – або ліквідувати зрадника, або дати розвідачеві спокій – хай працює!

- Дурня! – байдуже відповів Буланий. – Нудота тут... Опівночі хочу вийти на полювання – бачив неподалік табунець сайгаків. Хочеш – візьму тебе з собою!

Хуга радо погодився.

Обминувши химерну купу залізяччя, яка до війни була панеллю сонячних батарей, вони вийшли за хутір, обігнули чималий пагорбок порохні. Враз несподіваною підніжкою Буланий звалив Хугу на землю й умить приставив йому до грудей скоростріла з увімкненим підсвіченням:

- Ану кажи, скорпіоне, хто тебе до мене підіслав? Генеральний осавул Чуй?

- Що ти, що ти – я простий ветеринар, я... – Хуга ретельно зображав на обличчі й у голосі переляк.

- Кажи, бо вб'ю! Ніхто не бачив, як ми виходили, ніхто мене не запідозрить!

- Господи, про що ти? Я просто хотів заприятелювати...

- Брешеш! Я зразу помітив, що ти за мною назираєш, хочеш увійти в довіру!

Цівка скоростріла, здавалося, вишукувала між ребер Хуги найзручніше місце для враження. Шанувальник вікінгів розумів, що Буланий справді може його застрелити, це передбачувана дія для вишколеного розвідача – знищити те, що не зрозуміле, а отже несе загрозу. Хуга вже вирішив відкритися перед посланцем КБУ і хай буде як буде, аж тут із неба, обличчям до якого лежав пустельний розбійник, долинув якийсь дивний свист.

Буланий теж почув незрозумілий шум, що все наростає, підвів догори голову й цієї миті було достатньо, щоб Хуга рвучким рухом відвів цівку скоростріла вбік, а дужим ударом теплочеревика збив супротивника з ніг. Упавши, Буланий кинувся на Хугу й вони почали борюкатися в нічній пилюзі хекаючи, харчачи та стогнучи.

- Чекай! Чека... – Хуга намагався зупинити вбивчий запал Буланого, аби розтовкмачити суперникові що до чого, та той і не думав слухати. Ватаг хаптагерів умів битись, але був уже далеко не молодим і з кожною миттю сутички розумів, що його сили закінчатся раніше. Він набрав повні легені повітря, щоб докричатися таки до знавсінілого Буланого, пояснити, що вони слуги одного господаря, та не встиг – холодне лезо ножа по руків'я ввігналося в його розпашілі груди й урвало крик, що лише збирався народитися. "Ти з пороху вийшов – у порох і повернешся!" – було останнім, що подумав старий хаптагер.

Екстрену опівнічну нараду проводили серед прапорів, гербів, булав та іншого реквізиту – в офіційному кабінеті Президента, що траплялося нечасто. Вдягнений з нагоди вирішальних подій у новенький однострій, голова держави напускав на обличчя рішучості, міністри-силовики докладали зусиль, аби в їхньому голосі чулося якнайбільше металу. Для історії рішучість першої особи й метал силовиків ретельно фіксували телекамери.

- Які вихідні позиції на дану хвилину? – не відводячи погляду від об'єктива камери,

поцікавився Президент у міністра оборони.

- Практично всі терористичні угруповання зосередилися в районі колишнього русла Дніпра, в ста - ста двадцяти кілометрах південніше столиці! - твердо рапортував Міністр. - Наші ретельно замасковані сили сконцентровано по обидва боки річища на безпосередніх підступах до Києва. Щойно супротивник увійде до пастки - "боги війни" розпочнуть килимовий обстріл зони їхнього просування і, запевняю Вас, мало хто з терористів залишиться після цього живим!

- Тверезо! - схвально кивнув головою лідер нації. - Та чи все нами враховано?

- Будь яка випадковість виключена! - гаряче запевнив шефа міністр. - Навіть якщо хтось із терористів вирветься з пекла - його відслідкують і знищать загороджувальні підрозділи! Для цього задіяні всі наявні сили! З вашого дозволу, пане Президенте, довелося навіть зняти з Затишшя та перекинути на позиції полк спеціального призначення "Гриф"!

Шеф ГРУ, який тримав неперервний зв'язок з начальником Генерального штабу, привернув увагу міністра до свого актива:

- Перепрошую - екстрено з генштабу!

- Що там? - ковтнув слину лідер нації.

- Почалося! - урочисто прорік міністр оборони. - Останнє повідомлення з супутника: кілька хвилин тому великі масиви живої сили терористів рушили висохлим річищем Дніпра до Києва!

- Ого, вирішили взяти нас голими руками? - зірвавшись від збудження на фальцетик, нагадав про себе міністр внутрішніх справ.

- А в них більше нічого немає! - реготнув прем'єр-міністр.

Президент підвівся, осмикнув поли однострою:

- Панове! Товариші! Колеги! Рябоконь... цей... рубікон перейдено! Не маю права більше нікого затримувати. Ідіть - ви знаєте, що робити! А вранці країна чекатиме від вас доповіді про переможне закінчення цієї нікому не потрібної війни!

Вже за порогом резиденції актив начальника ГРУ просигналізував про нове повідомлення.

- Генштаб? - поцікавився міністр оборони.

- Ні! - махнув рукою підлеглий. - Розвідач із пустелі доповідає. Рутина!

Зі звіту агента Буланого

Припускаю, що мене почали підозрювати. Імовірний вивідач спецслужб пустельників на ім'я Тюр з'явився на хуторі нізвідки й одразу почав шукати зі мною зближення, задавати провокуючі запитання. Під час допиту згаданого суб'єкта за межею поселення останній вчинив опір, під загрозою життю змушений був ліквідувати провокатора. Зараз негайно повертаюся на хутір - там спостерігається незрозуміле пожвавлення, чути шуми невстановленого походження. Доповім, щойно з'ясую обставини...

Соловій

Поодинокі, по кілька й одразу цілими десятками полуденківці приземлялися на

Немирівському та навколо нього, згортали пропелери літаків, двигуни деяких із них тут-таки глохли, споживши останні міліграми водню. Тим часом тьени вже транслювали голос курінного:

- Здавайте літачі на поповнення пального - козаки Хвея вже чекають, та не кидайте аби де - підтягуйте свої "табуретки" до воднезаправки! Самі ж хутенько грійтеся, п'ять хвилин вам на це, й до мене - за настановами. Збір - біля вітряків - їх добре видно на південному сході поселення! Жодного світла не вмикати - користуйтеся темноокулярами!

Задублими від холоду пальцями Соловій здер темноокуляри й каптура, розтер долонями обличчя, почав підстрибувати, намагаючись розігнати закрижанілу кров. Підбіг якийсь козак - взяв на заправку літак, показав рукою ліворуч, гукнув, що кашовар Нічим відігріває там братців-козаків чаєм. Соловій надів темноокуляри, пішов.

- Знав-знав - Батько Хвей попередив! - розливаючи в козацькі казанки пахучий окріп, метушився огузкуватий кашовар. - Помічник, щоправда кудись завіявся, та я й сам устиг!

Зігрівшись, козаки підходили до місця збору. Коли зійшлися всі двісті, Полуденок здерся на підмурівок завмерлого нині вітряка:

- Браття! - Соловієві здалося, що голос курінного трохи прихрип. - Нині відкриваю вам справжню мету нашого перельоту й одразу ж попереджаю, що за її розголошення будь-кому, хоч би й козаку-заправнику з цього хутора - негайна смерть! Саме тому Батько Хвей збирає своїх зараз у іншому місці. Ми ж із вами мусимо негайно вирушити... Голічерево! - раптом стихив глос курінний. - Позаду ліворуч - чужий! А приведіть-но його мені, хлопці, живим!

Слідом за іншими козаками Соловій озирнувся й крізь темноокуляри виразно розгледів між химерними конструкціями зруйнованого хутірського обладнання світлу людську постать. Кілька козаків кинулися за незнайомцем, той рвонув навтьоки. У хвеївців не було темноокулярів, либонь не було їх і в чужого вивідача, тому не бачачи нікого, він і не сподівався, що в пільмі хтось побачить його. Але незнайомиць добре орієнтувався поміж хутірських будівель, зникнувши з поля зору в одному місці, він вигулькнув раптом зовсім у іншому - між вітряками за спиною курінного. Разом із двома-трьома козаками Полуденок метнувся за втікачем. Відчуваючи, що його наздоганяють, чужий зупинився й повернувся до переслідувачів. Нічний морок розпанахали блакитні спалахи скоростріла, козаки лантухами попадали на землю. Незнайомиць знову кинувся тікати, та пробіг недалеко - одинокий, але влучний постріл знаного полуденківського стрільця Гедзя вклав лиходія навіки.

Кинулись до постраждалих. Двоє вражених душогубцем козаків лежали неживими, двоє, зокрема й Полуденок, були поранені. В грудях курінного кривавим ключем пульсувала моторошна рана, сочилася кров із уст - Батько Полуденок вмирав. Соловій схилився над курінним, залив рану кровоспинною піною, спробував затулити вбивчий ключ відірваним рукавом комбеза, натомість Полуденок ухопив отамана за комір, тремтячою рукою прихилив до себе:

- Виконай настанову! - прохарчав. - До ранку маєш захопити резиденцію Затишшя й змусити Президента відмовитися від... - Полуденок хотів виплюнути кров, та згусток лише нехотя сповз із рота набік. - ...відмовитися від... посади на користь нашого... твого батька, там є така стаття в консти... в конституції. І - гранична нерозголошу... Поки не матимеш запису зречення - ані пари в ефір... Виконай... хоч би живим залишився ти один!

Він більше нічого не сказав. Соловій підвівся - Полуденківці стояли довкола нього мовчазним півколом. Пораненого козака понесли до хвєйців.

- Батько Полуденок помер! Мусимо зараз же обрати нового курінного!

- Ти гетьманчук - ти й правуй! - вигукнув Фінік. Решта закивали головами, погоджуючись.

- Що ж, тоді по конях, браття! - сказав Соловій. - Мертвих нехай похоронять немирівські, ми ж, поки розвидниться, маємо ще до дідька роботи! І нехай Господь цієї ночі буде на нашому боці!

Локі

Промовивши контрольне слово на заставі за Зеленим щитом, смертельно втомлений і безмежно спустошений Локі в'їхав у Київ. Нічна столиця зустріла його тривожною тишею, яку раз-по-раз порушували поліційні боти з увімкненими блимавками на дахах. Поки навігатор вів "пустельного пса" ГРУ до знайомої будівлі, де Локі опрацьовував колись таємні зведення й де зустрічався з Батьком Хугою, його двічі зупиняли поліціянти, втім, почувши пароль, одразу ж відпускали.

Завдяки тому ж таки паролю нічному прихідцеві віддав честь черговий біля дверей управління, одразу ж викликав до Локі офіцера й, поки той ішов, старанно вдавав, що чудернацький комбез гостя його зовсім не дивує. Офіцером виявився знайомий Локі капітан - саме він постачав тоді цінного агента таємними донесеннями, саме в нього цінний агент вимагав побачення з Волею.

Капітан зрадів Локі, наче давньому приятелеві. Одразу запропонував тому тахту для відпочинку в чиемусь порожньому кабінеті, не втримався, щоб не поділитися пекучою новиною:

- Управління на вухах - сили терористів почали рух у потрібному напрямку! Наші чекають лише команди "залп!" До ранку все має скінчитися!

Локі на це ніяк не відреагував.

Вже демонструючи гостеві обіцяну тахту, капітан ляснув себе долонею по лобі:

- Чорт, забув - агент Хуга залишив тобі листа! До речі, посмертного - старий загинув цієї ночі, виконуючи завдання!

- Батько Хуга загинув!?

- Підтвердження ще немає, але з власного досвіду знаю... Читати будеш?

- Що?

- Та листа ж!

Тьмавими коридорами, якими раз у раз снували заклопотані військовики, вони пройшли в інший кінець будівлі, де капітан відімкнув двері й завів Локі до невеличкої

порожньої кімнати.

- Пізнаєш обстановочку?

Це була та сама кімната, де щойно завербований агент ГРУ працював колись із документами. Капітан видав Локі актив з листом від Батька Хуги, нагадав, що з кімнати таємні матеріали виносити не можна.

- Прочитаєш - залишиш на столі, я деактивую. Та не засни навсидячки, пам'ятай - на тебе чекає зручна тахта!

10

Воля

Побачивши, як Локі поїхав, Воля вирішила повернутися до шляху. Дівчина пам'ятала, що незадовго до зупинки її викрадач оминав застави, тож вирішила пішки повернутися назад - до козацької паланки, там у пустельників є глоби й вона зможе попередити старшину про зраду, а головне - про смертельну небезпеку, яка загрожує всьому козацькому війську! Нічна прохолода бадьорила голодну й зморену дівчину, скоростріл на плечі додавав упевненості, щоправда, й ваги, із кожним кроком - усе відчутніше.

Їй зовсім не хотілося думати про Локі - зараз не час. І взагалі - то все в минулому. З тієї самої миті, коли колишній коханий зізнався, що працює на ворогів - у минулому. Ні, здається, він залишився в минулому ще раніше і якимось непомітно. Та нині в козацькі Батька Межиріча інші клопоти!

Іти довелося довше, ніж вона очікувала - Воля вкрай стомилася, добре, хоч пустельні собаки не турбували. Першу з півночі, а отже ворожу заставу вона рушила обходити пустелею й це висотало з дівчини рештки сил. А наблизившись до паланки й кілька разів голосно гукнувши вартівника, Воля виявила, що застава порожня. Остерігаючись мін, вона не наважилася ходити між укріплень, але сумнівів не було - з якоїсь причини козацька залога їх покинула.

Воля знесилена впала на придорожню порохню. Над її головою неозорим пустельним небом ще пливли планети, сузір'я й зоряні скупчення, але незабаром їх заступить одна нещадна зірка на ім'я Сонце. Що робити? Де шукати глоб, локал, що завгодно? У вусі дівчини досі теліпався надсучасний "Конфуцій", але лише як прикраса - в ході зимових боїв за Січ ця система вийшла з ладу. Над силу Воля сіла, роззирнулася. В обидва боки від спорожнілої паланки стелилася порожня сіра смуга Транспустельного шляху. Дівчина глянула на північ. Є лише одне місце, де можна добути засіб зв'язку. Воля не знає, як це в неї вийде, але вона це зробить. Заради батька Пирія, що з легким стрільвом протистоїть зараз на своїй паланці всьому ворожому війську, заради мами Лободи, заради пам'яті Діда Стопуда, заради Соловія, заради Батька Енея, заради перемоги.

Ворожої застави Воля дісталася, коли від втоми перед її очима пливли різнобарвні кола, а на ногах дівчина трималася, лише спираючись на приклад скоростріла. Не встигла вона наставити його на першого стрічного щуроголовця, як Волю штовхнули в спину, вихопили стріливо, заломили руки.

- Гукай сержанта! - басив над її головою задоволений вартівник. - Першого козачка піймали! Ого - та це дівка! Треба доповісти ротному - цікава пташка!

Локі

"Нехай, синку! Ниньки йду в Куряву з черговим завданням, а перед тим мав кілька днів передиху, то згадав, як відважний Локі просив розшукати зниклу сестру. Уяви собі - знайшов! Не саму сестру, а... Словом, тут матеріали судових засідань, я сам не читав - розберешся. А старигана Хугу знову чекає пустельний порох, з якого він колись вийшов - не може пустельний порох без Хуги, а Хуга, схоже, - без пустельного пороху, в який повернеться! А пам'ятаєш, синку, як ми гуляли, ех... Іще стрінемося, ще погуляємо!"

Локі згорнув листа, розгорнув судові документи: подання, слухання, заяви, звернення обуреної громадськості... Серед імен чотирьох звинувачених - його Феля, всі - тринадцяти-чотирнадцятилітні дівчатка - вихованки спеціалізованого притулку. Вирок... "...За попередньою змовою... З особливою жорстокістю... Педагог з відзнаками... Заслужений... Оголене тіло директора закладу... Втрата крові несумісна... Встановлено факт не хірургічної ампутації статевих органів... Стратити... Стратити... Стратити..."

"Чекай-чекай! - скроні Локі покрив холодний піт, втома зникла. - Це ж той випадок, про який їм розказували на лінійці в притулку! Колись, у триклятушому сирітському дитинстві! Виступали представники педагогічного колективу та кращі з кращих із вихованців, дружно присягалися, що вже де-де, а в їхньому закладі подібне неможливе, вимагали якнайсуворіше покарати нелюдів. Зрозуміло ж - відтепер питанням дисципліни в сиротинці приділятиметься особлива увага!" Саме після цієї лінійки тоді ще Вогнемет твердо вирішив, що бодай коли, а таки втече з гаспидського "закладу" в Білорусію.

То це виходить Феля... Серед свідчень обвинувачуваних він розшукав покази сестри. Гарячково пробіг, перескакуючи через рядки, тручи враз зволожнілі очі. "...Неодноразово... В грубій формі... Примушував ставати... Так бувало, що й усіх чотирьох... Примушував лягати... Примушував надавати... В неприродний... Погрожував... В неї текла кров... Залякував... По пачці міфансів... Писати не могли, бо... Сказати не могли... Терпіти не..."

Локі схопився на ноги, забігав кімнатою. Дурбас, він нічого не знав, він нічогісінько не знав! А якби знав?

Перелік матеріалів закінчувався проханнями про помилування. Локі прочитав усі чотири. Абсолютно однакові, навіть з однаковою помилкою в слові "виправлення". Під усіма чотирма коротка резолюція "відмовити" і вишуканий автограф Президента.

Локі прихилився спиною до стіни, заплющив очі. Перед внутрішнім зором постала Феля - кумедний кострубатий дівчак із ніжками-сірничками в коричневих черевиках. Вона вчинила правильно. Зробила те, що могла, і що повинна була зробити. Те, що зробив би на її місці й Локі. Але чомусь не зробив на своєму...

"Ти служиш сатані, за яким би йменням він не ховався! Клятва? Але Хуга мертвий,

а це звільняє тебе від клятви!"

Він дисципліновано залишив актив на столі, надавши обличчю сонного виразу розшукав капітана:

- Дай мені свій глоб - телегукну нюнечку !
- На! - усміхнувся капітан. - Та поверни - службовий!
- Я з коридору! - заспокоїв приязного капітана Локі.

За час, поки він вивчав справу Фелі, заклопотаних військовиків у коридорі побільшало, деякі з цікавістю озирали нестатутне вбрання незнайомця, більшість пробігали, не підводячи погляду. Відвернувшись до стіни, Локі набрав код Батька Чуя - глоб Генерального осавула не відповідав. Набрав код знайомого курінного Троєщини - Троєщина не відповідав. Не відповідали курінні Стадник і Кискело, не відповідав Соловій. "Нічого дивного, - подумав Локі, - посилили вимоги безпеки, їхні глоби просто блокують незнайомий код, так само заблокують і чужий актив!"

Він чемно повернув глоб капітанові, втомлено усміхнувся, позіхнув і сказав, що прямує на омріяну тахту. Капітан провів Локі заздрісним поглядом.

Його бот спокійно холонув на службовій стоянці ГРУ. Локі виїхав на вулицю й покотив нічним містом на південь. Він ніколи не вивчав правил руху сьавчі на шляхах Материзни, Локі лише невиразно пам'ятав, що такі правила існують, і щосили намагався їх дотримуватись, аби не привертати увагу поліціантів. До тремтіння в затерплх пальцях стискав Локі кермо бойового повоза, так хотілося втиснути педаль прискорювача в підлогу, але цієї години він був найчемнішим фірманом з-поміж тих небагатьох, які зважилися виїхати на столичні вулиці такої непевної пори.

Кілька разів Локі проїжджав повз пости правоохоронців, але щоразу вони лише проводжали наїжачений стріливом бот настороженими поглядами. На Корчуватому його таки спинили, Локі байдужо кинув у відчинене вікно завчене контрольне слово, агент ГРУ не був певен, що це слово досі дійсне, але йому знову пощастило. І лише залишивши останню міську заставу позаду, Локі дав волю двигуну, а разом - і власним почуттям, і власному відчаю, і власному вивільненому крику.

На божевільній швидкості бот мчав старою асфальтівкою на південь, Локі пам'ятав слова приязного капітана, що "сили терористів почали рух" і розумів, що часу в нього небагато. Вуста колишнього хаптагера були міцно стулені, на скронях пульсували здуті жили.

Він має встигнути хай там що! Встигнути зробити хоча б щось, але часу смертельно мало. У Фелі часу було більше, його навіть вистачило на "попередню змову", а в Локі часу нема. Часу, щоб покарати зло.

"Сам винен, і нічого нарікати на сирітське дитинство, парубоцькі літа в притулку та на грифа в пустелі. Не лише тебе клювали грифи в цьому гаспидському житті, не лише... Чому ти вирішив, що сильніший, хитріший і кращий за тих, які йдуть зараз висохлим річищем Дніпра на свою погибель, і цю погибель влаштував їм ти? Ти гірший за них, ти нікчемний бендан, ти не спромігся навіть на мізерний спротив! Феля просто велет у порівнянні з тобою, і кохана дівчина, яка зневажила тобою (і правильно

зневажила) – велет, і ті, що йдуть цієї хвили на Київ, також велети – кожен з них, бо кожен з них іде на Київ за "попередньою змовою", себто усвідомлено; усвідомлено йде, щоб покарати зло, як багато років тому пішла твоя кострубата сестричка в коричневих черевичках!"

Помітивши вузький проїзд ліворуч, Локі звернув у нього й за кілька хвилин світло фар вихопило з темряви заставу урядових сил – шлях перегороджували два важких боти з гарматами, назустріч пізньому нічному гостеві рушив обчіплений стріликом вартівник. На суто військовому блокпості контрольне слово втрачало свою чарівність – щуроголовці могли його просто не знати. Демонструючи миролюбність, Локі пригасив світло, стишив хід, але коли до вартівника залишалося два-три кроки, рвучко вивернув кермо в бік, де під кволенькими соснами стояв намет залоги. Бойовий повоз із гуркотом протиснувся між шатром і сосною, розкидаючи увсебіч коробки, стільці та інший мотлох щуроголовців, рвонув далі. Навздогін боту метнувся жмут вогню та зневидимлювач зробив свою справу – Локі відчув лише кілька незначних ударів об метал обшивки.

І одразу ж зникли рештки наїждженої колії, бота кілька разів підкинуло й він покотився згористим схилом униз. "Русло!" – зрадив Локі й звернув праворуч. Тепер залишалося мчати назустріч козацьким силам і сподіватися на диво.

"Встигни, встигни, встигни! Встигни, поки тебе, як і Фелю, не стратив той, хто не має ні жалю, ні милосердя, той, кому ти так необачно служив! Воле! Соловію! Ті, хто прямує зараз висохлим річищем колишньої ріки на столицю! Ви неодмінно мене розстріляєте, але благаю, в дідька – зробіть це пізніше. Вбийте нерозсудливого Локі за те, що летить зараз вам назустріч, а не крокує разом із вами в гаспидський останній бій, чи як там воно називається в жалісних книжках! Хтозна, може мій останній бій ще не сьогодні. Може Бог, якого звісно немає, але раптом... Може, він таки залишить нищому дурбасу нагоду позмагатися зі злом по справжньому! Хоча, чого б це: не варто себе дурити..."

Тим часом темінь ночі почала блякнути в перших, нерішучих іще променях заобрійного сонця. Локі вже й без фар бачив, як під колеса бота летить репана чорна земля колишнього ложа Дніпра. І цієї миті він побачив ще щось – прямо на нього тим таки репаном сухим ложем котилася густа хмара пустельного порошу. Це було схоже на пилову бурю, але Локі одразу зрозумів: не буря – поміж димних пелехів пилу то тут то там проглядалися невиразні ще обриси якихось ліній, контурів, тіней.

"Це вони! – зрозумів Локі. – Але чому стільки пилуги й чому так купно? Вони що, навмисно підставляються під щільний вогонь щуроголовців? Господи, це ж буде бійня!"

Він спинив бота, виліз на його дах і почав відчайдушно вимахувати блузою:

– Зупиніться! Це пастка! Повертайте назад! Розсіюйтесь! Ви під прицілами!

З таким самим успіхом Локі міг би спробувати зупинити справжню пилову бурю.

Відстань між ним і передніми лавами козацького наступу стрімко скорочувалась, але лише коли десь далі, в самісінькій гущавині пилової хмари почали рватися перші ракети, міни та інші смертоносні "подарунки" щуроголовців, Локі розгледів, що ніякий

то не козацький наступ. Прямісінько на нього, з виряченими очима й піною з роззявлених пащек мчав величезний табун збожеволілих від жаху верблюдів.

"А в насолоду було б, якби мене похоронили біля Фелі! – встиг подумати Локі. – Хоча, хтось патякав, що могили страчених ретельно зрівнюють із землею!"

Іще він устиг подумати, що козаки таки молодці.

Знетямлені від вибухів хаптагаї перекинули бот, скинули людину, яка стояла на його даху, собі під ноги й довго втоптували в сухе репане річище колишнього Дніпра те, що залишилося від Локі, ніби справді намагалися якомога ретельніше зрівняти його з землею...

Соловій

Новий курінний не був знайомий із розташуванням котеджів на Затишші, втім розважливо вирішив, що резиденцією глави держави є найбільша, обмежена високим парканом садиба з громіздким будинком посередині, гвинтокрилом на майданчику, купою повозів на стоянці, катером і кількома човнами біля чепурного причалу. Паланки Фініка й Дубровицького Соловій настановив оточити селище та, звужуючи поступово коло, виловлювати у ньому місцеву публіку: вартівників, які чинитимуть опір, без жалю вбивати, міністрів та інших високих владців зводити до купи.

Тим часом передранішню дрімоту Затишшя вже порушили скоростріли, не всі полуденківці приземлилися на околиці селища – деякі літачі попадали ледь не на голови сонних вартівників.

– Не час для теревенів! – вигукнув Соловій. – До праці! Брате Голічерево, маємо піймати Президента живцем хай там що!

Стрілянина залунала рясніше, в коротких просвітках між пострілами чулися перелякані вигуки місцевих житців та заохочувальні – козаків.

Коли вдвох із Голічеревом Соловій вбіг на подвір'я резиденції, його вже зайняли козаки, натомість вартівники Президента люто гатили з вікон, і гатили не лише зі скорострілів. Полуденківці вимушено залягли.

– Не зупинятися, не зупинятися! – кричав Соловій. – Хтозна, що той дідько щуроголовий із переляку наробить! Раптом застрелиться!

Хтось згадав, що в будиночку варті знайшли коробку з димовими пакетами. Принесли. Не зважаючи на вогонь, Голічерево звівся на повен ріст і запустив у найближче вікно першу димівку. Наснажені прикладом отамана почали метати димпакети й інші козаки. З будинку повалив чад.

– На приступ! – вигукнув Голічерево й, не озираючись, побіг уперед. За ним кинувся Соловій та інші. Передранішня імла змішалася з імлою сіро-блакитного диму, з криком приступу, стогоном болю й благанням пощади.

Козацька атака була такою навалною, що за кілька хвилин стрілянина вщухла. Закашлявшись у вщент задимлених хоромах глави держави, Соловій підійшов до висадженого вікна – дихнути. Котрийсь із козаків дав курінному води, він надпив.

– Знайшли?

– Знайшли.

- Живий?

- Живий.

І лише тепер Соловій відчув утому. Власне, дія наснажниць закінчувалася.

Задимленими коридорами, переступаючи через потрощені меблі й ковзаючи на битому склі, козаки повели курінного вглиб приміщення, штовхнули двері кабінету: під прицілами доброго десятка скорострілів у чудернацькій зозулястій піжамі за помпезним столом з різьбленими ніжками сидів лідер нації і, здавалося, бавився великою бутафорською печаткою. Поруч на столі лежав позолочений локал. Руки старого кошлобрового й товстошийого чоловіка тремтіли.

Соловій підступив, відібрав у Президента печатку й тицьнув до тремтячих рук локал:

- Телегукай у генштаб! Негайне й цілковите припинення будь-яких бойових дій, будь-якої стрілянини з будь-якого приводу! Негайно!

- Вимагаю рагантій... цей... гарантій, - почав було белькотіти кошлобровий.

- Це й будуть тобі гарантії! Телегукай!

Президент прокашлявся, викликав Генеральний штаб. Напевно від хвилювання, а можливо й умисно, ввімкнув гучний режим.

- Пане Верховний головнокомандувачу! Доповідаю! - на всю кімнату залунав бадьорий голос начальника генштабу. - Основні сили терористичних угруповань успішно розгромлені ракетно-артилерійськими з'єднаннями...

- Заткни пельку, генерале! - рикнув господар кабінету. - Як Верховний головнокомандувач наказую: негайно припинити бойові дії та будь-яку стрілянину, будь-яку! З цього... з будь якого приводу! Зрозумів?

Генерал доповів, що зрозумів, хоча з його зніченого голосу виходило, що не зовсім. Але то вже були деталі.

- Тепер зараз же знайдіть мені якогось бажано живого юриста, - продовжував роздавати настанови Соловій, - а також телевізійників. Тут мають бути придворні. Та хутко, хутко - не все ще скінчилося!

- Отаман Голічерево загинув! - проказав хтось за спиною курінного.

Великий рукатий козак лежав на порозі однієї з кімнат резиденції, його очі вже турботливо закрили.

- Вартівник за дверима, - пояснив той самий голос. - Зрешетили скорпіона...

Соловій став перед мертвим побратимом навколішки, схилив голову:

- Присягаюся, отамане: скоріше я здохну, як найпідліший пустельний собака, аніж твоя смерть виявиться даремною! Скоріше всі ми, тут присутні, здохнемо!

Привели юриста. Той квапливо почав викладати Соловієві тонкощі конституційного права взагалі та українського зокрема. Коли йому пояснили, яка саме норма Конституції є на цей момент найактуальнішою, юрист розуміюче усміхнувся:

- Я передбачав...

Поки він набирал на активі орієнтовний текст заяви глави держави, самого голову поквапливо приводили до ладу: вдягали в офіційний костюм, додавали зжовклому

обличчю рум'янцю, поправляли зачіску. З'ясувалося, при резиденції для цього існує ціла служба. Телевізійна група розгортала тим часом своє причандалля.

Текст екстреного звернення до народу Президент читав майже не затинаючись. У ньому лідер нації подякував за довіру, скупі перелічив здобутки, які країна отримала за його безпосередньої участі, і заявив, що через стрімке погіршення здоров'я, згідно з нормами Конституції України змушений передати владу наступному Президентові, а саме – Наказному гетьману Нового козацького війська. Від себе экс-президент навіть побажав спадкоємцеві успіхів.

"Тепер можна!" – сказав собі Соловій, дістав глоб і викликав на розмову батька:

– Пане Наказний гетьмане... перепрошую, пане Президенте! Доповідаю: настанова, яку отримав полуденківський курінь, виконана. Запис, де колишній Президент передає владу нинішньому, надсилаю зараз же. Настанова військам припинити будь-який вогонь уже віддана! Курінний Соловій!

– Курінний? А Полуденок?

– Загинув. І не лише він...

– Не забудемо нікого... Господи, сину – це була найдовша ніч у моєму житті!

– Вона вже скінчилася! То що робити з "колишніми"?

– Хай посидять під домашнім арештом, потім розберемося! На Затишші має бути гвинтокрил – сідай на нього й лети до столиці!

– Як там наші, чи багато загинуло під час наступу?

– А, ти ж нічого не знаєш?! Небагато, лише кілька стадників – замість полків і куренів ми погнали на Київ табуни бідолашного Абу ібн Крепса, чи як там його... Треба, до речі, телегукнути на Січ – нехай випустять сердегу з холодної!

– Про Волю щось відомо?

– Мені – нічого. На жаль...

Воля

Що довше ротний допитував полонянку, то більше дратувався, і Воля не знала, чи він дратується від її затятої мовчанки, чи від мовчанки начальства, до якого ніяк не міг дотелегукатися. Коли з застави її привезли в польове розташування щуроголовців, клишоногий ротний появі бранки зовсім не зрадив: "На дідька ви її доставили? Хіба настанови не чули – виловлювати й ліквідовувати!" Надто запопадливі воячки виправдовувались: дівка, мовляв – може яка зв'язкова, або що!

Отож бодай для видимості ротний мусив її допитати, одночасно заходився викликати командування, але і Воля, й командування не відповідали. Чому мовчало начальство було невідомо, дівчина ж нехтувала нудними питаннями клишоногого не так від надміру хоробрості, як від смертельної втоми, а більше – від того, що до польової бази щуроголовців усе виразніше й виразніше долинав гуркіт вибухів. Вони сиділи надворі, на коробках із-під якогось боєзапасу біля брудно-жовтого вагончика – вбивчі громи було добре чути. Уявляючи, що відбувається зараз за ледь порожевілою смугою обрію на сході, Воля ціпеніла й питання ротного просто ігнорувала.

Врешті втомленому провідникові щуроголовців беззмістовний допит набрид, він

встав, потягнувся:

- Казав же - марна справа, та й настанова була: виловлювати й ліквідовувати! Тягніть її за кущі - й розстріляйте!

Двоє вояків підвели Волю з коробки, в компанії з клишоногим повели в хаші, які насправді були не кущами, а височенними заростями бур'янів. Ротний поставив дівчину в найзручнішому для розстрілу, як він очевидно вирішив, місці, наказав підлеглим готувати стріливо. В світанковій тиші сухо клацнули затвори. Раптом Воля усвідомила, що гуркоту вибухів більше не чути. Коли вони припинились - дівчина не помітила.

- Готуйсь!

Щуроголовці націлились на Волю. Вона стояла, опустивши погляд, і розмірковувала, що могла б означати ця несподівана тиша. Про себе дівчина чомусь зовсім не думала, наче розстрілювати збирались не її.

І цієї миті прокинувся локал ротного, чому той зрадив неймовірно:

- Нарешті! Вигибли ви там усі, чи що? В мене тут полонянка, з застави привели, то... Що?!

Ще хвилину клишоногий мовчки слухав локал, тоді відімкнув зв'язок, роззирнувся, знайшов невеличкий горбок, усівся на нього, довго вишукував щось по численних кишенях однострою, видобув нарешті з ганчір'яних надр пляшку, відкрутив ковпачок і спрагло надпив. Не чуючи подальших настанов, щуроголовці поспішили тим часом скоростріли. Опустивши пляшку, ротний подивився на підлеглих, на Волю, яка все розмірковувала над природою світанкового безгоміння, на небо, що швидко блякнуло, зітхнув і солодко усміхнувся:

- Відпустіть її, хлопці, хай іде!

- Куди?

- Куди хоче - війна закінчилась!

11

Соловій

Коли курінний Бенеря, який став при новому Президентові секретарем, шепнув, що у шпиталі бедуїнівців знайшли Волю, Соловій вибачився й під несхвальний погляд батька залишив Раду старшини. Серед натовпу козаків, які галасливо товклися в нижній залі президентської адміністрації, він розшукав місцевого, за наявності сьавчі той обіцявся доправити курінного Соловія на Печерськ найкоротшим шляхом.

Міцно стуливши коліньми долоні, дівчина сиділа на лавці біля дверей якоїсь нескінченно довгої будівлі, по її сходах раз-у-раз підіймалися й збігали козаки, серед них - і забинтовані, й на милицях. Побачивши Соловія, дівчина в новій, але завеликій як на неї блузі схопилася, вони радо привітали одне одного за руки, обнялися.

- Їдьмо - повоз чекає! - збуджено вигукнув Соловій.

- Куди?

- До нас!

- Я так довго спала...

- А я - чотирнадцять годин!

- Може пройдемося?

- Пройдемося!

Зіходячи з приступки на хідник, Соловій підтримав дівчину за лікоть, далі вони так і йшли, не відпускаючи рук і нікуди не кваплячись, ховаючись від спеки в тіні будинків.

- Боже, що відбулося, що взагалі відбувається, Соловію - я нічого не знаю!

- І я не знав - такою була вимога нерозголошення, навіть полковники не знали! Але тепер... Може це буде нескромно, та все почалося саме з мене. Якось на Січі я помітив, як Локі... До річч, він тебе викрав, чи... як це було?

- Що означає твоє "чи"? - обурилась дівчина.

- Вибач!

- Викрав, але я звільнилась. Я знаю, що Локі зрадник - "пустельний пес", який видав місце розташування Нової Січі! Я його мало не застрелила, та... А потім мало не розстріляли мене... А потім я вийшла... виповзла на Транспустельний шлях і... Далі не пам'ятаю...

- Бідненька! - стис тонку дівочу долоню своєю Соловій. - Так от: я помітив, як Локі розмовляє сам із собою, ну тобто він передавав повідомлення через вживлений мікроглоб. Доповів, як і належиться батькові та Генеральному осавулові Чую, але вони мені не повірили. Це тоді я так вирішив, насправді ж Батько Чуй взяв Локі під пильний нагляд і виявив, що той справді повідомляє кудись про події на Січі.

Було вирішено не ліквідовувати "пустельного пса", а використати його для смертельно небезпечної, але переможної в разі успіху гри. Наша старшина вдала, що дослухалася до пропозиції пласконосого йти щільною лавою на Київ, сяк так маскуючись, дійсно звела всі полки, курені й навіть вартівні паланки до старого дніпрового русла й щуроголові керманичі Локі повірили, що задум вдався. Зосередили всі сили на знищення, буцімто, козацьких полків, насправді ж наші посунули на столицю не полки, а табуни верблюдів! Тим часом, поки увагу всіх тримав очікуваний наступ козаків на Київ, полуденківський курінь, в якому був і я, отримав на Дебаркадері літачі й за ніч здійснив на них божевільний переліт аж до Шацьких озер! До річч, як плату за поставки стрілива, китайці вимагали від нас не абищо, а саму Куряву! Наші, зрозуміло, відмовились, тому літачі довелося купувати за гроші пустельного клоуна Крепса, і його ж таки хаптагаїв перемолотила звияжна артилерія щуроголовців, ну себто вже наша артилерія! А на Шацьких озерах ми заарештували Президента, змусили його віддати настанову про припинення вогню й відмовитися від посади на користь Батька Сміха! Тож, як бачиш, при тобі крокує не аби хто, а син Президента України!

Воля була вражена.

- Боже, а як мої: мама, Батько Пирій? А що з Межирічем?

- Дебаркадера більше не існує, а осавул Межиріч сидить у Одесі, й статечно накручуючи вуса, приймає офіційну міжнародну допомогу новому українському уряду! Стосовно ж батьків...

Соловій дістав глоб, почав кудись телегукати, щось з'ясовувати, когось просити.

- Ну от! - повідомив за кілька хвилин, - мати Лобода має бути в Києві, при одному зі шпиталів, а осавул Пирій успішно зайняв містечко Нетішин і пильнує в цьому славетному городиську правопорядок! На зв'язок поки не виходить, але йому вже повідомили, що ти жива. І маму через Помічний генералітет знайдуть!

Крепс

- Ні, ні й ще раз ні! - кричав неголений розкуйовджений Крепс, коли вірний Флешка виводив арештанта з підземелля. Впродовж усіх днів ув'язнення боса зброєносець віддано приносив господареві чайфань, всіляко розважав, доглядав і підтримував арештанта. - Ні, ти ніякого біса не розумієш! Лас Вегас у підземеллі - це не просто нове слово в світовій індустрії гри, це прорив! Кубло шулерів за півкроку до геєни - доторкнутися до цього приїдуть найславетніші авантюристи планети! Я все продумав! Я вже бачу ці зали: стіни в бордовому, зі склепінчастих стель звисають кістяки тих, хто програв, у горлянках дере від сірки, Лагідка, Ягідка, Знахідка й Загадка ходять голяка й великими накладними пазурами дряпають, дряпають, дряпають клієнтів, і це завдає їм неймовірної насолоди! До речі, де мої пустельні феї, чому не зустрічають повелителя?

- Зустрічають. Нагорі. Босе, ми банкрути - всі ваші верблуди полягли смертю хоробрих за Україну!

- Бідолашний мій зброєносцю! Чи ти бачив коли в житті бодай одного гравця, який не ставав би банкрутом? Та стан банкрутства для мене такий же природний, як і стан азарту! Нині маємо дивитися в майбутнє! Я просто переконаний, що його високопревосходительство Наказний... тобто Президент гідно оцінить грандіозність мого задуму й тепер, коли перед новою Україною відкриваються нові горизонти, наші задуми просто приречені на успіх!

Воля

Вони неквапно спускалися до Хрещатика. Поступово людей довкола ставало більше, деякі йшли з синьо-жовтими державними прапорами, кожен прапор прикрашав пришитий, або намальований, схожий на орла, тризуб.

- Як це нам вдалося, Соловію? - озираючись на прапори, спитала дівчина.

- Сам міркував... Вважай, пустеля, мов густе решето, просіяла людський матеріал, залишивши лише стійких і міцних духом, тому один козак і вартий у цій війні десятка щуроголовців, один козацький осавул - половини їхнього Генерального штабу, а один гетьман - усіх президентів світу до купи взятих! На крісло лідера нації претендував, до речі, один з урядовців, який тихцем допомагав нашому руху, але вирішено було не ризикувати й висунути, так би мовити, на цю посаду свого. До того ж чинодрал зник.

- Локі казав, буцімто вбив якогось урядовця, коли той їхав застерегти наших від виступу.

- Можливо...

- Востаннє я бачила Локі біля застав, що на Транспустельному шляху, - продовжила Воля. - Він... Його... заарештували?

- Пласконосий втік! Ніде не можуть знайти!

На Хрещатику людей з прапорами було ще більше, а площа Нового возз'єднання зустріла Волю й Соловія морем знамен, транспарантів, барвисто вдягнених козаків і святково вбраних містян. Хтось співав, хтось вигукував патріотичні гасла, хтось вимагав негайних виборів до Національних Зборів. Біля підніжжя гранітного монументу якісь ентузіасти споруджували поміст для промовців.

- Є пропозиція повернути площі її історичну назву - Майдан Незалежності! - сказав Соловій.

- Боже, цього хотів Дід Стопуд! А свято перемоги буде?

- Ні! На Раді старшини вирішили нічого не святкувати. Наш прихід до влади, це не перемога, це - лише початок шляху!

- А що в кінці?

- Подолання ще одного ворога - пустелі. Мусимо позбутися Куряви, відродивши наші чорноземи, є такі технології... Уяви: буде цілорічна й нескінченна Сельва! Ні - просто Україна в садах!

- Ого! Соловій, який любить пустелю, хоче цю пустелю знищити!

- Я любитиму її в спогадах!

- А зараз?

Він владно наблизив Волю до себе, зазирнув у вічі.

- А зараз я люблю тебе!

- Люби! - прошепотіла дівчина.

Липень 2013 - жовтень 2015

ПРИМІТКИ:

1 Автівка. Від сяо-чі-чхи (кит.).

2 Можливо, від Хугин - думка. Тут і далі псевдо хаптагерів утворені від імен скандинавських богів.

3 Портативний пристрій зв'язку. Від ер-лі - навушник (кит.).

4 Торгівельна база. Від да-рун-фа - супермаркет (кит.).

5 Від бай-джоу - горілка (кит.).

6 Від мі-фан - рис (кит.).

7 Від тьен-хуа - мобільний телефон (кит.).

8 Вантажівка. Від ка-чхи (кит.).

9 Від шадзи — телепень, бевзень (кит.).

10 Від бендан - дурень (кит.).

11 Потяг. Від хуо-чи (кит.).

12 Дівчинка (кит.).

13 Можливо від м'єн-бао - хліб (кит.).

14 Від луо-туо — верблюд (кит.).

15 Згоден (кит.).

16 Крепс - один з видів гри в кості.

17 Чоловік (кит.).

18 Від ні-хао - коротке вітання (кит.).

- 19 Від чі-фан - їжа (кит.).
- 20 Від гон-гон-чі-чхи - автобус (кит.).
- 21 Від хао-де - о'кей (кит.).
- 22 Від шан-пін - продукти (кит.).
- 23 Росія (кит.).
- 24 І-шен - лікар (кит.).
- 25 Можливо від хуей-чен - пил (кит.).
- 26 Дорога (кит.).
- 27 Від ні-чи-ма - ти їв? (кит.).
- 28 Від ню - жінка (кит.).